

BIBLION

"HABENT
SUA
FATA
LIBELLI"

PUBLIKAȚIE DE BIBLIOLOGIE • ANUL VIII Nr. 1-2, 2000 / ANUL IX Nr. 1, 2001

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ CONSTANȚA PĂȘEȘTE ÎNTR-UN NOU MILENIU

Cu fața spre comunitate și spre urgențele de informare ale unui câmp social cu interese de cunoaștere multiple și tot mai avizate, Biblioteca Județeană Constanța intră în noul mileniu cu decizia fermă de a-și intensifica eforturile specifice unei structuri info-documentare de acest tip în direcția consolidării unor proiecte deja existente, dar și în conturarea și punerea în operă a unor proiecte noi, de mare deschidere, consonante cu dinamica și exigențele timpului.

O primă direcție este aceea a continuării unei activități de anvergură și de durată: informatizarea bibliotecii. Procesul amplu, cu multiple implicații, care a necesitat eforturi deosebite va fi continuat cu dotări de echipamente pentru compartimentele de comunicare a colecțiilor, cu realizarea integrală a conversiei cataloagelor tradiționale în cataloage electronice cu activarea tuturor modulelor programului TINLIB, cu integrarea sistemului automatizat al bibliotecii în sistemul național de informare prin stabilirea comunicațiilor de date cu Biblioteca Națională, cu Centrul de Informatică și Memorie Culturală al Ministerului Culturii, cu celelalte biblioteci județene, dar și cu biblioteci universitare, școlare sau de alt tip. Se are în vedere și accesul la Internet, nu numai pentru serviciile interne ci și pentru beneficiari.

În cadrul Centrului de Informare Comunitară s-au constituit deja și vor deveni foarte curând operaționale protocoalele de colaborare cu instituțiile, întreprinderile, firmele, O.N.G.-urile de pe raza județului,

prin care biblioteca pune la dispoziția comunității informații de interes public referitoare la aceste organisme și la activitatea lor. Va fi un serviciu specializat, cu solicitări multiple și variate, care, sperăm, va fi deosebit de bine primit și util beneficiarilor bibliotecii. Este o nouă dimensiune a instituției noastre, prin care se vine în întâmpinarea cerințelor de informare ale unui segment cât mai larg de populație.

Biblioteca se va orienta și în vederea extinderii serviciilor către beneficiarii cu nevoi speciale (persoane cu dizabilități, bătrâni, delincvenți), ce constituie de regulă masa nonutilizatorilor și pentru care o instituție de cultură este abilitată să ofere sprijin. Avem în vedere și o deschidere mai accentuată către organizațiile minorităților etnice, a căror cunoaștere mai profundă se poate fructifica prin colaborări avantajoase de ambele părți.

O activitate realizată cu intermitență, doar atunci când este posibil, este aceea a contactului și a colaborării cu bibliotecile orașenești și comunale, categorii de biblioteci extrem de defavorizate de legislația actuală. Ne propunem să intensificăm aceste contacte și sprijinul acordat, prin ofertă metodologică (buletinul metodic "Cartea", alte materiale documentare) informări periodice pe teme de specialitate; mai mult decât atât, intenționăm să constituim filiale ale Bibliotecii Județene Constanța în mediul rural. Putem contribui astfel la atenuarea dezechilibrelor între cei mai bine și cei mai slabi dotați informațional, între "bogații" și "sărăcii" informației.

Desigur, eforturile se vor îndrepta și spre crearea de noi filiale în orașul Constanța; un prim succes a fost înregistrat prin spațiul obținut în localul din imediata proximitate a bibliotecii, pentru care există promisiuni de extindere.

În anul 2000, biblioteca a primit președinția Comisiei de referințe bibliografice în cadrul Asociației Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România. A fost deja structurat planul de activitate în cadrul Comisiei, prin contactarea bibliotecilor județene ce au servicii de referință și centre de informare comunitară, prin stabilirea membrilor comisiei și prin elaborarea unor direcții de acțiune concrete, cu finalitate și utilitate cât mai certe și mai pragmatice. Activitatea acestei comisii va căpăta consistență în cursul anului 2001, când va avea loc și o întâlnire de lucru la nivel național, la Constanța.

Tot în anul 2000, biblioteca a reluat o tradiție, abandonată în ultimii 15 ani: manifestarea culturală "Clubul Artelor". Sperăm în continuarea fără fractură a edițiilor Clubului, momente de bucurie atât pentru confrății din alte zone ale spiritului (scriitori, soliști, actori) cât și pentru public. Căci biblioteca se dorește a fi nu numai un spațiu strict de lectură și informare, ci și un spațiu de confluente, un spațiu cultural interactiv cu valențe antistress, mai ales în perioade de tranziție și calamități naturale...

Cerințele și presiunile unui sistem bazat pe concurență și piață liberă ne determină să începem să aplicăm ceea ce la alte biblioteci din țară, nu puțin,

se aplică de ani buni: realizarea de venituri extrabugetare, care, parțial conform legii, vor fi folosite pentru îmbunătățirea dotărilor de bibliotecă.

Un deziderat mai vechi al bibliotecii noastre este acela de a constitui un fond cât mai substanțial de carte dobrogeană, scop în care am lansat – și le vom intensifica – apeluri către biblioteci din țară și din străinătate, către alte instituții deținătoare, către persoane fizice de a ne livra copii sau, în măsura în care este posibil, originalele unor lucrări cu caracter dobrogean.

Un accent aparte dorim să-l punem – pentru că se deschide mileniul consacrat comunicării – pe proiecte de colaborare, de stabilire de relații cât mai armonioase și mai profitabile cu structuri similare sau alte tipuri de organisme rezonante la ideea de bibliotecă.

Proiectele Bibliotecii sunt, așadar, consistente și de anvergură. Ne-ar bucura ca la ele să adere cât mai mulți "prieteni ai bibliotecii", în accepția americană a sintagmei (instituții, organizații, asociații), care să ajute biblioteca prin ofertă de publicații, echipamente, sponsorizări, orice demers în acest sens fiind el însuși un fapt de cultură.

Tuturor colegilor – urări de sănătate și împliniri cât mai multe, personale și profesionale. Cititorilor noștri le dorim ca măcar o cărămidă din bogăția lor spirituală să fie pusă la Biblioteca Județeană.

Liliana LAZIA
Director general al
Bibliotecii Județene Constanța

Ovidiu și Eminescu

Ovidiu și Eminescu reprezintă matricea stilistică a acestui popor, un izvor etern, un "aeternus fons".

Majoritatea exegeților consideră că Eminescu n-a manifestat un interes deosebit și statornic pentru opera ovidiană, totul reducându-se la unele reminiscențe de lectură din anii studiiilor de la Cernăuți și Viena și la o receptare a elementelor pur biografice ovidiene. În acest sens, într-un articol publicat cu aproape trei decenii în urmă și intitulat "O traducere din Ovidiu și rectificarea unor acte", Emil Manu afirmă că "Eminescu a cunoscut opera lui Ovidiu din școală, dar nu l-a pasionat atât de mult ca aceea a lui Horațiu. Ovidius, Propertius, Sallustius, Cicero, Tacit au lăsat numai urme de lectură în opera poetului român...". Ovidiu, prin retorismul său, nu l-a pasionat!". De fapt, George Călinescu, cel care a încercat să stabilească, pe lângă problema lecturilor eminesciene din autorii greco-latini, și gradul de cunoaștere a limbilor clasice, în special a limbii latine, de către autorul "Odeii în metru antic" – manifestă serioase rezerve în această privință: "Putem trage încheierea că poetul căpătase o relativ tardivă pasiune pentru poezia latină, pe care era în stare s-o descifreze; că ar fi fost un latinist în adevărată accepție a cuvântului, un pricepător adânc al limbii și stilului, nu avem nici o îndreptățire să susținem".

Nu putem fi de acord decât parțial cu opinia lui Emil Manu, menționată mai sus. Deși este adevărat că în textele eminesciene întâlnim nu doar simple "urme de lectură" din opera lui Ovidiu, ci și motive literare bine asimilate, chiar sintagme, construcții asemănătoare. Un exemplu elocvent îl pot constitui versurile care ilustrează motivul literar filozofic al sorții schimbătoare (*fortuna labilis*).

Trebuie să subliniem însă de la început faptul că Eminescu a preluat, de cele mai multe ori, unele motive ovidiene nu direct de la sursă, ci indirect, prin intermediul unor opere ale scriitorilor germani, pe care le cunoștea în profunzime. Putem menționa, în acest sens, scrierile lui Goethe, în special *Elegiile romane (Römische Elegien)*, în care existau numeroase reminiscențe ovidiene. De asemenea, considerăm că marea noastră poet nu cunoștea în original decât câteva fragmente din opera ovidiană, mai ales cele care se studiau în școală.

Influențele, ecourile ovidiene în opera eminesciană – mediate sau i-mediate – sunt legate de următoarele motive, teme literare: motivul "fortuna labilis", motivul "amor lusus", motivul "patriae dulcis amor", mitul lui Narcis etc.

Durerosul destin al poetului sulmonez l-a preocupat pe Eminescu încă înaintea de epoca studenției, plănind să scrie chiar o dramă intitulată "Ovidiu în Dacia", proiect nerealizat.

A tradus din elegiile pontice un scurt fragment. Astfel, celebrul distih elegiac ovidian (*Tristia*, I, 9): "Donec eris felix, multos numerabis amicos, / Tempora si fuerint nubila salus eris" sună astfel: "Până voi fi fericit, numera-vei amici o mulțime / Cum se vor întunece vremile, singur rămâi". Încă două versiuni au fost publicate de Perpersicius și Emil Manu. Dacă

analizăm versurile acestui fragment și le comparăm cu versurile latinești, constatăm următoarele: Eminescu respectă metrul original – un hexametrul urmat de un pentametrul – al elegiilor ovidiene, fără să încerce o altă variantă, adaptată regulilor versificației moderne. Din punct de vedere gramatical și lexical se observă – în primele variante – o deplină fidelitate față de original.

Versurile ovidiene din elegia a 9-a, cartea I a *Tristelor* traduse de Eminescu în trei variante conțin chiar motivul literar-filosofic al "sorții schimbătoare" (*fortuna labilis*), care constituie un leitmotiv al elegiilor pontice. Această idee revine obsesiv în versurile lui Ovidiu. Întâlnim frecvent ideea sorții omenitești înfățișate ca o corabie fragilă, izbită de vânturi și valuri: (...Imoque sub aequare mergit / Incolumen toties una procella ratem / Nec mihi pors nocuit de gurgite parvo; sed omnes / Pressere hoc fluctus, Oceanusque caput". ("Dar o furtună-mi dete corabia la fund / și nu un val, ci toate de pe genunea mării / Noianu-ntreg pe mine m-a înghițit atunci"). O imagine asemănătoare întâlnim la Eminescu în "Rime alegorice": "Corabia vieți-mi, grea de gânduri, / De stânca morții risipită-n scânduri, / A vremii valuri o lovesc și-o sfarmă / Și se izbesc într-însa rânduri-rânduri". Expresia cea mai elocventă a instabilității, a fragilității sorții omenitești o constituie vestita poezie "Dintre sute de catarge", cu

imaginea vânturilor și a valurilor, elemente distructive, însoțind permanent existența omenească: "De-i goni fie norocul, / Fie idealurile / Te urmează în tot locul / Vânturile, valurile".

Fortuna apare mereu personificată în elegiile lui Ovidiu, având, ca în teatrul antic, o mască tragică sau una comică.

Personificarea *Fortunei* are, la Eminescu, o accepție diferită, tipic romantică, fiind asociată imaginii "geniului" și a "demonului": "...Iar geniul-noroc / Mă lasă-n lume singur, dispăre în abis / De nou și de vis" ("Viața mea fu ziuă"). De asemenea, motivul este transpus frecvent de Eminescu în planul erotic: "Să uit pe veci norocul ce-o clipă l-am avut / Să uit cum după-o clipă din brațe te-ai smulț" ("Departate sunt de tine ...").

Un alt punct de interferență artistică a spiritelor celor doi mari creatori este cel al temei iubirii concepute ca joc (*amor-lusus*). Spiritul ludic ovidian domină aproape întreaga sa creație de inspirație erotică. În *Amores* și *Ars amatoria* apare imaginea lui Amor-Cupidon, care este, de fapt, de sorginte anacreontică. Acesta este înfățișat ca un copil răsfățat și crud (*saevus puer*), înarmat cu arc și cu tolbă cu săgeți, făcându-le muritorilor tot felul de farse.

Imaginea lui Amor-Cupidon apare în multe poeme eminesciene. Acesta se hărțonește mereu, fiind, ca și la Ovidiu, un *ferus saevus puer*: "Pajul Cupidon, vicleanul, / Mult e rău și alintat" (*Pajul Cupidon*).

Într-un pasaj din *Ars Amatoria*, Ovidiu îl compară pe tânărul îndrăgostit cu un vânător care întinde curse cerbilor și mistreților, cu un păsărar sau cu un pescar. Constatăm că există unele similitudini, paralelisme între ilustrarea motivului *amans-venator* (îndrăgostitul vânător) în *Ars amatoria* ovidiană și *Luceafărul* eminescian. Ecouri ale motivului literar ovidian *amans-venator* apar și în pasajul în care "vicleanul copil de casă", Cătălin, încearcă s-o inițieze pe Cătălina în tainele iubirii, prezentându-i un extrem de laconic "curs de erotică", asumându-și, în mod explicit, rolul de "praeceptor amoris": "Dacă nu știi, ți-aș arăta / Din bob în bob amorul ...". Ovidiu își începe și el *Arta de a iubi* cu aceste două versuri semnificative: "Si quis in hoc artem populo non novit amandi, / Me legat et lecto carmine doctus amet" / "Dacă, romani, cineva nu cunoaște ale dragostei taine, / Să mă citească; aflând să se grăbească-a iubi". Structura frazei este identică la Ovidiu și la Eminescu, primul vers din *Arta de a iubi* începând cu o condițională negativă și același vers (a ști, a cunoaște): "Dacă nu știi ...". Dar, pe când tânărul îndrăgostit, Cătălin, se adresează direct unei singure ființe, Cătălina, versurile ovidiene au un mai mare grad de generalitate, poetul adresându-se oricărui tânăr sau tânără romană (*quis in hoc ... populo*).

Ecourile antichității greco-latine în opera eminesciană sunt, însă, mult mai complexe, ele necesitând noi și noi cercetări, care vor continua, cu siguranță, și în mileniul următor.

breviar

CENTRUL DE INFORMARE COMUNITARĂ

Centrul de Informare Comunitară este o secție a Bibliotecii Județene Constanța, instituție publică finanțată de Consiliul Județean Constanța. CIC este conceput ca un serviciu de informare corectă și în timp real asupra tuturor aspectelor vieții economice, sociale, culturale etc. ale județului.

Misiunea CIC nu este de a oferi răspunsuri la problemele curente ale cetățenilor, ci de a identifica pe cei ce pot oferi răspunsuri. CIC furnizează informații pentru viața de zi cu zi și poate iniția cetățenii în procedurile necesare obținerii serviciilor de care aceștia au nevoie și care sunt de fapt puse la dispoziția lor. Aceste servicii se referă la: drepturi și responsabilități, petrecerea timpului liber, ocrotirea sănătății, asistența socială și juridică, plata taxelor și impozitelor, mediul economic și politic, învățământul, transportul în comun, orientarea sau reconversia profesională.

Informația despre instituții pe care CIC o oferă utilizatorilor este veridică și actuală, fiindcă provine direct de la instituțiile cu care colaborează, evitându-se canalele intermediare. Acesta este motivul pentru care Centrul de Informare Comunitară dorește stabilirea unui parteneriat onest și nemijlocit cu instituțiile.

CIC contribuie la înțelegerea rolului fiecărei instituții în sistemul global al colectivității locale; CIC realizează publicitate gratuită tuturor serviciilor furnizate de instituții, a activităților desfășurate, participărilor la târguri și expoziții etc.; monitorizează (la cerere) interesul și reprezentarea cetățenilor față de instituții.

Colecțiile de documente și bazele de date ale CIC oferă instituțiilor oportunitatea pentru a explora: istoria locală; istoria instituției dvs. (la cerere); mediul politic și de afaceri local; evenimentele locale și naționale; legislația românească (legi, decrete, hotărâri și coduri de procedură); legislația europeană; programe ale Uniunii Europene în derulare în România, oferte de programe ale Uniunii Europene sau ale unor

fundații etc.

Totodată este necesar să precizăm că: CIC nu este influențat de politici ori practici exterioare pentru a prezenta informații false; nu face deosebiri în ceea ce privește beneficiarii activității sale: aceiași serviciu este oferit tuturor persoanelor ori grupurilor care ne contactează, indiferent de opțiuni, opinii, naționalitate etc.; pentru informațiile oferite, CIC nu percepe taxe; nu folosește în nici un fel referințele despre tipul de date cerute de anumite persoane ori grupuri; nu folosește informațiile culese într-un alt mod decât pentru a răspunde necesităților cetățenești: informațiile despre personalități, instituții, organizații există la Centrul de Informare Comunitară fiindcă fac trimitere la servicii publice. Membrii CIC nu realizează cercetări asupra datelor culese, pentru interese personale ori pentru unele agenții, exceptând cererea expresă a instituției.

lată domeniile abordate de CIC: asistență socială (șomaj, handicapați, copii, bătrâni); sănătate (spitale/sanatorii, policlinici-cabinete medicale – medici specialiști – dispensare, laboratoare de analize, farmacii, magazine de plante medicinale, clinici și farmacii veterinare); sport; turism (stațiuni, hoteluri, agenții de turism, agenții de voiaj); economie (agenți economici, construcții, bănci/burse, comerț, agricultură, industrie, agenți de publicitate/ imobiliare/ plasare a forței de muncă); activități portuare (șantiere navale; companii maritime; armatori; agenții maritime; expertiză și inspecții maritime; servicii portuare; servicii vamale; operatori portuari); cultură, educație, învățământ – de stat și particular (învățământ preuniversitar; universități; facultăți; programe de învățământ; muzee, teatre, monumente istorice, biblioteci publice și specializate etc.); administrație publică.

Evident, pe măsură ce baza de date se va consolida, vor fi cuprinse și alte domenii susceptibile de a fi în atenția marelui public.

Corina APOSTOLEANU

BIBLIOTECA DOCUMENTARĂ "PETRE ȚUȚEA"

În peisajul cultural constănțean de câțiva ani este prezentă o instituție de carte despre care nu știe foarte multă lume: Biblioteca documentară "Petre Țuțea". Înfiițată la inițiativa Asociației cultural-umanitare cu același nume, în anul 1996, Biblioteca a fost găzduită la început în domiciliul domnului **Bucur Brașoveanu**, vechi luptător anti-comunist, membru al Asociației Foștilor Deținuți Politici, filiala Constanța, apoi într-o clădire din șoseaua I.C. Brătianu; începând cu data de 1 februarie 2001, biblioteca beneficiază de un nou local pe strada Eroilor nr. 25, colț cu str. Alexandr Pușkin.

Biblioteca este susținută de veterani de război și foști deținuți politici, la care s-au alăturat tineri care prețuiesc adevărul cărților.

Biblioteca posedă un fond de circa 20.000 de volume, reprezentând toate domeniile de cunoștințe precum și cărți aparținând diasporei românești, unele foarte rare. O parte dintre aceste publicații a fost provenită din străinătate și de la editurile constănțene, o altă parte a fost donată de Biblioteca Județeană Constanța. De asemenea, primește regulat publicațiile **Gazeta de Vest** din Timișoara și **Puncte cardinale** din Sibiu. Deține și un număr important de publicații periodice vechi. 350 de cititori sunt abonați permanent ai bibliotecii.

Programul bibliotecii: marți, miercuri, joi și vineri, între orele 12 – 16.

Sunt invitați toți iubitorii cărților, precum și cei ce vor să se documenteze asupra unor realități politice și economice din România secolului al XX-lea.

CONFERINȚĂ DE PRESĂ

Conferința de presă desfășurată miercuri, 23 mai 2001 în aula Bibliotecii Județene Constanța a adus la cunoștința mass-media înființarea Centrului de Informare Comunitară. Au fost prezenți jurnaliști de la cotidienele constănțene precum și de la posturile de radio și televiziune. D-na director general, Liliانا Lazia a expus contextul în care a apărut acest nou tip de serviciu în bibliotecă, înnoirile pe care această instituție le cunoaște în relație cu tehnologia informației. Cetățeanul, membru al comunității trebuie să se adreseze bibliotecii pentru necesități de informare ce acoperă atât studiul, cercetarea, lectura recreativă cât și aspecte ale vieții sociale, economice, culturale, religioase, artistice ale orașului.

Corina Apostoleanu, șef serviciu Informare bibliografică și C.I.C. a făcut cunoscute domeniile abordate de informarea comunitară, modalitățile prin care beneficiarii se vor adresa tipului nou de servicii, colegii care vor lucra cu publicul. La rândul ei, "echipa" C.I.C. alcătuită din: Octavia Crețu, Alina Ivanovici, Ionel Alexe, Ionel Pocol a subliniat importanța contractului direct cu fiecare instituție, necesitatea ca datele obținute să fie la zi, modul de organizare a informației. Reprezentanții presei au vizitat încăperile destinate C.I.C. și s-au interesat de cazuri concrete de solicitări de informații și rezolvarea acestora, timpul afectat unui beneficiar, posibilitățile de acces la informație.

Au participat redactorii de la "Cuget liber", "Telegraf", "Independentul", "Observator de Constanța", Radio Sky, Contact, Radio Constanța, Radio Mix, Tv Neptun, MTC, 57+.

F.A.B.R.

În ziua de 6 aprilie 2001 a avut loc, în aula Bibliotecii Județene Constanța, adunarea generală a membrilor A.B.I.R., Filiala Constanța și a membrilor A.N.G.B.P.R., Filiala Constanța pentru constituirea Filialei Constanța a F.A.B.R. (Federația Asociațiilor de Bibliotecari din România). Au participat: din partea A.B.I.R. dl. profesor univ. Ion Stoica, director al Bibliotecii Centrale Universitare București, prof. univ. dr. Mircea Regneală, președinte al F.A.B.R., prof. Ioan Popișteanu, director al B.C.U. "Ovidiu" Constanța, d-na Adriana Gheorghiu, director adj. al Bibliotecii Județene Constanța, președinte al Filialei A.N.B.B.P.R. – Constanța. Adunarea generală a hotărât alegerea următoarelor organe de conducere a Filialei Constanța a F.A.B.R.: dl. prof. **Ioan Popișteanu**, președinte; d-na Adriana Gheorghiu, vicepreședinte, domnișoara Corina Apostoleanu secretar.

În cadrul discuțiilor, dl. prof. univ. dr. Ioan Stoica a prezentat proiectul Legii bibliotecarilor, iar dl. prof. univ. dr. Mircea Regneală, statutul F.A.B.R.

INIMA DINTRE APE

Într-o lume pragmatică, fără alt ideal decât confortul și accesul la produsele tehnicii care înlesnesc acest confort, artele, literatura, vizionarismul sunt din ce în ce mai mult disprețuite. Cărțile bune, revistele de cultură, mișcările artistice se produc discret, în cercurile inițiatilor. Televiziunile, presa de mare tiraj nu mai găsesc spațiu pentru viața spirituală autentică, eșuând lamentabil în pornografie, senzațional și subcultură. În acest context ne apare ca o adiere de aer proaspăt inițiativa tinerilor din gruparea numită, avangardist, **Asalt**, de a organiza o expoziție de fotografii dedicată nordului Dobrogei (sentimental intitulată **Inima dintre ape**), manifestare din cadrul unui proiect mai larg, **Inima orașelor**, susținut de Ministerul Tineretului și Sportului, prin D.T.S.I. Constanța și încurajată de colaborarea Inspectoratului pentru Cultură al Județului Tulcea (dl. Nicolae Sava), Institutul de Cercetări Eco Muzeale Tulcea (dl. Victor Bauman) și scriitorul Ștefan Caraman.

De fapt autorii, **Mugur Grosu** (fotografii), **Silviu Dancu** și **Mircea Țuglea** (texte) realizează un reportaj modern, multimedia (ei au purces și la imprimarea unor CD-rom), care își propune să descopere sufletul autentic al Dobrogei, cât a mai rămas din el, căutând frenetic urmele trecutului printr-un soi de travaliu "arheologic" sentimental. Acești tineri, ce și-au trăit copilăria și adolescența în obsesia delirantă a blocurilor-cazarmă, a betonului triumfal, fac, în mod polemic, din trecutul de care au fost frustrați, un drapel al unei viziuni artistice originale.

Mugur Grosu, poet talentat, artist plastic și fotoreporter propune publicului un număr de circa 160 de fotografii, din cele 600 realizate în timpul periplului nord-dobrogean (14-22 august a.c.). Obiectivul aparatului de fotografiat este atârnat, aproape cu venerație, spre tot ce amintește trecutul, cândva disprețuit, hult: un acoperiș de olane, atât de familiar Dobrogei, case vechi, cu crengi crescute în streșini, de ramurile cărora se anină grauri, Sulina, "Veneția" deltei, clădirea în care a locuit autorul romanului "Europolis", mănăstirile, bisericile-ortodoxe, catolice, lipovenești, moschei din veacuri uitate, martyriconul de la Niculițel din sec. al IV-lea, lotci și mahune pe canalele și bălțile deltei, o fântână cu cumpănă, chiar familiara saca, vehiculul patriarhal al acestor secetoase meleaguri. Tenta multiculturală, specifică zonei, este prezentă pretutindeni: cimitirul suliniot, în care odihnesc osemintele unor mateloți din toată lumea, un lipovean în costum de sărbătoare, obiectele de artă orientală dintr-un muzeu al secolului Babadag etc.

Mugur Grosu știe să vadă, prin intermediul obiectivului aparatului său de fotografiat, amănunte subtile, căruia omului de rând îi scapă sau nu le dă importanță, punându-le artistic în valoare, prin deslușirea unui farmec insolit: un colț de stradă, fațada unei clădiri din veacul al XIX-lea, o lotcă trasă la mal, o șură banală, crucea, ca o pasăre, deasupra toacei bicericii din secolul al XIII-lea, o broscuță de baltă.

Textele semnate de Silviu Dancu și Mircea Țuglea, scrise alert, cu dese trimiteri istorice, completează fericit această aventură

reportericească a unor tineri ce încearcă, obstinat, să vadă esența lucrurilor și faptelor, să ne facă a simți "inima dintre ape".

Expoziția a fost o premieră la Biblioteca Județeană Constanța, fiind întregită de o prezentare, la calculator, a unor tablouri semnate de artiști avangardiști, sau de artiști care s-au inspirat în Dobrogea, precum și de trecerea în revistă a obiectivelor de artă orientală din Babadag.

C.C.

Sulina. Casa în care a locuit Jean Bart

CLUBUL ARTELOR REDIVIVUS

După o pauză de 15 ani, **Clubul artelor**, manifestare organizată de Biblioteca Județeană Constanța în perioada 1977-1986 pentru a realiza, în beneficiul cărții, un dialog între arte precum și un dialog între autori și utilizatorii bibliotecii și-a reluat activitatea în ziua de 2 noiembrie 2000. Intitulată **Doi mari poeți la Pontul Euxin: Publius Ovidius Naso și Mihai Eminescu**, această ediție, desfășurată în modema aulă a bibliotecii, se înscrie în programul cultural național al **Anului Eminescu** și, totodată omagiază pe cel ce a cântat acum două milenii cetatea Tomis și meleagurile Sciției Mici, Dobrogea de astăzi. Au fost invitați conf. univ. dr. **Ștefan Cucu**, lector univ. dr. **Marina Cap Bun**, actorii **Diana Cheregi**, **Cristina Oprean-Cioarei**, **Vasile Gh. Cojocaru** și **Radu Niculescu** (de la Teatrul dramatic "Ovidiu"), solistul de operă **Constantin Acsinte** (de la "Opera" Constanța) și elevul Silviu Ciulei (Liceul de artă Constanța).

Noua ediție a **Clubului artelor** a fost deschisă de doamna prof. **Liliana Lazia**, director general al B.J. Constanța; după ce a reluat rolul bibliotecii ca "un spațiu privilegiat de punere laolaltă a cărților, ideilor, autorilor și a lumilor, un spațiu al bucurii spiritului, o agoră a disponibilităților sufletești și intelectuale reunite în miracolul peren al artei", și a trecut în revistă edițiile trecute, când personalități ca **Ioan Alexandru**, **Ana Blandiana**, **Mircea Dinescu**, **Marian Popa**, **Lucian Raicu**, **Marin Porumbescu**, **Eugen Lumezianu**, **Al. Protopopescu**, **George Leolea** ș.a. doamna director a reluat importanța realizării aceluși atât de necesar **feed-back** dintre utilizatorii bibliotecii și autorii cărților, precum și a dialogului dintre arte, în cadrul sărbătoresc al bibliotecii tomitane.

După expunerile prezentate de universitarii Ștefan Cucu și Marina Cap Bun, actorii prezenți au recitat din operele lui Ovidiu și Eminescu, iar solistul Constantin Acsinte a oferit publicului un recital de muzică clasică. Au participat la dezbateri prof. M. Popa, prof. Victor Corcheș, conf. univ. dr. Enache Puiu, lector univ. drd. Nistor Bardu. Moderator al acestei ediții a Clubului Artelor a fost doamna **Eleonora Ioil**, șef de secție la Biblioteca Județeană Constanța.

Ion FAITER

coordonate bibliografice: dobrogea de sud

Cadrilaterul - izvor de inspirație pentru scriitorii români

Dobrogea de Sud a însemnat o lume fascinantă pentru scriitori și pictori, un refugiu necesar pentru clipele de tihnă, dar și un model de inspirație al operelor acestora.

Era desigur și o modă printre artiști să părăsească un București în plină vară toridă pentru a-și afla un minimum de confort lângă țărmul răcoros al mării. Acolo îi aștepta un fel de paradis al culorilor și aromelor tari, un exotic peisaj a cărei lumină unică era întru totul stimulatoare a talentului creator. Există un număr impresionant de pagini literare – poezie, proză, memorialistică, eseu – ce descriu Balcicul, Cavarna, Caliacra ori Silistra. **Cella Serghi, Mihail Sadoveanu, Emanoil Bucuța, Vasile Voiculescu, Adrian Maniu, T. Arghezi, Anton Holban, Nichifor Crainic** sunt câțiva dintre scriitorii impresionați de frumusețea Dobrogei de Sud.

Sadoveanu, cunoscut pentru ascuțitul său simț de observație și meșteșugul ales al cuvântului, scria despre Balcic următoarele: "Frumoasă această veche cetate, cu împrejurimi așa de caracteristic orientale. Aria mării singuratică, cerul curat. Valurile Pontului curgeau lin dinspre fundul răsăritului înspre palatul trist al reginei, așternându-se în cele din urmă unduirii moi spre grădinile de trandafiri".

Descrierea de mai sus reprezintă începutul povestirii "Huzur", în care Sadoveanu înfățișează cu un umor totalmente comprehensiv pe "locuitorii primitori și blânzi ca totdeauna" ai orașului, gazdele sale vorbind românește cu accent oriental sunt dispuse la a-l ajuta să se "relaxeze și să se binedispună. Prietinel Hasan colonizează limba noastră în chip deosebit cu expresii ale lui proprii, valorificând-o într-un chip curios". Scriitorului îi place de aceea să-l audă vorbind.

La rândul lui, poetul **T. Arghezi** vorbește, în însemnările sale dintr-o tabletă numită "Creion", despre viziunea artiștilor plastici asupra Balcicului:

"Despre Balcic, pictorii ne încredințau că aspectele lui ar putea să dea tuturor generațiilor de artiști viitoare, modele ideale de ajuns, luate de-a dreptul din natură și strămutate intacte pe pânză, ca strugurii de pe vrej în farfurii: forme, lumină, culoare". Marca unei regiuni inconfundabile sunt: "răspântia, fântâna, casa aurie, drumeagul care suie sau coboară, tătăroaicele, statul pe jos a la turca...". Cei mai puțin norocoși în a vizita locurile se vor putea mulțumi cu "peticul de vopsea, agățat artistic în perete într-o ramă de bronz".

Pentru **Anton Holban**, Bazargicul și Balcicul sunt ideale decoruri ale romanului "Ioana", în care confruntarea a două suflete se potrivește zbaterii continue a mării. "În sfârșit automobilul de curse părăsi centrul Bazargicului, coborî pe ulițe chinuite. O porni pe pământul galben, neted, printre lanurile de grâu tremurând și schimbând culorile cu marea așa de apropiată... Balcicul începea lângă noi, miraculos, fermecat, invizibil, dar sugerându-ne aroma".

Imaginile și culorile variate ale mării, lumina tare, aproape de incandescență, pădurea din vecinătate sunt extrem de vii și de prezente; Anton Holban n-a putut "ignora" un asemenea peisaj, căci "impresionat de farmecele mării, te încumeți să găsești cuvinte care să o sugereze, înșiri imagini". Sunt apoi oamenii: Ali și Cadâr, barcașii, strania apariție a lui Hacik "așa de străin și totuși atât de apropiat de peisajul acesta, că nu l-aș putea închipui în alt loc".

Asemeni lui M. Sadoveanu sau T. Arghezi, A. Holban subliniază picturalul acestor așezări: "Dacă aș fi pictor, aș picta – și aș fi ocupat pentru toată viața – întregul port Cavarna, casă cu casă fiecare ungher. Aș încerca să refac pe pânză întregul miragiu". După descrierile din Ioana se pot reconstitui imagini ale Dobrogei de Sud: "La Balcic, grație, capriciu, prea multe podoabe adunate. Aici/La Cavarna, n.n./ numai câteva linii dure, ca și cum adevărurile esențiale se

exprimă simplu, fără contorsiuni. Dar în timp ce la Balcic sesizezi în scurt timp toate frumusețile, la Cavarna în primul moment nu observi nimic, și numai mai târziu începi să te impregnezi de atmosferă, să capeți parcă un vițiu. Uneori în mijlocul nopții, am impresia că stau de vorbă cu Dumnezeu!

Foarte cunoscută este și imaginea Balcicului așa cum apare în romanul "Pânza de păianjen" de **Cella Serghi**. Scriitoarea "împrumută" Dianei toate trăirile pe care plaja, marea, exotismul locurilor le-au stărnit în sufletul său. La apariția romanului, criticul E. Lovinescu remarcă, între altele: "micul nostru orient capătă în romanul d-nei Cella Serghi o notă de feminitate caldă și o semnificație personală. Un Balcic dragostei, între idilă și pasiune, între calm poetic și nostalgie a simțurilor. Sunt pagini de poezie încântătoare, simplă și în același timp, de instinctivă potrivire între peisaj și starea sufletească a Dianei, paginile consacrate Balcicului și Mangaliei". Cella Serghi, o împătimită a acestor ținuturi dobrogene și-a manifestat întotdeauna atașamentul "pe viață" față de etern fascinanta Dobroge de Sud.

Emanoil Bucuța ne oferă la rândul său o "vedere din Balcic" în tușe romantice: "Un cer de mătase palidă a răsturat cupa de onix: a curs argint și aur în zări nemărginite, unde se dau peste cap delfinii și își șterge urma de fum un vapor trecând ascuns sub orizont". Orașul în care "la fereastra cu zăbrele căuta fata neagră, cu nalbă la ureche și cu brățară de sticlă" își trăiește existența lângă un țărm de mare" cu mahoane bătrâne, cu piept negru înfipt în prund ca midii uriașe la care vremea a cojit sideful".

Peisajul aspru, stâncile coborând abrupt spre mare într-o stranie solitudine devin imagini în poezia "Caliacra" semnată de **Vasile Voiculescu**: "Sihastre porți de mare cu stânci desfercate/ Spărturi pustii în maluri cu prăvăliri în gol/ Spre râpile căscate,/ Aici se isprăvește pământul. Adunate/ Stau păsările

albe sau sufletele, stol??/ Și iată altă lume zbucnind pe neașteptate/ Cu zările suite pe coame de pripor;/ Și-atât cât ochiul bate,/ Albastre bărăgane de ape clătinate,/ Cu alte bărăgane de cer deasupra lor". Accentul cade pe frumusețea sălbatică a locurilor în care poetul descoperă întreaga neliniște a lumii în neliniștile mării. Există de altfel multe imagini în poezia lui Vasile Voiculescu evocând țămuri pustii, întristate, peste care vântul își trece continuu răsufierea. Poetul,

"un pescuitor de gânduri" se cufundă în visare la vederea fiecărui val, iar spectacolul mării dezlănțuite naște în sufletul său furtuni.

Fără îndoială, paginile evocate mai sus nu constituie decât un fragment din întregul spectacol literar inspirat de o regiune unică prin frumusețea și farmecul ei inefabil.

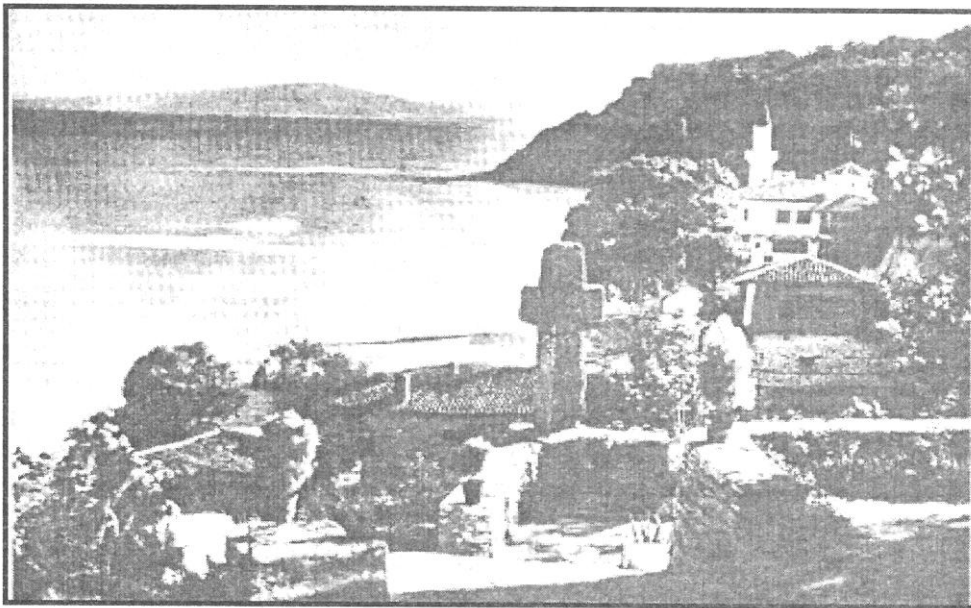
Corina APOSTOLEANU

1913 - amintiri din război

Însemnări de cpt. Nicolae Taină

În colecția de manuscrise a Bibliotecii Județene Constanța (Fondul **Marin Porumbescu**) se află copia unui jurnal de front scris de un militar rezervist, mobilizat în campania din 1913, căpitanul **Nicolae Taină**, grefier la judecătoria din Câmpulung Muscel. Originalul consta dintr-un carnetel de matematică, format 7 x 11 (copia are anexate două foi originale, nescrise, dar cu ștampila poștală a orașului Balcic, în grafie bulgărească și română). Textul a fost copiat după original, pe hârtie de scris format A4 de Munteanu Dorin din Medgidia și Mihăiță Pavel din comuna Râsuceni, județul Ilfov, la **Sinaia Izvor**, între 26 și 27 februarie 1976, probabil la solicitarea scriitorului Marin Porumbescu, aflat acolo la odihnă sau tratament, pentru a-l folosi ca material documentar.

Înainte de a prezenta jurnalul căpitanului N. Taină, voi rezuma împrejurările istorice privind anul 1913. Cum se știe, în urma primului război balcanic (1912-1913), purtat de Serbia, Muntenegru, Bulgaria și Grecia împotriva Turciei, Bulgaria și-a sporit teritoriul. La București, extinderea și, implicit, întărirea vecinului de sud a fost percepută ca o amenințare pentru securitatea frontierelor dintre cele două țări din Dobrogea (trasată, după războiul ruso-româno-turc din 1877-1878, încheiat prin Pacea de la Berlin, fără consultarea României). Guvernul român a cerut drept compensație pentru anexiunile bulgare rectificarea frontierei dobrogene. După lungi negocieri la care au luat parte marile puteri, concesiunea maximă acceptată de Bulgaria a fost cedarea Silistrei cu o zonă de 3 km în jur. Soluția a fost considerată la București ca nesatisfăcătoare. În cel de-al doilea război balcanic, Bulgaria intră în conflict cu foștii aliați din 1912-1913, cărora li s-a alăturat și Turcia. Pentru a regla diferendul cu Bulgaria, guvernul conservator, condus de Titu

Maiorescu, cu aprobarea regelui Carol I, a optat pentru calea militară; campania armatei române s-a desfășurat rapid și cu pierderi reduse, obținându-se o victorie fulgerătoare. Prin Tratatul de pace semnat la București, România obține Cadrilaterul dobrogean (județele Durostor și Caliacra). La 7 septembrie 1940, prin Tratatul de la Craiova, Cadrilaterul va fi retrocedat Bulgariei.

Redăm, în rezumat, câteva însemnări din acest jurnal. În noaptea de 27-28 iunie, în urma primirii alarmei de luptă, N. Taină părăsește locurile natale de pe meleaguri argeșene și, cu un tren de persoane, pornește spre Constanța. Este foarte impresionat de podul de la Cernavodă. A doua zi ajunge la Constanța și are loc încartiruirea trupei în oraș, prilej pentru

autorul jurnalului, Nicolae Taină, de a vizita portul și a vedea marea, precum și localul Cazinoului. Este impresionat și de marele vapor turcesc "Reșid Pașa"; a doua zi se scaldă în mare, contra taxei de 0,50 lei. Urmează apoi o instrucție cu ostașii din subordine și pe 2.07.1913 primește ordin de deplasare la Cara-Omer (Negru-Vodă), pe jos. Trece prin satul Asid Uluk unde "fiecare casă are puțul ei". De abia ajunși la Topraisar, li se ordonă întoarcerea la Constanța, pentru a primi armament și pentru o nouă perioadă de instrucție. Marșul spre Balcic începe pe 19 iulie, trecând prin localitățile: Amzacea, Carachioi (Pelinu), Azaplar (Tătaru), Chiragii (Cotu Văii), Vâlcele. Ajungând la granița româno-bulgară, după un scurt popas la o slujbă bisericească, străbat apoi o serie

de localități din sudul Dobrogei, fără a întâmpina nici o rezistență armată, prilej pentru a constata aspecte ale așezărilor bulgărești (case de piatră, acoperite cu paie și așezate neregulat), calitatea solului. Este surprins de sărăcia lucie a împrejurimilor, între români predominând mocanii, care se ocupau cu creșterea oilor. În satul Selim Cuiusu are loc un popas și trupa este încartiruită în corturi. Dimineața, ordin de marș, ajungând, pe un timp ploios, pe data de 21 iulie la periferia orașului Balcic. La intrare, au observat ostași români (artilieriști și roșiori). După încartiruirea trupei, autorul jurnalului pleacă să viziteze orașul. Urmează activități tipice unei trupe pe timp de război: asigurarea hranei, instrucție, treburi administrative. Cazarea nu pare a-l încânta pe ofițerul român și până pe 27 iulie nu se consemnează nici un eveniment de seamă. Se așteaptă cu nerăbdare demobilizarea și întoarcerea la familia lăsată acasă. În rest, plimbări prin împrejurimi, corespondență trimisă la rude și cunoscuți. Pe 4 august, în urma ordinului de plecare spre Constanța, ajunge la Topraisar, iar în următoarea zi, trupa este cantonată la Anadolchioi.

După câteva zile de carantină, ofițerul revine pe meleagurile natale, la Câmpulung Muscel, unde trupa este întâmpinată de foarte multă lume. Urmează demobilizarea. Însemnările din jurnal, precizează autorul, au fost făcute "spre amintire". La sfârșitul carnetului, grefierul-căpitan N. Taină încearcă a încheia un mic dicționar bulgar-român, desigur cu prilejul legăturilor sale cu populația bulgărească. Omul n-are vreun talent de memorialist, însă încearcă a consemna conștiințios evenimentele din timpul peregrinărilor sale dobrogene, mizeria traiului pe front.

Gelu CULICEA

coordonate bibliografice: dobrogea de sud

PUBLICISTICA SUD-DOBROGEANĂ

Un rol deosebit în formarea orizontului cultural din această zonă l-au avut numeroase reviste și ziare care au apărut la Siliștra și Bazargic.¹

Istoria presei dobrogeene consemnează pentru anii 1913-1916 doar câteva titluri: **Siliștra** (tipărit la București într-un singur număr, 6-12 iulie 1913), **Ecoul** (Balci, 1914), **Monitorul Județului Durostor** (1914), **Monitorul Județului Caliacra** (1914). În limba bulgară au apărut **Kalendarče za Dobrič** - Bazargic, 1914-1916, intercalat de **Novo Kalendarče** - Bazargic, 1915.²

Specialiștii în domeniu³ apreciază că cele mai importante ziare și reviste tipărite la Siliștra, în perioada interbelică au fost: **Vitorul Siliștrei** (1920-1938), **Dunărea** (1923-1925), **Caliacra** (1924-1926), **Cuvântul nostru** (1928-1930), **Legionarii** (1929-1936), **Acțiunea Românească** (1926-1931), **Românul** (1928-1940), **Dobrogea culturală** (1930), **Învățătorul Durostorean** (1931-1932), **Țara lui Mircea** (1935-1940); la Bazargic, **Curierul Caliacrei** (1929-1936), **Semănătorul** (1931-1939), **Dobrogea de Sud** (1937).

Țara lui Mircea (februarie 1935-1940) purtând subtitlul "Tribună de luptă național-culturală" apărea, conform articolului-program, "pentru că socotim demn, să răspundem cu prisosință - dușmanilor din afară și să deschidem larg ochii, celor care se complac în indiferență -- înăuntru. Prin **Scoală** și **Biserica**, cu ajutorul slujitorilor lor, vom pune la îndemâna celor mulți lumină în toate cele cari trebuie știute".⁴

Respectarea acestor principii este dovedită de temele aflate în dezbateri: colonizarea învățământului, organizarea provinciei, în general a județului Durostor, în special. Din acest motiv, ziarul a oferit spații largi dezbaterilor legate de valențele multiple ale sistemului cooperatist. Foarte importantă era rubrica "Pagina culturală" din care cititorul a aflat despre ultimele apariții editoriale. La 12 martie 1935, redacția anunța sosirea la Siliștra a marelui actor George Vraca cu piesa "Miss Ba".⁵

Înceea ce privește problemele de natură economică, **Țara lui Mircea** avea un puternic aliat în **Semănătorul** care purta subtitlul "Ziar de propagandă, agricol, economic al sindicatului agricol al județului Durostor" (1932-1940); a militat pentru dezvoltarea agriculturii prin mijloace științifice, sprijinirea cultivatorilor cu credite pe măsura cerințelor și vânzarea în comun a produselor pentru eliminarea concurenței.

Începând cu anul III, numărul 52, 1 februarie 1935, publicația își va lua numele de **Semănătorul român** pentru că devenise "Tribuna Asociației românilor coloniști din județul Durostor" (constituită, ulterior, la 1 septembrie 1935) pentru sprijinirea colonizării românilor în Dobrogea de Sud.

La Bazargic, probleme asemănătoare abordează **Eroii Neamului**, cu subtitlul "Ziar independent de Propagandă Națională, Culturală, Religioasă, Agricolă, Industrială etc.", bimensual, cu o longevitate demnă de invidiat (1928-1940). Ocupându-se, pe larg, de problema colonizării, ziarul critică situația economică grea din Dobrogea de Sud, analizează cu profesionalism viața politică desfășurată pe plan local și național. Numere aniversare sunt dedicate familiei regale, eroilor din primul război mondial.

Prin tematica abordată se poate afirma că publicațiile prezentate continuau programul ziarelor **Curierul Siliștrei** (1926-1927) și **Cuvântul Nostru** (Bazargic, 1928-1930).

Lupta pentru propășirea învățământului în Dobrogea de Sud s-a dus prin intermediul ziarelor **Învățătorul Durostorean** (1931-1932) și **Semănătorul** (Bazargic, 1931-1939). Aici găsim prezentate, pe larg, activitățile desfășurate de cercurile culturale, opiniile formulate cu privire la perfecționarea mijloacelor de instrucție și educație, necesitatea recunoașterii statutului real al cadrului didactic. Din acest motiv, orice încercare de cunoaștere a istoriei învățământului dobrogean nu se poate realiza fără consultarea acestor două periodice, ca și a altor ziare cu același profil: **Dobrogea culturală**. Organ al Asociației Învățătorilor din județele Durostor și Caliacra (Bazargic, Siliștra, 1930), **Învățătorul Durostorean**. Pedagogic. Cultural. Politic culturală. Politic școlară. (Siliștra, 1931-1932), continuat de **Tribuna Durostorului** (1932-1935).

Valoarea reală a vieții culturale desfășurate în Dobrogea de Sud este dovedită de câteva publicații de nivel academic.

Între anii 1923-1925 a apărut la Siliștra **Dunărea**, cu subtitlul "Revistă științifico-literară" editată de cercul cultural omonim. Expresie a activității unui grup de profesori de la Liceul de băieți din localitate, sub conducerea directorului acestei instituții, Pericle Papahagi, publicația poartă un nume simbolic: așa cum fluviul Dunărea asigură dezvoltarea economică a orașului, revista trebuia să sprijine "dorința ce o are Siliștra de a fi centru cultural, în care sufletul fiecăruia să găsească și altceva decât cer îndeletnicirile vieții materiale, de a fi un izvor în care sufletul să găsească oglinda trecutului ce ne-a lăsat alăteia religie și explicația situației de azi".⁶ Manifestul-program a fost respectat întocmai prin publicarea unor articole cu teme foarte diferite. Astfel, profesorul George Profiriu în povestirea **Prizonierul**, descriind viața grea a unui prizonier turc, dezvăluie și critică fațeta dezumanizantă a războiului.⁷ Același autor demonstrează vechimea și

continuitatea elementului românesc în acest colț al Dobrogei prin schițarea istoricului bisericii subterane "Sfântul Gheorghe", a cărei construcție o apreciază anterioară anului 1780.⁸

Un articol memorabil este semnat de profesorul Ilie Ghibănescu, doctor în filozofie și litere, **Noțiunea. Geneza și importanța ei**.⁹ Plecând de la importanța pe care o au noțiunile în cunoașterea elementelor care ne înconjoară, autorul surprinde la nivelul societății românești lipsa unei culturi temeinice și serioase, fapt ce a făcut posibilă o gravă răsturnare a scării valorice.

Paginile revistei au găzduit și opiniile profesorului Pericle Papahagi cu privire la originea unor toponime (Vaidomir, Reni, Tulcea, Isaccea, Vrancea) sau dovezile existente în limba română cu privire la continuitatea elementului daco-

Constantinescu Virgil, Petre Dumitru (clasa a VI a), sub conducerea profesorului E. Papazis.

O notă specifică a acestei publicații o constituie accentul pus pe lărgirea orizontului literar prin traduceri din literatura latină, bulgară, armeană.

Cei mai talentați elevi ai liceului "Durostor" din Siliștra au colaborat la **Rod nou**, revistă literară, artistică, științifică ce apare sub conducerea unui comitet (ianuarie 1934 - februarie 1935). Dintre semnatarii se remarcă Dumitru Batova, "idolul și mentorul artistic local al tinerilor literați siliștreni din epocă"¹⁰, Liuben Dumitru, Boris Değliu, fapt ce a explicat abundența creațiilor literare în raport cu cele științifice.

În ciuda unui titlu nemeritat și derutant, rubrica

prin care aduce grave acuze autorităților române aflate în exercițiu.

Cu același scop a fost republicat **Memoriul** înaintat de comunitatea bulgară din Siliștra Parlamentului României (2 mai 1921) prin care se readeuce în discuție regimul juridic al bunurilor imobiliare aflate în posesia populației bulgare și se încerca anularea unor articole din Legea pentru organizarea Dobrogei Noi. (1914).²⁰

Tematic și ca mod de abordare a problemelor aflate în discuție, **Tribuna** are multe puncte comune cu **Probuda** ("Deșteptarea"), ziar apărut la Siliștra între anii 1930 - 1937, sub redacția lui N. Atanasov. Acesta, spre deosebire de G. Brașovanov, vede ca singură soluție organizarea unei largi mișcări de protest pentru a obliga statul român să adopte măsurile solicitate.²¹

Ca și **Nov glas**, **Probuda** oferă spații largi marilor personalități ale poporului bulgar: Kiril și Metodiu, Hristo Botev.

Totodată, schimbările petrecute în viața politică internațională sunt urmărite cu interes, încercându-se să se descrie consecințele ce s-ar putea ivi pentru statele balcanice.

Ultimele știri interne sau externe erau oferite zilnic de la **Bazardjinska pošta** ("Poșta din Bazargic"), ziar tipărit între anii 1924-1938, 1939-1940. Cu buna intenție de a se adresa unui număr cât mai mare de cititori, începând cu numărul 174, 30 noiembrie 1924, este tipărit bilingv deoarece: "Nu avem decât un singur crez, acela de a fi folositor țării și locuitorilor ei, fie români, fie băștinași".

Cele mai virulente critici la adresa statului român, apeluri repetate pentru reorganizarea comunității bulgare din Bazargic s-au făcut prin intermediul ziarelor **Obnovo** ("Renașterea"), între anii 1930-1931 și **Novo Edinstovo** ("Noua unitate"), editat de D.P. Draganov între anii 1931-1935. Ediții la rând analizează raporturile create între populația bulgară și coloniștii stabiliți în Dobrogea de Sud, apreciindu-se că este vorba de "deposedarea" comunității bulgare de bunurile proprii, unii plătind cu viața pentru încercarea de a se opune acestor "fărădelegi".

Intellectualitatea turco-tătară din Dobrogea de Sud s-a manifestat în mai mică măsură pe plan publicistic, fapt dovedit de numărul redus de ziare apărute în perioada interbelică: 5 la Siliștra (**Tuna**, **Dunărea**, 1925-1931; **Hak Söz**, 1929-1940; **Hidânlâc**, 1933; **Deliorman**, 1937-1938; **Çardak**, 1937-1940 și patru la Bazargic (**Tan**, 1921; **Emel Medyuması**, 1929; **Türk Birliği**, 1930, 1934; **Yıldırım**, 1932). Cea mai mare parte din ele conține mică publicitate și reclame, fapt ce explică apariția lor în câteva numere.

Vrând să demonstreze bunele relații existente între locuitorii turci și români din județul Durostor, **Deliormanul**. Ziarul tineretului intelectual turc din România a apărut bilingv. În cuprins, abundă știrile sportive locale alături de cronice spectacolelor susținute de reprezentanții ai liricii turcești.

Angela POP

roman după retragerea trupelor imperiale la sud de Dunăre (Crăciun, aquila).¹⁰ Ele se adăugau vestigiilor arheologice foarte numeroase și ușor de găsit în perimetrul cetății Durostorum, unele dintre ele devenind piese de rezistență în muzeul găzduit la Liceul de băieți.

În momentul apariției revistei **Dunărea**, numele profesorului Pericle Papahagi era deja cunoscut din paginile revistei **Analele Dobrogei** ca un serios cercetător în domeniul lingvisticii, toponimiei și arheologiei.¹¹

La Bazargic, o publicație cu valoare științifică similară va apărea în 1937: **Dobrogea de Sud**. Deși purta subtitlul "Revistă de studii și literatură regională", prin tematica abordată, nivelul contribuțiilor individuale ea a depășit cadrul restrâns al interesului strict local. Ca și în cazul revistei **Dunărea**, **Dobrogea de Sud** exprima concis ținuta intelectuală a profesorilor de la Liceul de băieți din localitate: Radu Rucăreanu, Ion Lolu.

Colectivul redacțional a pledat pentru posibilitatea și necesitatea dezvoltării economice a provinciei prin amenajarea portului Balci, a prelua o parte a traficului care sufoca portul Constanța. Dar acest lucru presupunea și construirea liniei ferate Bazargic-Balci.¹²

O importantă rubrică, **Dobrogea în cărți**, atrăgea atenția asupra unui mare număr de autori care au avut în centrul creației lor provincia transdunăreană (Ion Adam, Nicolae Dunăreanu, I.N. Roman, Oreste Târlali, Ion Marin Sadoveanu, Grigore Antipa).

Cu un sentiment de mândrie este prezentat volumul profesorului Anastase Hăciu, **Aromânii** (Focșani, 1936, 500 pagini) lucrare premiată de Academia Română pentru modul în care a fost prezentată contribuția acestui grup etnic la cultura românească și europeană.¹³

Comemorarea a zece ani de la trecerea în neființă a marelui arheolog Vasile Pârvan oferea profesorului Octavian Mărculescu posibilitatea de a face o amplă prezentare a multipelilor valențe ale vieții și activității celui dispărut: profesor universitar, cercetător, autor al unor lucrări fundamentale pentru istoria Dobrogei.¹⁴

Noile concepții pedagogice care au guvernat școala românească în perioada interbelică au favorizat apariția a numeroase reviste școlare care se înscriu, meritori, în spațiul larg al periodicelor cultural-literare locale.

Trebuie menționat, încă de la început, că sub raport literar nu s-a reușit decât rareori a se depăși nivelul mediu. Principiul "Școlii active" solicita exprimarea, publicarea posibilităților reale vârstei și nu performanțele unor elemente excepționale. Deși nu ating un nivel grafic sau publicistic deosebit, câteva dintre revistele publicate sunt valoroase prin intențiile și realizările lor.

Societatea culturală a elevilor din Liceul "Nicolae Filipescu" a reușit să publice trei numere ale revistei **Înfrățirea** (ianuarie-martie 1927). Născută din inițiativa directorului școlii, Gh. Batalii, publicația își asuma nobila misiune de a pregăti "acea uniune sufletească, acea înfrățire de simțăminte și de idei care pe altă cale nu putea fi înfăptuită. În paginile ei își vor da întâlnire condeiele timide ale elevilor români, bulgari, turci, armeni".¹⁵ Bunele intenții pe care și le-a propus această publicație sunt demonstrate de componența colegiului redacțional: Devetov Petre, Rizopol Adonis (clasa a VIII a), Dumitrescu Emil, Ghițulescu Vasile (Clasa a VII a),

Cronica mărunță realiza un real act de cultură prin informarea cititorilor asupra ultimelor apariții editoriale, prezentarea publicațiilor primite prin schimb.

Pentru a atrage un număr cât mai mare de cititori, în fiecare număr a fost publicată câte o analiză literară a unei creații cuprinse în programa analitică.

Elevii de la Școala comercială din Siliștra au tipărit **Lumina**. Revistă literară și artistică (februarie 1934 - februarie 1935). Titlul nu a fost ales întâmplător, trebuia să trezească interesul, în special tinerilor, pentru literatură și artă, să-și creeze un orizont literar real, renunțând la frecventarea celor "peste 100 de localități unde se bea ... zeci de triouri unde se joacă zar sau alte așezăminte similare pe care buna cuviință mă împiedică să le numesc".¹⁷

Dacă profesorii P. Florențiu și Cociu Fărșerotul semnează numeroase poezii de inspirație bucolică sau proză scurtă, profesorul T. Teodorescu a fost atras de elementele comune concepțiilor filozofice exprimate de Pitagora și Mihai Eminescu, al cărui poem "Înger și demon" îl consideră "una dintre cele mai puternice și frumoase poeme ale literaturii noastre culte".

Orientarea patriotică a revistei reiese din preocuparea pentru culegerea și publicarea folclorului (cântece, balade), prezentarea datinilor populare.

Recenziile făcute altor publicații similare (**Viața literară**, **Cele trei Crișuri**, **Plaiuri Secelene**) demonstrează relațiile culturale foarte întinse teritorial pe care revista a reușit să le stabilească.

În momentul dispariției acestor două publicații, tinerii creatori de la Siliștra s-au grupat în jurul colectivului redacțional (Sandy Popescu, Mircea Papadopolu) al revistei **Tineret**, ulterior **Cuget dobrogean** (martie 1935 - martie 1936). Ea oferă cititorului dobrogean un sumar bogat din care nu lipsesc creațiile originale (proză, versuri), recenzii, reviste revistelor la un nivel ce dovedește talentul colaboratorilor (Alex. Nocoareanu, Sorel Avramescu, Ionel Dumitrescu) cât și ținuta intelectuală a conducătorilor revistei.

Spiritualitatea bulgară s-a materializat într-un număr apreciabil de ziare și reviste - Biblioteca Academiei Române conservă colecțiile a opt publicații apărute la Siliștra și 18 la Bazargic.

Nov glas ("Glasul nou") a apărut la Siliștra între anii 1927-1928, având ca subtitlu "Ziar săptămânal independent politic" (în limba bulgară), sub redacția avocatului Vi. Mitcov. Potrivit programului înscris în numărul inaugural, publicația își informează cititorii cu cele mai importante evenimente internaționale sub forma unor buletine emise din marile capitale europene.¹⁸

Problemele de natură internă care au avut relevanță pentru colectivul redacțional se referă la colonizarea Dobrogei de Sud și modul de aplicare a reformei agrare.¹⁹

Ziarul **Tribuna** (Constanța, Siliștra, 27 nov. 1928 - 20 sept. 1930, 1 sept. - 14 oct. 1932) a fost conceput de avocatul G. Brașovanov ca un important apărător al bulgarilor din Dobrogea de Sud, pe care îi prezenta drept o mare comunitate permanent agresată de autoritățile române prin aplicarea reformei agrare și de noii coloniști aduși în mod "abuziv" în județul Durostor și Caliacra.

Din acest motiv, la 30 mai 1928, G. Brașovanov a înaintat un amplu memoriu ministrului de Interne - I.G. Duca,

¹ Biblioteca Academiei Române conservă colecțiile a 160 publicații

² Al. D. Demetriu, *Contribuții la istoricul presei române din Dobrogea*, Constanța, 1934, p. 11

³ Stoica Lascu, *Din istoria Dobrogei de Sud în contextul României întregite (1913-1940)*, în "Revista istorică", tom VI, 1995, nr. 11-12, p. 970-971; Victor Corcheș, *Dobrogea de Sud*, în "Tomis", XXVIII, nr. 10, octombrie 1993, p. 6; *idem*, *Din istoricul publicațiilor culturale sud-dobrogeene*, în *România de la Mare*, III, 1994, p. 46-47

⁴ De ce apărăm!, în *Țara lui Mircea*, I, nr. 1, februarie 1935, p. 1

⁵ *Ibidem*, nr. 2, 12 martie 1935, p. 2

⁶ *Dunărea (Precuvântare)*, în "Dunărea", I, nr. 1, 1 mai 1928, p. I-II

⁷ *Ibidem*, p. 8-10

⁸ *Ibidem*, nr. 2-4, iunie-august 1923, p. 47-51

⁹ *Ibidem*, nr. 5-8, septembrie-decembrie 1923, p. 86-94, 163-174

¹⁰ P. Papahagi, *Dovezi din studiul limbii noastre despre*

continuitatea românilor din Dacia traiană, în *ibidem*, p. 105-112, 143-153

¹¹ "Analele Dobrogei", IV, 1923, nr. 1, p. 68-74, 89-93; nr. 3, p. 337-344, 371-375

¹² Radu Rucăreanu, *Valoarea economică a portului Balci*, în

"Dobrogea de Sud", I, nr. 3-4, iunie-august 1937, p. 51-54

¹³ *Ibidem*, p. 27-32, 57-63

¹⁴ Octavian Mărculescu, *Vasile Pârvan. Aspecte ale personalității sale*, în *ibidem*, p. 3-24

¹⁵ *Înfrățirea. Revistă culturală a elevilor Liceului de băieți "Nicolae Filipescu"* - Bazargic, nr. 1, ianuarie 1927, p. 1

¹⁶ Victor Corcheș, *op. cit.*, p. 46

¹⁷ Prof. P. Florențiu, *Cuvânt înainte*, în "Lumina", I, nr. 1, februarie

1934, p. 1

¹⁸ *Kam našiti sânarodnici / Către compatrioții noștri*, în "Nov glas", I,

nr. 1, 24 mai 1927, p. 1

¹⁹ *Ibidem*, nr. 16, 9 septembrie 1927, p. 1-2; nr. 21, 16 octombrie 1927, p.

1-2

²⁰ "Tribuna", II, nr. 9, 28 ianuarie 1929, p. 1-4

²¹ *Oculo izminieto na zakona za Nova Dobrodja*, în "Probuda", nr. 15,

17 iulie 1930, p. 1; *Nașiti iskania kato malinstvo / Acțiunea noastră în*

calitate de minoritari, în *ibidem*, nr. 35, 25 octombrie 1930, p. 1

PERIODICE SUD-DOBROGENE

Acțiunea. Bazargic, 1931-1935, 1937
 Acțiunea românească. Silistra, 1929
 Acțiunea românească din Durostor. Silistra, 1926-1931
 Agrarul. Bazargic, 1932-1933
 Anuarul Gimnaziului mixt de stat din Cavarna. Cavarna, 1919-1925
 Anuarul Liceului de băieți "Nicolae Filipescu". Bazargic, 1919-1928
 Anuarul Școlii normale de fete. Bazargic, 1922-1923
 Bazardjinska pošta. Bazargic, 1924-1940
 Bora (Viscolul). Silistra, 1938-1939
 Buciumul. Bazargic, 1930-1943
 Buletinul Asociației generale a învățătorilor din județul Caliacra. Bazargic, 1923-1927
 Buletinul Camerei de comerț și industrie. Balci, Bazargic, 1927-1940
 Buletinul oficial al orașului Bazargic. 1939-1940
 Buletinul Sindicatului agricol Caliacra. Bazargic, 1916-1926
 Buletinul Tribunalului Caliacra. Bazargic, 1925-1926
 Cadrilaterul. Bazargic, 1935
 Calendarul cooperăției din Dobrogea Nouă. Balci, 1931
 Caliacra. Bazargic, 1924-1926
 Çardak. Silistra, 1937-1940
 Căminul nostru. Bazargic, 1934-1940
 Coasta de argint. Balci, 1934-1940
 Colonistul. Bazargic, 1931
 Cooperatorul Caliacrei. Bazargic, 1931
 Crainicul. Balci, 1931
 Cugul dobrogean. Silistra, 1935
 Curentul Silistrei. Silistra, 1929
 Curier. Bazargic, 1927-1929
 Curierul. Silistra, 1936
 Curierul Caliacrei. Bazargic, 1923-1926
 Curierul dobrogean. Bazargic, 1931-1933
 Curierul Silistrei. Silistra, 1926
 Cuvântul Dobrogei. Bazargic, 1937-1938
 Cuvântul Dobrogei Noi. Bazargic, 1937-1938
 Cuvântul Durostorului. Silistra, 1929
 Cuvântul muncitoresc. Silistra, 1932
 Cuvântul nostru. Bazargic, 1923-1930
 Cuvântul țăranilor. Silistra, 1923
 Deliorman. Silistra, 1936
 Democrația. Silistra, 1923-1934

Democrația unită. Silistra, 1921
 Deșteptarea. Bazargic, 1921-1934
 Dobrogea. Bazargic, 1914-1924
 Dobrogea de aur. Bazargic, 1929-1934
 Dobrogea culturală. Silistra, 1930
 Dobrogea de Sud. Bazargic, 1937
 Dobrogea Nouă. Bazargic, 1920-1940
 Dreptatea. Bazargic, 1920-1921, 1925
 Dunărea. Silistra, 1923-1925, 1931-1933
 Durostorul. Silistra, 1919, 1925-1928
 Ecoul. Bazargic, 1925
 Ecoul Caliacrei. Bazargic, 1923-1924
 Ecoul Silistrei. Silistra, 1918-1919, 1932
 Emel Medymuasi. Bazargic, 1929
 Eroii Neamului. Bazargic, București, 1928-1943
 Farul Caliacrei. Balci, 1927
 Festival. Silistra, 1936-1940
 Frontiera. Bazargic, 1934-1936
 Frontul Caliacra. Bazargic, 1940
 Gazeta de Sud. Bazargic, 1933
 Galsul agronomilor. Bazargic, 1935-1937
 Graiul neamului. Silistra, 1937-1939
 Glasul țăranilor. Silistra, 1922-1933
 Hidânlâk. Silistra, 1938
 Hak-Söz. Silistra, 1929
 Idei încrucișate. Silistra, 1934-1938
 Istrul. Silistra, 1934-1938
 Îndreptarea Silistrei. Silistra, 1923-1925
 Înfrățirea. Bazargic, 1920
 Învățătorul durostorean. Silistra, 1931-1932
 Junimea dobrogeană. Silistra, 1936
 Kalendarce za Dobrič. Bazargic, 1915
 Legionarii. Bazargic, 1932
 Legionarii. Silistra, 1929-1936
 Liberarea. Bazargic, 1926-1931
 Libertatea. Bazargic, 1923-1936
 Licăriri. Silistra, 1935
 Lira dobrogeană. Silistra, 1933
 Lumina. Silistra, 1934-1936
 Monitorul județului Caliacra. Bazargic, 1919-1927; 1924-1930
 Monitorul județului Durostor. Silistra, 1914-1938
 Național-țăranismul. Bazargic, 1936-1937
 Nov-Glas. Silistra, 1927-1928
 Novini. Bazargic, 1934-1937
 Novo Edinstovo. Bazargic, 1931-1935
 Novo Kalendariče. Bazargic, 1915
 Obnovo. Bazargic, 1930-1931

Oglinda. Bazargic, 1936
 Patria. Bazargic, 1930
 Pavăza Dobrogei. Bazargic, 1931
 Paza Dunării. Turtucaia, 1937
 Păstor și turmă. Silistra, 1937
 Plaja Cavarnei. Cavarna, 1937
 Plugarul. Bazargic, 1932-1935
 Poporul. Bazargic, 1929-1933
 Poporul. Silistra, Constanța, 1936-1939
 Probuda. Silistra, 1930-1937
 Renașterea. Silistra, 1919
 Rod nou. Silistra, 1934-1938
 Românu. Silistra, 1928-1940
 Semănătorul. Bazargic, 1931-1939
 Semănătorul. Silistra, 1932
 Sentinela Dobrogei. Bazargic, 1926-1942
 Solia. Silistra, 1935
 Solia Dobrogei. Silistra, 1920-1921
 Steagul țărănesc. Bazargic, 1926
 Steaua. Bazargic, 1927
 Steaua Caliacrei. Bazargic, 1924
 Steaua poporului. Bazargic, 1929-1933
 Straja Cadrilaterului. Bazargic, 1936-1938
 Straja dobrogeană. Bazargic, 1929
 Talpa țării. Silistra, 1933-1940
 Tan. Bazargic, 1921
 Tineret. Silistra, 1935-1936
 Tribuna. Silistra, 1924-1930
 Tribuna Dunării. Turtucaia, 1927
 Tribuna Durostorului. Silistra, 1931-1939
 Tribuna liberă. Silistra, 1930
 Tuna - Dunărea. Silistra, 1925-1931
 Türk Birliği. Bazargic, 1930, 1934
 Țara lui Mircea. Silistra, 1935-1940
 Țara noastră. Silistra, 1932, 1937
 Valuri dunărene. Silistra, 1936
 Viața Deliormanului. Silistra, 1939-1944
 Vița nouă. Bazargic, 1923-1924
 Viitorul Silistrei. Silistra, 1920-1938
 Voința. Bazargic, 1929-1930
 Voința coloniștilor. Bazargic, 1930
 Voința Durostorului. Silistra, 1930-1933
 Voința noastră. Silistra, 1928-1931
 Vremea nouă. Silistra, 1936-1937
 Yidirim. Bazargic, 1932
 Zorile. Silistra, 1927-1928
 Zorile democrației. Silistra, 1935
 Gelu CULICEA

Anul I No. 2

Februarie 1934

ROD NOU

GLASUL NOSTRU.

Saprinți în colțul îndepărtat al Dobrogei, privim cu inima întristată spre celelalte cămburi de lumină ale patriei noastre. Ne uităm cu lacrimi în ochi împrejurul nostru, am în alți, îndepărtându-ne doar din timp în timp, prin cuvintele: „la muncă prietene!”

Părăsăi de țară noastră din celelalte colțuri ale țării ne abatem din greș, în întinericul Cadrilaterului, precum cei lipsiți, se abat în bordurile lor încensate. De câte ori, câte unul dintre colți, nu și-a ridicat glasul tremurând, spre a cere ajutorul camarazilor săi, pentru înființarea unei organizații literare!

Lipsa de interes pentru cultură, pentru progres, domnește în întreg Durostor!
 În această stare zacem și astăzi, în acest colț, unde un suflet, o alicie de îmbărbătare cu greu pătrunde!

Din dragostea noastră, a cătorva tineri entuziaști însuflești de frumusețea simfriei românești, pășim pe cărări noi cu gândul curat și cu îndrăzneala, de a deștepta în publicul Durostorean gustul pentru literatura română și de a infiltra sentimente nobile și frumoase în generația de mâine și de a crea un centru, în jurul căruia dorim ca în scurt timp, să se grupeze toți intelectuali dobrogei, tineri și bătrâni, români sau alte nații, care știu să mănuiască comelul și să redea gândul lor în vers sau în proză.

Astăzi mai mult ca oricând avem nevoie să ne strângem cu toți la un loc, astfel ca o singură bătaie de inimă să se audă pretutindeni!

Deșteptăți-vă la glasul acesta dulce năvălitor! Veniți să răspundem la invitația strămoșului în rădăcinile celor de jos.

Veniți să trezim în sufletul celeștului român din Durostor, dragostea pentru cultură și interesul românesc.

Vrem să înălțăm pentru todeauna, zămbetul de neîncredere al matorii, realizând idealul visat de ani de zile.

Român, ca și doritorii de lumină, pe cei încărcați sub povara anilor, care cu o experiență tot lungată în viață, să ne dea sprâjnul lor moral și intelectual și să contribuie la înălțarea sufletului a tuturor generațiilor. Căci, înstărilor tineri de pretutindeni să ia contact cu noi și să se odărnă idealului nostru!

Astfel vom putea deștepta în sufletul tuturor dobrogei pentru cultură și interesul românesc.

ROD NOU

DOI POETI DIN SUD

Cu diverse prilejuri, fie noi, fie alți exegeți (E. Puiu, Ov. Dunăreanu sau P. Diaconu) am făcut operă de "arheologie" literară, aducând în actualitate publicații și autori peste care s-a așternut nedreapta și fatala uitare. Revenind asupra temei, ne vom ocupa de destinele a doi autori despre care nu-mi amintesc să fi scris altcineva în ultimii 60 de ani.

Cei doi sunt călărășenii **Laurențiu Georgescu** (alias Vecera Varvarie) și **Aurel Elefterescu**. Primul mi-a fost profesor de franceză în clasele gimnaziale, la Ostrov, în anii teribilei crize economice de după război... Desigur, atunci n-am știut nimic despre literatură de la catedră; am aflat târziu, după 35 de ani, când lucram la **Orizonturi lirice dobrogene** și când i-am scris, în august 1972, îl rugasem să-mi trimită un curriculum vitae, adresele unor colegi de generație și niscăi lucrări personale, publicate sau inedite.

Mi-a răspuns cu bunăvoință, după vreo lună, dar răspunsul acela nu m-a mulțumit și a rămas neînțeles pentru mine, fiindcă autorul în cauză s-a "lepădat" de creația sa literară; în consecință, a precizat: "... Situația e următoarea: într-adevăr, am comis **delicte literare** (cum le numisem eu în scrisoarea mea - n.n.) în liceu și numai atunci. Am publicat în mai multe reviste și - regulat - la **Rod nou**, pe care am scos-o împreună cu doi colegi (unul a fost D. Batova; care a fost celălalt? - n.n.). Din păcate, n-am nici un exemplar - s-au pierdut în timpul războiului împreună cu caietele de versuri... Încă o dată, regret că nu-ți pot fi de mare folos..."

De ce n-a putut să-mi fie mie "de folos"? Nu

știu, așa cum nu-i știu alte date biografice, nici dacă se mai află în viață, nici de ce a renunțat la literatura adolescentină sau de ce n-a mai scris după liceu. În schimb, cunosc că a publicat, în **Festival și Dobrogea jună**, un număr restrâns de poezii, puține fiind și acelea apărute în **Rod nou**. Oricum, din februarie 1934 până în ianuarie 1938, i-au fost tipărite următoarele piese lirice: **Nocturnă, Plouă** (republicată de câteva ori), **Zefir și furtună, Imagini, Primăvară, Noapte, Gând rătăcit, Agonie, Poveste, Cântec de mort, Cântec de jelanie**.

Câte vor fi fost și ce valoare vor fi avut versurile din caietele pierdute? Ce mijloace estetice, ce ideologie vor fi încorporat acele poeme? Numărul mic al celor publicate relevă, totuși, un adolescent sensibil la dramele existențiale, un creator capabil de a coborî în profunzimea spiritului, autorul unei poezii cu accente reflexive; cele mai multe se circumscriu formulei postsimboliste: o poezie de meditație, de atmosferă, contaminată de viziuni avangardiste. Ce ar fi urmat acestei prime etape lirice inaugurale?

Cum se poate constata, avem de-a face cu un destin poetic ratat, după un început promițător... Tot războiul să fi fost responsabil, având în vedere că și Laurențiu Georgescu a aparținut "generației pierdute"?

Relativ la Aurel Elefterescu dețin câteva date biografice esențiale, puse la dispoziție de amabilul Vasile Culică, și el - călărășean. Așadar, A.E. s-a născut la 26 noiembrie 1916 în comuna Gălățui din județul Călărași, iar la București a absolvit Dreptul, în 1939. A practicat avocatura și juristconsultatul. A publicat în **Festival, Pământul, Zori noi, Vremea,**

Tribuna Ialomiței, Rod nou, Năzuința, Front literar. Asemeni lui Laurențiu Georgescu, nici lui Aurel Elefterescu nu i-a apărut vreun volum dins creația literară proprie.

Ce va fi tipărit în publicațiile neliterare? N-am idee, fiindcă n-am avut posibilitatea să mă documentez suficient, dar presupun că este vorba de publicistică diversă, inclusiv scrieri literare, politice și profesionale.

În **Rod nou** (nr. 1-2 din ian.-feb. 1935) i-a apărut poezia (de notație, de atmosferă) **Doamne, arată-mi ce să fac**, din care am reprodus prima și a treia strofă. În **Festival**, din oct. - nov. 1937 până în sept. 1939 a publicat patru proze, în fragmente mai scurte. Din cauza stării precare a microfilmului, aflat la B.J. Constanța, n-am reușit să citesc în întregime prozele și nici să copiez episoadele mai lungi, pe care să le reproduc alături. Astfel că nu pot să emit nici o judecată de valoare pertinentă; constat doar că tânărul autor abordează o tematică a zonelor conflictuale din realitatea socială și psihologică, demonstrând posibilități descriptive și analitice. Stilistic, se remarcă fluiditatea discursului și acuratețea scriiturii, probând un exercițiu mai îndelungat. Din păcate, concluzia este asemănătoare cu aceea care îl privea pe L. Georgescu (un motiv în plus pentru care i-am comentat împreună): același destin literar frânt, după un început promițător; aceasta, excluzând faptul că m-aș înșela, necunoscând decât puține date exacte despre scrisul lui Aurel Elefterescu.

Victor CORCHEȘ

Noaptea

Noaptea pânzele-și întinde...
 În boschet
 Licuriciul își aprinde
 Micu-i far.
 Un gropar
 Calcă-ncet
 Pe saltea cu verdeață.
 Se coboară văi de ceață
 De pe deal.

Mistic Dunărea suspină
 Lăcrămând.
 Tainic plopii își înclină
 Vârful lor.
 Tot zburând,
 A plecat să se închine
 Spunând rugă printre suspine,
 Un cocor...

Laurențiu GEORGESCU

Doamne, arată-mi ce să fac

Arcuirea cerurilor s-a întins
 Pleoapa întinerului s-a lăsat
 Și greoi apasă pomii satului ascuns, - tăcut,
 Ca un ocnăș bătrân.
 Pe drum trec călători spătoși, ciudați,
 Care se frâng de mijloc, bătând mătânii...
 Sus, o stea a spintecat țaria nopții
 Scânteind ca un pumnal înfipt în inima tăcerii.
 Pe ulițele negre ale satului meu, ascuns, - tăcut
 Ca un ocnăș bătrân
 Trec călători spătoși, ciudați
 Care pe la răscuri se frâng de mijloc,
 Bătând mătânii.
 Doamne, arată-mi ce să fac...

Aurel ELEFTERESCU

din colecțiile bibliotecii județene constanta

"PARADIGMA" - O REVISTĂ A CONFLUENȚELOR

Între revistele literare apărute în perioada postdecembristă distingem revista "Paradigma", produs cultural legat de spațiul dobrogean prin locul de apariție - Constanța, prin persoana directorului, scriitorul și criticul **Marin Mincu**, și prin unii semnatari ai articolelor. Revista este editată de Ministerul Culturii și este subtitrată "Revistă plurilingvă (cu varianta "multilingvă") de cultură și literatură", fiecare număr având 16 pagini. În colegiul consultant apar personalități culturale străine: **Enrique Badosa** (Spania), **Catherine Durandin** (Franța), **Alfredo Giuliani** (Italia), **Adam Puslojic** (poet sârb), **Manuel Simões** (Portugalia), cu contribuții consistente în structura revistei, care este de fapt o revistă a confluentei culturale; colectivul de redacție este format din **Mihai Cimpoi**, **Ion Dan Nasta**, **Ștefania Ploeanu**, **George Popescu**, **Monica Spiridon**, mai apoi și **Cornel Moraru**. Apariția este lunară, tipărirea aparținând în principal editurii Pontica.

Aceste date au fost extrase din exemplarele pe care Biblioteca Județeană Constanța le posedă: colecția este lacunară, există primul număr al primului an de apariție (15 mai 1993), dar de la acel moment și până la ultimul număr (nr. 2/2000) există numai 16 apariții ale revistei în fondul bibliotecii.

Revistă de interferențe culturale, "Paradigma" radiografiază fenomenul cultural și în special literar contemporan: curente de idei, opiniile în vogă, polemicile, luările de atitudine; tonalitatea generală este aceea a disputelor intelectuale care intenționează dinamizarea prejudecăților, a poncifelor culturale, a "paradigmelor" uzate, dar confortabile; totul cu respectul preopinentei și al ierarhiilor valorice confirmate de istoria literară și de timp. Caracterul plurilingv este dat de faptul că multe articole apar în limba de origine a autorilor lor, cu precădere în limba italiană, dar și în spaniolă, franceză și germană, căci aria de cuprindere este reprezentată de spațiul cultural european, cu deschiderea cea mai mare către spiritualitatea italiană.

Personalitățile românești comentate în numerele pe care le are biblioteca sunt "monștri sacri" precum **Eminescu**, **Arghezi**, **G. Călinescu**, **Mircea Eliade**, **Eugen Ionescu**, **Brâncuși**, nume mari precum **C. Noica**, **Ion Barbu**, **M. Sorescu**, **Nichita Stănescu**, **Dan Botta**, **Mircea Ivănescu**, personalități supuse reevaluărilor printr-o nouă grilă de receptare, precum **I.D. Sârbu**, **Nicolae Breban**, sau personalități aflate în miezul unor polemici actuale, precum **Gh. Grigurcu**.

Numărul dedicat lui **Eminescu** este susținut de Marin Mincu, (eseul "Insula-n insulă"), Octavian Soviany ("Mitul erotic și artificiozitatea eminesciană"), Ion Buzera ("Ortologia decăzută a poetului"), alături de literați italieni: **Piero Bigongiari** ("Concentrarea extensivă la Eminescu"), **Cesare Segre** ("Visul «en abyme» în «Geniu pustiu»"), **Gian Paolo Caprettini** ("De la basmul «Das Madchen in golden Garten» la poemul «Lucașfărușul»), **Mario Luzi** ("Omaggio a Eminescu"), **Monica Farnetti** ("«Lucifero» în Europa"). Se remarcă preocupările de adevărați eminescologi ale unor autori italieni: **Sauro Albisani** traduce în italiană poemele "Rugăciunea unui dac" și "Glossă"; din aceasta din urmă citez, pentru sonoritățile afine: "Fa 'che nulla tu risponda / se ti chiama o ti scongiura / come onda passa l'onda / ne speranza, ne paura / a rifferlettare tu prova / qual sia il male e quale il bene / ogni cosa e antica e nuova / passa il tempo, il tempo viene" (Paradigma, Anul 1, nr. 2-3/1993).

În numărul 2 al anului 8(2000) se reiau, cum s-ar putea altfel în Anul Eminescu, dezbaterile asupra actualității, reprezentativității "omului deplin". În eseu "Modelul eminescian", Marin Mincu semnaleză apariția unui curent de "redimensionare" prin dezavuare și chiar negare a lui Eminescu în latura sa de poet național. În replică, M. Mincu scrie: "Eminescu este un actant absolut al discursului poetic românesc. Mitizarea și demitizarea lui Eminescu, în conformitate cu o logică imanentă a receptării succesive nu reprezintă decât semnele de control că eminescianitatea infuzează vitalitate în venele subțiate și anemice ale poezității actuale, ceea ce îndeamnă la efortul emulativ grav și nu la actul de demolare iresponsabil". Ștefania Ploeanu scrie despre "Eminescu aniversat la Florența" (la 15 iunie 2000), iar Marina Cap Bun ne propune "Reevaluări necesare" asupra lui Eminescu și a Veronicăi Mică, prezentând și volumul de corespondență "Dulcea mea Doamnă, Eminul meu iubit" (Iași, Polirom, 2000).

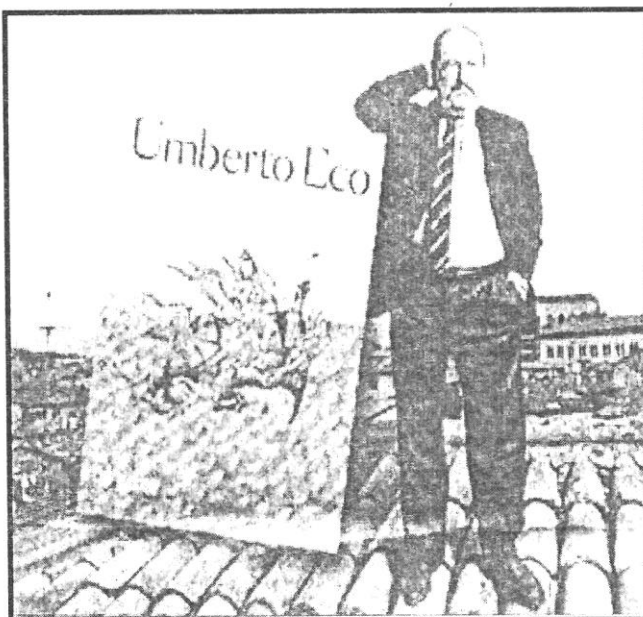
În numărul consacrat lui **Arghezi** asistăm la aceeași tentativă de citire în cheie actuală a operei celui pe care Gh. Grigurcu îl numește, în comentariul său, "Un Păcală metafizic", iar Ștefania Mincu "un poet de tip persuasiv". **George Popescu** scrie despre "Tudor Arghezi: Povara orfanității și restituirea funcției profetice a cuvântului", iar O. Soviany despre "Voința de putere arghezană" (Paradigma, Anul 8, nr. 1/2000).

Despre **Ion Barbu**, **Nichita Stănescu**, **Marin Sorescu** se scriu pagini întregi de eseuri și comentarii de către Marin Mincu, Ilie Pârnu, Marian Victor, Ion Buzera, Carmen Pascu, Monica Spiridon, Mircea Țuglea. "În ceea ce privește recuperarea lui Ion Barbu" - scrie M. Mincu în eseu "Ion Barbu și poezia textualistă" - "în poezia românească actuală se poate vorbi de o schimbare radicală a epistemei poetice, ca reacție la modelul barbian, având drept efect apariția tendinței textualiste". Despre **Nichita Stănescu**, același critic apreciază că discursul său

poetic este "al cuiva care, undeva pe plaiul genezei, asistă la ivirea Cuvântului". Iar **Marin Sorescu** "s-a ambiționat să caute o altă formulă prin care să se individualizeze, o formulă antilirică, surprinzătoare și inedită, prin care să submineze șocant solemnitatea funciară a discursului tradițional" (M. Mincu "Marin Sorescu"). (Paradigma, Anul 4, nr. 1-2-3/1996; Anul 6, nr. 1/1998; Anul 7, nr. 2-3-4/1999).

George Călinescu este cotat, în numărul care i se dedică, drept "critic incomod" de către M. Mincu, ce semnaleză poziții de un "anticălinescianism visceral" la D. Țepeneag, Al. George, Gh. Grigurcu. Remediul la aceste atitudini extrem de critice este sugerat tot de M. Mincu: "O paradigmă culturală majoră de rangul lui G. Călinescu trebuie să fie mai întâi asimilată în întregime, cu toată complexitatea ei poliedrică, și abia după ce s-a încheiat acest act de receptare poate interveni în mod firesc revizuirea".

Un număr consistent îi este atribuit lui **Eugen Ionescu**, prin

eseuri și comentarii de G. Popescu, Marina Cap Bun (ce stabilește un "dialog intertextual" între E. Ionescu și Caragiale, dialog ce se sprijină pe elemente comune precum: "expunerea banalității cotidiene, criza internă a sistemului lingvistic, clișeul ce oglindește vidul interior, teatralizarea actului conversațional ca prilej de demascare a stereotipului și a dozei de absurd ce ne invadează existența, supralicitarea paradoxurilor"), Sergiu Minculescu ("Avangardismul lui Eugen Ionescu"). Memorabilă convorbirea **Mihai Șora** - **Marin Mincu** despre "absurdul" Ionescu cel din viața particulară, pe care Șora l-a întâlnit în mai multe episoade pariziene. (Paradigma, Anul 7, nr. 1/1999).

Despre un alt mare român ancorat în două culturi, **Mircea Eliade**, scriu "ai noștri" (M. Mincu: "Modelul european", G. Popescu: "Fericitul Babel sau interpretarea nesfârșită", Ștefania Mincu, un eseu despre "La țigănci"), dar și "ceilalți": **Alfredo Giuliani**: "Datoria mea față de Mircea Eliade", din care citez: "Eliade dispunea de o cunoaștere subtilă a literaturii, era un scriitor, nu doar un istoric al religiilor, și cunoștea care sunt trebuințele mentale, emoțiile imaginare în căutarea cărora se află poezii", **Lionello Sozzi**: "Renaștere și nostalgie a originilor", **Catherine Durandin**: "Temps sacré, temps profane et temps de l'imaginaire à propos des romans historiques de Mircea Eliade", **Gian Paolo Caprettini** cu eseu "Valoarea textuală și culturală a simbolurilor", viziune comparativă asupra lui Eliade și Eco. (Paradigma, Anul 1, nr. 4-5/1993).

Un alt "model" constituie subiectul unui alt număr de revistă: modelul **Noica**. "Înțeleptul de la Păltiniș s-a expus privirilor indecente și judecăților adormite pe parcursul unei jumătăți de secol, instruiindu-ne și certându-ne cu generozitate cum să ieșim din lene și provincialism. Am asistat cu toții la un autosacrificiu inițiat, fără să ne vindicăm însă de maladiile noastre ereditare", scrie M. Mincu ("Modelul Noica"). Pentru **Emil Cioran**, "Noica, rétre dans les Carpathes, était devenue le centre spirituel de la Roumanie", după cum ne spune unui alt număr "Bref portrait de Dinu Noica", iar **Ilie Pârnu** îi consacră eseu "Exactitatea metafizicii". (Paradigma, Anul 1, nr. 1/1993).

Un autor redescoperit, sau poate abia acum descoperit este **Ion D. Sârbu**, despre care scriu M. Mincu ("Ion D. Sârbu, membru al cenaclului de la Sibiu"), G. Popescu, pentru care scriitorul atât de puțin cunoscut este un "atlet al suferinței", Ion Buzera care îi evocă eseistic "Filtrul rezistenței interioare". Revista publică fragmente inedite din "Jurnalul" scriitorului, în care găsim cuvinte precum: "Să nu uit... să nu uit să respect limba ca să fiu iubit de ea; (...) să-mi fie milă de cei puternici; (...) ce fac toată ziua, nu învăț moartea fără profesor?" Iată și cei trei factori constitutivi ai intelectualului: "luciditatea, (...) moralitatea ce rezultă dintr-un echilibru sufletesc, (...) intelectualul - cetățean al statului axiologic". (Paradigma, Anul 2, nr. 7-12/1994).

Între personalitățile spațiului cultural european, un loc privilegiat îl ocupă figura fascinantă a lui **Umberto Eco**, prieten personal al directorului revistei, **Marin Mincu**. Semioticianul "par excellence" apare în diferite ipostaze: invitat al Universității Ovidius din Constanța, care i-a conferit, în 1994, înalta distincție de Doctor Honoris Causa (M. Mincu relatează tribulațiile episodului cu amărăciune), subiect al unor eseuri substanțiale, precum: M. Mincu: "Romanul postmodern și golemul textului", G. Popescu: "Pendulul, lucrurile și cuvântul sau Limita continuă", Florentina Pascu: "Modelul teoretic al operei literare la Umberto Eco", Monica Spiridon: "Interpretare diabolică...", Luiza Marinescu: "Labirintul scriiturii sau trei rezolvări ale temei manuscrisului găsit"; autor al unei eseistici inconfundabile "a modo suo": "Pe urmele limbii perfecte în cultura europeană", "Despre ființă" (traducere - Daniela Crăciun), fragment din scrierea "Kant și oritorincul" (Milano, Bompiani, 1997); pe Eco semioticianul îl regăsim în textele: "Șase incursiuni în hățșurile narative" și "Intentio lectoris. Însemne despre semiotica receptării".

Extrem de interesant răspunsul lui Eco la primirea titlului de Doctor, "Educație alle nuove tecnologie comunicative": "Cărțile considerate «lecturi liniare» și «repressive» nu vor putea fi eliminate de biblioteca virtuală și Internet pentru că se vor citi și la lumânare, și în pat, și pe o insulă pustie; intervenția în textul unei opere literare stimulează creativitatea, dar povestirile nemodificabile ne arată că, împotriva dorinței noastre de a schimba destinul, ele ne fac să atingem cu mâna imposibilitatea schimbării, avem nevoie de lecția lor «repressivă»: de aceea iubim cărțile, că sunt așa și nu altfel; narațiunea hipertextuală ne poate educa în spiritul libertății și al creativității, dar povestirile deja scrise ne educă și în a recunoaște Necesitatea. Ne simțim mai liniștiți: cartea ca obiect fizic (așadar și biblioteca) nu vor dispărea. Eco dixit!

Din structura revistei nu lipsesc eseurile de literatură comparată, cu precădere din literatura română și italiană. I. Cheie-Pantea: "Leopardi și Eminescu despre condiția tragică a genului", Silvia Mattesini: "Eminescu și Leopardi" (în limba italiană), Isabella Amaduzzi; "Lucian Blaga și Antonio Benf. Mister și limită". (A. Banfi a tradus în limba italiană "Orizont și stil", iar Blaga reprezintă pentru el "în sensul cel mai înalt, un mare exemplu de filosof al naturii").

Revista conține câteva eseuri excelente ce abordează probleme actuale de lingvistică, filosofie a limbajului, comunicare și semiotică: **Maria Corti**: "Lumi possibile", **Eugen Coșeriu**: "Lingvistica istorică și storiile delle lingue" (comunicare ținută la Roma în 1991), **Gian Paolo Caprettini**: "Memorie și tăcere. Povestirea ca «forma mentis»", **Guido Ferraro**: "La semiotica e la scienza", **Luca Magreni**: "Il semiologo, la rete e il testo", **Patrizia Magli**: "L'identità della semiotica". Multe dintre aceste studii au aparut la editura Pontica, în colecția "Biblioteca italiană".

Se publică și versuri de poezii române: **Grațiana Popescu**, **Matei Alexandru**, **Dan Laurențiu** și italieni: **Eugenio Montale** (poezii inedite, în limba italiană), **Gabriella Sobrino** (poeme traduse de Marin Mincu), **Valerio Magrelli** (traduceri de Ștefania Mincu), **Mario Luzi** (pe care M. Mincu îl recomandă a fi numele cel mai prestigios al italienilor propus pentru premiul Nobel, după Montale: "După fiecare discuție cu el" - spune criticul român care îl și traduce - "mă eliberez de mărunțșuri și mă încarc cu energii noi"), **Piero Bigongiari** (poeme în original), **Alfredo Giuliani**, **Pier Paolo Pasolini** (poeme traduse de George Popescu).

Sunt prezenți însă și scriitorii de altă expresie: **Lucio Klobas** (istrian), cu povestirea "Cu brațele încrucișate" și un fragment din romanul "Gândirea extremă" în traducerea Ștefaniei Mincu; **Ismail Kadare** cu povestirile (excelente!) "Castelul Grax" și "Cântecul", de asemenea cu un eseu despre cenzura comunistă, "Literatură și putere", a cărui concluzie este că "Literatură face parte din libertate", **Camil José Cela** cu două micropovestiri, "Tragedia Schizumei Fukugawa" și "Cea de pe urmă piruetă a clovnului nefericit" (traducere de Tudora Șandru Olteanu), versuri ale poetului portughez **Nuno Júdice** în traducerea lui **Pavel Mocanu**, poeme de **Paul Celan** traduse de **Mircea Țuglea**.

Nume prestigioase semnează ilustrația revistei: **Brâncuși**, **Sorin Ilfoveanu**, **Spiru Vergulescu**, **Florin Pucă**, **Sorin Dumitrescu**, **Victor Brauner**, lucrări grafice inedite ale lui **Marin Sorescu**, portretul poetului **Ion Barbu** realizat de **Marcel Iancu**, desene ale lui **P.P. Pasolini** și **Umberto Eco**.

Așadar, revista "Paradigma" se recomandă singură. Nu ne rămâne decât să exprimăm regretul pentru puținătatea numerelor aflate în Biblioteca Județeană Constanța, să le căutăm pe celelalte și să cităm, drept încheiere, opinia directorului revistei, semn de alarmă și pledoarie pentru munca făcută cu acbie, pentru dialog și cooperare culturală:

"Se pare că nimeni nu vrea să ia în considerare participarea noastră la banchetul culturii europene, situație îngrijorătoare ce obligă la o interogație mai profundă. De ce n-am avea curajul să ne apucăm să lucrăm pe materialele noastre care așteaptă, pe studiile noastre rămase incomplete până astăzi asupra limbii, asupra culturii populare, asupra eticii, a esteticii, cum au făcut înaintașii noștri curajoși și mult mai senini, mai puțin ținți în loc de meschine sentimente ale frustrării?" (Paradigma, An I, nr. 1/1993).

Adriana GHEORGHIU

SECȚIA COLECȚIILOR SPECIALE

Biblioteca Județeană Constanța deține pe lângă cărți și seriale și documente audio-vizuale, manuscrise, materiale cartografice, cărți poștale ilustrate, gravuri, fotografii, diapozitive, diafilme, microfilme.

Datorită diversității, aceste documente au fost grupate astfel: 1. **Manuscrise**; 2. **Iconografie** (cărți poștale ilustrate, portrete, stampe, gravuri, litografii, picturi, desene, reproduceri de artă, hărți); 3. **Microfilme** (fotocopii cărți și periodice); 4. **Documente audio** (discuri, casete audio, benzi magnetice, compact discuri); 5. **Diafilme, diapozitive, casete video, C.D.-Rom**; 6. **Documente de muzică tipărită** (partituri).

Fondul existent de manuscrise numără 277 unități de inventar și a fost constituit prin donații particulare sau de la diverse instituții. Majoritatea manuscriselor se găsesc sub formă de foi volante, altele legate sau în caiete. În funcție de tematică, s-a procedat la împărțirea manuscriselor pe dosare.

Menționăm **colecția Corneliu Secășanu** cu lucrări pe teme numismatice (articole, fragmente de lucrări). Câteva titluri mai interesante: "Definiția monedei și precursorii ei"; "Nume proprii de persoane pe monedele Republicii Române"; "O bibliografie a numismaților celebri din diferite țări europene"; "Vechile monetării din România". De asemenea există manuscrise privind activitatea numismatului **M.C. Soutzu**, care și-a desfășurat o parte din activitate în Dobrogea. Colecția **Stan Greavu-Dunăre**, cu bibliografiile: "Bibliografia Dobrogei" și "Bibliografia Dunării" – două capitole; un volum de basme și romanul istoric "Pribeagul", donat de scriitoarea **Lola Stere-Chiracu**; manuscrisele donate de **Victor Dușa**, primul prefect comunist al județului Constanța, cu informații din activitatea din Dobrogea între anii 1938-1945; manuscrise ale compozitorilor **Petre Filipescu** și **Ioan D. Chirescu**; materiale despre **Ioan Bănescu**, fost primar al Constanței; materiale despre **Victor Climescu**, medic emerit, director al Sanatoriului Eforie Sud; manuscrise literare donate Bibliotecii județene cu ocazia "Săptămânii poeziei" din octombrie 1963, aparținând lui **E. Jebeleanu**, **Adrian Maniu**, **Victor Eftimiu** ș.a. Secția deține și o bogată corespondență cu semnături dintre cele mai semnificative pentru viața literară contemporană: **Șt. Augustin Doinaș**, **Nicolae Balotă**, **Nichita Stănescu**, **Romulus Vulpescu**, **Nichita Danilov**, **Ilarion Ciobanu**, **Maria Banuș**, **Edgar Papu** etc. O piesă foarte valoroasă este piesa "A Ovidio" (manuscris original în limba spaniolă) scrisă de **Miguel Angel Asturias** într-o vacanță pe litoralul românesc. Valoros este și volumul "La marginea mării". Omagiu lui **Eminescu**, alcătuit cu ocazia împlinirii a 4 decenii de la ridicarea statuii poetului la Constanța (exemplar unic), cuprinzând amintiri, fragmente critice, note, poezii în manuscris semnate de **Geo Bogza**, **Zoe Dumitrescu-Bușulenga**, **Oscar Han**, **Edgar Papu**, **Cornel Regman**, **Constanța Buzea**, **Șt. Augustin Doinaș**, **Tudor George**, **Tașcu Gheorghiu**, **Marin Sorescu**, **Romulus Vulpescu** etc.; cu ilustrații originale de **Ion Pacea**, **Traian Brădean**, **Victor Pavel**.

Colecția de documente iconografice ocupă un loc special cu 2.785 de piese. Aceasta este grupată în mai multe categorii tematice, precum: viața socială, etnografie, costume, obiceiuri, folclor, geografie, cu vederi ale localităților (străzi, piețe, parcuri, clădiri publice, clădiri industriale, gări, porturi, muzee, cartiere etc.).

Orașul Constanța (vechi și nou) și alte orașe din județ sunt reprezentate în ilustrate sau prin reproduceri ale unor picturi de inspirație dobrogeană (de la Paul Ioanid – "Pe plajă la Techirghiol" sau "Küstendje" – gravură în lemn, de la stampele de epocă - reproduceri foto până la ilustrațiile moderne).

Din anul 1985, B.C.S. București, Rezerva Națională de Carte, a donat Bibliotecii Constanța un număr de 1485 de cărți poștale ilustrate cu aspecte din toate orașele țării, cu o tematică foarte bogată.

Colecția de personalități cuprinde toate imaginile privitoare la viața unui personaj (casa în care s-a născut, obiectele de care s-a servit, monumentele care i s-au ridicat). Fondul nostru cuprinde în general fotografii ale oamenilor de știință și de cultură, cu precădere reprezentanți ai Dobrogei.

De asemenea, secția deține o colecție de hărți fizice, economice, administrative ale României și ale altor țări.

Importantă este și colecția de diafilme, diapozitive, microfilme și casete video, CD-ROM-uri. Diapozitivele alb-negru sau color acoperă o arie foarte vastă: artă, teme istorice, geografice, de popularizare a științei, etnografie și folclor etc.

Microfilmele reprezintă presa veche dobrogeană. Ele au fost realizate pe baza colecțiilor de la Biblioteca Academiei Române. Sunt în număr de 1.047 de unități de inventar, cu aproximativ 400 de titluri. Dintre acestea enumerăm câteva: **Anuarul liceului "Mircea cel Bătrân"**. Constanța 1921-1936; **Dacia**. Constanța 1915-1944; **Dobrogea jună**. Constanța 1904-1944; **Farul Constanței**. Constanța 1880-1938; **Marina**. Constanța 1897-1898; **România de la mare**. Constanța 1933-1940; **Tomisul**. Constanța 1924-1948; etc.

Fondul de casete video este mic, dar cu o tematică diversă: **Enciclopedia fenomenelor paranormale și științelor oculte**. 4 volume (din 8 câte trebuiau să fie achiziționate); fiecare volum al lucrării este bogat ilustrat și conține documente, o casetă video (60'), ce reprezintă cazuri de fenomene paranormale, filmate pe viu; alte casete: **Lumini călătoare** (icoane vechi românești); **Castelul Peleş**; **Cine are nevoie de teatru?**; **Cultură și civilizație românească**; **Sub bolta nemărginită a cerului**; **Ferestre deschise spre lume** (arta românească pe alte meridiane); **Caragiale '93**; **Calea Victoriei** (1692-1992); **Itinerariul unui gând**; povești pentru copii, desene animate; muzică rock cu formații celebre; **Placido Domingo** – concert la București; **Traviata** de G. Verdi etc.

Colecția de **discuri** însumează peste 5.000 de unități de inventar și aproape 2.000 de titluri; secția este dotată cu înregistrări discografice (toate genurile de muzică; literatură pe disc; teatru; basme, povești; cursuri de limbi străine). Între acestea există câteva titluri și categorii de discuri care se detașează ca valoare. Astfel în domeniul muzicii simfonice, sunt de notat piese celebre în interpretări remarcabile, precum: **Arthur Rubinstein**, **Sviatoslav Richter**, **David Oistrach**, **Yehudi Menuhin**, **Emil Gilels**, **Dinu Lipatti**, **George Enescu**, **George Georgescu**, **Constantin Silvestri**; seria completă a operelor enesciene, editată de Electrecord etc.

Lubitorilor muzicii populare le stau la dispoziție discuri reprezentând toate zonele etnografice ale țării, precum și primele discuri din "Colecția Națională de Folclor", editată de Electrecord, în colaborare cu Institutul de Cercetări Etnologice și Dialectologice.

Literatura pe disc este reprezentată de imprimări din dramaturgia românească și universală, de la basme și povești pentru copii, până la piese de Caragiale și Bernard Shaw, multe în interpretarea unor actori valoroși ai scenei noastre; discuri cu versuri în lectura autorilor: **Tudor Arghezi**, **G. Călinescu**, **N. Stănescu**, **Ioan Alexandru**, **R. Vulpescu**, **A. Păunescu**, **Gh. Tomozei**, **C. Buzea**, **Al. Philippide**, **Nina Cassian** etc.; din fonoteca de aur, menționăm discul cu **N. Iorga** și **N. Titulescu**; de asemenea, secția posedă, în versiune originală, poezii de autori străini despre România.

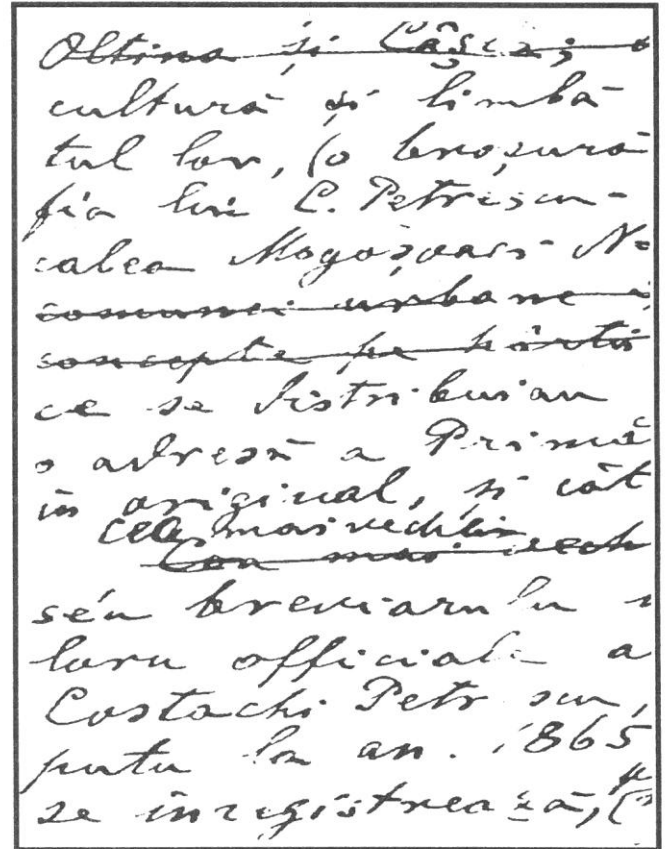
Pentru însușirea limbilor străine de largă circulație (engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă) secția dispune de materialul discografic necesar, însoțit de manuale și dicționare.

Colecția de casete audio cuprinde 200 de titluri, cu înregistrări de muzică clasică, ușoară, cursuri de limbi străine, însoțite de manuale și discuri. Compact-discurile reprezintă o colecție valoroasă a secției, prin înregistrări de muzică în interpretări celebre, însumând 1.100 de titluri (muzică clasică, muzică ușoară și de jazz).

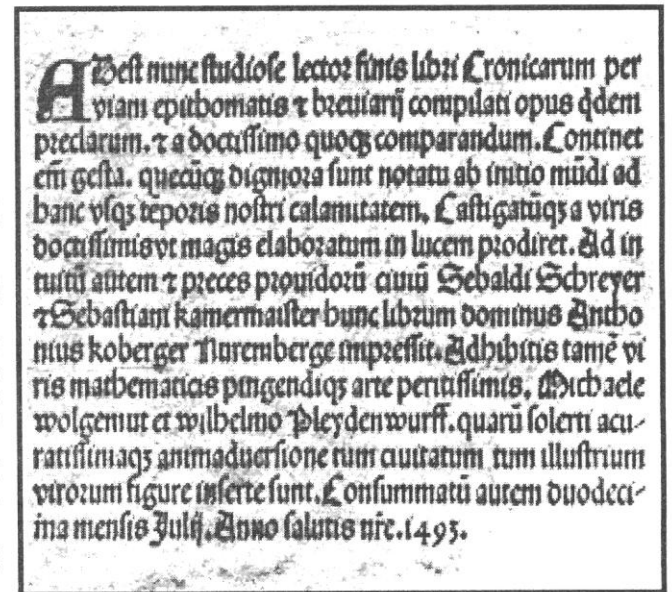
Secția deține și partituri. Pe lângă acestea în secție se mai găsesc cărți de specialitate, fond de referință, manuale de muzică, biografii etc.

Periodicele de specialitate muzicală: **Actualitatea muzicală**, revista **Muzica**, **Jazz Forum** (în limba engleză); revista rock **Heavy Metal**, care sunt solicitate zilnic de elevi și studenți, profesori.

Rodica STANCIU

Manuscris I.N. Roman

Colofon - Liber Chronicarum

LIBER CHRONICARUM

Prin incunabul toate dicționarele definesc orice carte imprimată înainte de 1500 (de la 1445 când apărea "Cartea Sibilelor", poezie germană din secolul al XIV-lea, considerată cea mai veche imprimare). Denumire nefericită lansată în secolul al XIX-lea, trăgându-și originea dintre un termen al bibliografilor secolului al XVIII-lea, care ziceau "incunabula" (scutecele – leagănul), folosind termenul pentru a defini perioada de început a imprimeriei și nu cărțile însele. Termenul cu acest înțeles s-a folosit pentru prima dată de **BERNHARD VON MALLINCKROTH**, în 1639, cu prilejul bicentenarului invenției lui Gutenberg, vorbind despre "prima typographiae incunabula" (primele incunabule). Renumitul bibliograf francez **Philippe Labbe** folosește cuvântul în același sens în cel de-al nouălea supliment din "Nova bibliotheca librorum manuscriptorum", apărut în 1653, în care se prezintă lista cărților apărute înainte de 1500, aflate în Biblioteca Regală.

Limitarea la anul 1500 este destul de nefondată, întrucât nu există dovezi din care să rezulte că imprimeria a depășit faza de "leagăn". O dată care ar fi mai aproape de adevăr este cea cuprinsă între anii 1550-1560 pe care o propune **Steinberg** – când imprimeria a intrat în faza de activitate dirijată și supravegheată.

În afară de limitarea în timp, cuvântul "incunabul" a căpătat o semnificație afectivă; însăși denumirea dă valoare cărții.

Mai trebuie precizat că tot incunabul se numește și cea mai veche carte imprimată într-o țară, chiar dacă depășește data de 1500 (de exemplu, "Liturgierul" lui **Macarie**, din 1508, este considerat în țara noastră un incunabul).

Dintre lucrările imprimate înainte de 1500 face parte și lucrarea medicului umanist **Hartman Schedel** "LIBER CHRONICARUM", cunoscută și sub denumirea de "CRONICA DIN NÜRNBERG", titlu dat după numele celui mai important oraș pentru începuturile imprimeriei germane. Cartea a apărut la 12 iulie 1493 (cu 508 ani în urmă) în atelierul renumitului tipograf **ANTON KOBERGER**, ale cărui lucrări au avut o răspândire universală. Este cartea cu cel mai mare format în epocă (41 x 30 cm), constituind în același timp și cel mai mare succes al tipografului ei.

Celebra "CRONICA DIN NÜRNBERG" a satisfăcut întrutotul clientela timpului, îndrăgostită de frumos și avidă de informații. Lucrarea este scrisă în limba latină cu caractere gotice și furnizează date din varii domenii: istorie, geografie, artă, mitologie, religie, știință etc., având o bogată ilustrație formată din 1809 xilografuri, ce reprezintă vederi din orașe, țări, cetăți și 596 de portrete de celebriități: papi, împărați, regi etc.

Autorii xilografurilor sunt menționați în colofon: **MICHAEL WOLGEMUTH** și **WILHELMO PLEYDENWURFF**. E greu de determinat aportul real al fiecăruia căci trebuie ținut cont de participarea lucrătorilor

din atelier la această operă și de determinarea – prin gradul de uzură – a desenelor originale, dat fiind tirajul mare al lucrării. Frontispiciul, fără îndoială, cea mai reliabilă dintre xilografurile mari ale Cronicii este, cu siguranță, opera lui **Wolgemuth** – desenul original în peniță – datat 1490, se află la British Museum. În întreaga lucrare frapează caracterul gotic al desenului: bărbile și părul personajelor sunt deosebit de ondulate, detaliu tipic xilografurilor lui **Wolgemuth**.

Cunoscut fiind că tânărul **DÜRER** a lucrat doi sau trei ani în atelierul lui **Wolgemuth**, începând cu anul 1486, unii specialiști s-au străduit fără nici un rezultat să-i identifice mâna în ilustrația Cronicii.

Cu toate că xilografurile care se găsesc în lucrare lasă de cele mai multe ori frâu liber imaginației artistice în dauna adevărului istoric și topografic, se poate afirma totuși că ilustrația "CRONICII DIN NÜRNBERG" a jucat un rol dintre cele mai importante în dezvoltarea tehnicii ilustrării cărților de mai târziu.

Liber Chronicarum, de **Hartman Schedel** – carte de succes european – intrată în fondul de aur al Bibliotecii județene Constanța în anul 1978 prin intermediul anticariatului din București, condus de regretatul specialist în domeniu, **Enescu** – constituie și pentru noi românii un document de o valoare deosebită întrucât ne furnizează date despre Transilvania și Valahia, cu imagini ale provinciilor și ale unor cetăți care, deși șablon, constituie o mărturie pentru noi, dacă nu a chipului adevărat al locurilor, cel puțin un izvor documentar, demn de luat în seamă, conținând imagini care s-au răspândit în Europa cu privire la aceste ținuturi seculare ale străbunilor noștri.

Dumitru CONSTANTIN ZAMFIR

POVEȘTILE MĂRII LA BIBLIOTECA BRITANICĂ

La sugestia cititorilor, s-au adăugat colecțiilor Bibliotecii Britanice Constanța câteva remarcabile cărți ale mării. Inevitabila selecție se oprește la trei dintre acestea: două antologii cu titluri asemănătoare, dar cu un conținut substanțial diferit – **The Oxford Book of the Sea** (editor coordonator **Jonathan Raban**), **The Oxford Book of Sea Stories** (editor coordonator **Tony Tanner**) și **Haroun and the Sea of Stories** (autor **Salman Rushdie**).

The Oxford Book of the Sea – o antologie în care marea e sursa eternei fascinații – conține o selecție din toate genurile, de la începuturile literaturii anglo-saxone până la epoca modernă. Ordonarea textelor e cronologică. Volumul se deschide cu poemul manuscris din secolul 10, **Seafarer** (Marinarul), a cărui încercare a dat naștere unor interpretări contradictorii. Poemul a fost considerat un monolog interior, dar și un dialog între un marinar experimentat – un adevărat lup de mare și un călător novice. Schimbătoarea și amenințătoarea mare e un simbol al fragilității vieții, dar e îndusă și speranța că cerul oferă răsplata meritată.

Surprinde absența din antologia lui J. Raban a extraselor din opera lui **William Shakespeare**. Numeroase scene din **Furtuna** și **Pericle** au loc pe mare; sunt suficiente trimiteri marine și în piesele **Macbeth** și **Hamlet**. În variatele ei postaze: glorioasă, triumfătoare, aducătoare de bogății dar și de nenorociri, marea străbate întreaga cultură din epoca lui Shakespeare.

Marea sublimă din secolul 18 a lui Addison (cu fragmente sugestive din **The Spectator**) face trecerea spre etapa tumultuoasă a romanticilor. În capodopera lui **Samuel Taylor Coleridge**, **The Rime of the Ancient Mariner**, recuzita romantică e generoasă.

Pentru scriitorii englezi marea are nu doar semnificație estetică ci și una pronunțat istorică. Ea a contribuit la nașterea și definirea națiunii. Nu poți să scrii

despre mare fără să amintești figuri legendare ca Drake, Hawkins, Raleigh sau Nelson. "Britania stăpânește valurile" scria Thomas Campbell într-un elogiu adus marinarilor englezi.

În antologie au fost incluși și cunoscuți scriitori americani ca **Edgar Allan Poe**, **Walt Whitman**, **Erza Pound**, **Robert Frost**, **John Updike**.

Marea continuă să fie fundamentală și în literatura contemporană. Romanul **Spartina** de **John Casey** a obținut în 1989 un important premiu literar american; în centrul narațiunii se află un pescar din Rhode Island cu peripețiile lui acvatice. Același premiu obține și altă carte cu subiect marin, **Middle Passage** a scriitorului **Charles Johnson** – povestea unei nave cu sclavi călătorind pe Atlantic. Alți scriitori importanți, prezenți în acest volum sunt: **Philip Larkin**, **John Barth**, **Mary Oliver**, **Thom Gunn**, **Derek Walcott**.

Cea de-a doua antologie, **The Oxford Book of Sea Stories**, ediție coordonată de **Tony Tanner**, adună 27 de povestiri despre viața pe mare, cu naufragii, marinari, furtuni sau calm exasperant, cu singurătate și necruțătoare scrutări de conștiință, sub semnătura unor maeștri recunoscuți ai genului: **Jack London**, **E.M. Forster**, **Ernest Hemingway**, **Rudyard Kipling**, **Joseph Conrad** sau **Peter Ustinov**.

Subînțeleasă sau explicită, marea modelează caractere, consolidează prietenii de un tip special, diferite de cele întâlnite pe uscat, pentru că toți se află "în aceeași barcă": amenințări de rechini, de balene, de monotonie. Legăturile de acest tip transcend naționalitatea, limba, religia, politica sau rasa. Înconjurată de apă, aflați în ambarcațiuni mar mari sau mai mici, la discreția neprevăzută, aici personajelor li se întâmplă lucruri ciudate. Multe din aceste întâmplări devin povestiri. Unele sunt adunate între copertile acestei antologii și așteaptă să fie citite. Lectură plăcută!

Salman Rushdie, autorul "Versetelor satanice" care i-au atras anatema bisericii islamice, pune în centrul

volumului de proză **Haroun and the Sea of Stories**, geniul creator al mării.

Adolescentul de 12 ani, Haroun, al cărui tată, Rashid – cândva cel mai inspirat povestitor din ținut, și-a pierdut darul inspirației – pomește într-o aventură inedită pentru a recupera izvorul și farmecul poveștilor.

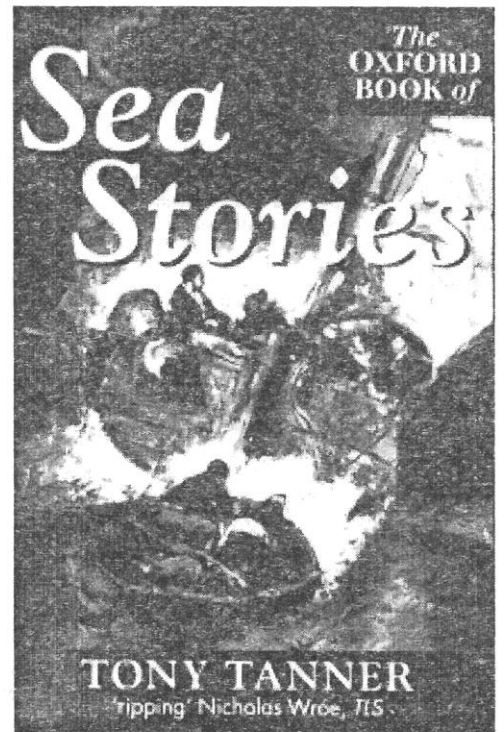
Fabulosului povestitor Rashid Khalia i-a secăt izvorul narativ alimentat continuu de mare când soția lui, Soraya, l-a părăsit.

Avatarurile lui Haroun trimit întrucâtva la "Călătorile lui Gulliver", "Alice în Țara Minunilor" sau "Vrăjitorul din Oz".

Volumul e dedicat lui Zafar, unicul fiu al proscrisului Salman Rushdie. La jumătatea povestirii răsul încetează și cartea devine o alegorie a luptei dintre cenzură și libertatea de creație, dintre autorul însuși și capii bisericii islamice care doresc reducerea la tăcere a rebelului iconoclast, refugiat și protejat în Anglia.

Pentru amatorii de aventuri marine se cuvin menționate pe scurt alte câteva titluri recent editate, ai căror autori au statut clar conturat în literatura marină:

The Black Ship, The Quest to Recover an English Pirate Ship and its Lost Treasure (autori: **Barry Clifford** și **Paul Perry**) – povestea unui vas pirat, avariat la Cape Cod, Massachusetts. Căutarea epavei și a comorilor închise în ea se desfășoară pe durata a 20 de ani, prilej pentru autori de a îmbina aventura cu istoria și arheologia subacvatică; **Hungry at Sea** (autor **Wilbur Smith**) – Nick Berg, un om al mâinii, constrâns să lipsească perioade lungi de acasă, luptă împotriva rivalului său de o viață, care i-a răpit soția și fiul și l-a deposedat prin fraudă de întreaga agoniseală; **Post Captain** (autor **Patrick O'Brian**) – Navigatorul Jack Aubrey și prietenul său Stephen Maturin, chirurg și agent secret, se întorc în Anglia după oboșitoare peripeții pe Mediterana, tânjind după o viață liniștită și îndestulată. Află curând că sunt

deposedați de întreaga avere și că libertatea le este amenințată. Se refugiază în Franța vecină doar pentru a fi înștiințați că Napoleon a ordonat încarcerarea tuturor englezilor rezidenți în această țară.

Stela MOTOC

"ROMANIA MAGAZINE"

În iunie 1994, **François Renaut**, cu ajutorul câtorva prieteni, a editat sub titlul "L'Économie Roumaine Magazin", primul număr al unei reviste de prestigiu, tribună a schimburilor economice între Franța și România.

Această revistă se vrea o platformă de comunicare prin care francezii și românii își pot împărtăși inițiativele și transmite experiențele. Primul număr, "istoric", apărut în română și franceză, într-un tiraj de 17.000 de exemplare, prezenta articole și direcționări care justifică succesul său. Menționăm din cuprins un articol de **Ion Cepleanu**, care face un apel la bunul simț economic, un interviu al ministrului român al Turismului, domnul **Dan Matei Agathon**, considerațiile (întotdeauna de actualitate) privind dezvoltarea societății românești și problemele culturale, informații practice, un mic ghid de conversație elementară francez-român, o mărturie privind seminarul organizat de Ministerul Lucrărilor Publice Francez și Asociația Inginerilor Români de Poduri și Șosele pe tema: "Drumul urmat", un dosar cultural prezentând originile daco-latine ale românilor și un rezumat al istoriei românești ("De unde venim"), o rubrică economică privind economia de piață, indicând procedurile de atunci pentru a investi în România, în sfârșit, un articol privind sursele naturale de sănătate din această țară, prezentarea Forumului 94 – franco-român, materiale însoțite de două frumoase ilustrații, una de la mănăstirea Voroneț, alta de la Brașov, precum și ilustrații publicitare diverse.

Cât drum parcurs de atunci! Desigur, revista a evoluat, forumul discuțiilor s-a lărgit, transformându-se în susținătorul cauzei românești, în contrast cu o presa occidentală, care prezintă tendința, privind România, de a se complăcea în negativism. De la primul număr, **François Renaut**, creatorul revistei și directorul acesteia, continuă, multumită editorialului său, dialogul cu cei ce, în Occident, se interesează de România, încercând permanent, într-o manieră constructivă, de a-i clarifica asupra realităților acestei țări.

Pentru a-și lărgi audiența, "L'Économie Roumaine" a devenit bilingvă (franceză și engleză) și și-a schimbat titlul începând cu numărul 13 (aprilie 1998), în "Romania Magazine", cu un tiraj de 40.000 de exemplare, distribuită către țările occidentale (Franța, Benelux, Anglia, Germania, Italia și chiar Canada), ajungând la mai mult de 60.000 de cititori, majoritatea "factori de decizie".

Total independentă, apolitică, nereligioasă, revista a făcut cu bine față dificultăților pentru a rămâne liberă și a supraviețui. Într-adevăr, revista nu poate apărea decât multumită publicității. Trebuie să recunoaștem că puțini manageri români au înțeles cu adevărat necesitatea comunicării și publicității, ceea ce a însemnat ca fiecare număr să apară aleatoriu. Totuși, revista se apropie de nr. 21. O muncă impresionantă de comunicare a fost efectuată cel mai adesea benevol, de francezi care iubesc România și de români cu dragoste de țara lor. Revista a devenit (ajungând la 100 de pagini numărul) principală publicație de schimburi economice, comerciale, culturale și turistice franco-române.

Când răsfoim cele 20 de numere ale sale, înțelegem că revista reflectă istoria cooperării franco-române precum și evoluția României după Revoluție. Iată la întâmplare, titluri care ar putea umple mai multe pagini: Vilmar, un parteneriat franco-român, Banca Franco-Română, Alstom și Alcatel, Sosirea investitorilor Lafarge și Renault, Implantarea firmei Société Générale, Crearea lui World Trade Center (fidel susținător al revistei) și câte altele... Românii știu că peste 120 de societăți franceze investesc azi în România?

Multe numere speciale au fost realizate cu prilejul vizitei primului ministru canadian, a Papei sau au fost dedicate regimului Constantinescu, ministrului de Interne Român, Poliției sau Bucureștiului, fără a omite, desigur, Cupa Mondială de Fotbal cu echipa României precum și Jocurile Olimpice de la Sydney. În

numărul 20 a fost prezentat guvernul Adrian Năstase. Totuși trebuie să menționăm regularitatea articolelor lui **Jacky Lebas** privind numeroasele "descoperiri" folklorice și geografice ale acestuia francez care a străbătut România în toate direcțiile, începând din 1989.

Menționez, de asemenea, scrisul lui **Ion Cepleanu**, care analizează în fiecare număr, cu finețe și franchețe evoluția mentalităților românești și a situației economice, permițându-și, fiind român, evidențierea unor adevăruri care nu au drept scop decât de a facilita evoluția mentalităților românești și înțelegerea acesteia de către occidentali. Număr de număr, articolele juridice ale lui **Gérôme Muriaux** urmăresc evoluția legislației; totodată sunt publicate analize ale situației economice precum și cifrele cheie ale situației financiare, instrumente dintre cele mai utile pentru investitori.

Adesea, "Romania Magazine" a luat interviuri unor responsabili economici și politici români, chiar de la cel mai înalt nivel. De asemenea, revista a investigat opiniile unor reprezentanți ai statelor străine, ca ambasadorii Chinei, U.S.A., Austriei, Elveției, Australiei, Canadei, Republicii Sud Africane, Olandei, Coreei de Sud și bineînțeles, al Franței!

Această panoramă nu ar fi completă fără a aminti articolele privind prezentările de modă din București, semnate de **Elena Perseil** și numeroasele articole pe teme diverse ca: prezentarea oamenilor de știință și artă români care au contribuit la îmbunătățirea culturii universale, pagini din istoria unor edificii importante, ca mănăstirile din Bucovina, Piața Unirii din Timișoara sau a unor orașe ca Brașov, Sibiu ori Iași, prezentarea unor muzee și castele precum Peleş, Bran sau Cotroceni, a vechilor vapoare de pe Dunăre și din portul Constanța... fără a neglija desigur prezentarea evenimentelor culturale.

Vreme de șapte ani, revista și-a făcut o profesie de credință în a prezenta occidentalilor, adesea necunoscutori ai realităților românești, o

panoramă vie și pozitivă a acestei culturi, a valorii acesteia, a posibilităților pe care țara le poate oferi.

Pe scurt, "Romania Magazine" se dorește a fi "avocatul" României în Occident, să arate către cine se adresează mesajele sale, demonstrând occidentalilor că România nu este țara săracă și subdezvoltată cum o cred, ci o țară plină de resurse umane și fizice, cu un lung trecut, cu o cultură milenară. Ar fi păcat ca revista să nu fie mai bine susținută de cercurile de afaceri românești, care ar putea, prin materialele publicate, să-și amelioreze imaginea, destul de negativă în Occident.

Dar **François Renaut** nu s-a oprit aici. La Paris, a creat Clubul de Întâlniri Economice "Dacia", în România a lansat revista "Arta culinară", pentru a da gospodinelor române câteva rețete privind bucătăria franceză, în limba română de această dată. Noul periodic a fost foarte apreciat, dar prețul cerut cititorilor nu acoperea cheltuielile de finanțare a unei reviste de bună calitate, trebuind să facă apel la publicitate, metodă obișnuită de finanțare în Franța. Din nefericire, a trebuit să-și oprească apariția la nr. 4, publicitatea oferită de întreprinderi nefiind suficientă pentru a asigura finanțarea (mereu problema lipsei de comunicare în România...) Dar acest demers nu a fost în măsură să știrbească activitatea echipei Editurilor "Dacia".

Recunoscute de puterile publice dar ignorate de cea mai mare parte a cercurilor de afaceri, Editurile "Dacia" continuă, în pofida dificultăților, să aere imaginea României și să intereseze posibili investitori europeni, prin mijlocirea revistei "Romania Magazine".

Urâm acestei reviste de prestigiu, care atât de bine a apărat interesele românești timp de șapte ani, să continue a vieții în așteptarea audienței și eficacității.

Jean-Marie DECAUX
Correspondent "Romania Magazine"

"ÎNTÂMPLĂRI DIN PREAJMA TA"

Îndelungatul exercițiu de autor și critic dramatic, de scenarist și regizor, desfășurat pe parcursul a două decenii, deși i-a disipat efortul creator, s-a dovedit, cum vom vedea, favorabil prozei pe care o practică, azi, **Valentin Sgarcea**. După ce a publicat, la intervale foarte mari, volumele **La marginea mării** (proză, București, 1983) și **Invers** ("microroman satiric" – coautor **Dan Zepa Antonoaie**, 1994), **Valentin Sgarcea** este prezent în librării cu volumul de proză **Întâmplări din preajma ta** (Constanța, "Leda" et "Muntenia", 2000).

Încă din prima sa carte este pregnant vizibilă, în ciuda încărcăturii satirice a textului, o atracție pentru dramatismul faptului de viață cotidian, pentru evenimentele clipei, oricât de derizorii, dar cu profunde semnificații privind condiția umană. Autorul se simte atras de viața adevărată și credem că o anume teamă de a nu cădea în banal l-a determinat să arunce, peste prozele sale, vâlul satirei, deși, ce-i drept, **Valentin Sgarcea** are vocația de scriitor satiric. Atracția pentru actualitate, cu toate riscurile în planul realizării artistice a textului, vine și de acolo că nu-i este indiferent de ce se întâmplă în jur, este tentat să radiograficeze epoca în care trăiește, este, cum s-ar zice "un om al cetății". În volumul **Întâmplări din preajma ta**, vâlul satirei este îndepărtat, deși nu în totalitate, iar autorul pune în lumină viața adevărată, evident prin filtrul unei bune tehnici literare, în care exercițiul de dramaturg și de regizor se dovedește fructuos.

Personajele lui **Valentin Sgarcea** sunt, de regulă, oameni ratați, trăitori în medii derizorii, fără trecut fără prezent și fără viitor. Răsfoind cartea, ești încercat de sentimentul deschiderii unui "insectar" uman. În prima proză, intitulată,

banal, **Întâlnirea**, unui bărbat sfârșit, dar comod și cu năzuințe literare, i se propune o reverde, după un sfert de veac de despărțire, de către o iubită de-o clipă, din îndepărtata studenție, o femeie realizată cumva material, dar eșuată în domestic, în maternitate. Femeia vrea să reinvie, bovaric, acea clipă (ea îi telefonează și își dau întâlnire), dar nimic nu se mai poate reînchea: sunt ca două planete, cândva vii, care după o despărțire de milioane de ani, se reapropie într-o fracțiune de secundă, dar acum sunt planete reci, fără viață... Amintirea unor clipe ferice se destramă ineluctabil în acest pustiu, spre deplina uitare...

În **Nea Fane fiul lui Dumnezeu**, **Valentin Sgarcea** intuiește cu finețe psihologia tânărului filosof, în descendență moromețeană care morfoleşte în cap, cu istețime, sumedenie de gânduri, dar și el este un ratat, puterea dându-i pământ când nu mai avea nevoie de el, nu are copii, nu are urmași, iar singurătatea îl amenință ca un jungher. Un vecin, alt ratat, însă șmecher și grobian, care și-a vândut apartamentul repartizat de stat și a revenit la țară, îi propune să-i facă acte pentru pământ și casă pe numele lui ("tot crăpi") cu obligația de a-l îngriji. În cimitirul, care este o explozie de lumină și de vegetație, unde abia și-a îngropat soția cu ajutorul material al vecinilor, judecă, în tovarășia unei rândunici poposite pe cruce, la singurătatea ce-l apasă.

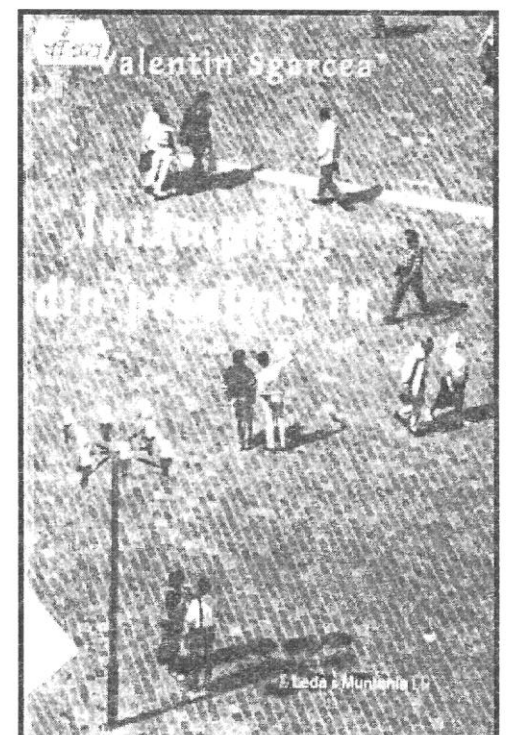
În **Sunt aici bătrâne!**, crâmpii din viața unei familii din tranziție: soțul, un posibil disponibilizat ce nu pricepe de ce lăcătușeria lui nu mai folosește la nimic, iar soția, șomeră, familie în care doar fiul, reprezentant al generației adaptate deja la rigorile economiei libere, lucrează la o agenție

imobiliară. Fiul își ia tatăl în drumețiile oboșitoare ale profesiei sale: sfârșesc, după o zi de alergătură, într-o cârciumă, se iscă un conflict (vegnicul conflict dintre generații), fiul încearcă a-și zdrobi, la mână, tatăl, dar sentimentul filial învinge și, tată și fiu pornesc, alături, spre zările păcătoase ale tranziției.

În carte, dialogul e prezent pretutindeni, monologul așijderea și, asemenea dramaturgului sau scenaristului, la tot locul autorul face precizări privind situația personajelor și nu de puține ori dă indicații, face referință la "mise en scene". Mișcare și monolog interior, ca în acest fragment: "Se trezește în fața aragazului. Îl aprinde. De-acu, tot flăcăriuie albastră o să văd înaintea ochilor. Ia din frigider oala cu varză, pune în crăticioară cam de-o porție, bagă oala la loc, așează crăticioara pe flăcăriuie albăstruie, ia o lingură din debara, mestecă bine conținutul, mestecă și gândește cum grijiania mă-sii a fost posibil ca ăștia de la conducere să nu le găsească lor piață de desfacere. Da' dacă-s vorbiți între ei? Uite-așa, să-și bată joc de oameni! Ca până la urmă să se răzbune: n-ați vrut atunci, foarte bine, vă regulăm acum, vindem atelierul vreunui italian, ori grec, ori ce-o fi, că belgianul a cam spălat puștea. Toate-au fost gândite în direcția asta! Să ne vindem țara pe nimic, să rămânem muncitori fără obiectu muncii".

Explorând spațiul vieții noastre cotidiene cu aplomb artistic, **Valentin Sgarcea** alături de mulți alți scriitori români, demonstrează că proza începe, după deruta postdecembristă să capete forța dintotdeauna a literaturii adevărate.

Constantin CIOROIU

O îndepărtată precursoră a haiku-ului: epigrama greacă veche

Însemnând, la început, "text scris sau gravat pe ceva, inscripție", (din *epi* – "pe" + *gramma, grámmatos* – "literă, scriere"), epigrama greacă veche a constituit o specie literară aparte, cunoscând o maximă înflorire în perioada elenistică; atunci au scris poezii Callimah, Teocrit, Meleagros din Gadara, ultimii doi activând în vestitul cenaclu literar din insula Cos.

Cele mai vechi epigrame datează din secolul al VII-lea înainte de Hristos, ele continuând să se bucure de o atenție deosebită până în perioada bizantină a literaturii grecești. Au compus scurte epigrame și marii poeți Sappho și Anacreon. Aceste neprețuite bijuterii lirice au fost adunate pentru prima dată într-o antologie de către Meleagros, în vestita sa "Cunună" (Stephanos), care stă la baza **Antologiei Palatine** alcătuite în 1601 de către umanistul francez Saumaise.

Deosebindu-se fundamental de epigrama cu caracter satiric, cultivată de latinul Marțial, epigrama greacă veche era un scurt poem liric, de unu până la douăsprezece versuri, în care era abordat în special universul animalier, poezii compunând epitafuri pentru găze, păsări, animale domestice sau sălbatice (albină, lăcustă, greier, lebădă, ciocârlie, sturz, crab, șoricel, delfin, câine, cățelușă, cal, mânăz, juncă, țap, căpriță etc.). Alte epigrame sunt dedicate unor mici obiecte, pietre sau metale prețioase, opere de artă (cupa, trompeta, lampa, inelul, cristalul, statuia unui mânăz, "vaca" lui Myron, strugurele pictat).

Față de lungile poeme, epopei din secolele anterioare, de un retorism excesiv, se poate vedea tendința spre cultivarea poemului de mici dimensiuni, spre concizie, simplitate, ochiul fiind îndreptat mereu spre lumea micilor viețuitoare. Se stabilește o continuă relație între om și natură. Așadar, se pot observa unele asemănări cu haiku-ul japonez, unele elemente comune, care ne îndreptătesc să considerăm epigrama greacă veche o îndepărtată precursoră a acestei specii literare cu o fizionomie atât de aparte. Desigur nu putem vorbi de o influență directă a epigramei grecești vechi asupra haiku-ului japonez, care își păstrează nealterată originalitatea, ci mai mult de unele corespondențe, paralelisme, poate chiar de identități structurale între creatori pe care îi despart secole sau milenii.

Cele mai apropiate de forma și de spiritul haiku-ului sunt epigramele grecești într-un vers. Iată două exemple: "De piatră-s: un car,

viziul, cai, hamuri, jugul, izbânda" (Anonim); "Trimite, Tritó, harul tău trompetei și cui a trimis-o" (Archias).

Aceste poeme într-un vers pot căpăta exact forma haiku-ului, dacă sunt dispuse astfel: "De piatră-s: / un car, viziul, / cai, hamuri, jugul, izbânda!"; "Trimite, Tritó, / harul tău / trompetei și cui a trimis-o".

Primul poem poate fi considerat un veritabil haiku, datorită maximei lui concizii, frazei enumerative, aproape eliptice.

Și epigramele grecești în două versuri se apropie, într-o anumită măsură, de fizionomia haiku-ului, deși nu ating simplitatea,

caracterul laconic al acestuia: "Aproape că-mi vine-a culege cu mâna ciorchinele-acesta, / Așa de tare mă-nșel, văzându-l aici zugrăvit" (Anonim); "Paște-ți, ciobane, cireada departe de-aicea, de teamă / Să nu o mâni cu-ale tale vițica ce pare că-i vie!" (Anacreon); "Eu, Meleagros, ți-aduc, Afrodită iubită, ofrandă / O lampă, ce parte-a luat la toate vegherile tale" (Meleagros); "Te știu, de-abia înflorită ești grea, dar când te-ai mai copt, / Zbori fără aripi, ușor, pământul acoperindu-l" (Anonim); "La groapa lui Pelagonos, pescarul, tatăl Meniskos / Îi puse plasa și văsla, semne-ale bieteii lui vieți". (Sappho); "Lenaiois, acum alcyonii au grijă de

tine; dar mama / Fără cuvânt te așteaptă, plângând pe-al tău rece mormânt" (Theon din Alexandria); "ledera împodobește pe Bacchus, egida pe Zeus, / Oaspeții pe cetățeni, și cetățenii, orașul". (Anonim)

Multe epigrame din **Antologia Palatină** sunt însă de dimensiuni mai mari – de obicei, catrene –, având un caracter descriptiv, explicativ. Ele au însă ceva din spiritul haiku-ului prin cultivarea universului animalier, prin sensibilitatea manifestată de creator față de micile viețuitoare și față de animalele domestice: "Trecând prin stejăriș, am prins în pumn lăcusta, / Ce se-ascundea sub frunza fremătătoarei vițe, / Ca s-o păstrez acasă închisă-n colivie, / Nedeslușitu-i murmur auzul să-mi desfete" (Simias); "Lui Pan și Dryadelor-Nimfe aduc o desagă, un câine, / Și băta mea de cioban cu vârf ascuțit și întors. / Dar câinele, care e viu, îl iau înapoi eu la staul, / Să am cu mine-un prieten în viața asta sărmană" (Macedonios Ipatikos); "Pe o lăcustă, privighetoarea din țarină, și pe un greier, / Ce locuise-n stejar Myrô i-a-ngropat împreună. / Fata vărsă feciorelnice lacrimi. Hadesul aspru / Dragile ei jucării pe amândouă le-a luat". (Anyte sau Erinna)

Primul și al treilea catren pot fi transformate în veritabile haiku-uri, dacă înlăturăm elementele de prisos, explicative, fără să mai adăugăm nici un cuvânt. Acestea ar căpăta forma: "Trecând prin stejăriș, / Am prins în pumn / Lăcusta"; "Pe o lăcustă / Și pe un greier / Myrô i-a-ngropat împreună".

Așadar, a existat și în antichitate aspirația spre simplitate și concizie, dorința creatorului de a se identifica pe deplin cu natura, cu elementele aparținând lumii înconjurătoare. Discursul poetic devine, la unii poeți elini și latini, lipsit de prea multe podoabe stilistice, de retorism, patetism, căutându-se drumul spre esențe, spre realitatea lucrurilor concrete.

Ștefan CUCU

Notă

Pentru exemple cuprinse în prezentul microeseu am folosit lucrarea *Antologia Palatină. Selecție, traducere, cuvânt înainte, indice de autori și note de Viorica Golinescu. Editura Univers, București, 1988.*

"Vocile muntelui"

Volumul **Vocile muntelui** este unul dintre cele mai evocative cărți de haikai pe care le-am citit. Codrescu și-a structurat volumul în patru părți, fiecare oglindind unul dintre cele patru anotimpuri. Toate au o configurație similară: încep cu un *solo nijūin renku* (un poem în lanț cu 20 de strofe), se continuă cu o poezie tanka, urmează haiku-uri, un *haibun* (proză poetică scrisă în spirit haiku), din nou haiku-uri, iar, în final, un poem tanka. Întregul volum este ilustrat cu 19 picturi în tuș (*sumi-e*) realizate cu măiestrie de autor. Ca artist, Ion Codrescu a căutat să existe un echilibru în desfășurarea formelor de poezie pe care le-a compus pentru această carte și o armonie între suprafețele albe și cele acoperite de tuș din fiecare pictură care ilustrează volumul. Cele patru secțiuni au câte o indicație de tempo muzical: *Adagio* (Primăvara), *Allergretto* (Vara), *Largo* (Toamna) și *Allegro* (Iarna).

În cea mai mare parte a creației sale, Ion Codrescu are o profundă și consecventă considerație pentru solitudine. Dar în această solitudine el nu exclude restul lumii. Remarc acest lucru fără efort și încerc să mă confund cu poetul, cu oamenii, păsările, animalele, copacii și insectele despre care el scrie. Toate acestea nu sunt imaginate să fie în afara noastră.

Fiecare dintre formele de haikai prezentate în **Vocile muntelui** mă atrage foarte mult. În mod deosebit, sunt impresionat de haibun și de haiga. Sunt transpus în picturile sale și fascinat de ceea ce găsesc acolo. În unul din haibun-urile sale, Codrescu îl citează pe Frederick Frank: "Desenul este disciplină prin care, în mod constant, redescoperi lumea". Bucuria acestui tip de redescoperire este, aparent, oriunde în picturile lui Codrescu. El ne dă chiar o lecție confidențială în următorul poem:

ca într-un ritual
el repetă mișcările
pentru a face căpițe de fân

Haibun-urile din **Vocile muntelui** sunt adevărate bijuterii. Haiku-ul prin care Codrescu întrerupe proza haibun-ului nu repetă ceea ce el a afirmat deja; în schimb, printr-o descriere pătrunzătoare a unui lucru observat, el ne transportă spre straturi mai adânci ale stării de spirit ale aceluși text în proză. Basho

s-ar fi referit la această tehnică de legătură cu denumirea de "înlănțuire prin aromă". Un alt aspect remarcabil al haiku-urilor din haibun este acela că, dacă ar fi citite separat, ele apar ca poeme de sine stătătoare. Haibun-ul "Nocturnă" este o proză care te cucerește. El e o mărire detaliată a fluxului conștiinței lui Codrescu redată, aparent, într-o stare de *samadhi* (în meditația zen, termenul *samadhi* descrie o stare intensă de concentrare, realizată fără efort, a înaltei și extinsei conștiințe):

pe hârtie
în locul poemului
umbra unei crengi

Să citești haibun-ul "Spre templul din munți"

Înseamnă să pătrunzi într-un peisaj pictat de un vechi maestru chinez, Wang Wei. Ne plimbăm și urcăm cu poetul (Codrescu) printr-un peisaj de munte învăluit de ceață și mister spre un templu izolat. Iată două poeme din acest haibun:

adiere de vânt-
feriga acoperă și descoperă
mica ciupercă albă
ultima trăsătură
de pensulă - un strop de rouă
cade pe schița în tuș

Prin reflecțiile din haibun-ul "Vânt de toamnă" asistăm la o minunată descriere a lui Codrescu aflat în singurătate - ceea ce face, cum gândește și cum știe el că, în realitate, nu există o astfel de situație.

umbre de nori -
din nou în gând
acea veche amintire

"Pianistul" este o autentică miniatură în proză. Codrescu prezintă peisajul unui cătun izolat în munți, pe care îl folosește ca fundal pentru a descrie detaliile care însoțesc viața misteriosului om. Două haiku-uri din acest haibun:

copac tăiat -
prezența lui
absența lui
liniștea iernii-
la troița veche
o lumânare aprinsă

Deși Ion Codrescu nu a dorit să facă din poemele tanka o parte semnificativă a acestui volum, acestea sunt în concordanță cu tema generală a cărții. Notabil este următorul poem tanka:

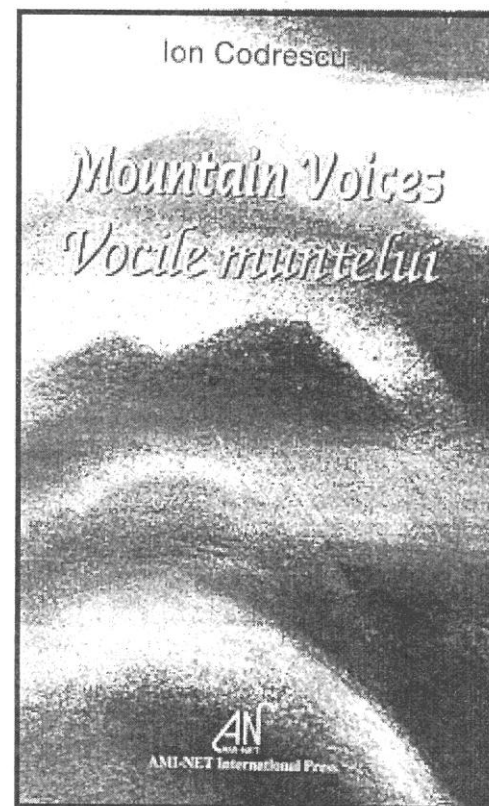
sorbindu-mi
ceaiul de iasomie
în munți
îmi imaginez că sunt
și oaspete, și gazdă

Cele cinci poeme-în-lanț, pe care Codrescu le include în carte, sunt foarte plăcute la lectură. Aceste poezii, cred, au fost cel mai dificil de inclus în ansamblul volumului. Atenția lui Ion Codrescu este concentrată foarte clar asupra unei anumite perioade din an care se desfășoară, în principal, într-un anumit spațiu. Există o încadrare largă a timpului desfășurat în poemele sale renku, iar cititorul este luat și purtat mai departe... de vara petrecută în cătunul Farrera, Spania, pentru a adera la forma de poezie renku e nevoie de imaginație, iar pentru a insera aceste poeme într-o carte trebuie să fi inventiv. Este evident că cea mai mare parte a textelor din **Vocile muntelui** sunt inspirate din experiențele reale; totuși, cele cinci poeme renku se bazează pe imaginația autorului. Legătura și schimbarea temeii în derularea înlănțuită a strofelor sunt bune, câteodată, foarte bune, iar câteva strofe, în fiecare renku, sunt, cu adevărat, remarcabile. Mai mult, bogata paletă de imagini și experiențe prezentate în poemele renku asigură o contrabalansare la tema principală pe care Codrescu a creat-o în celelalte forme literare din carte.

Cred că ceea ce descrie cel mai bine creația poetică și picturală a lui Ion Codrescu este sinceritatea sa. Poemele, proza și picturile sale sunt extrem de autentice.

Aș dori să vă prezint, în încheierea cronicii mele, câteva dintre haiku-urile acestei cărți pe care le apreciez foarte mult:

e timpul de culcare
las Calea Lactee
greierilor
nori roz -
o gărgăriță se pierde
pe un buștean cu licheni

prima zăpadă -
mișc bolul de ceai
să-i văd vechiul model
amurg de august -
o floare moare
pe o alta care înflorește
Recomand **Vocile muntelui** cititorilor cu
cea mai mare plăcere. Este o carte singulară.

Christopher HEROLD, S.U.A.
(**Vocile muntelui / Mountain Voices** de Ion Codrescu, Editura Ami-Net International, Marea Britanie, 2000, 20 x 12,5 cm, 224 pagini, coperta și cele 19 ilustrații aparțin autorului, ISBN: 1-902135-01-8.)

Lucrări de specialitate

O LUCRARE DE REFERINȚĂ MONUMENTALĂ

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE ISTORIE CLUJ-NAPOCA
BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ "LUCIAN BLAGA" CLUJ-NAPOCA

BIBLIOGRAFIA ISTORICĂ A ROMÂNIEI

IX

1994 - 1999

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

AUTORI:

FELICIA HRISTODOL, GHEORGHE HRISTODOL, STELIAN MÂDRUȚ,
SIMONA NICOARĂ, MAGDALENA TAMPA, OTTMAR TRĂSCĂ, LUCIA TURC
Traducere în limba franceză: LIGIA MOLNAR

Cu o ADDENDA
de VENERA ACHIM

Cluj-Napoca, 2000

Apărut sub auspiciile Academiei Române – Institutul de Istorie Cluj-Napoca, Biblioteca Centrală Universitară "Lucian Blaga" din aceeași localitate (coordonator: **Gheorghe Hristodol** și un colectiv de autori format din: **Felicia Hristodol, Gh. Hristodol, Stelian Mândruț, Simona Nicoară, Magdalena Tampa, Ottmar Trașcă și Ligia Turc**), acest volum întregeste seria inaugurată în anul 1975, de **Constantin Daicovicu**.

Bibliografia Istorică a României, prin continuitatea apariției ei la intervale determinate, prin bogăția datelor consemnate și prin formula sistematizării lor, investește cu valoare deosebită un instrument de lucru indispensabil pentru orice cercetător al istoriei României și universale.

Cuvântul introductiv este semnat de Gh. Hristodol. Acesta menționează ca o noutate faptul că, "dacă la volumul VIII s-a realizat o Addenda cuprinzând titluri de cărți și articole consacrate istoriei românilor apărute în străinătate, prezentul tom aduce ca noutate în câmpul istoriografic românesc scrisul istoric al colegilor de la Chișinău". De asemenea, este menționat faptul că, de-a lungul anilor, colectivul bibliografic și-a modificat componența. În ordine, participarea ca autor la cele 9 volume este următoarea: Gh. Hristodol, 9

volume; L. Bathory, Gh. Iancu, S. Mândruț, 5 volume; M. Stirban, 3 volume; Șt. Pascu, N. Bocșan, I. Nistor, A. Rusu, N. Păun, S. Nicoară, L. Turc, 2 volume. Traducerea în limba franceză a fost asigurată succesiv de M. Pascu, D. Marga și Ligia Molnar.

În perioada 1971 - 2000, șeful colectivului bibliografic a fost **Gh. Hristodol**.

Arhitectura volumului, compartimentarea și subdivizarea capitolelor au păstrat criteriile cronologice și tematice cunoscute.

Din bogatul indice de autori, menționăm câteva nume, care își desfășoară în prezent activitatea în cadrul Bibliotecii Județene din Constanța: **Liliana Lazia, Constantin Cioroiu, Gelu Culicea, Corina Apostoleanu, Adriana Dumitru, Eugen Marinescu**.

În încheiere, cuvintele prefațatorului acestui impunător volum, credem că sunt edificatoare: "Dorim ca Bibliografia istorică a României, pe lângă rostul ei major de depozitare a informației bibliografice să fie și o sursă care poate sugera direcții noi de cercetare, întregul ansamblu determinând o autentică și necesară creativitate în știința istorică".

C. GELU

BIBLIOGRAFIA ROMÂNEASCĂ VECHĂ

ÎNTR-O NOUĂ ABORDARE

Cu toate că știința și cultura românească, viața spirituală națională, în general, au cunoscut o permanentă evoluție, adesea cu rezultate de nivel european, instrumentele necesare cunoașterii și cercetării diverselor domenii ale universului nostru sufletească și de gândire fie că lipsesc, fie că sunt incomplete. Faptul că nu avem încă o enciclopedie, de pildă, a românilor de pretutindeni, este o tristă realitate (mai ales că știm cât spațiu tipografic și energie s-au risipit, într-o jumătate de secol de totalitarism, pentru propagandă și lucrări encomiastice). De aceea apare cu atât mai îmbucurător faptul că, iată, un cercetător gălățean, dr. **Dan Răpă-Buicliu**, s-a încumetat să completeze corpusul documentar național **Bibliografia românească veche** (1508 - 1830), realizat de Ion Bianu, Nerva Hodoș și Dan Simonescu (și tipărit între 1903 și 1944, în 4 volume). Contribuția sa, rod al unei munci de o viață, s-a materializat în două volume: **Cartea românească veche**. Studia bibliologica, cu un cuvânt înainte de Acad. **Virgil Cândea** (Galați, Alma, 2000, 250 p.) și **Bibliografia românească veche**. Additamenta. I (1536 - 1830) (Galați: Alma, 2000). 496 p.

Istoric prin formație (medievist), Dan Răpă-Buicliu pledează în Argumentum la studiul **Cartea românească veche**, pentru "o nouă reevaluare a patrimoniului cultural-științific, de depășire a practicii de catalogare bibliografică națională, devenită "tradițională", dar neconformă cu principiile moderne (...), admitând ca firesc fenomenul de interculturalitate națională, de revendicare legitimă a acelorași autori și cuprinși într-una sau mai multe din bibliografiile, literaturile și domeniile științifice și umaniste ale altor națiuni". Domnia sa propune ca **Bibliografia națională veche** să cuprindă: autori români născuți pe teritoriul istoric al Țărilor Române sau din părinți români, indiferent de teritoriul unde au activat, de confesiune și de limba scrierilor lor, publicate antum sau postum; totalitatea lucrărilor imprimate, aparținând autorilor și traducătorilor de limbă română, a personalităților care au patronat direct imprimarea sau au îngrijit (coordonat) editarea, indiferent de conținut, de limba de redactare și de locul de imprimare, întreaga serie de texte imprimate (excerpte, mici opuscule-epistole dedicatorii, prefețe și postfețe de lucrări, articole de presă, documente istorice - tratate diplomatice, proclamații), poezii encomiastice, care au fost incluse în paginația unor opere ale unor scriitori străini sau în reviste indiferent de locul de publicare, toate tipăriturile, indiferent de locul de imprimare și limba de redacție, aparținând unor autori străini ce și-au dedicat lucrările unor personalități din societatea medievală și premodernă românească.

Argumentele sale sunt susținute de **Additamenta bibliographica**, volum care este nu numai un supliment la corpusul național **Bibliografia românească veche**, ci și la patrimoniul cultural-istoric.

Addenda cuprinde tipărituri din perioada 1536 - 1830 (326 de poziții), iar **Corrigenda** cuprinde tipărituri din perioada 1635 - 1830 (1503 poziții). Lucrarea este însoțită de catalogul cronologic al tipăriturilor cuprinse în Addenda, precum și de un indice alfabetic de persoane.

În Cuvânt înainte la studiu, Acad. **Virgil Cândea** sublinia: "Concepția despre civilizația românească a cărții pe care dr. **Dan Răpă-Buicliu** o formulează și o apără, potrivit unei reflexii nu numai bibliologice, dar și de istorie culturală, este una maximală. Tot ce a avut cândva contingență, prin tipar, cu cultura românească ar trebui, în viziunea Domniei-Sale, inclus în **Bibliografia Națională** (...). Ineditul lucrării este subliniat de autorul însuși în concluziile primului volum (**Cartea românească veche** - n.r.), care cuprinde o cantitate uriașă de informații privind cărțile românești, autorii și artiștii lor, în contextul întregii civilizații europene a tiparului. Sunt paginile care ilustrează cel mai bine relația dintre bibliologie și istoria culturii, cu detalii pasionante, care trimit direct la disciplina, mai tânără la noi, a Istoriei mentalității. Dar la fel de reconfortantă este pasiunea autorului, care și-a închinat întreaga viață unui domeniu cutreierat altădată doar de **servi servorum scientiae**, de bibliotecari și bibliografi, ceea ce a așezat mult timp preocupările lor pe treapta unei științe auxiliare. Dr. **Dan Răpă-Buicliu** face parte dintre apostolii bibliologiei ca știință creatoare, menită să demonstreze calitatea și bogăția unei culturi naționale, locul ei în cultura universală". Iar marele savant, **Dan Simonescu**, scria în Cuvântul înainte la **Bibliografia** "... Cred că lucrarea istoricului Dan Răpă-Buicliu este mai mult decât o **Addenda et Corrigenda** la **Bibliografia românească veche**, ea fiind un veritabil studiu bibliologic și un nou supplementum bibliographicum".

Domnul dr. **Dan Răpă-Buicliu** a fost prezent în mijlocul bibliofililor conștienți în 1975, atunci când a avut loc lansarea la Biblioteca județeană a volumului **Metamorfoze**, Cartea I, prima traducere în românește a unei opere ovidiene, realizată, în proză, de **Scarlat Barbu Tâmpăanu** în anul 1808. Manuscrisul (existent în copie xeroxată și la Biblioteca Județeană Constanța), a aparținut marelui colecționar N. Vasilescu-Capsali, care, împreună cu dl. D. Răpă-Buicliu a realizat introducerea, stabilirea textului, transcrierea și notele. Volumul a fost editat, în condiții grafice de excepție, de **Cartea Românească** și s-a bucurat de prezentarea regretatului bibliofil și bibliolog C. Dima-Drăgan.

C. CONSTANTIN

"CRIZA ÎN STRUCTURILE INFODOCUMENTARE"

Avem bucuria de a avea încă o carte despre noi și lumea noastră: căci biblioteca este o lume, cu evoluția, limitele, creșterile și regresile ei. Departe de a mai fi acel spațiu esoteric destinat unor inițiați sau spațiu de reverie solitară, biblioteca este în lumea actuală o structură infodocumentară chemată - sau mai bine zis somată să răspundă unui câmp social cu interese de cunoaștere multiple și tot mai avizate.

Cu rigoare carteziană și cu acuratețe de chirurg exersat al profesiei, cu patosul bine cenzurat al umanismului convertit la tehnologia informației dar care-și păstrează distanța critică ce sancționează excesele, autorul abordează probleme-cheie ale domeniului: **informația**, considerată metaresursă și spațiu reordonat al evoluției contemporane, **managementul structurilor infodocumentare**, (căruia i se dă o definiție pe care o intuim a fi produsul unei îndelungi reflecții în cunoștință de cauză și pe care îmi permit să o citez considerând-o, personal, una dintre cele mai adecvate pe care le-am întâlnit până acum: "Managementul este căutarea lucidă a unui tip special de adevăr, poate cel mai relativ, cel mai

larg dependent"); **crizele structurilor și profesiilor infodocumentare** (crize de creștere, de identitate, de imagine). Multe pagini sunt dedicate schimbărilor spectaculoase înregistrate în paradigma bibliotecilor sub impactul informatizării: se redimensionează concepte, se modifică relația informație-cunoaștere, se rafinează exigențele comunicării.

Profesia noastră este analizată în elementele care o reconfigurează, pornind de la imaginea, desigur anacronică a bibliotecarului, de "ins uzat intelectual", aflat cumva la periferia travaliului creator, în zona conservării și nu a dinamizării cunoașterii și, până la susținerea, cu argumente impecabile, a statutului de intermediar profesionist al informației.

Abordările sunt inter și transdisciplinare, autorul elaborând un adevărat tratat de hermeneutică, de filosofie, de metafizică dacă vreți a domeniului. Avem o lucrare ce depășește cu mult limitele genului, înscriindu-se în seria de studii fundamentale ale bibliologiei moderne.

Adriana GHEORGHIU

COORDONATE BIBLIOTECONOMICE DE IERI ȘI AZI

MIRCEA REGNEALĂ

BIBLIOTECONOMIE

STUDII
de

Volumul "Studii de biblioteconomie" semnat prof. **Mircea Regneală** și apărut la editura conștănțeană **Ex Ponto**, se constituie într-un valoros document referitor la ceea ce a însemnat de-a lungul timpului această știință, cât și o contribuție la prezentul și viitorul profesiei de bibliotecar.

Sunt consemnate pe larg funcțiile bibliotecii, istoricul acestei instituții de cultură din antichitate și până în zilele noastre.

Un capitol important este dedicat rolului **Căsei Școalelor** în organizarea rețelei de biblioteci din România, subiect prea puțin discutat în ultimii ani. Studiul este întemeiat pe documente de arhivă. Domnul profesor M. Regneală arată că este prima încercare de analiză a activității **Căsei Școalelor** în domeniul cărții și al bibliotecii; **Casa Școalelor**, importantă instituție a culturii românești s-a constituit la sfârșitul secolului și a funcționat și în perioada interbelică sub numele de "Casa Școalelor și Culturii Poporului".

Se prezintă importanța apariției, a rețelei de biblioteci populare înființate pe lângă școli, cu bogate exemplificări. **Casa Școalelor** a avut o contribuție esențială la introducerea cărții în mediul rural.

Un alt capitol ia în discuție rolul UNESCO în producția de carte și dezvoltarea bibliotecilor publice, pornindu-se de la începuturile anilor 1946-1950, considerați a fi o etapă a căutărilor și acțiunilor europene, până la proiectele regionale și respectiv, sprijinirea informatizării bibliotecilor.

La fel de interesantă se dovedește a fi și prezentarea situației în domeniul educației pentru profesioniștii informării în Marea Britanie. Materialul cules de la University of Northumbria at Newcastle arată importanța pe care autoritățile statului o acordă acestei profesii a prezentului cât și a viitorului.

Domnul profesor Regneală dedică de asemenea un important segment al lucrării sale istoricului profesiei de bibliotecar, de la accepțiunea tradițională la contemporaneitate, luând în discuție transformările fără precedent pe care această profesiune le traversează astăzi. Accentul cade pe rolul crescut al bibliotecarului în gestionarea și medierea informației.

"Bibliotecile și copyright-ul documentelor clasice și electronice" este un capitol extrem de important, în contextul exploziei informaționale și al utilizării tehnicilor de copiere, cât și a resurselor gen INTERNET. Preocupările internaționale în domeniu sunt trecute în revistă, cuprinzând și discuții privind situația autorilor, editorilor cât și rolul bibliotecarilor, ce au evoluat de la situația de intermediari pasivi ai informației la poziția de intermediari activi, fără a neglija pe brokerii informației. Toate aceste aspecte comentate pe larg de domnul profesor M. Regneală dau volumului consistență și valoarea unui important document pentru profesiunea de bibliotecar.

Corina APOSTOLEANU

EDITURA "EX PONTO" (I)

Secolul în care nu de mult am intrat nu știm dacă va fi unul religios cum și-ar fi dorit André Malraux, cu siguranță însă va fi unul al culturii scrise și al efervescenței editoriale. Rămâne de văzut care va fi suportul material pe care, ființa umană, creatoare prin excelență își va așterne gândurile și își va multiplica ideile. Calcule reci, impuse de o lume a economicului și a costurilor, în permanentă mișcare, de multe ori haotică, prezic o criză a hârtiei, ba chiar apusul ei. Nu credem în astfel de supoziții, indiferent care sau de ce natură sunt argumentele, sau mai precis, nu vrem să credem. Unii închinându-se, măriei sale computerul, cântă prohodul cărților, uitând că "nu este o mai frumoasă zăbavă" decât "cetitul" acestora. Este adevărat lumea virtuală a calculatorului, cotropitoare, practic infinită, va devora opusurile, încorporând în memoria sa bibliotecile întregi, cu milioane de volume și documente, dar nu va reuși, în nici un caz, să înlocuiască plăcerea lecturii unui manuscris în grafia olografă a autorului antic sau contemporan sau a unei ediții princeps ori bibliofile.

Cartea digitală, pe suport electronic, cu fonturi variate, în culori vii sau pastelate, emanând chiar parfumul cernelurilor sau hârtiei îngălbenite de vreme, cu siguranță va fi cartea viitorului, mai ales pentru stocarea și actualizarea permanentă a informației, transmiterea rapidă a acesteia prin arderea distanțelor istorice sau planetare, dar... totul prin sacrificarea actului unic, intim și inefabil al lecturii.

În spiritul acestor idei, întru susținerea lor, dar și din alte considerente, multe cunoscute, motiv pentru care nu le vom detalia, a apărut la Constanța editura, sugestiv botezată "Ex Ponto". Înființată în toamna anului 1995, în cadrul trustului S.C. INFCON SA, editura "Ex Ponto" reușește performanța de a publica, în numai cinci ani de existență, peste cinci sute de titluri de cărți, publicații periodice și seriale, albume și alte materiale documentare, impunându-se ca una din importante instituții de cultură scrisă, o spunem fără a exagera, din zona de Est a României.

Editura a impus colecții precum: **Arborada** (lucrări de debut), **Coloane** (cărți fundamentale), **Thalatta** (scrieri de inspirație marină), **Romanul interbelic**, **Cartea de literatură a elevului**, **Haiku**, **Expresso** (proză de avangardă), **Themis** (publicații de drept maritim), **Vademecum** (bibliologie și știința informării), **Ars Medica**, **Eseu**, **Gaudeamus** (carte universitară), **Manuscriptum** (lucrări de patrimoniu), **Varia**, reușind să atragă atenția cititorilor prin diversitatea lucrărilor publicate în domeniile: literatură română și universală (proză, poezie, teatru), critică, teorie și estetică literară, istorie literară, stilistică, folclor, lingvistică, bibliologie, arheologie, istorie, religie, geografie, medicină, matematică, drept, științe economice, inginerie, educație fizică, artă, memorialistică.

Valoarea deosebită precum și originalitatea multora din lucrările publicate, ținuta grafică în care au fost tipărite, au adus editurii pe lângă satisfacția lucrului bine făcut și recunoașterea specialiștilor, a criticii literare, concretizată în premii, distincții, diplome de excelență.

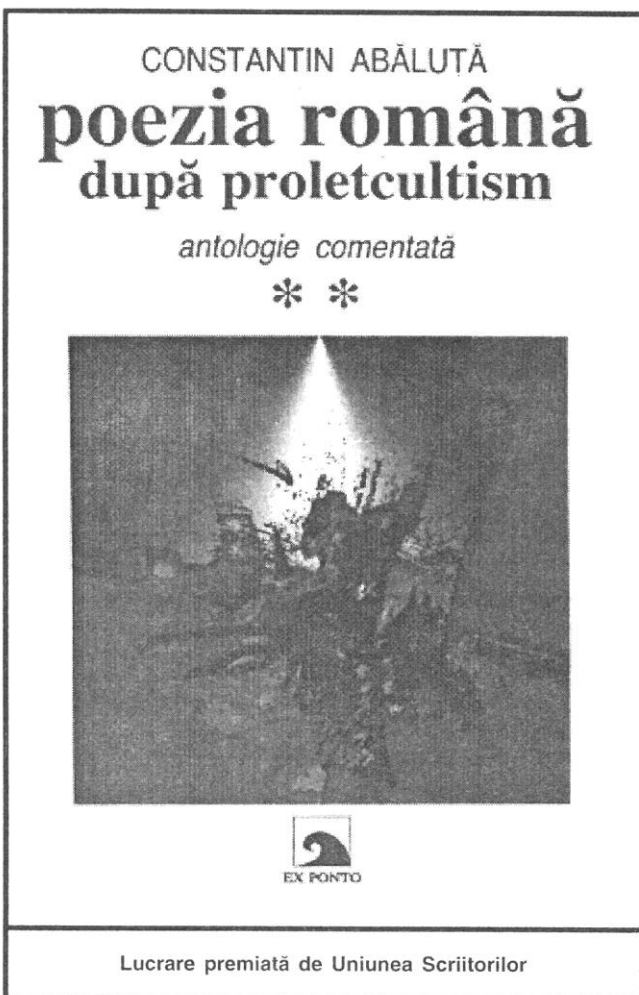
Editura a debutat în 1995 cu publicarea volumului inedit **Calendarul meu**, de Radu Gyr, volum reeditat în anul 2001, în ediție adăugită și întregită. Din opera marelui scriitor martir, vor apărea ulterior, în ediții integrale, în mare parte inedite și alte lucrări fundamentale: **Balade** (ediție bibliofilă), **Poeme de războiu**, **Era o casă albă**, 13 plachete de versuri închinare copiilor, scrise cu sensibilitate și inconfundabil fior liric. Se tehnoredactează în prezent cursul universitar ținut la Facultatea de litere și filozofie a Universității din București intitulat: **Evoluția criticii estetice și aspecte literare contemporane** (curențele de avangardă și influența lor în literatura română). După realizarea acestei lucrări autorul va parcurge vremurile urgite ale războiului și închisorilor, întrerupând o strălucită carieră universitară și literară. La senectute, avea să mărturisească cu înțelepciune în "Calendar", se va detașa olimpic, de tot ceea ce a însemnat nimicnicia vieții.

Este în lucru, cu acceptul detașat al ficei poetului și onorant pentru noi, o ediție completă, critică, din opera autorului, în 10 volume. Încercare grea pentru editori, dar provocatoare.

O întreprindere similară, realizează și Victor Corcheș, cu opera unui alt mare scriitor român, Dimitrie Stelaru, după cum Olimpiu Vladimirov, la Tulcea, desăvârșește o ediție completă critică și adnotată din opera, recentului comemorat, la 120 de ani de la naștere: Panait Cerna.

Toți cei trei mari scriitori, legați spiritual de spațiul danubiano-pontic, Radu Gyr prin Alexandru Gherghel, poetul simbolist și unchi prin descendență maternă, Dimitrie Stelaru trăitor mulți ani pe aceste meleaguri, Panait Cerna, născut și produs al Dobrogei de nord, vor aduce editurii nu numai laurii conveniți dar și recunoașterea istorică și literară. Spațiul spiritual pontic este valorificat și prin publicarea operelor unor remarcabili scriitori contemporani, o mare parte consacrați, dar și mulți debutanți (cu siguranță viitoare nume ale literelor românești):

Constantin Novac, Nicolae Motoc, Ștefan Careja, Arthur Porumboiu, Florin Șlapac, Ovidiu Dunăreanu, Nicolae Rotund, Ion Roșioru, Ștefan Caraman, Marian Dopcea, Augustin Ioan, Sorin Roșca, Dan Perșa, Iulia Pană, Ștefan Cucu, Cristina Tamaș, Constantin Cioroiu, Irina Egli, Eugenia Vijăiac, Emilia Dabu, Petru Brumă, Ștefan Popa, Gabriela Apostol, Radu Bărbulescu, Elena Bija, Radu Șuiu, Constantin Ghiță, Dima Zainea, Vasile Mizdrea, Adrian Bușilă, Ioan Roman, Cristiana Eso, Aurelia Stănescu, Ana Ardeleanu, Ulgean Memedemin Ene.

Cu bucurie prezentăm premiile obținute de Editura "Ex Ponto", care ne îndreptățesc să credem că întreprinderea noastră de valorificare a spațiului literar dobrogean și nu numai a întrunit atât atributele seriozității, dar și cele ale performanței:

Premii ale Uniunii Scriitorilor: Constantin Abăluță – **Cârțița lui Pessoa**, poezie, 1999; Constantin Abăluță – **Poezia românească după proletcultism**, 2 vol. Antologie, 2000;

Premiul special acordat de Editura "Literaturul" din Craiova, 1996: Radu Gyr, **Calendarul meu. Prietenii, momente, atitudini literare** (memorial);

Premii ale Filialei Dobrogea a Uniunii Scriitorilor și ale revistei "Tomis" pe anul 1996: Constantin Novac, **Punctul mort** – roman (proză – consacrați); Nicolae Rotund, **Tudor Argezi, prozatorul** (eseu – debut);

Diplomă de merit, acordată Editurii "Ex Ponto" pentru debut și prezentare grafică.

Filiala Dobrogea a Uniunii Scriitorilor la a treia ediție (din 1997) decernează autorilor publicații și editurii Ex Ponto următoarele premii: Enache Puiu – **Scriitori și reviste la Pontul Euxin** (critică literară – consacrați); Constantin Ghiță – **Hibernare** (poezie – debut); Diploma de merit editurii **Ex Ponto** pentru valoarea lucrărilor publicate; Trustului S.C. INFCON S.A., Premiul special pentru calitatea și grafica lucrărilor tipărite;

Premiul special pentru o carte dedicată Dobrogei: Adrian Rădulescu și Ion Bitoleanu, **Istoria Dobrogei**;

Premii ale Filialei Dobrogea a Uniunii Scriitorilor și ale revistei "Tomis", pe anul 1998: Ion Roșioru – **Pur** (poezie – consacrați); Ana Ardeleanu – **Noris** (poezie – debut)

"Diploma de merit", pentru promovarea literaturii tomitane, acordată editurii "Ex Ponto".

Juriul format din Nicolae Rotund-președinte, Dan Cristea, Florența Albu, Ovidiu Dunăreanu și Ion Roșioru (membri) a acordat următoarele premii ale Revistei Tomis și ale Filialei Dobrogea a Uniunii Scriitorilor pe anul 1999, Editurii Ex Ponto: Ștefan Popa – **Lumea poveștilor animaliere** (consacrați); Gabriela Apostol – **Anticameră** (poezie – debut); Irina Egli – **Sânge amestecat** (proză – roman); Ion Codrescu – Premiul special pentru activitate publicistică în spațiul dobrogean și pentru volumul **Oaspete străin / FOREIGN GUEST**;

același volum, în anul 2000, avea să fie încununat în cadrul concursului "Carte de merit" din Statele Unite ale Americii, cu o mențiune specială; Editurii Ex Ponto: Premiul special pentru editarea operei lui Radu Gyr la Constanța.

Pentru anul 2000, juriul în componența: Marius Tupan (președinte), Dan Cristea, Gabriel Rusu, Ion Roșioru, Dan Perșa onorează editura cu următoarele premii: Enache Puiu – Premiul de excelență pentru volumul antologic **Povestiri imergente**; Radu Șuiu – **Arca poezie** – debut).

Pentru promovarea și susținerea culturii scrise au mai obținut premii: Pericle Martinescu, Radu Bărbulescu, Sorin Roșca, Ovidiu Dunăreanu, Eugenia Văjia, iar Editura Ex Ponto, Premiul de excelență.

Mai punctează pentru editura Ex Ponto tânărul și talentatul prozator Ștefan Caraman, premiat pentru debut în proză la Colocviile tomitane, ediția 1996, iar pentru piesa **Natură Moartă cu Happy-End** din volumul **Zapp** (1997) obține premiul I la Festivalul "Moștenirea Văcăreștilor"; "Zapp" (exercițiu de schizoidie asumată) se va juca la Teatrul "Andrei Mureșanu" din Sfântul Gheorghe în regia lui Teodor Sever Stermiu. "Zapp" și "Sosiile" (din același volum) sunt selecționate la concursul internațional al noii dramaturgii "Dramafest" din Târgu Mureș. Volumul primește și premiul revistei "Art Panorama" în 1998, iar în 2000 este pus în scenă la Teatrul Național din Cluj Napoca de Cristian Nedea. Ștefan Caraman este coordonatorul colecției **Altdrama** din cadrul editurii Ex Ponto. Salutăm prezența pe scena Teatrului Național "Vasile Alecsandri" din Iași a Cristinei Tamaș cu piesa **Omul din cerc** în regia lui Ovidiu Lazăr, după ce în anii anteriori publicase la editura noastră, un alt volum intitulat "Teatru", un roman **Statornicele umbre** și exegeza tezei de doctorat **Fenomenul Baudelaire și poezia română modernă**. **Omul din cerc** primește în anul 1999 premiul "Ovidius" al Grupării "Albatros".

Științele istorice sunt prezentate de un tratat fundamental consacrat istoriei Dobrogei, autori Adrian Rădulescu și Ion Bitoleanu, istorici de marcă, premiat în anul 1977.

Menționăm spiritul universitar în care Nuredim Ibram tratează fenomenul islamic atât din punct de vedere religios, dar și cultural istoric. Exegezele sale: **Comunitatea musulmană din Dobrogea. Repere de viață spirituală** (1998 – Ediții în limba română și limba turcă), **Islamul și valențele lui** (2000) și **Filozofia și istoria religiilor** (2001) rămân lucrări de referință pentru această zonă a interferențelor etnice (aici trăiesc în armonie, alături de români, turci, tătari, ucraineni, ruși, greci, armeni, albanezi, italieni ș.a.).

Onorantă a fost pentru noi editarea a nu mai puțin de patru volume din opera nonagenarului scriitor și filozof dobrogean Pericle Martinescu: **Jurnal intermitent**, **Existențe și creații literare**, **Odiseea editării poeziilor lui Eminescu 1884-1984**.

Remarcabilă este colecția **Themis**, care, pe lângă prestigiul adus editurii a dat și sporul de valoare într-un domeniu aproape neexplorat în literatura română de specialitate. Marin Voicu și Maria Veriotti, artizanii și realizatorii colecției vor rămâne cu certitudine nume de referință în jurisprudența românească. În nici trei ani de existență teascurile tipografiei au oferit publicului 13 numere din **Revista Română de Drept Maritim** (publicație trimestrială), după ce în prealabil apăruse **Buletinul Jurisprudenței Maritime** și următoarele tratate: **Convenții maritime internaționale**, 3 vol., 1130 p., autori: Marin Voicu și Maria Veriotti; **Dreptul la retenție**. Aplicații în materie civilă, comercială și maritimă, de Marin Voicu; **Drept maritim român (1975-2000)**. Jurisprudență și legislație maritimă. Autori: Marin Voicu și Maria Veriotti; **Sechestrul asigurator al navei comerciale**. Teorie și jurisprudență. Autor: Maria Veriotti; **Dreptul internațional al mării** de Marin Voicu și Maria Veriotti. Am lăsat la urmă una din cele mai productive colecții, **VADEMECUM**, care pe lângă valoarea lucrărilor publicate aduce biologiei și științei informării reale lucrări teoretice, în același timp instrumente indispensabile specialistului în biologie, care marchează un reviriment pentru un domeniu, cândva apanajul Academiei Române. Acestea sunt: Ion Stoica – **Interferențe biblioteconomice**, 1997; Ion Stoica – **Crize în structurile infodocumentare**, 2000; Mircea Regneală – **Dicționar de biblioteconomie și știința informării**, 2 vol., 1999; Mircea Regneală – **Studii de biblioteconomie**, 2001; Colectiv (coord. Viorica Iepureanu) – **Directii și strategii de dezvoltare a colecțiilor în bibliotecile universitare**, 2001; **Ghid de informatizare a bibliotecilor mici și mijlocii** (Traducere și adaptare din limba franceză), 200; **Metodologie de aplicare a normelor ISBD(S)** – 1998.

Totodată au fost editate **Tezaur bazate pe CZU**, pentru următoarele clase; 1; 2; 57/591; 634/635; 793/799. De mare interes se anunță lucrarea semnată de Constantin Mătușoiu: **Istoria bibliotecilor în legi și documente** (3 vol., 2001).

Ioan POPIȘTEANU

Cum ni-l reprezentăm pe Eminescu

Structura conceptuală

Două idei par să constituie baza controverselor și polemicilor actuale, îndeosebi printre literați, vizavi de opera și personalitatea lui Mihai Eminescu: principiul conform căruia Eminescu reprezintă un moment decisiv în istoria gândirii și creației românești și concepția – construită pe minimalizarea ori chiar falsificarea principiului de mai sus – după care socializarea acestui enunț artificial a dus la elaborarea unei structuri sociale (cu consecințe negative) ce trebuie denunțată: mitul Eminescu.

Este discutabil dacă pot fi construite instrumente pe baza cărora să se decidă univoc ierarhia literaturii și punerea în evidență a vârfului culturii române. Este sigur însă, că Eminescu reprezintă un simbol social important pentru comunitatea românească. Construit de el însuși, de cei care l-au interpretat, de biografi, de scriitorii și artiștii care l-au luat drept personaj în opera lor și nu în ultimul rând de ilustratorii cărților, plachetelor, discurilor ori chiar unora dintre bancnote, simbolul Eminescu este utilizat astăzi, conștient sau nu în multe tipuri de interacțiuni sociale. Actorul social Mihai Eminescu are astfel o semnificație încheșată, ale cărei atribute pot fi diferite de caracteristicile sale reale.

Componentele simbolului Eminescu – structuri de valori, concepții, modele de comportare – sunt transmise către și asimilate de tinerii membri ai societății românești, îndeosebi prin intermediul agenților educativi instituționalizați (familia, școala), alături de o multitudine de alte simboluri: gesturi, semne, acțiuni, expresii verbale, gânduri scrise etc.

Trăind într-un univers de semnificații, oamenii nu mai răspund direct, nemijlocit la stimuli din mediul înconjurător, la faptele, evenimentele, fenomenele reale, ci la înțelesul pe care ei îl atribuie acestor fapte, adică la semnificația lucrurilor, întâmplărilor, evenimentelor.

Apare astfel motivată și relevantă problema studierii reprezentărilor despre Mihai Eminescu, reprezentări ce alcătuiesc spațiul calitativ al simbolului Eminescu și în raport cu care se structurează comportamentul indivizilor.

Ideea că Eminescu nu numai că este apreciat în mod admirativ, dar este reprezentat ca personalitate model a culturii române, a constituit ipoteza fundamentală a cercetării noastre sociologice. Lucrarea este construită după următorul algoritm:

1. Găsirea unui ansamblu de caracteristici importante, pe cât se poate complet și neredundant, care să fie considerat echivalent noțiunii de personalitate model a culturii noastre.
2. Operaționalizarea acestui ansamblu de însușiri și construirea pe baza lui a unui instrument de investigație.
3. Evaluarea lui Eminescu după însușirile găsite de către subiecții cercetării, prin aplicarea empirică a instrumentului.

Pe un al doilea plan al investigației, am căutat acele reprezentări sociale (lingvistice sau de altă natură) ale lui Eminescu, ce glorifică trăsăturile sale umane ori supra-umane, pentru a evidenția atitudinile subiecților față de ele.

Operaționalizarea conceptului de personalitate a fost realizată pe trei dimensiuni: aptitudini, atitudini și structuri comportamentale. Dintre reprezentările sociale glorificatoare, au fost reținute câteva dintre cele mai cunoscute: patru lingvistice – "Eminescu este luceafărul poeziei românești", "Eminescu este poetul nostru național" (G. Călinescu)¹, "Eminescu este omul deplin al culturii române" (C. Noica)², "Eminescu este cel mai mare poet român" (N. Țimiraș)³ și una artistică – statuia lui Eminescu amplasată în fața Atheneului Român din București, statuie realizată de sculptorul Gh. Anghel. Motivația considerării acestor reprezentări lingvistice este dată de noțiunile evident glorificatoare: "luceafăr", "poet național", "om deplin", "cel mai mare poet". Statuia care îl prezintă pe Eminescu în picioare, gol, cu o eșarfă în jurul șoldurilor a fost interpretată ca susținând – prin asemănarea cu Iisus pe dealul Golgotei – calitatea sacră, martirică a lui Eminescu.

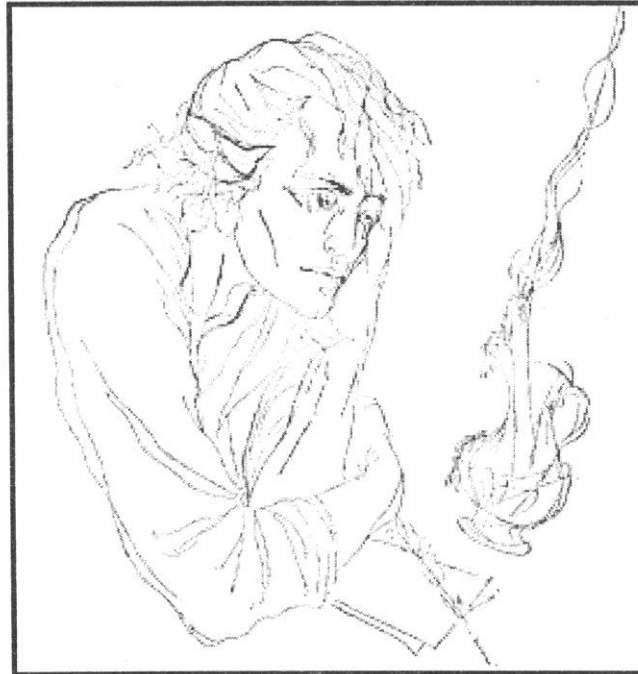
Tema propusă a fost analizată printr-un studiu de caz, universul cercetării fiind reprezentat de personalul de specialitate al Bibliotecii Județene Constanța. Datele empirice au fost culese în perioada 1 – 8 decembrie 1999. Metoda de cercetare utilizată a fost ancheta sociologică pe bază de chestionar, cu întrebări închise și deschise.

Pentru evaluarea însușirilor personalității și operei eminesciene, ca și pentru aprecierea atitudinilor față de reprezentările lui simbolice, am folosit metoda diferențiatorului semantic, oferind subiecților investigați perechi contrare de atribute relevante, pe o scală cu șapte poziții, fiecare atribut având trei grade de acord: *foarte, destul de și puțin*, existând de asemenea poziția de mijloc, interpretată ca non-răspuns; de exemplu pentru perechea *adecvat/inadecvat* scalarea este: -3 = total inadecvat, -2 = inadecvat, -1 = ușor inadecvat, 0 = nu știu/nu răspund, 1 = ușor adecvat, 2 = adecvat, 3 = complet adecvat.

I. Atitudinea de toleranță

Fiindcă publicistica este locul unde Eminescu și-a exprimat cel mai bine, deschis și fără echivoc judecățile despre problemele sociale, viața politică și multe alte teme importante ale vremii sale, am ales să testăm aprecierea atitudinii lui de toleranță prin raportare la articolele din ziare. Această variabilă a fost măsurată prin intermediul unui indice care condensează, ca scor factorial, evaluarea atitudinilor față de evrei și evaluarea atitudinilor față de străini în general. Datele argumentează

ideea că Eminescu este perceput ca tolerant: 84% consideră că poetul a susținut concepții și conjecturi lipsite de încrâncenarea intoleranței față de evrei și străini.

II. Modul de viață

Un experiment simplu a constituit tehnica pentru înțelegerea accepției subiecților față de modul de viață al lui Eminescu, explicat ca ansamblu de acțiuni desfășurate de individ, în condițiile sociale date⁴. Am considerat că variabila *raportare la normele sociale* explică modul de viață și am căutat caracterizări ale felului de a fi al poetului, făcute de diferite persoane, care să prezinte în mod clar (și) raportarea lui Eminescu la normele sociale, mai exact la regulile sociale și liniile de conduită care prescriu un comportament adecvat în situații specifice. Dintre toate caracterizările, am reținut două puncte de vedere credibile și contradictorii; primul aparține lui Alexandru Paleologu⁵ și înfățișează comportamentul social al lui Eminescu ca fiind conformist, evaluându-l foarte favorabil; din amintirile Mitei Kremnitz⁶ am reținut ce-a de-a doua percepție a comportamentului poetului drept neconform bunelor maniere și evaluarea lui nefavorabilă.

Subiecții au fost rugați să citească cele două texte și să le aprecieze pe doi indicatori: *plăcut/neplăcut* și *adecvat/inadecvat*, scalați în șapte trepte. Pentru a vedea dacă există un pattern de respingere a imaginii negative a lui Eminescu și simultan de acceptare a celei pozitive (i. e. de polarizare a evaluării), pentru fiecare dintre cele două reprezentări, am comasat valorile celor doi indicatori într-unul singur, ca medie aritmetică.

Interpretate astfel, datele argumentează ideea că subiecții, în marea lor majoritate evaluează pozitiv imaginea favorabilă și în același timp, evaluează negativ imaginea nefavorabilă a lui Eminescu. Procentul aprecierii contrare este foarte redus.

III. Atitudinile

Mihai Eminescu s-a născut și socializat în cadrele culturii și specificului românesc. Prin urmare, aprecierea judecăților și raționamentelor, ca și a comportamentelor lui, trebuie să aibă un referențial congruent cu sistemul valorico-normativ al societății românești. Fiindcă răspunsul la întrebarea care sunt componentele acestui sistem, este greu dat, am pus subiecții în situația de a decide acest lucru, considerând un item pentru evaluarea directă a compatibilității atitudinilor lui Eminescu cu sistemul valoric. Pe de altă parte am avut în vedere două dimensiuni ale sistemului valorico-normativ: raportarea la divinitate și raportarea la societate, care oferă indicatorii *religiozitate*, *patriotism* și *toleranță*, fără dubiu valori semnificative ale societății românești. Am construit astfel un indice de evaluare a atitudinilor lui Eminescu, ca medie aritmetică a variabilelor *opera lui Eminescu – purtătoare a valorilor civilizației românești*, *Eminescu – patriot/non-patriot*, *Eminescu – religios/ateu* și a indicelui de toleranță etnică a lui Eminescu, prezentat anterior.

Din perspectiva unui astfel de instrument sintetic, cvasiunanimitatea populației cercetate (97%) apreciază că atitudinile eminesciene sunt conforme, în diferite grade, cu valorile și normele specifice comunității românești.

IV. Comportamentul

Alături de aprecierea aptitudinilor intelectuale și a atitudinilor lui Eminescu, am dorit să punem în evidență și evaluarea comportamentului poetului. Noțiunea de comportament a fost operaționalizată pe următoarele dimensiuni: relațiile cu ceilalți, raportarea la muncă și creație și modul de viață. Evaluarea comportamentului lui Eminescu este realizată prin intermediul unui indice alcătuit ca scor factorial a valorilor

variabilelor: *Eminescu – generos/non-generos*, *Eminescu – activ/pasiv*, *Eminescu – sociabil/nesociabil* și ale indicelui de polarizare a modului de viață eminescian, analizat deja mai sus.

Aplicând acest indice am obținut argumente pentru a susține ideea că persoanele chestionate valorizează favorabil sau foarte favorabil comportamentul lui Eminescu. Aprecierea nefavorabilă este susținută de doar trei procente.

V. Reprezentările sociale

Atributele utilizate pentru analiza semnificațiilor reprezentărilor simbolice lingvistice ale lui Eminescu, au fost repartizate pe doi factori ce compun universul oricărei atitudini: afectiv (cu indicatorul *plăcut/neplăcut*) și cognitiv (cu indicatorii: *adecvat/inadecvat*, *clar/confuz*, *exprimă esența creației lui Eminescu / nu exprimă esența creației lui Eminescu*).

Pentru interpretare, valorile componente cognitive a fiecărei expresii, au fost unite prin medie aritmetică, într-un indice de semnificație cognitivă. Ulterior acesta a format împreună cu componenta afectivă (tot prin medie aritmetică) un indice de atitudine față de expresia respectivă.

Marea majoritate a subiecților și-a exprimat acordul cu toate cele patru imagini simbolice eminesciene. De remarcat faptul că 70% dintre subiecți au o atitudine extrem de favorabilă față de ideile "Eminescu este luceafărul poeziei românești", "Eminescu este poetul nostru național" și "Eminescu este cel mai mare poet român", iar procentul este mai scăzut (53%) pentru expresia "Eminescu este omul deplin al culturii românești".

Atitudinea subiecților față de reprezentările lingvistice ale lui Eminescu

Posibilitatea acordului față de unele caracterizări, dar a dezacordului față de altele, pentru același respondent, situație neevidențiată de indicii de atitudine diferențiați pe expresii, a impus sintetizarea acestora într-o măsură unică: indicele de semnificație a reprezentărilor lingvistice. Datele obținute în urma utilizării indicelui de semnificație a celor patru reprezentări simbolice lingvistice argumentează ideea că persoanele chestionate evaluează favorabil cele mai cunoscute reprezentări sociale ale lui Eminescu – 84%. Atitudinea față de statuia lui Eminescu așezată în fața Atheneului Român din București, a urmat o operaționalizare în două trepte. Mai întâi a fost descompusă în două dimensiuni: raportarea cognitivă la statuie și raportarea afectivă la ea. Apoi au fost construiți indicatori care să măsoare cele două componente: pentru cea cognitivă, indicatorul *sculptura este adecvată / inadecvată*, iar pentru cea afectivă indicatorul *sculptura este plăcută / neplăcută*.

Prin media aritmetică a indicatorilor am obținut măsura atitudinii față de această reprezentare sculpturală. Datele indică faptul că statuia lui Eminescu este apreciată favorabil de marea majoritate a persoanelor chestionate – 81%.

CONCLUZII

Așadar cum ni-l reprezentăm pe Eminescu astăzi, la mai bine de un secol de la moartea sa? Fără a forța o tentativă generalizare, având în vedere faptul că investigația de față este un recurs explorator, de înțelegere a unor probleme și sensuri, vom prezenta tendințele validate de logica studiului nostru.

Născut cu aptitudini intelectuale superioare (după aprecierea a 96% dintre subiecți), Eminescu s-a manifestat într-o multitudine de domenii, creând o operă complexă în care se regăsesc valorile și sensurile specifice culturii române (conform unui procent egal cu 97 din totalul populației chestionate). Modul de a fi al lui Eminescu, adecvat normelor și cerințelor românești (conform unei proporții de 94% din subiecți), constituie modelul de comportare care conduce la împlinirea sinelui, chiar și pentru tinerii de azi.

Mulți comentatori au încercat să-l caracterizeze sintetic și relevant, pe Eminescu. Mulți alții au combătut reprezentările, propunând altele. Însă, dincolo de faptul dacă pot fi găsite argumente pentru a susține că Eminescu este poetul nostru național ori că este cel mai mare poet român, dacă este sau nu inteligibilă sintagma "om deplin al culturii române", dacă metafora "luceafărul poeziei românești" este rizibilă, dacă este artistică o sculptură ce-l înfățișează pe Eminescu doar cu o năframă în jurul șoldurilor, dincolo de toate acestea contează atitudinea favorabilă și foarte favorabilă a respondenților față de reprezentările simbolice ale lui Eminescu: 84% pentru reprezentările lingvistice și 81% pentru reprezentarea sculpturală.

NOTE

¹ CĂLINESCU, G. *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*. Craiova, 1993, pag. 443

² NOICA, C. *Introducere la miracolul eminescian*. București, 1992

³ ȚIMIRAȘ, N. *Ion Creangă*. București, 1941, pag. 224

⁴ ZAMFIR, C. și VLĂSCĂNEANU, L. (edit.). *Dicționar de sociologie*. București, 1993, pag. 364

⁵ PALEOLOGU, A. *Imaginile succesive*, în *Dilema nr. 265*, 1998, pag. 16

⁶ KREMNIȚ, M. *Amintiri fugare despre Eminescu*, în *LOVINESCU, E. Mite. Bălăuca, Iași*, 1980, pag. 431-432

Eminescu azi

Proba durabilității scriitorului clasic stă în puterea operei sale de a fi mereu în contemporaneitate, de a aparține epocii care a generat-o și celor viitoare. Se pune firesc întrebarea dacă opera eminesciană a trecut acest test al timpului, dacă, după mai bine de un secol, ea mai răspunde întrebărilor care ne frământă. S-a pus, de altfel, pentru întreaga generație junimistă și este binecunoscut "diagnosticul" lovinescian conform căruia după 100 de ani nu vom mai înțelege nimic din teatrul lui Caragiale pentru că realitățile la care se referă ar fi dispărut. Și ce mult am fi vrut ca mentorul *Sburătorului* să fi avut dreptate... Dar *Titircă*, *Sotirescu & C-ie* se joacă pe la toate colțurile, mai ales acum, în prag de campanie electorală. De vină să fie istoria care se repetă? "O soțietate care nu merge înainte, va să zică stă pe loc" – ne-ar explica nenea Iancu.

Aproape orice pagină din publicistica eminesciană pare să descrie vremurile noastre, iar versurile satirice pe care poetul le îndreptă împotriva contemporanilor săi portretizează fără cusur anumite categorii ale vieții noastre publice de azi. Finalul *Scrisorii III* ne sună atât de contemporan încât nu e de mirare că manualele școlare îl ocolesc, așa ca din întâmplare. Iar tragica soartă a "bătrânului dascăl", deținător al marilor taine ale lumii și vremii, sună ca un sumbru avertisment asupra atitudinii unora dintre contemporanii noștri față de Eminescu.

Societatea românească a trecut în ultimul deceniu prin transformări spectaculoase, ireversibile, angajându-se pe un drum sinuos al căutării de sine și traversând o sfâșietoare criză de identitate. În cultură, ca în toate celelalte domenii ale vieții publice, asistăm la dramatice pendulări între opțiuni extreme, de la renașterea protocronismului, la tendințe revizioniste împinse spre fanatism, de la dorința îndreptățită de reșterea a valorilor, la pesimismul extrem, concretizat prin emigrația masivă a intelectualității. Toate aceste fenomene reverberază în nevoia redefinirii miturilor culturii române, cel eminescian părând să fie primul pe listă. Receptarea operei și a personalității eminesciene este supusă aceluiași vibrații între atitudini contrare, căci asistăm simultan la un nou și viguros val al detractorilor (al căror exponent s-a făcut gruparea de la revista "Dilema") și la o incredibilă proliferare a adulației naive ce tinde să perpetueze clișeele. Ambele fenomene se consumă, de obicei, sub umbrela manifestărilor aniversare.

Fenomenul "Dilema" este mai complex decât pare și este neîndoielnic faptul că viitoarele istorii ale receptării îl vor consemna. Unii îl consideră o formă de europeanizare a gândirii critice românești, alții văd în el o blasfemie, o tentativă nejustificată de demolare a coloanei vertebrale a culturii românești, după care ar trebui să urmeze prăbușirea întregului edificiu. Fenomenul în sine are implicații multiple, inclusiv politice.

Nici un cercetător serios nu se mai îndoiește astăzi de necesitatea unei recontextualizări a operei eminesciene și câteva din articolele prezentate acolo,

cele mai incitante, sunt apeluri îndreptate chiar în această direcție (Nicolae Manolescu așteaptă, pe bună dreptate, "o relectură critică atentă", Ion Bogdan Lefter speră în "reinterpretări decente", și epitetul devine interesant dacă-l privim în context, Pavel Gheo Radu ne invită să redescoperim în Eminescu "un artist al cuvântului a cărui creație să fie supusă unor judecăți critice pur obiective"); altele sunt doar gratuit parodiante și nu par să ia în serios subiectul propriu-zis al necesarei revizuirii.

Dar spre a da "tonul" unui asemenea efort de reșterea valorică este nevoie de un diapazon de bună calitate și corect acordat, iar nu de "strigări iregulate" care "scapără și rupt răsună" (ce replică poate fi mai eficientă pentru acest efort demolator decât versul eminescian însuși?). Câteva dintre articolele prezentate acolo sunt de-a dreptul primejdioase, întrucât riscă să compromită ideea revizuirii mitului eminescian. Și reacțiile vehemente, care n-au întârziat să apară, cu un efect imediat de încetinire a procesului, o demonstrează cu prisosință. Oricum ecoul iscat de această "inițiativă culturală" este încă unul mascat de ambiguități și camaleonisme: *Ori să se revizuiască, primim, dar să nu se schimbe nimic, ori să nu se revizuiască, primim, dar atunci să se schimbe câte ceva, pe ici pe colo, și anume prin punctele esențiale ale receptării operei eminesciene...*

Spre a ilustra "pericolul" despre care vorbeam mai sus, este suficient să ne referim la unul dintre articole, cel al d-lui Cărtărescu, intitulat cu ostentativă poză de obiectivitate *Fapte*. Este cea mai radicală, cea mai originală dar și cea mai viscerală dintre contestări. Sub masca inocență a istoriografului, care și-a făcut conștiința temele, Cărtărescu "sapă" eficient la rădăcina "mitului", excavând nu opera, nu reflecțiile critice consacrate, ci pur și simplu "omul", pe care se străduiește, din răsuputeri, să ni-l facă antipatic. Prin-o demontare ingenioasă și perfidă, ce începe chiar de la "portretul fizic", cărturarul (el însuși autor al unor cărți despre Eminescu) abandonează morga academică și, cu nonsalanța Mișei Baston, aruncă cu "vitriol" (strâns din vârfuri de penite uitate) în presupusa frumusețe exemplară a "poetului național". Ce rezultat este capodoperă de hidoșenie postmodernă: "mic și îndesat", "negricios", "foarte pârșos", cu "platfus la amble picioare" și "aparența unui om vagabund", "curgeau zdrențele de pe el", "un cap cam prea mare pentru statura lui": "prea carnos la față, nebarbierit, cu dinți mari, galbeni, murdar pe haine", "mâncă cu zgomoț", "lipsit de maniere". "Nu arăta în nici un fel a poet" – conchide dl. Cărtărescu, trecând apoi să facă fișa clinică a tuturor anomaliilor și bolilor dizgrațioase de care a suferit poetul (pentru care însuși Zola ar fi gelos) și încheind apoteotic prin detalii legate de autopsierea cadavrului: "Uitat la soare, pe fereastră, creierul s-a alterat și «a trebuiri» să fie aruncat în lada cu rămășițe, frunze și ingrediente".

Imaginea este, trebuie să recunoaștem, simbolică și demonstrează înclinațiile parodic-macabre

ale prozatorului Mircea Cărtărescu, ce depășește virulența lui Neculce care-i încondeia cu multă patimă pe fanarioți, dar lucru ciudat pentru un ins care predă Eminescu la cea mai importantă Facultate de Litere din țară, își pune talentul de cronicar în slujba demolării nu a "mitului", ci a făturii de humă. Poetul anticipase perfect acest gen de atitudine atunci când scria spre finalul *Scrisorii I*: "...Nu lumina/ Ce în lume-ai revărsat-o, ci păcatele și vina./ Oboseala, slăbiciunea, toate relele ce sunt/ Într-un mod fatal legate de o mână de pământ".

Nu putem să nu ne întrebăm cui îi servește transformarea "poetului național" într-o struțo-cămilă pârșoasă și fără maniere? Și ce are asta a face cu revizuirea...?

Alte voci, mai puțin radicale se limitează la a-l eticheta doar ca poet romantic ce aparține exclusiv vremii lui. Dar tensiunea post-romantică din scrisori demonstrează desprinderea lucidă de clișeele curentului care a dominat scena europeană la mijlocul veacului trecut. Este el doar "ultimul mare romantic" al Europei, sau chiar conștiința lucidă a romantismului târziu, care-și trăiește propriul declin pe fondul ascensiunii curentelor poetice moderniste? Eminescu e vocea care înregistrează perimarea unei *forma mentis* ce uzurpase pentru totdeauna principiile clasicismului, printr-o autopsicopie lirică fascinantă. El debutează sub auspiciile codului poetic post-pașoptist de care s-a desprins repede, plonjând apoi în marile viziuni romantice, dar când poezia europeană se pregătea pentru o nouă reformă a avut tăria să abandoneze "cărările bătute de mai înainte". Tocmai această putere a eternei regenerări, a trecerii prin purificatoare flăcări asemenea păsării Phoenix este cea care dă adevărata dimensiune a actualității operei și gândirii eminesciene, astăzi, când cultura română se află din nou la o răscruce, din nou în căutarea unei identități, la mijlocul drumului dintre obsedanta integrare europeană și nevoia de afirmare a specificității etnice.

Pe de altă parte, critica universitară, prin cele mai autorizate voci ale sale, reclamă o nouă lectură a operei eminesciene, corespunzătoare mentalităților și operatorilor critici și teoretici ai timpului nostru și implicit o desprindere de epigonismul generat de marile interpretări critice din epoca interbelică. Cererea este cu atât mai firească și mai legitimă cu cât epoca pe care o traversăm este mai tulbură și mai plină de anxietate. Puterea culturii române de a-și găsi echilibrul pare a depinde de îndrăzneala de a redefini mitul eminescian.

Ceea ce demonstrează viabilitatea operei eminesciene nu este șirul de aniversări și nici înaltul patronaj al UNESCO, ci faptul că ea suscită aceste vie polemici în paginile tuturor revistelor de cultură, în universități și în întreaga comunitate academică, dar nu numai. Liceanul, studentul, cititorul adult simte nevoia să aibă o poziție personală vizavi de "chestiunea Eminescu" și, la rândul lor, aceste poziții variază de la idolatria fanatică la izgonirea poetului din manualele

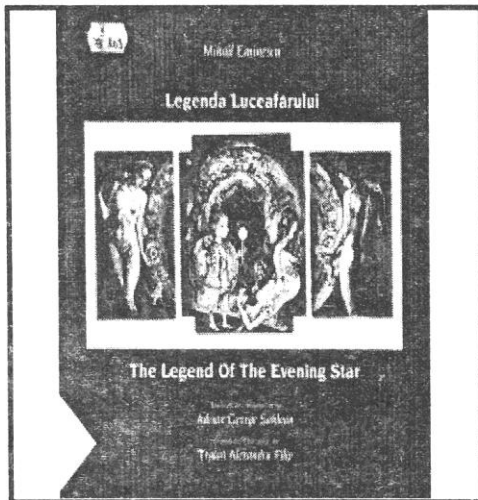
școlare.

Recenta apariție a corespondenței inedite dintre Mihai Eminescu și Veronica Micle (Iași, Polirom, 2000) a venit aproape ca un semn, să ne amintească viața reală și plină de furtuni lăuntrice a poetului, pe care timpul și incapacitatea noastră de a scormoni după noi înțelesuri în opera sa risca să-l transforme într-o simplă statuie fără viață, pe care unii doresc s-o coboare deja de pe soclu. Aceste neprețuite documente ne obligă la importante evaluări, confirmând unele intuiții ale criticii și infirmând altele. Ele schimbă net echilibrul cantitativ și calitativ al relațiilor dintre Eminescu și Veronica Micle, stabilit anterior de eminescologi, ajungându-se la 111 scrisori ale poetului (cele 93 publicate acum la care se adaugă cele 18 deja cunoscute) și 63 ale Veronicăi (15 noi texte adăugându-se celor 48). Noul raport ne obligă și la reconsiderarea tipului de relație dintre cei doi ai gradului de implicare afectivă. Dincolo de rolul lor de documente personale, aceste texte ilustrează intimismul romantic, devenind cea mai incitantă dintre expresiile sale în spațiul cultural românesc. Ele conțin tot arsenalul senzorial al imageriei poetice eminesciene, dar mai cu seamă religia femeii ca atitudine tipică și dimensiune fundamentală a sufletului romantic.

Se pare că G. Călinescu se baza pe date incomplete atunci când afirma: "De la plecarea lui Eminescu la București, relațiile între cei doi îndrăgostiți fuseseră epistolare și strict platonice, relativ ceremonioase din partea lui Eminescu, mai îndrăznețe și cu elanuri de intimitate din partea Veronicăi". Textele publicate acum arată mult mai multe elanuri de intimitate din partea poetului și este de presupus că ascunderea lor s-a făcut din decentă și poate din dorința de a păstra doar pentru ea câte ceva din parfumul existențial al acestei relații, dincolo de multele și răutăcioasele zvonuri intrate deja în circulație. Este iarăși discutabilă opinia că intervenția lui Măiorescu pentru a zădărnici planurile matrimoniale ale celor doi ar fi fost benefică pentru poet. Căci multe dintre scrisori vădesc o mare iubire, compensatoare pentru incurabila mizerie existențială și sentimental acut de secăuire ce îl urmărește: "Nici nu-mi pot închipui altă viață decât în apropierea ta și numai sub condiția aceasta voi în general să trăiesc".

Aceste texte inedite ne dezvăluie o relație dinamică, tensionată, structurată pe principii antinomice, atât de tipice epocii romantice: conturând un soi de teritoriu al schimburilor și întrepătrunderilor între viața reală și lumea de vis a poeziei. Ele intră acum în conștiința receptării eminesciene parcă pentru a ne îndemna la o întoarcere către text, către adevărul, Viul Eminescu, concurat nedrept de chipul mumificat din manualele școlare.

Marina CAP BUN

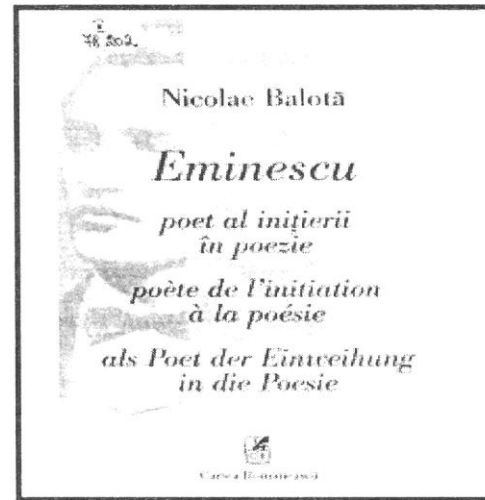
În cadrul manifestărilor specifice sărbătorii "Anului Eminescu" semnalăm o donație importantă a Ministerului Culturii, care constă în 52 de titluri în câte două exemplare, în total peste 100 volume de și despre Mihai Eminescu, intrate în colecțiile Bibliotecii Județene Constanța.

Considerăm utilă atât prin conținutul lucrărilor cât și sub aspect bibliofil prezentarea succintă a câtorva titluri.

Astfel, o ediție bilingvă româno-portugheză de poezii ale lui Mihai Eminescu apărut la editura Libra; blocul cărții este aurit, la fel titlul și efigia poetului, iar copertile sunt din plus vișiniu.

Sunt continuare, o casetă cu trei volume (Poezii; Proză; Teatru; Literatură populară; Publicistică, Corespondență; Fragmentarium). Lucrarea a apărut sub conducerea academicianului Eugen Simion și este o ediție bibliofilă.

O altă lucrare valoroasă și interesantă este semnată de Valerian Popa și este intitulată *Laviuri eminesciene*, însumând 78 pagini și un comentariu

critic de Valentin Ciucă în limbile engleză și franceză. La fel de interesant este și un volum intitulat Mihai Eminescu – Legenda Luceafărului cu o traducere în limba engleză de Adrian George Săhlean, gravuri de Traian Alexandru Filip, editat de Biblioteca Națională a României cu sprijinul Ministerului Culturii.

Tot un album, avându-i ca autori pe Valentin Ciucă și Constantin Prut și intitulat – *Ipotesti-Topos eminescian* și apărut tot cu sprijinul Ministerului Culturii, la editura Gee. Comentariile critice și selecția reproducerilor este asigurată de cei doi autori. Menționăm câteva nume ale celor care ilustrează acest excelent album: Horia Bernea, Mihai Ciucă, Valerian Popa, Letiția Oprișan și alții.

Volumul conține date bibliografice selective

pentru fiecare autor, iar reproducerile sunt color. În continuare, menționăm câteva din celelalte titluri: Nicolae Balotă: *Eminescu, poet al inițierii în poezie*, București, "Cartea Românească", 2000, 270 p., în limbile română, franceză și germană; Mihai Eminescu: *Poezii alese – Selected Poems*, București, "Univers", 2000, 152 p. (traducere de Adrian George Săhlean, prefață de Dumitru Radu Popa, ilustrații alb negru de Mircea Dumitrescu; Mihai Eminescu: *Versuri lirice* (opera poetică – București, Muzeul Literaturii Române, 2000, 751 p.; ediție îngrijită de Oxana Busuicoanu și Aurelia Dumitrescu, coordonare și cuvânt înainte de Alexandru Condeescu; Mihai Eminescu – *Poezii – Gedichte*, București, Elion, 2000, 393 p.; ediție bilingvă româno-germană, îngrijită de

Virginia Carianopol, cuvânt înainte de Zoe Dumitrescu-Buşulenga; Eminescu – *Pe mine mie redă-mă*. Contribuții istorico-literare între anii 1940-1999, București, Editura Litera & David, Chişinău-București, 1999, 400 p.; ediție, antologie și aparat critic de Cristina Crăciun și Victor Crăciun, studiu introductiv de Eugen Simion (pagina de titlu-verso conține mențiunea: 150 de ani de la nașterea lui Mihai Eminescu. 1850-2000. Acest Corpus Eminescu, elaborat de eminescologi din România, Republica Moldova, comunitățile românești și alți iubitori ai poetului din întreaga lume este coordonat de: acad. Mihai Cimpoi, prof. dr. Victor Crăciun, prof. Cristiana Crăciun, acad. Zoe Dumitrescu-Buşulenga, acad. Dan Grigorescu, prof. dr. George Munteanu, prof. dr. Romul Munteanu, acad. Adam Puslojic, prof. dr. Ion Rotaru, acad. Eugen Simion, D. Vatamaniuc și alții).

După operațiile specifice prelucrării biblioteconomice toate aceste volume vor intra în circuitul lecturii publice.

C. VANGHELE

ediții eminesciene

INFORMATIZAREA SECȚIEI PENTRU COPII

Informatizarea secțiilor unei biblioteci a devenit o necesitate a societății moderne, o adaptare la abundența informațională cu care ne confruntăm în fiecare moment.

"Biblioteca viitorului va fi informatizată sau nu va fi deloc" – parafrazându-l pe André Malroux, o parafrază în care "viitorul" a devenit deja "prezent". Desigur, pentru noi acest "prezent", modernizarea bibliotecii înseamnă armonizarea mijloacelor și instrumentelor tradiționale cu noile servicii și tehnologii – așa cum se întâmplă cu cele mai multe biblioteci europene.

Automatizarea Secției pentru copii a Bibliotecii Județene Constanța se realizează, pe de o parte prin introducerea sistemului integrat de bibliotecă TINLIB, iar pe de altă parte prin dezvoltarea unor servicii bazate pe noi surse de informare (CD-ROM, Internet). Ea va avea efecte deosebite în procesul educațional și informațional, ne va obliga la regândirea acestui proces, a modalităților de abordare a problemelor.

Modulele de circulație, OPAC și catalogare ale sistemului TINLIB ce vor fi implementate în Secția pentru copii, integrate celorlalte module TINLIB vor opera în mod firesc, cu cele două categorii de informații:

1 – informații bibliografice asupra documentelor existente în secția noastră sau în alte secții, disponibile pentru împrumut; 2 – informații asupra cititorilor care au dreptul să împrumute documente, acești cititori fiind înregistrați în sistemul bibliotecii noastre și primind un permis ce va conține codul de identificare propriu.

Practic, prin intermediul modului de circulație din sistemul TINLIB vom putea configura, în cele mai mici amănunte, modul în care dorim să se desfășoare activitatea de:

1 – înscriere a cititorilor – cu toate elementele de identificare (nume, vârstă, act de identitate, adresă), elemente necesare statisticilor (nivel de pregătire, loc de muncă, profesie sau școala

unde învață) și alte detalii necesare circulației (cum ar fi, spre exemplu, data înscrierii); 2 – împrumutul documentelor – în conformitate cu cererile cititorilor; 3 – prelungirea împrumuturilor – la solicitarea cititorilor; 4 – rezervarea unui document în vederea împrumutului atunci când cititorul nu l-a găsit în momentul vizitei la bibliotecă și anunțarea sosirii respectivului document – eventual tot prin sistem automatizat (prin poșta electronică); 5 – scrisori de atenționare – în cazul în care lucrările împrumutate nu au fost restituite la timp; 6 – întocmirea unor statistici de bibliotecă, indicatori de activitate ce permit conducerea modernă a bibliotecii, diverse strategii pentru dezvoltarea ulterioară (situația înscrierilor și a evidenței împrumuturilor, cititorii activi, vizite la bibliotecă, media împrumuturilor pe cititor, tipul de carte solicitată – după subiect sau C.Z.U., titluri nesolicitate sau solicitate foarte rar, date utile în scopul realizării casărilor etc.).

În condițiile introducerii acestor noi tehnologii, atât bibliotecarii cât și beneficiarii informațiilor vor trebui să se adapteze la schimbările ce se vor produce în mânăirea informației. Astfel: bibliotecarii secției își vor reconsidera și-și vor îmbunătăți pregătirea profesională, în sensul că vor fi obligați să cunoască programul TINLIB și să știe să manipuleze noile echipamente și tehnologii; prezența calculatorului în Secția pentru copii nu trebuie să îndepărteze cititorii de sursa primară, ci să le ușureze înțelegerea, să-i ajute să câștige timp, să se descurce în noianul de informații atât de numeroase, de diverse și de schimbătoare. Pentru aceasta, bibliotecarii secției noastre vor trebui să-și asume în viitor sarcina inițierii cititorilor copii în folosirea instrumentelor electronice de informare, a produselor de informare, a bazelor de date electronice, a sistemului TINLIB. Astfel vom stabili o zi și o oră anume în care cei interesați vor participa la demonstrații și prezentări practice pe calculator; bibliotecarii vor fi bine instruiți în tehnica de lucru în sistem TINLIB, pentru a fi abilitați să intervină oricând în înregistrarea bibliografică cu adaptările sau adăugirile specifice secției noastre. În

acest sens: a) vom adăuga – într-unul din câmpurile sau într-un câmp special – ilustratorii cărților destinate copiilor - element necesar într-o secție cu specificul nostru fie pentru diverse animații culturale, fie în scopul alcătuirii unui catalog de ilustratori; b) vor fi realizate înregistrări bibliografice analitice, care vor veni în completarea catalogului tematic în abordarea diverselor probleme de care publicul nostru cititor este interesat, pentru întocmirea unor referate tematice, a unor bibliografii, în scopul regăsirii unor lecturi literare recomandate de școală etc; c) în funcție de numărul cititorilor care vor frecventa secția noastră, deci în funcție de timpul pe care bibliotecarii îl vor putea dedica acestei operațiuni, vor fi introduse – eventual în câmpul notelor – scurte rezumate ale unor lucrări de mare valoare pentru copii.

În realizarea acestor adăugiri nu vom uita să păstrăm viziunea asupra întregului, pentru a nu prejudicia, a nu bloca ciclul de procese și operații ale instituției în totalitatea și în unitatea sa.

De asemenea, vom corela, pentru început, mijloacele și instrumentele tradiționale cu cele moderne în activitatea secției noastre. Astfel, pe lângă cataloagele clasice existente, vom utiliza și cataloagele electronice. Investigarea acestora se va realiza prin intermediul modului OPAC, concept special pentru a fi simplu de utilizat și eficient (folosirea acestuia se învață rapid, citind mesajele de îndrumare de pe ecranul computerului). Cataloagele ce vor putea fi consultate astfel vor fi: catalogul de titluri, catalogul de autori, de edituri, de subiecte, de cuvinte cheie (căutările se fac după criteriile: titlu, autor, editor, editură, loc de publicare, dată de apariție, subiect, cuvânt-cheie, C.Z.U., tip de publicație etc.).

Copiii vor putea, jucându-se cu calculatorul, să descopere informația căutată.

Mai mult decât atât (și în plus față de cataloagele tradiționale) cataloagele electronice vor furniza și informațiile de tip multimedia (sunet, imagine, text integral). În cazul în care un cititor va regăsi

descrierea unui disc, el va putea asculta și melodiile înregistrate.

În acest fel cartea, în general purtătorii tradiționali de informație nu vor fi pur și simplu înlocuiți prin modernizare și informatizare, ci vor fi mai bine valorificați.

În măsura posibilităților bugetare vom achiziționa mai multe calculatoare pe care copiii să se poată întrece în jocuri instructive, care să le dezvolte capacitățile intelectuale, spiritul de observație, de analiză și de sinteză, sau pe care să poată chiar să citească povești, să răsfoiască albume de artă și alte asemenea lucrări, să navigheze pe Internet pentru a depista informația căutată.

În viitor biblioteca va trebui luată în considerare nu numai ca loc de informare pentru cei mici, ci și ca loc în care copiii cu posibilități materiale mai reduse vor putea să se joace, să aibă acces la documente multimedia, în ideea bibliotecii ca instituție de informare și de recreere, dar și ca instituție de protecție socială.

Sperăm, de asemenea ca în viitor să se dezvolte rețelele de calculatoare pentru o mai bună comunicare bibliotecă-școală, în scopul consultării de la distanță a fondurilor, a facilitării cercetării documentare.

Noile tehnologii vor veni în sprijinul manifestărilor culturale pe care le organizăm – în sensul că muzica, sunetul, imaginea abordate într-un tot unitar, prezentate pe C.D.-uri și C.D.-ROM-uri vor constitui mijloace complexe de informare, mijloace ușor utilizabile, exemplificări agreabile, atractive pentru orice temă abordată.

Prin modulele ce vor fi implementate în Secția pentru copii a Bibliotecii Județene Constanța, prin caracteristicile lor performante ce au capacitatea de a asigura, rapid și eficient, numeroase servicii, pe măsura cererilor beneficiarilor noștri, vom putea fi în pas cu cerințele prezentului și ale viitorului.

Nora IOIL

PALATUL CU POVEȘTI

Modalitățile de a valorifica prin lectură colecțiile de publicații sunt diverse, începând cu organizarea acestora pentru a le face accesibile utilizatorilor și terminând cu facilitarea unui dialog între cititori și autori, redactori sau editori. Biblioteca încearcă și alte numeroase manifestări dedicate acestui scop: expoziții de carte, afișe, scurte filme de prezentare a colecțiilor și a serviciilor de lectură, buletine bibliografice de informare. De fapt, cum afirma marele scriitor André Maurois în broșura sa devenită celebră ("La bibliotheque publique et sa mission"), nici un mijloc de prezentare a valorilor bibliotecii – spectacol, film, club de lectură, conferință etc. – nu poate fi omis în atragerea publicului la serviciile acestei instituții consacrate cărții. Evident, cu condiția expresă ca aceste manifestări să nu fie privite ca scop în sine.

Secția pentru copii a Bibliotecii Județene Constanța s-a remarcat, de-a lungul anilor, printr-o paletă extrem de nuanțată în activitatea de publicitate a colecțiilor, dacă este să amintim frumoasele spectacole de teatru de păpuși inspirate din povești celebre în care actori au fost înșiși bibliotecarii, concursurile literare, expozițiile de desen (deosebit de originale s-au dovedit duplexurile cu teme "Basmul românesc în viziunea copiilor francezi, basmul francez în viziunea copiilor români" și "Haiku – Haiga", organizate cu concursul unor școli constănțene și Biblioteca municipală Les Aubiers – Franța) și altele.

Iată că recent, această secție își propune o modalitate originală, de fapt o premieră în activitatea promoțională: o carte, în versuri, cu ilustrații parțial color, intitulată **Palatul cu povești**. Călătorie în bibliotecă pentru copii; autori: **Nora Ioil**, șefă de serviciu la Biblioteca Județeană Constanța (versurile) și **Viorel Lungu**, profesor de desen (coperta și ilustrațiile). Trebuie să precizăm că doamna Nora Ioil a scris și publicat versuri încă de când se afla pe băncile școlii în reviste pentru copii și tineret, a participat la olimpiadele naționale, iar, mai târziu, a fost prezentă cu poeme în revistele "Argeș" și "Tomis"; domnul **Virgil Lungu**, ca dascăl, s-a remarcat printr-o vie activitate de descoperire a talentelor în rândul copiilor, a organizat expoziții cu desene ale acestora în țară și în străinătate, obținând numeroase premii, a scris în presa de specialitate despre valențele educative ale desenului.

Cartea se deschide cu un grațios "Prolog": "Hai căluț înaripat,

/ Din palat în alt palat, / S-adunăm în car de rouă / Slovă și lumină nouă / Și din cărți nenumărate / Să clădim alte palate / Pentru minți iscoditoare / Și vise cutezătoare". Apoi sunt trecute în revistă, însoțite de ilustrații adecvate, câteva dintre cărțile celebre aflate în numeroase ediții în Biblioteca pentru copii (**Albă ca Zăpada, Amintiri din copilărie, Punguța cu doi bani, Dumbrava minunată, Făt-Frumos Măzărean, Pinocchio, Ciuboțecele ogarului, Crăiasa zăpezii, Lebedele, Doi frați cu stea în frunte** etc., de autori români sau străini).

Autoarea folosește un stil deopotrivă alert și sfătos în buna tradiție a basmelor: "Ce-i cu bătrânii aștia puși pe sfadă? / N-au timp nici s-audă nici să vadă / Cum au intrat într-o nouă poveste, / De-a lui Ion Creangă" ("Punguța cu doi bani") sau "Era un copil rău, / N-o asculta nici pe zâna / Care l-a pus scânteia vieții în piept, / Nici pe greierașul înțelept, / Fuge de acasă și de la școală, / Înșiră minciuni ca mărgelele pe sfoară / De aceea primește o pereche / De urechi de măgar / Și un nas cât o prăjină în dar" ("Pinocchio"). Ici, colo, copiii sunt sfătuiți părintește să aibă grijă de cărți, deoarece "Cărțile sunt scrise cu iubire / Și tot așa se cuvine să le citești și voi / Să nu le rupeți, să nu le trântiți în noroi!" ("Dumbrava minunată").

Pretutindeni în volum, autoarea invită pe micii abonați la lectură, în "palatul cu povești": "Ghici cine e iepurașul cu pană de păun la pălărie, / Care aleargă după coperta aceea de carte colilie? / Dacă veți intra pe aleile dintre file, / Veți afla ce a pățit iepurașul în seara unei zile, / Și de ce, de-atunci, tot aleargă după el, / Șmecherul ogar". ("Ciuboțecele ogarului").

Nu sunt omise nici cărțile ce se referă, desigur, în limbajul metaforic al poveștilor, la diverse domenii ale cunoașterii: istorie, biologie, matematică, geografie: "Iar acum, haideți să intrăm frumos / În Palatul poveștilor cu animale, cu găze și flori / Și să facem cunoștință cu alți eroi, / Vietăți mai mari sau mai mici, / Constructori harnici, deși unii-s pitici. / Cu uimitoarea Uzina Flora / Ce dă ozon tuturora. / Ei, și-acum să ne-așezăm între filele Cărții de geografie / Și să pornim în călătorie, / Ca pe un covor fermecat, / Pe orice meleag, fie și ndepărtat ..."

Neîndoielnic, prin acest volum, biblioteca și-a îmbogățit paleta instrumentelor sale promoționale, încă o dovadă că imaginația lucrătorilor cu cartea nu are margini când este vorba de a forma pentru lectură pe cei mai mici dintre noi care îi trec pragul, pe cei care pătrund prima oară în fascinantul univers al slovei tipărite.

Un cuvânt de apreciere se cuvine și Tipografiei INFCON din Constanța, care a imprimat lucrarea și, nu în ultimul rând, doamnei Marieta Dragomir, autoarea tehnoredactării computerizate.

C.CONST

BIBLIOTECA ORĂȘENEASCĂ HÂRȘOVA - LA SEMICENTENAR

Deși în Hârșova, oraș fondat pe ruinele cetății antice Carsium, a existat o mișcare culturală în perioada interbelică, în care s-a remarcat îndeosebi învățătorul Cotovu, care a înființat un muzeu, nu s-au păstrat documente care să ateste existența unei biblioteci publice. O asemenea instituție se va înființa în jumătatea veacului trecut, în anul 1951, cum aflăm din Ghidul bibliotecilor din România. Despre activitatea bibliotecii hârșovene, informații pertinente am primit de la distincții profesori Teodor Popescu, Ion Roșioru, Constantin Nicolae, Mihai Tugulan, Ilie Grigore, ing. Cristian Călin, Domnica Ostaci. De la înființare și până în anul 1964, bibliotecă a funcționat pe str. Vadului, în clădirea care adăpostește, azi, Banca

Română de Dezvoltare, din 1965 și până în 1979, a funcționat în localul CEC, în vechiul local rămânând, într-o singură încăpere, depozitul de carte. În anul 1980, bibliotecă este mutată în Casa de cultură, iar în 1984 a fost instalată, de această dată definitiv, în spațiul în care funcționează și azi, din str. Rozelor nr. 10. Aici a fost adunat întreg fondul de carte, păstrat până atunci în mai multe spații. Un sprijin prețios pentru obținerea și dotarea acestui local l-am primit de la fostul primar al urbei, domnul Gheorghe Cabuz, și de la domnul Nicolae Tudoran, șeful Secției de planificare a fostului Consiliu Județean Constanța, pe atunci deputat de Hârșova, iar la proiectarea și construirea localului a contribuit domnul ing. Cristian

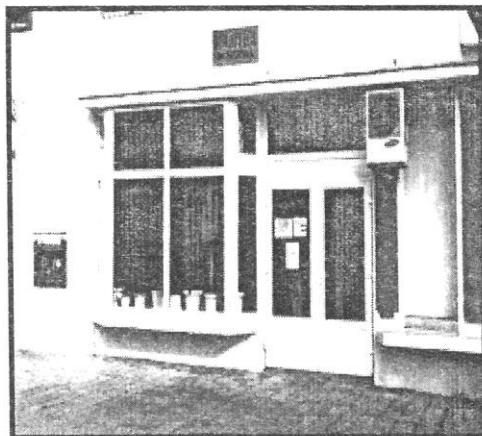
Călin. La amenajare și organizare un prețios sprijin l-au primit de la Biblioteca Județeană Constanța. De-a lungul anilor, au lucrat în cadrul bibliotecii, activând pentru lectură cărți bune în orașul Hârșova: Veta Tescau, Domnica Ostaci, Ana Moraru, Antoaneta Potamianus, Dumitru Tudorache (fost director al bibliotecii), Fănică Cocoș, Constanța Gurău, Ion Giurcă, Geta Aurică, Mariana Babonea (fostă responsabilă a bibliotecii), Mihai Tugulan (metodist), Ștefania Radovici, Viorica Istrătescu (bibliotecar principal), Taisia Pușcașu publicistă și poetă (fostă directoare), Anica Mihai (fostă responsabilă a bibliotecii), Aurica Toma (bibliotecar principal). Mulți dintre aceștia au lucrat o perioadă foarte scurtă.

Prin vechime, devotament față de instituție s-au remarcat Viorica Istrătescu (31 de ani în slujba cărții), Taisia Pușcașu, mulți ani directoare, o remarcabilă animatoare a vieții culturale în orașul de la Dunăre.

În prezent bibliotecă hârșovenească dispune de un număr de 42.576 volume, înregistrează anual peste 1.000 de cititori, care împrumută aproape 19.000 volume. Într-o jumătate de veac de existență, bibliotecă hârșovenească s-a implicat permanent în viața spirituală a orașului, manifestându-se totodată ca centru metodologic profesional al acestei zone.

Anica MIHAI

ODISEEA UNEI BIBLIOTECI

Orașul Mangalia avea, conform recensământului din anul 1992, o populație de 43.900 locuitori dintre care: 29.851 români, 1.691 turci, 1.551 tătari, 275 maghiari, 247 țigani etc. Populația activă trece puțin peste 23.000, iar numărul șomerilor este de 1.400. Din totalul populației, 8.800 sunt elevi, dintre care 6.000 sunt cuprinși în învățământul general și 2.800 sunt în învățământul liceal. În jurul cifrei de 300 sunt locuitori care studiază în învățământul postliceal și universitar. În oraș funcționează: 6 grădinițe, 5 școli generale, 1 liceu teoretic, 2 grupuri școlare – unul cu profil economic și celălalt cu profil industrial, fiecare dintre licee având și cursuri postliceale. Unitățile de învățământ sunt deservite de 550 cadre didactice.

Forța cea mai mare de muncă din oraș este concentrată în: Șantierul Naval Daewoo Mangalia, Șantierul de reparații navale 2 Mai, unități private prestatoare de servicii (auto, depanări de aparatură casnică, frizerie-coafură, croitorie, cizmărie etc.), comerț, diferite activități legate de turism (Mangalia are 6 hoteluri): unități de asistență medicală (un spital, două policlinici, dispensare, cabinete medicale particulare), două unități pentru tratament balnear.

Pe lângă aceste activități, Mangalia găzduiește, în cadrul Hotelului President, "Centrul Român de Afaceri" și "Universitatea Mării Negre".

Orașul Mangalia este port la Marea Neagră. În viața orașului sunt prezente și câteva unități militare al căror personal (militar și civil) este format din locuitori ai orașului.

În Mangalia funcționează 8 biblioteci școlare, două biblioteci ale armatei, două biblioteci cu carte tehnică, o bibliotecă franceză, o bibliotecă cu carte în limbile turcă și tătară și, bineînțeles, Biblioteca Orășenească Mangalia, care are în prezent 44.300 cărți și următoarele abonamente la periodice: **Adevărul, România Liberă, Jurnalul Național, Cuget Liber, Telegraf, Magazin Istoric, Formula As, România Literară, Tomis, Luceafărul, Forum, Examenul, Universul cărților, Biblioteca, Monitorul Oficial al României – Colecția Legi și decrete**, periodice pentru care anul acesta s-au plătit 7.000.000 lei și, tot în acest an, până la 1 octombrie, s-au procurat 1.011 cărți, pentru care s-au plătit 16.000.000 lei.

Anual, bibliotecă înregistrează 3.200-3.500 de cititori înscrși, o frecvență de 16.000 de cititori și 70.000 publicații consultate. Fondul de publicații este gestionat de doi bibliotecari din anul 1963 și până în prezent (actualii bibliotecari funcționează din 1980).

Sediul bibliotecii este compartimentat în două camere, însumând la un loc 100 mp. În prima cameră funcționează atât împrumutul cât și lectura în bibliotecă. În a doua cameră se află depozitul și fondul de referință. Acest sediu funcționează la parterul unui bloc și are în dotare și un grup sanitar. O treime din fondul de carte este depozitat într-o cameră la Casa Municipală de Cultură, situată la o distanță de aproximativ 300 m.

Deoarece istoria bibliotecii se constituie într-un lung șir de mutări în spații improvizate în care a funcționat de-a lungul anilor, acest mic spațiu, amenajat prin grija Primăriei astfel încât să arate a bibliotecă, pare,

aici în oraș, o mare realizare. Dacă, de exemplu, bibliotecă Grupului Școlar "Ion Bănescu", timp de 20 de ani nu s-a mutat din spațiul destinat ei și a ajuns în prezent la un fond de carte de 34.000 volume, iar bibliotecarul și-a văzut liniștit de munca lui, Biblioteca Municipală Mangalia, pare, precum personajele lui Kundera, să se fi desprins din cerc și să nu-și găsească locul.

Prima referire la o bibliotecă publică în Mangalia apare în cotidianul constănțean "Dacia", 17, nr. 188, 30 oct. 1930, unde se menționează că în vara anului 1927 câțiva intelectuali din oraș au întemeiat căminul cultural "Vasile Pârvan", care avea o librărie, un aparat radio și o bibliotecă. Nu se știe dacă ceva din acest fond de carte a figurat la înființarea, în anul 1954, a Bibliotecii Orășenești Mangalia. Atunci, un vechi depozit de cereale a fost amenajat cămin cultural, iar o casuță aflată în vecinătatea acestuia a găzduit bibliotecă orașului cu fond de carte provenit din donații.

În anul 1960, bibliotecă orașului funcționa în blocul I.G.A.F. (în prezent hotel și cămin garnizoană) și avea 5.000 de volume.

În anul 1964 s-a dat în folosință actuala Casă de cultură, iar bibliotecă s-a instalat aici, funcționând după "principiul": iarna aici, vara la "Ciuperca" (o anexă a cazinoului din Mangalia).

În anul 1966 bibliotecă se mută la școala veche. Funcționează inițial într-o cameră, apoi în două, iar mai târziu, în a treia cameră s-a făcut depozit cu rafturi fixe, aduse de la Palazu Mare.

În anul 1980 bibliotecă număra 28.000 de volume; în acest spațiu, a rămas până în anul 1987, fără căldură, deoarece sobele erau vechi, înundată adeseori prin acoperiș – "antic" și acesta.

Cu sprijinul Primăriei, bibliotecă a fost reparată. S-au făcut sobe noi. S-a recompartimentat spațiul. Biblioteca județeană a ajutat cu asistență de specialitate, cu mochete, cu rafturi. Și bibliotecă a arătat așa de bine, că edilii orașului au hotărât că este bună pentru școală; așa că s-au împachetat cărțile, care au fost duse la Casa Orășenească de Cultură. La vremea acelei mutări, bibliotecă avea 32.000 volume.

De la Casa de Cultură a fost mutată iarăși în luna martie 1988, într-o clădire de pe strada 1 Decembrie 1918. Cu sprijin de la Comitetul Județean de Cultură, acest spațiu a fost reparat, iar bibliotecă a funcționat aici până în august 1988, localul avea igrasie. O parte din cărți deja se umflaseră de apă, iar o grindă a acoperișului plesnise și punea în pericol clădirea. Cum bani pentru a investi în reparația acestui spațiu nu mai erau, s-au strâns iar cărțile și s-au mutat astfel: 1/3 într-un depozit la Casa de Cultură, 2/3 împărțite într-o secție de împrumut adult, la Casa Orășenească de Cultură și o secție de copii, la Casa de Cultură a Tineretului. În anul 1990 secția de copii de la Casa de Cultură a Tineretului a fost desființată și bibliotecă a funcționat până în anul 1994 la Casa Orășenească de Cultură. În același an, 1994, a fost despachetat și fondul de carte de depozit, care a fost aranjat pe rafturi improvizate.

În anul 1994 s-a găsit, la parterul unui bloc, loc pentru bibliotecă: secția de împrumut și o parte din depozit au fost mutate aici. Până în anul 1996, bibliotecă nu a avut calorifere; tot spațiul era încălzit cu un reșou, iar tavanul a căzut de câteva ori deoarece o parte a bibliotecii se afla lângă țeava de scurgere a blocului. În anul 1997, s-au montat câteva calorifere, dar în 1999 bibliotecă s-a mutat iarăși la Casa de Cultură, întrucât era necesară consolidarea clădirii. La sfârșitul aceluiași an, bibliotecă s-a mutat înapoi, într-un spațiu amenajat cu tâmplărie din aluminiu, mocheta și o parte din rafturi noi. În bibliotecă este și corpul unui bancomat al Băncii Române de Dezvoltare, care plătește chirie pentru el, bani din care, la rândul ei, bibliotecă își achită propria chirie.

S-au început cataloage precum și o bibliografie a Mangaliei, dar nici o lucrare propusă nu s-a finalizat. Spațiul este foarte mic și este dificil să ai depozitul în altă parte, fapt care presupune amânarea unor cereri de lectură.

Maria MILOȘAN

PERSONALIA

- dicționar bibliografic -

Cu doi ani în urmă Biblioteca Județeană din Tulcea publica un index de nume, sub titlul tot de **PERSONALIA**, ce cuprindea 225 de personalități din diverse domenii de activitate născute în județul Tulcea sau care și-au legat numele de acest teritoriu prin contribuția ce și-au adus-o într-un domeniu sau altul al vieții spiritual-științifice, atât timp cât au activat aici.

Acea lucrare de început a bibliotecii tulcene, își propunea o evidențiere a tuturor personalităților reprezentative pentru toate domeniile vieții cultural-științifice tulcene, ce au fost depistate de tânărul serviciu bibliografic – printr-o asiduă cercetare a surselor de informare (dicționare, antologii, istorii ale diferitelor domenii, lexicoane) precum și informații culese din discuții cu personalitățile în cauză, cu familiile acestora, corespondență etc.

În baza lucrării apărută la finele anului 1998, cu prilejul împlinirii a 120 de ani de la revenirea Dobrogei la patrie au stat fișele lucrate de regretatul Sabin Șelaru, bibliograf al bibliotecii până în anul 1996, precum și cele ale Doinei Lelia Postolache și Elenei Nurciu, precum și informațiile despre artiștii plastici datorate lui Olimpiu Vladimirov. Axenia Hogeia care a preluat lucrarea, a reactualizat informațiile, completându-le cu alte nume, reușind să finalizeze o lucrare de informare bibliografică locală de semnalare, un ghid util de continuare a investigațiilor, în vederea

realizării unor viitoare lucrări de referință bibliografică cu un conținut cât mai aproape de exhaustivitate, care să devină, într-un timp cât mai apropiat, instrumente indispensabile diverselor cercetări și studii ce se vor realiza în ținutul nord dobrogean.

La finele anului 2000, în urma unei atente și susținute activități de cercetare și selecționare a informațiilor, Biblioteca Județeană "Panait Cerna" din Tulcea reușește să finalizeze – datorită unui program minuțios întocmit și condus de Doina Lelia Postolache, - directorul bibliotecii, realizat cu mult profesionalism de bibliografii tulcene sub coordonarea doamnei Axenia Hogeia, o lucrare bibliografică cu certe valențe informaționale intitulată: **PERSONALIA – Dicționar bibliografic, sub genericul "Tulcea în spiritualitatea românească"**, cuprinzând 132 de nume de: prozatori, poeți, traducători, folcloriști, jurnaliști. Este un prim volum, vor urma altele cuprinzând personalități din alte domenii de activitate – realizându-se în final, un corpus de bibliografii, care va constitui o componentă de bază a aparatului de informare, ce va îmbogăți banca de date a bibliotecii din

Tulcea. Bibliografii au știut să valorifice creativ, experiența colegilor lor de la Biblioteca Județeană Constanța – aducându-și prin această lucrare o contribuție, deloc neglijată, la realizarea cât mai completă a Bibliografiei Dobrogei, așa cum prevedeam, cu peste 10 ani în urmă.

Acest prim volum este realizat într-o tehnică bibliografică modernă și unitară, oferind informații despre: biografia persoanei (numele, prenumele, data și locul nașterii, studiile, activitatea profesională, premiile și colaborările, opera, referințe despre operă – selectiv și uneori numai parțial din periodice) traduceri în alte limbi ale operei.

Pentru a regăsi cu ușurință informațiile necesare, lucrarea are un index de persoane și unul geografic.

Deși lucrarea, cum este și firesc, nu și-a

propus să emită judecăți de valoare, credem că, uneori, includerea în dicționar a unor persoane care au publicat o singură carte, sau au apărut într-o culegere, s-a făcut puțin forțat, la fel și faptul că o anumită persoană care a activat o scurtă perioadă într-o localitate tulceană a fost recomandată a fi inclusă între personalitățile teritoriale. La acest aspect, ar trebui să mediteze mai mult colectivul de bibliografi.

Din punct de vedere al realizării tipografice, cartea este exemplar executată, litera

folosită este bine aleasă, sublinierile necesare sunt bine exprimate, dând textului în ansamblul său o notă de eleganță și sobrietate. Acesta este meritul Editurii Ex Ponto și a S.C. Infcon S.A. – care ne-a obișnuit cu realizări editoriale de prestigiu.

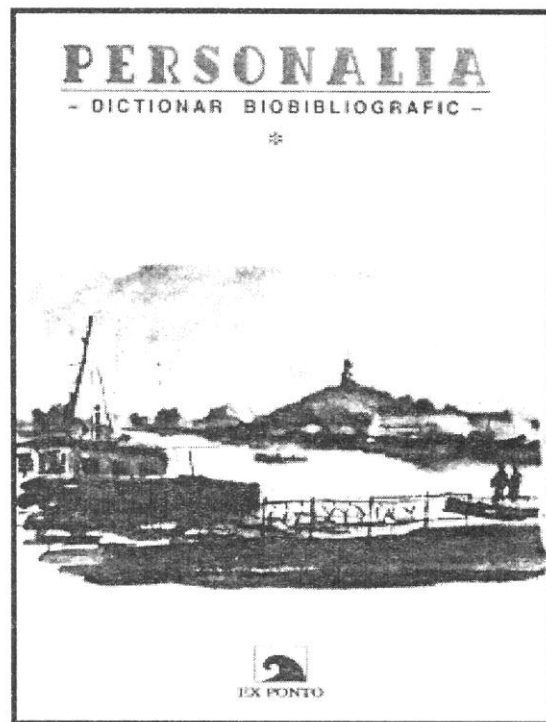
Prefața, semnată de Ioan Popișteanu este de fapt un studiu despre istoria spirituală a Dobrogei de nord.

Cuprinsul lucrării, cred că a fost greșit amplasat, înaintea indexului de persoane și al celui geografic; era normal ca el să fie așezat la sfârșitul lucrării.

PERSONALIA – dicționar bibliografic – este o lucrare de referință bibliografică cu multiple calități, un instrument de lucru util celor mai diverse categorii socio-profesionale și constituie o contribuție notabilă la îmbogățirea tezaurului de lucrări din domeniul bibliografiei locale.

Felicităm conducerea Bibliotecii Județene Tulcea și pe realizatorii lucrării și le dorim mult succes în realizarea planurilor ce și le-au propus, în domeniul constituirii unui aparat de informare bibliografic cât mai amplu și eficient.

Dumitru CONSTANTIN-ZAMFIR

DOBROGEA ~ ISTORIE ȘI SPIRITUALITATE

Fundația Universitară Internațională București, în colaborare cu Uniunea Democrată a Tătarilor Turco-Musulmani din România și primăria din orașul Negru Vodă, a organizat, în ziua de 16 septembrie 2000, simpozionul **Dobrogea – istorie și spiritualitate**. Întrunirea științifică, deschisă de primarul orașului, **Ion Nicoliu** a constat în prezentarea unor comunicări privind geografia, istoria, cultura acestei zone, urmată de dezbatere. Au participat: prof. univ. dr. **Gheorghe M. Preda** – președintele fundației (care va lansa volumul **Memorii**. Un universitar nonconformist); prof. univ. dr. **Benone Zota** (cu referatul **Unele aspecte ale valorificării turistice a podișului dobrogean**); prof. drd. **Anton Caragea (Dobrogea, puncte de contact, sec. XV-XIX)**; prof. univ. dr. ing. **Mircea Jeflea (Ziua inginerului român – 14 septembrie)**; prof. **Alex Chisacof** – Institutul Politehnic București; lector univ. dr. **Marian Cojoc** – Universitatea "Ovidius" – Constanța; economist **Negiat Sali** – Președintele U.D.T.M.R.; **Nihat Osman** – secretar general al U.D.T.M.R.; **Costache Tudor** – sociolog; **Constantin Ionașcu** – participant la rezistența anticomunistă în Dobrogea, oameni de presă (**Sorin Roșca** – Revista Tomis, **Ema Mihăilă** – Radio Sky; redactori de la revista "Karadeniz" și Radio Constanța); **Dumitru D. Ion** – viceprimar și consilier local; prof. **Marin Gheorghe**, director de liceu; doamnele directoare de la Casa de copii "Sf. Andrei" și de la Căminul de copii cu handicap sever, medici, profesori, elevi. Reproducem, mai jos, rezumate ale unor expuneri:

Anton Caragea: "Cercetarea istorică actuală este interesată nu de evenimente ci de trecutul civilizației, de marile direcții ale gândirii care ne formează caracterul, ne determină destinul. În spațiul românesc există două zone privilegiate: Transilvania, loc de interferență între civilizația urbană, materială a Occidentului și cea spirituală a Orientului și Dobrogea, reprezentând puntea de legătură dintre nordul și sudul continentului european, între ținuturile Ucrainei și cele ale Bulgariei, dintre nordul și sudul Mării Negre; acest drum, care ajungea până în Scandinavia, se numea și "drumul chihlimbarului". În plus, în perioada sec. XIV-XVIII și-nceputul celui de al XIX-lea, Dobrogea a fost o provincie de graniță: în Imperiul otoman, noțiunea de provincie de graniță reprezenta locul privilegiat sub raport economic și social, unde autoritatea era mai comprehensivă în beneficiul dezvoltării popoarelor, a ființei religioase a acestora. Expansiunea Imperiului otoman, începută în secolul al XIV-lea a cuprins întreg sud-estul european, ajungând până la Dunăre. Acum, ținutul nostru va cunoaște un orizont de cultură și civilizație permanent. Cum zicea N. Iorga, Dobrogea este un ținut de sinteză, cu elemente particulare – civilizația diversității etnice, a colaborării și comunității. Într-o lume în care se caută, cu freneză, modelul interetnic ideal, când comunitățile încearcă să trăiască în deplină înțelegere, modelul dobrogean trebuie studiat cu interes. Remarcăm evoluția bisericii creștine în sec. XV-XVIII; aceasta își va continua existența, deși în condiții grele, în Imperiul otoman, aparținând de Patriarhia din Constantinopol, dar, prin mitropolia de Durostor (Dârstor, Silistra) și etnicității românești. Permanent, domnitorii Moldovei și Țării Românești vor considera ca gest de demnitate sprijinul acordat bisericii creștine dobrogene. Biserica din Silistra este o ctitorie a lui Grigore Ghica, la jumătatea sec. al XVII-lea, refăcută în perioada fanariotă de alți domnitori și înzestrată cu cele trebuitoare de către mănăstirile din Țara Românească. Unul dintre cei mai elevați mitropoliți ai Silistrei a fost teologul Ioan Comnen, prieten al lui Constantin Brâncoveanu, om cu deosebită cultură. Treptat, prin decăderea Silistrei, se dezvoltă mitropolia Brăilei, ce va prelua zona dobrogeană până în 1929, când se înființează arhiepiscopia Tulcei. Civilizația ortodoxă din Dobrogea a cunoscut sprijinul unor domnitori ca Radu Șerban, Matei Basarab, Vasile Lupu sau Constantin Brâncoveanu.

În urgisitul sec. al XVIII-lea, traversat de numeroasele conflicte ruso-austro-turce, ținutul mării păstrează un permanent contact cu civilizația românească; eparhiile din București, Buzău, Râmnic, Rădăuți, Curtea de Argeș vor trimite cărți, odoare în Dobrogea pentru menținerea culturii ortodoxe. Apar, totodată, primele școli românești; în 1766, la Cemavodă, o școală condusă de un dascăl, pe nume Ioan; după 1790 semnalăm existența unor numeroase alte școli

și dascăli. Există, de asemenea, statistici (1774-1802) cu învățători care au studiat în Țara Românească sau Moldova, veniți în Dobrogea pentru a sprijini elementul român creștin. Însă fluxul culturii ortodoxe s-a interferat cu cel islamic, la fel de puternic. În ținutul nostru, cu zonă de hotar, a fost ușoară comunicarea între cele două culturi și religii. La jumătatea sec. al XVII-lea existau pe aceste meleaguri circa 40 de lăcașuri de învățământ islamic. Babadagul era prezumtivul loc al unui sfânt islamic – **Sarî Saltuc Baba**. Tot aici se înființează, încă din vremea lui Baiazid II (1481-1512) un seminar musulman ce va fi susținut mai târziu de generalul turc **Gazi Ali Pașa**, comandant de garnizoană în Babadag. Este interesant de remarcat că acesta a colindat ținuturile românești; a participat la asediul Vienei, la campaniile ulterioare din Transilvania și va mărturisii că nu a întâlnit nicunde locuri atât de frumoase și oameni atât de primitori ca în părțile acestea. La Mangalia au existat fundații înființate încă din sec. al XV-lea, precum cea religioasă întemeiată de **Esmahan Sultan**, fiica lui Baiazid II, care va construi moscheea, existentă și azi. Viața culturală și religioasă creștin-

Valorificarea economică a paradisului dobrogean asupra a două reperi: Canalul Dunăre - Marea Neagră și complexul Razim (Butavița-Smeica-Sinoe) și grindul Chituc. Dobrogea este, în general, un ținut sărac în resurse naturale. Piatra de construcție existentă în carierele Murfatlar, Turcoaia, Iacobdeal, Mahmudia, la care adesea fac referiri profesorii, nu reprezintă o materie primă care să ducă la importante valorificări economice; ce-i drept, la **Altân Tepe** (Piscul de Aur) se găsește piatră cuprifera. Valoarea economică a Dobrogei constă în situația ei de a fi înconjurată de ape.

Canalul Dunăre-Marea Neagră are un istoric: încă, la 1850, Ion Ionescu de la Brad, în timpul periplului său dobrogean emitea ideea unei asemenea construcții, dar au existat și alte numeroase proiecte. În 1949 se începe săparea canalului, care se va întrerupe după câțiva ani; reluată cu altă amploare, în 1974, construcția canalului Dunăre-Marea Neagră va fi definitivată în anul 1984. Lungimea acestuia este de 64,4 km, lățimea de 90 m; adâncimea de 6-7 m, suficientă pentru nave de tonaj mijlociu. Este posibil ca, într-un viitor apropiat, canalul Dunăre - Marea

Danubiu, ce despărțea pământul, a fost învins". Este vorba de podul de la Cemavodă, peste Dunăre, construit de marele inginer Anghel Saligny. Eu însumi dobrogean, din părinți ardeleni, născut în acest oraș, îl consider un pod al copilăriei mele. Regele Carol I, care l-a numit pe inginerul Anghel Saligny "**gloria neamului românesc**", avea să remarce la inaugurarea marelui pod de oțel de peste Dunăre: "Anghel Saligny și inginerii români din preajma sa au rezistat tentației străinătății, dedicându-și întreaga viață trebuințelor țării lor". Podul de la Cemavodă avea să contribuie la consolidarea elementului românesc din dreapta Dunării, la prosperitatea economică, religioasă și culturală a tuturor celorlalte etnii trăitoare aici, în spiritul conviețuirii lor multiseculare.

Negiat Sali: "Se consideră că orașul Negru Vodă se află la marginea țării: din punctul nostru de vedere, el se află în mijlocul Dobrogei istorice, o parte a acesteia fiind acum teritoriul bulgăresc. Însă, de când se știe, Dobrogea a trăit unită, deși aici au conviețuit populații de origini diferite. Tătarii turcomusulmani sunt urmașii sciților, ai hunilor, pecenegilor, tătarilor și otomanilor, așezați, de-a lungul mileniilor pe aceste locuri. De peste un secol, noi, tătarii, suntem cetățeni loiali ai României, contribuind la crearea modelului interetnic dobrogean. Să nu uităm însă că, în trecut, populația tătară a trăit și momente grele. După cel de-al doilea război mondial, ocupanții sovietici au încercat să deporteze această populație în Siberia, după cum reiese dintr-o recentă documentație în arhive. Acest lucru a fost zădărnicit, din fericire, de autoritățile române, anunțând ambasada Turciei din București; autoritățile turce din Ancara, la rândul lor, au protestat pe lângă guvernul sovietic, care a oprit această acțiune ce sfida tratatele internaționale. Mesajul U.D.T.T.M.R. este acesta: prin conlucrare și înțelegere să muncim pentru a reconstrui societatea îmbolnăvită de convulsii politice ale ultimilor cincizeci de ani, pentru ca Dobrogea, odată cu țara, să intre în familia țărilor europene".

Constantin Ionașcu: "Acum șase decenii mă aflam în Negru Vodă. În prima zi a războiului, o bombă mi-a ucis un prieten. După război, colectivizarea forțată. În zonă se făcea cel mai bun grâu. Deci colectivizarea trebuia începută pe aceste meleaguri. Am cercetat în arhive, pentru realizarea volumului **Rezistența anticomunistă din Dobrogea** și am găsit date precise privind primul mare proces care a avut loc la Negru Vodă (Dosar 1242, vol. I și II); Tribunalul militar Constanța condamnă lotul anticomunist organizat de Petre Neagu, la mulți ani de temniță grea. Cu o parte dintre acești combatanți, oameni demni, am fost închis în aceeași pușcărie, am împărțit aceeași celulă. Cred că abia acum aflați de existența lor, de suferința lor".

Gheorghe Marin: "Aș dori să fie trimise la București două mesaje: copiii noștri au nevoie de modele demne de a fi urmate și puternicii zilei trebuie să știe că o țară este puternică, nu dacă are mulți politicieni ci când viața economică, științifică, culturală este prosperă, pătrunde în cele mai mărunte localități".

Gheorghe Preda: "Am făcut ingineria, economia și matematica, luându-mi doctoratul în strategie, planificare, economie modernă; am participat, în 1971, la IV-a Conferință Mondială pentru Energia Atomică, organizată de O.N.U. (Geneva). Sunt autor a două concepte, recunoscute pe plan internațional: cel de tehnologie disipativă (Universitatea din New York – 1991) și de tehnologie non-disipativă (Universitatea din Tirol – 1993); sunt expert ONU în divizarea energiei, președinte al Asociației Internaționale pentru Cunoașterea Resurselor Naturale: am înființat Universitatea Internațională din București și Constanța; sunt membru al Academiei de Științe din New York. Cea mai importantă realizare a mea este, consider, **Dicționarul explicativ**, în limba engleză, destinat universităților americane, dicționar privind economisirea rezervelor naturale. Consider că simpozionul de azi este o contribuție importantă la dezbaterile ideii de multiculturalitate, de model interetnic dobrogean. Mă onorează propunerea Consiliului local de a fi cetățean de onoare al orașului Negru Vodă. Mărturisesc că acum 12 ani, am mai avut onoarea de a primi cheia orașului Birmingham-Alabama (USA), cu prilejul colaborării fructuoase cu universitatea aceluia oraș.

Vă mulțumesc".

Ion FAITER

1920. Anul 1, No. 1

ANALELE DOBROGEI

REVISTA SOCIETĂȚII CULTURALE DOBROGENE

Sumarul:

- I. N. Roman:** Către cititori.
C. Brătescu: Dobrogea în sec. XI: Bergan, Pa-ristrior.
Ing. E. B. Lazarovici: Construcția și exploatarea portului Constanța.
Rozmarin: Rugăciune.
I. Bentoiu: Nu mai p'ango.
I. Bentoiu: Idila din munți (trad. din H. Heine).
D. Protopopescu: Băjenarii.
G. Duma: Vorbește Tomis.
B.: Reverie antică.
Rozmarin: Un glas lubr.
I. N. Roman: Proiecte, cuvinte și gesturi bu'g'rești.
Folklor Dobrogean.
I. Dumitrescu: însemnări despre Țătarii din Pervelia.
C. B.: Extrase din Dimitrie Cantemir.
RECEMZII: Ing. G. Stoianescu, The Roumanians and their Lands.

CONSTANȚA

"Geografia DACIA", Strada C.șel Lahovari, No. 1
1920

islamică a avut rezultate nebănuite. Dialogul dintre islamism și creștinism din Dobrogea a generat mișcarea politico-religioasă din sec. al XV-lea, care năzuia unificarea celor două religii, condusă de șeicul **Bedredin**, în dorința construirii unei lumi mai bune pentru toți (mișcarea va cunoaște, ulterior, vestitul ordin religios islamic ienicesc, **Pectași**).

Celebrul călător turc din sec al XVII-lea, **Evlia Celebi** îi caracterizează pe dobrogeni ca "oameni blânzi, drepti, cumsecade și prietenoși".

În concluzie, Dobrogea este un spațiu aproape magic, în care deosebirile nu-s pentru a despărți, ci spre a trezi interes pentru unirea oamenilor, spațiu unde limbile adună și religia poate să lege. Pământul acesta, de la margine de țară, a dovedit, de-a lungul vremii, că poate fi punte de contact între oameni".

Benone Zota: "Am cunoscut Dobrogea prin anii '50, când veneam de pe meleagurile moldovene ca student practicant al Facultății de Geologie-Geografie. Institutul de Cercetări Geografice solicitase realizarea unei lucrări științifice pentru grindul Chituc. Aveam 20 de ani. Am fost uimit de imensitatea Mării Negre, pe care nu o mai văzusem până atunci, rămânând un constant prieten al meleagurilor dobrogene. Dovadă, teza mea de doctorat, care este un studiu despre geografia economică a Constanței.

Mă voi opri în expunerea mea privind

Neagră, fiind legat de canalul Rin-Main-Dunăre să fie valorificat și mai mult, devenind al IV-lea braț al marelui fluviu.

În Complexul Razim-Sinoe-Smeica, în special Chitucul, cu ape salmastre și dulci, întâlnim un climat deosebit, cu vegetație mediteraneeană. În zonă nu s-a făcut încă nici o amenajare. Grindul Chituc, o limbă de nisip între complexul Razim și Marea Neagră, este de două ori mai lung decât plaja Mamaia. În anul 1952, eram acolo doar noi, studenții, și militarii grăniceri. Cum spuneam, climatul este deosebit: un grad de insolație foarte mare (2.300 ore pe an), o vegetație mediteraneeană și submediteraneeană, este un loc unde ar putea fi creată o zonă de agrement mai importantă decât Mamaia, cu un nisip foarte fin. La elementele geografice, se adaugă și cele istorice: în apropiere se află importante obiective arheologice: cetățile Histria și Enisala".

Mircea Jeflea: "Guvernul României a publicat în "Monitorul Oficial" o hotărâre privind sărbătorirea zilei de 14 septembrie. Ce s-a întâmplat în acea zi? Iată ce scrie în ziarul "Universul" din 16 septembrie 1895: "La 14 septembrie 1895, un tren, format din 15 locomotive, fluierând înspăimântător, a zburat cu 80 km/h pe deasupra valurilor Dunării; sirenele vapoarelor sunau, uralele din pieptul a mii de oameni nu mai conteneau. A fost cel mai grandios spectacol văzut vreodată în țara noastră. Veșnicul

PROFILURI DOBROGENE

Dimitrie Chirescu

Viața și activitatea preotului Dimitrie Chirescu au intrat în legendă; aceasta, datorită personalității sale deosebite pe multiple planuri – național, școlar, social, bisericesc, gospodăresc etc. – cât și a lipsei documentelor din vremea sa.

De la bun început trebuie să precizăm faptul că aportul familiei Chirescu la progresul și cultura țării noastre – în general – și a Dobrogei – în special – a fost însemnat.

Interesante date despre preotul Chirescu aflăm din monografia lui I. Mușat, **Istoricul orașului Cernavodă**, București, Tipografia "Viața literară", 1938.

Istoria acestei familii începe cu "Moș Dimitrie Chirea și a soției sale Cristina", stabiliți în Rasova în jurul anului 1830. Din mijlocul acestei familii s-a ridicat un copil: Iorgu Chirea, care a ajuns cântăreț la Biserica din Rasova (construită în jurul anului 1848), în timpul preotului Encică. Tânărul Iorgu Chirea – inteligent, cult, puternic și înzestrat de mic cu un dezvoltat simț al dreptății – este personalitatea cea mai proeminentă a satului, fiind ales de întreaga obște "ciorbagiu" (primar). Căsătorit cu sora preotului Encică (Maria Tirpan), va avea cinci copii – trei băieți și două fete – din care numai Dimitrie va asigura perpetuarea neamului său. Ucis de către cerchezi, în timp ce-și apăra gospodăria și pe fiica cea mică (Florica), el a lăsat ca urmaș pe Dimitrie Chirea (Chirescu – forma românească de la "Chirea"), născut în anul 1842.

Copilul Dimitrie, cu sprijinul mitropolitului ortodox Grigorie din Siliștra (român din Transilvania), studiază seminarul și gimnaziul din Siliștra ("al dascălului Petre Mihail"), învățând mai multe limbi străine, "ajungând să vorbească la perfecție turcește, grecește, rusește, bulgărește, pricepând franceza, italiana și dezlegând traduceri latinești" și la numai 20 de ani, în 1862, devine învățător la școala românească din Alimanu – unde se căsătorește cu fiica primarului din sat – Gherghina Drăgușin, iar în anul 1864, după moartea tatălui său, revine în Rasova unde duce o activitate meritorie pe linia răspândirii culturii, fiind întemeietor de școli la Vlăhi, Velichioi, Cochirieni, Seimeni, Mârleanu, Topalu etc. Îndeplinind și funcția de inspector școlar în această străveche zonă românească de pe malul drept al Dunării, împreună cu Costache Petrescu și alți intelectuali, în anul 1870, ia parte (ca "membru fondator") la înființarea "Societății de cultură și limbă românească" de la Siliștra.

În anul 1871, mitropolitul Dionisie de la Siliștra îl hirotonisește pe tânărul Dimitrie Chirescu, preot pe seama parohiei Rasova, apoi îl transferă la parohia Cernavodă, unde se simțea nevoia unui om capabil, muncitor și cu dăruire pentru cauza românească.

În acest important oraș, preotul Dimitrie Chirescu înființează o școală românească, deschisă chiar în casa parohială într-o încăpere mai mare, pe care scria: "Studiu român – 1875", ce mai târziu va deveni o școală superioară, după modelul celei din Siliștra, care pregăteau "dascăli pentru școlile primare"; tot el este acela care a inițiat adunarea fondurilor necesare construirii primei școli de stat în Cernavodă, căreia i-a fost director.

Pentru îndrăzneala cu care își apăra coreligionarii români, în timpul stăpânirii turcești era socotit de autorități ca un iredentist, din care cauză "era percheziționat, i se confiscau cărțile, scrisorile, diferite lucruri din casă, sub diferite pretexte" și nu de puține ori a fost supus la chinuri, amenințat cu moartea, fiind nevoie de intervenția energică a credincioșilor ortodocși pentru a-l scăpa.

În întreaga sa activitate, preotul Dimitrie Chirescu s-a străduit să propovăduiască învățătura și morala creștină, a contribuit la formarea caracterelor enoriașilor săi, combătând viciele, îndemnându-i la bună înțelegere cu celelalte minorități din Cernavodă.

Sintetizând activitatea preotului Dimitrie Chirescu înainte de 1878, subliniem largă sa viziune de lider cultural al românilor din această zonă. El a avut din plin vocația de ctitor de biserici și școli românești, pe care le-a înzestrat cu cărți și icoane pe care le procura din România.

A fost apreciat de prefectul Remus Opreanu și de vizitorul școlar al Dobrogei, Ioan Bănescu (nașul celui de-al 11-lea copil al său – viitorul compozitor și dirijor I.D. Chirescu).

În anul 1878, când armata română intra în Dobrogea, după Războiul de Independență, preotul D. Chirescu o întâmpină cu flori, pâine și sare, după datina străbună, iar doi ani mai târziu, slujește aghiazma la punerea pietrei fundamentale a marelui pod "Anghel Saligny" de peste Dunăre, prilej cu care rostește o cuvântare atât de "înflăcărată și plină de simțire românească, încât regel Carol I – recunoscut pentru firea sa rece și distantă l-a îmbrățișat". Este interesant de menționat că preotul-patriot scrisese pe foile unui tom din biblioteca bisericii din Cernavodă (Cartea Evangheliilor, Sibiu, 1859), în limba turcă, dar în alfabet latin, o însemnare adresată autorităților otomane, care se încheie în tonul unei adevărate proclamații: "Toate națiunile să fie libere în a practica datinile și cultele lor. Amin!".

A ajutat și sprijinit pe arheologul Grigore Tocilescu la executarea săpăturilor arheologice de la cetățile Axiopolis și Adamclisi, pe locotenentul Ioan Dragalina (viitorul general și erou național) la întocmirea hărților topografice a Dobrogei.

Preotul D. Chirescu se stinge din viață la 13 decembrie 1890,

la Spitalul Brâncovenesc din București, fiind înmormântat în orașul Cernavodă, lăsând în urmă opt copii minori, dintre cei 12; redăm numele copiilor: Constandina Chirescu Vlațiu (învățătoare), Iacob Chirescu (învățător), Elena Chirescu (învățătoare), Victoria Chirescu (învățătoare), Nicolae Chirescu (avocat), Domnica Chirescu (profesoară), Ioan D. Chirescu (compozitor și dirijor a peste 300 piese compuse, medaliat de peste 40 ori, Maestru Emerit al artei, i s-a conferit ordinul Muncii cls. I,

Ordinul Meritul Cultural cls. I, Steaua Republicii cls. I. etc.) și Dimitrie D. Chirescu (care se dedică armelor, devenind colonel; a participat la primul război mondial unde s-a făcut apreciat mai ales la Mărășești, decorat cu numeroase ordine și medalii: Steaua României, Ordinul Stanislav, Crucea Militară Britanică, Ordinul Mihai Viteazul etc.).

Guvernul român de la sfârșitul secolului trecut, apreciind opera acestui mare luptător pentru cauza românească, pe care a servit-o ca nimeni altul, în timpul dominației otomane, l-a răsplătit cu mai multe decorații: autoritățile din acea vreme au atribuit numele unei străzi din orașul Cernavodă, care în anul 1949 a fost schimbat din considerente ușor de dedus.

Aurel MOCANU

Pericle Martinescu

Născut la 11 februarie 1911 în Vișoara, sat aflat în centrul Dobrogei, aparținând de comuna Cobadin. Părinții săi: Lică Martinescu și Gherghina, născută Buteseacă, erau țărani originari din Comuna Vișani (R. Sărat). Au ajuns în Dobrogea pe la 1893, în postură de coloniști, stabilindu-se în Vișoara, sat turcesc, unde se constituieră primele gospodării de mocani, olteni și cojani, ce au devenit cu timpul înfloritoare.

Despre genealogia familiei aflăm amănunte din mărturisirile autorului făcute altui fiu al Dobrogei, **Al. Raicu**, publicate în lucrarea "Autografe", apărută în anul 1983, la Editura Albatros: "... familia noastră își are obârșia, potrivit unui sondaj minuțios întreprins de un văr al meu, inginer de profesie, în Ardeal. De acolo, strămoșii noștri nu veniseră direct spre R. Sărat, ci se fixaseră în satul Mărtinești, de unde nis-a-tras și numele, mai târziu au trecut în Vișani, unde în a doua jumătate

de veacului trecut oamenii o duceau extrem de greu. De aceea, când li s-a oferit pământ în Dobrogea părinții mei nu au stat mult pe gânduri și au plecat acolo. Sigur că au trudit din răspuseri, zi și noapte, ca niște robi ai pământului la fel ca toți ceilalți locuitori ai Dobrogei spre a face fertile acele coaste aride ale unei provincii chemată la o nouă viață românească..."

Tatăl scriitorului a fost om harnic, chivernisit, bun gospodar, reușind prin aceste calități să devină unul din fruntașii satului. În 1916 a luat parte la campania din Moldova. În 1926, pe când se aflau la putere averescanii a fost numit primar al comunei Cobadin.

Familia Martinescu a fost numeroasă: două surori ce au decedat timpuriu; doi frați, Badea și Ion au căzut pe front la Mărășești; în viață au rămas Nicolae, Pericle, Ștefan și Ilie.

Pericle Martinescu urmează cele patru clase primare la Vișoara, apoi a fost înscris la Liceul "Mircea cel Bătrân" din Constanța, unde a urmat patru clase, avându-i printre profesori pe Gheorghe Coriolan, la istorie, Ion Fodor – geografie, Grigore Roșu – latină și greacă, Ion Georgescu – limba română.

Scriitorul subliniază că în acea perioadă, deși exista o societate literară "I.L. Caragiale", destul de activă și, tot atunci, Virgil Teodorescu și Tașcu Gheroghiu scoteau revista de factură modernistă **Liceu**, în ansamblu, viața literară, culturală chiar – era destul de timidă, predomina o mentalitate negustorească.

Referindu-se la Constanța acelor ani, Pericle Martinescu, o prezintă astfel: "... Pe strada Mangaliei se aflau puzderie de hanuri și birturi, unde trăgeau țărani cu căruțele lor; pe cealaltă stradă principală – Carol, azi bulevardul Tomis – care coboară spre Cazinou, se înșirau cafenelele, cinematografele șantaniuri, pentru marinarii care debarcau în port. Constanța era cotlonul unde se concentra forfota vieții dobrogene și fereastra deschisă către zorile lumii. Așa am cunoscut-o eu în primii ani ai contactului cu viața civilizată după plecarea din sat..."

La terminarea clasei a IV-a a fost organizată sub conducerea profesorului de limba română, care îndeplinea atunci și funcția de director, I. Georgescu, o "tabără" de vară la Brașov, cu treizeci de elevi. Prilej pentru el de a trece pentru prima oară Carpații în Transilvania, ale căror frumuseți de acolo și mai ales Brașovul, îl fermecă. S-a străduit să-și convingă părinții să-l lase să continue liceul la Brașov, invocând în sprijinul acestei solicitări și anumite motive de sănătate și astfel în clasa a V-a de liceu s-a transferat la "Andrei Șaguna". Aici a avut câțiva

profesori eminenți: Fabiu Sâmbuan, la științele naturii, Stelian Mărculescu, la matematică, Ilie Cristea și Octavian Giurgiu, la limba română, Ioan Baciu, Candid Muslea, Ioan Moșoiu ș.a. Și la Brașov exista o societate literară numită **Ion Popazu**. Aceasta era condusă, prin tradiție, de cel mai bun elev al clasei a VII-a, dar se bucura de îndrumarea profesorului de română Octavian Giurgiu.

Pe la societatea literară a liceului Șaguna a trecut și Eugen Jebeleanu, care era atunci cu două clase mai mare decât Pericle Martinescu, apoi Ion Pulca (Ion Dacian), care încă de pe atunci impresiona cu vocea lui minunată, Titus Podea și alții, mai târziu personalități notorii. În Brașov apăreau multe publicații valoroase: **Brașovul literar**, condus de Cincinat Pavelescu, **Țara Bârsei** a lui Axente Banciu, **Năzuința**, editată de poeta Ecaterina Pitiș; tânărul Jebeleanu, în anul în care își dădea bacalaureatul, edita revista sa cu titlul **Pe drumuri noi** și, în sfârșit, peste toate, vechea **Gazeta Transilvaniei**, care se apropia cu pași glorioși de centenar. În aceasta și-a făcut loc viitorul scriitor botezul tiparului – cu o dare de seamă mai extinsă cu privire la o șezătoare liter-artistică ce se organizase la liceu de către elevii dotați.

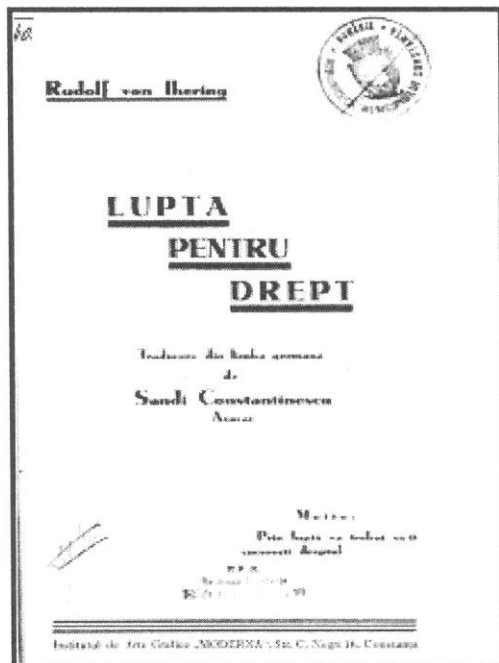
În cadrul societății literare a liceului a susținut câteva dizertații – cum au fost: **Centenarul romantismului**, în 1930, în care evoca "bătălia" de la premiera piesei **Hernani** de Victor Hugo, iar în anul următor, 1931, lucrarea despre **Poezia lui Ion Barbu**, tentativă foarte îndrăzneată în acea vreme.

În anul 1931 vine în București cu hotărârea de a se înscrie la Facultatea de Matematică – în ultimul an de liceu fusese foarte bun la matematici și nutrea, totodată, o mare admirație pentru Ion Barbu (Dan Barbilian) ce predă cursuri de matematici. Se înscrie la această facultate, dar constatând că audierea cursurilor lui Barbilian cerea eforturi prea mari, din cauza enormei afliunțe de participanți (studenți, public divers), ce necesita pierderea de timp pentru a ocupa un loc în amfiteatrul respectiv, motiv ce l-a determinat să renunțe la aceasta și să se transfere la Facultatea de Litere și Filozofie, optând pentru specializarea în disciplină – estetica filozofică, pe care o obține prin concurs (avându-l ca examinator pe Tudor Vianu, iar ca temă la lucrarea scrisă, subiectul: **Comparație între logică și psihologie**, în urma căruia i se atribuie o bursă, care consta în locuință și masă gratuită la cămin).

Dumitru CONSTANTIN - ZAMFIR
(continuare în pag. 22)

recenzii

Lupta pentru drept de Rudolf von Ihering este una dintre cărțile care se citesc cu interes, de mai multe ori, nu numai de juriști. Am o ediție publicată de Institutul de Artă Grafică "Moderna", Str. C. Negri, Constanța, în traducerea avocatului Sandi Constantinescu. Curiozitatea m-a împins să aflu cine este traducătorul. Avocații constănțeni, Aram Agop și C. Doicescu, aproape nonagenari, mi-au relatat că Sandi Constantinescu era cel mai reabil avocat din Constanța. Își crease reputația că nu pierdea procesele. Pretindea onorarii mari. Într-un proces în care a apărat un comerciant armean, care făcea operațiuni de import-export, i s-a plătit un onorariu echivalent cu prețul unui bloc cu 4 nivele. Locuia pe actuala stradă Nicolae Titulescu, nr. 3. Din volumul **Ordinul masonic român**, de Horia Nistorescu Bălcești, publicat de Casa de editură și Presă "Șansa" SRL București, 1993, rezultă că a fost francmason. Între 1927-1928 a fost deputat P.N.Ț. de Constanța.

Nu am aflat de unde provenea pasiunea traducătorului pentru Rudolf von Ihering. Probabil că i-a studiat lucrările în Germania, când și-a susținut doctoratul în drept.

După război s-a manifestat ca anticomunist visceral, conform temperamentului său vulcanic. Epurat din barou, a plecat din Constanța, evitând astfel să fie arestat. Oare "frații", mai bine informați, să-l fi prevenit asupra a ceea ce ni se pregătea? S-a stabilit în București, unde era văzut într-un debit

"LUPTA PENTRU DREPT"

de tutun, aplecat asupra unei mașini de scris, dactilografând jalbe și lucrări ale colegilor săi avocați mai norocoși.

Trăiam cu impresia că sentimentul de drept al românilor s-a tocit, a dispărut, în ultimele decenii. Milioanele de procese de pe rolul instanțelor de judecată, mai ales cele în care se revendică proprietatea, dovedesc că instinctul nostru juridic este intact. Indiferentismul și lașitatea ne sunt străine. Găsim o confirmare a celor scrise în 1872 de Ihering, în "Lupta pentru drept": "Ceea ce posed și apăra într-un lucru este un fragment din trecutul de muncă al meu sau al altei persoane. Din momentul în care mi l-am însușit, am pus pe el pecetea personalității mele; cine îl trage, îmi atinge persoana, lovitură dată lucrului mă lovește și pe mine, care sunt prezent în lucrul meu". În continuare eminentul jurist mai afirmă: "Felul în care reacționează un popor ca și un individ, față de jignirea de drept este cea mai sigură piatră de încercare a caracterului său".

Sentimentul de drept ultragiut, ca și dorința de răzbunare, îl mână pe Shylok să pretindă livra de carne, din trupul datornicului, pentru nerestituirea a 3000 de ducăți, la termenul prevăzut în convenție "... funtul de carne / Pe care-l cer / I-am cumpărat cu aur / E-al meu! Voiesc să-l am! de mă respingeți / S-a dus pravila voastră. Poruncile / Venetiei sunt goale de putere! ... / Aștept dreptate" (**Neguțătorul din Veneția**, de William Shakespeare, Opere, vol. 2, București, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1955, traducere de Gala Galaction).

Problematika juridică din piesa **Neguțătorul din Veneția** este soluționată în mod nedrept, susține von Ihering. Procesul este o farsă.

Judecătorii, influențați, admit cererea creditorului, cu o condiție imposibil de realizat: interpretând ad-litteram contractul de împrumut, atunci când va tăia livra de carne din trupul debitorului, să nu se verse nici o picătură de sânge, altfel creditorul va fi condamnat pentru omor.

Procesul Shylok a constituit obiect de dispută în istoria dreptului. Von Ihering considera convențiile legale ca făcând parte din lege, iar șmecheria juridică la care a recurs instanța, l-a revoltat. E de acord totuși că Shakespeare are dreptul să-și facă singur o jurisprudență. Juristul însă are posibilitatea să constate ca imorală clauza prevăzută în contract și că este lovită de nulitate absolută. Ihering își exprimă compasiunea față de Shylok, prin nedreptățirea căruia "s-a încovoiat dreptul Venetiei". Shylok este evreul "proscris al Evului Mediu, căruia i s-a dat dreptul de a fi înșelat".

Și alți mari juriști s-au preocupat de procesul Shylok. Îl menționăm doar pe Joseph Kohler, cunoscut ca teoretician al dreptului de proprietate intelectuală și autor al unei cărți despre problematica juridică în opera lui Shakespeare.

La noi, prof. Mircea Manolescu, de la Facultatea de Drept din București, epurat de la catedră în 1949, a scris un incitant studiu, **Procesul Shylok. Momente în evoluția gândirii juridice**, publicat în "Revista Fundațiilor Regale", nr. 8/1944.

Dacă Shylok s-a resemnat în fața nedreptății, Michael Kohlhaas din nuvela cu același nume de Henric von Kleist, nedreptățit printr-o hotărâre judecătorească, s-a revoltat, pornind un război împotriva statului, sacrificându-și familia și averea. A sfârșit prin a fi spânzurat.

Despre cei care împart dreptatea, Ihering scrie: "Soarta celor puțini care au curajul să aplice legea, ia forma unui adevărat martiriu. Sentimentul lor energic de drept care nu le îngăduie să cedeze în fața arbitrarului devine pentru ei un adevărat blestem. Părăsiți de toți cei care trebuiau să fie aliații lor firești, ei rămân cu totul singuri, față în față cu ilegalitatea sporită cu indolența și lașitatea generală" (...) "În loc de a culege aplauze, ei întâmpină numai batjocură și râsul".

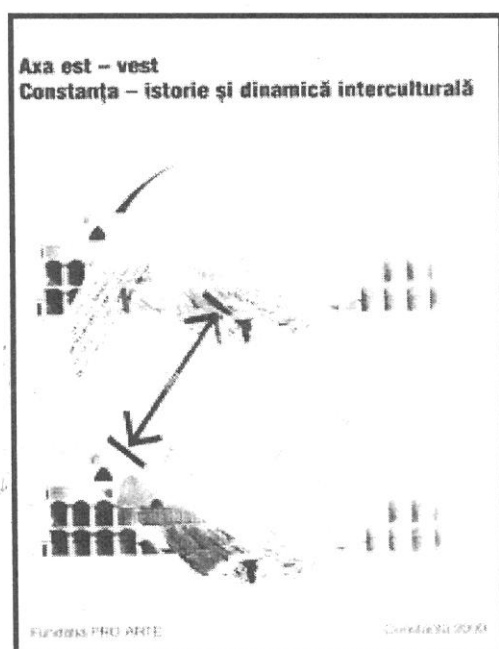
Aceste concluzii triste mi-au amintit de o istorie din Mahabharata. Unui rege i s-a dus vestea că e cel mai drept om din lume. Într-o zi a venit în zbor un porumbel care i s-a așezat pe genunchi cerându-i să-l aperse de dușmani. Regele i-a fâgăduit. Apoi a venit un șoim care i-a cerut porumbelul pentru hrana sa și a familiei sale. Regele a refuzat. După o lungă dispută, șoimul a spus că renunță la porumbel, cerând în schimb o bucată de carne din coapsa regelui egală cu greutatea porumbelului. Regele a acceptat, și-a tăiat o bucată de carne din șold, pe care a pus-o pe terезie. Porumbelul cântărea mai greu. A fost nevoie să-și taie toată carnea, care avea o greutate mai mică decât porumbelul. Rămânând doar oasele însângerate, s-a așezat pe talgerul terезiei și tot porumbelul atârna mai greu. Atunci șoimul i-a spus regelui că s-a înțeles cu porumbelul să verifice dacă este atât de drept cât i s-a dus vestea. Apoi cele două păsări și-au luat zborul împreună.

Deși literatura juridică îmi e familiară, nu am întâlnit nici o trimitere la această întâmplare din Mahabharata.

Lupta pentru drept de Rudolf von Ihering a apărut în 1872, fiind tradusă apoi în numeroase țări. Prima traducere în limba română o datorăm lui Ieronim Bănuțiu (1874). Tot în 1874, ziarul "Românul" o publică în foileton, apoi în volum. Teodor Lăcățeanu publică o nouă traducere în 1989, la București, apoi Sandi Constantinescu, la Constanța, iar Constantin Turtureanu, în 1930, la Iași. Avocatul Aurelian Benteoi, originar din Constanța, a publicat fragmente în revista "Dreptul".

A inspirat un roman cu același titlu (**Ein Kampf uns Recht** de Karl Franzos, Breslau, 1882).

Titus RUSU

Oricât s-a construit în Constanța ultimej jumătăți de secol al XX-lea - și s-a construit mult - marca, pecetea inconfundabilă a orașului este dată tot de zona sa istorică, adică de cartierele peninsulei și de acelea ce pornesc din Piața Ovidiu, până la intersecția bulevardelor Tomis (fost Carol I) și Mamaia (fost Regina Maria). În rest, orașul seamănă cu oricare altul din România, excluzând, firește, cartierele falezelor "sud" și "nord", unde duhul mării reușește să îndulcească austeritatea de beton a blocurilor proiectate în serie, la comandă. În concepția urbanistică ce a călăuzit proiectele arhitecților postbelici, orașele trebuiau a fi doar uriașe dormitoare comune, în care omul, cum

"CONSTANȚA DE ALTĂDATĂ - TREPTILE DEVENIRII"

arată autoarea cărții pe care o voi prezenta, "extras din mediul său, fără zei, fără casă și pământ", "rămânea doar muritor, vulnerabil, deci lesne de manipulat". Din păcate, tocmai partea istorică a orașului a fost fie amputată, prin demolări inutile, fie lăsată în paragină sau la discreția unor chiriași, al căror loc era, prin condiția lor, la periferie, chiriași ce au contribuit și contribuie cu sânge la distrugerea imobilelor ce altădată erau fala Constanței. Dar cea mai oropsită parte a orașului, acum literalmente o ruină, cândva una de intens flux comercial, este cea dintre Piața Ovidiu și farmacia Miga. Se pare că nimeni și nimic nu o mai poate salva. Poate că viitorii întreprinzători particulari - și nu sunt indicii că vor veni curând - vor ține măcar seamă de trama stradală existentă, conturată la începutul veacului trecut...

În recenta sa carte, **Axa est-vest Constanța - istorie și dinamică interculturală**, apărută la Fundația Pro Arte (Constanța, 2000), doamna dr. Doina Păuleanu, istoric și critic de artă, director al Muzeului de Artă, încearcă și reușește - să realizeze prima monografie a urbei tomitane, văzută din perspectiva omului de artă, prefațată de prestigiosul om de știință, Radu Florescu. Autoarea se bazează pe o impresionantă bibliografie, în care predominantă este informația de arhivă. Edili și arhitecți, antreprenori și proprietari, constructori și politicieni, autorii orașului de altădată sunt surprinși în ipostazele lucrării lor, fascinantă adesea prin originalitate, diversitate și, uneori, prin derizoriul ei, într-o epocă de pionierat urbanistic, deoarece orașul s-a dezvoltat plener și constant abia după 1878, când din Küstengea otomană a devenit Constanța românească.

Faptele sunt întotdeauna interpretate personal, deslușindu-li-se cele mai subtile semnificații. Deși cartea este o lucrare pronunțat științifică, atât prin metodologie, cât și prin

abordare tematică, autoarea își permite adesea a-și înflori stilul cu o afectuoasă ironie, cu umor benign, în tradiția eseului, ce fac lectura nu numai permisibilă ci și simpatcă. Se vede de cât colo că doamna dr. Doina Păuleanu scrie, fără a cădea în subiectivitate, cu dragoste despre unul dintre cele mai originale orașe ale țării.

Citez ultimul pasaj al lucrării sale, ce se constituie într-o semnificativă concluzie:

"Modelul senin de metisaj, pândă și asimilare între "porțile Orientului" și tendința unui substrat mediteranean, asimilat pe filieră occidentală, ilustrează convingător și anticipativ conceptul de interculturalitate, prin care M. Rey concepea, în 1991, strategia aptă să depășească subtilele capcane ale etnocentrismului; alcătuită dintr-o problematică vizând nuanțarea certitudinilor egosocio sau etnocentriste și a normelor monoculturale, modificarea reprezentărilor stereotipe, favorizarea compartimentării, comunicării și rearticularea acestora pe paliere locale, naționale și internaționale, această strategie dedusă a fost formulată intuitiv, cu câteva decenii în urmă, de Hortensia Papadat Bengescu: "Constanța nu are nimic al unei provincii, și numai în parte poartă pecetea orașelor de port. O atmosferă a ei proprie o deosebește printr-o armonie și noblețe de linii și înfățișări... Și pretutindeni Marea; - aici un colț pescăresc, aci o radă mică cu luntre legănate, aci un mal stâncos, perspectiva largă a bulevardelor, domeniul vior al portului.

Aceeași varietate și aceeași armonizare a populației. Amestec vior de colonie și cosmopolis, adaptarea tuturor e firească, nesilită egalitatea de drepturi, simpatcă legătura intereselor comune, asupra cărora românismul preponderază surzător".

C. Const

recenzii

"OCROTITI ÎN STRĂINĂTATE"

Deși au trecut zece ani de la deschiderea frontierelor și s-au publicat multe scrieri ale românilor emigrați în Occident, știm (încă) destul de puține amănunte privind viața (îndeosebi cea spirituală) a conaționalilor noștri risipiți pe mapamond datorită vitregiei vremilor. Despre activitatea literară desfășurată în perioada 1944-2000 în capitala Bavariei, München (oraș atât de familiar celor care ascultau postul de radio Europa Liberă pentru a afla știri privind propria noastră țară) de către comunitatea românească de aici (puțin numeroasă față de comunitățile altor nații europene, dar dinamică, energică spiritual, cum se va vedea), scrie poetul, prozatorul, traducătorul, editorul și publicistul **Radu Bărbulescu** în volumul **Ocrotiți în străinătate** (Constanța, Ex Ponto, 2000). Totodată, trebuie să precizăm că, autorul, cu ocazia unei deplasări la Constanța în vara anului 2000, invitat fiind de Universitatea "Ovidius" pentru a susține un curs pe tema **Literatura română în Occident**, a vizitat și Biblioteca Județeană, căreia i-a donat 32 de volume literare apărute la München, precum și numere ale revistelor **Apoziția** și **Săptămâna müncheneză**; evident, donația întregeste, cu exemple, conținutul volumului în discuție.

După un excurs teoretic privind exilul, începând cu **Ovidius Publius Naso**, "primul caz celebru de exilare a unui scriitor" și terminând cu exilul din secolul XX, autorul face câteva observații asupra exilului românesc: legitimitatea acestuia (oprimarea și represiunea comunistă din țara natală, compoziția lui după 23 august 1944, date statistice); de

asemenea, autorul trece în revistă asociațiile și editurile românești din München (**Misiunea Română Unită**, cenaclul **Apoziția**, Editura **Curentul**, Editura **Ion Dumitru**, Editura **Radu Bărbulescu**). În capitolul care urmează sunt trecute în revistă "Cărți de exil apărute la München și conținutul lor" (**Beletristică, Contribuții la istoria exilului românesc, Istoria României, Istoria teritoriilor românești ocupate de U.R.S.S., Memorialistică, Cărți program, Publicistică, Studii, Monografii, Traduceri, Mărturii din Gulag**). Radu Bărbulescu se ocupă și de literatura apărută după anul 1989 în Capitala Bavariei, dar și în România, aparținând autorilor din exil, precum și de literatura creată de scriitorii din România publicată la München (**Carmen Demea, Rhea Cristina, Amelia Stănescu, Clara Rotescu, Sorin Roșca, Gheorghe Mocuța, Ioan Evu, Iv Martinovici, Florin Șlapac, Ovidiu Dunăreanu, Alexandru Floroiu ș.a.**). La editura Radu Bărbulescu au fost publicate și scrierile din Basarabia (**Leo Butnaru și Nicolae Esinescu**) sau din Israel, de limbă română.

În cartea sa, Radu Bărbulescu propune și o microantologie a scriitorilor români din exil, intitulată, modest, "Probe de lectură" (**Radu Bărbulescu, Pavel Chihaia, George Ciorănescu, Ioan Dan, Ion Dumitru, Vasile Mănuceanu, Dan Platon, Silvestru Popescu, Titu Maiorescu, Jacob Popper, Gheorghe Săsărman, Pamfil Șeicaru, Cornelia Vissarion-Mănuceanu**).

Constantin CIOROIU

VIATA LUI DESPOT VODĂ

În colecția "Romania Orientalis" a editurii ieșene "Institutul European" a apărut un remarcabil "opus", cuprinzând două monografii consacrate lui Despot Vodă, domnitorul Moldovei: **Johannes Sommer Pirmensis, Vita Jacobi Despotae, Moldavorum Reguli (Viața lui Jacob Despot, Principile Moldovenilor)** și **Antonius Maria Gratianus, De Joanne Heraclide Despota, Vallachorum Principe (Despre Ioan Heraclide Despot, Principele Valahilor)**. Traducerea, studiul introductiv, schițele biografice, notele și comentariile aparțin cunoscutului filolog clasic Traian Diaconescu, profesor la Universitatea "A.I. Cuza" din Iași. Neobosit cercetător al literaturii latine renascentiste de pe teritoriul României, Traian Diaconescu a încredințat tiparului, acum un deceniu, două grăitoare mărturii ale poeziei latine din epoca Renașterii, creată în acest spațiu: **Johannes Sommer, De clade Moldavica (Despre urgia din Moldova)** și **Christianus Schesaeus, Ruinae Pannonicae (Ruinele panonice)**.

Prezența ediției, cu caracter bilingv, ca și precedenta, reprezintă un veritabil act de cultură, punând la dispoziția istoricilor, ca și altor categorii de cititori, un inestimabil tezaur documentar privind viața din Moldova secolului XVI-lea. Cităm câteva fraze semnificative din concisa, dar substanțială introducere intitulată: **Literatura latină renascentistă și cultura**

română: "Literatura latină din epoca Renașterii referitoare la istoria românilor este un arhipelag spiritual puțin explorat și departe de a fi integrat, prin ediții critice și traduceri adnotate, în spațiul culturii române. Aceste opere cu profil beletristic, istoric, filosofic, teologic sau științific, celebre în literatura europeană, au propagat peste hotare, în limba internațională a epocii umaniste, ipostaze din istoria străbunilor noștri care luptau cu spada și crucea pentru libertate și independență...". În paginile care urmează publicăm, în ediție bilingvă, pentru prima dată în țara noastră, două celebre monografii scrise în epoca Renașterii privitoare la domnia lui Despot Vodă și Alexandru Lăpușeanu, memorabile atât prin valoarea lor documentară, cât și literară.

Pătrunzând în **medias res**, în textele propriu-zise, remarcăm, pe lângă arta narativă, arta portretistică a celor doi iluștri reprezentanți ai literaturii umaniste de expresie latină din spațiul românesc. Spre exemplu, figura lui Despot Vodă este conturată astfel de către Johannes Sommer Pirmensis, într-un stil care ne amintește, într-o anumită măsură, de stilul cronicarilor moldoveni: "Și era Despot neînduplecat la culme cu pedepsele /.../. Și, cu toate că avea un spirit isteț și schimbător, totuși nu a putut să-i învingă pe aceia simulând foarte multe cu șiretenie /.../. Și era Despot cu suflet foarte mare și cugeta totul în stil mare /.../.; foarte înclinat, din orice pricină, să stârneasă dușmăni /

.../. Fostu-a /Despot/ Iacom peste măsură de laudă și primea cu plăcere orice prilej de ilustrare a numelui".

Portretul lui Despot Vodă realizat de Antonius Maria Gratianus are puternice conotații filosofice, fiind legat de vestitul motiv **fortuna labilis**: "Într-adevăr, nimeni nu s-a înălțat vreodată mai sus printr-o osteneală mai mică și, nimeni nu s-a prăvălit mai repede; s-ar putea părea că el a fost înălțat ca să se prăbușească printr-o cădere mai grea și să lase urmașilor un exemplu unic de noroc înșelător".

Valahii sunt caracterizați prin sintagme nu prea măgulitoare pentru noi, acestea fiind desprinse parcă din epistolele pontice ovidiene referitoare la geți. Johannes Sommer folosește frecvent cuvântul "barbari", pentru a-i denumi pe locuitorii Moldovei, în următoarele variante: "neam aproape barbar" (**quasi barbara gens**), "sălbăticie barbară" (**barbara immanitas**), "suflete barbare" (**barbari animi**) etc.

Prețioase informații ne sunt furnizate cu privire la religia ortodoxă a valahilor, cu privire la căsătorie etc.

Transpunerea în românește a textului latin este realizată cu deosebită acuratețe, eleganță, cu rafinament stilistic, creându-se o veritabilă atmosferă, culoare de epocă.

Ștefan CUCU

"O LUCRARE DE REFERINȚĂ ÎN LEXICOLOGIA ROMÂNĂ"

Sub semnătura d-lui **Constantin I. Popa** și a d-nei **Violeta Dănescu Popa**, în Editura "Dada" – Constanța, 1999 – a apărut **Dicționarul de terminologie comercială maritimă englez – român**, sub egida Camerei de Comerț, Industrie, Navigație și Agricultură Constanța.

Privind cu atenție **Bibliografia selectivă**, constatăm că preocuparea celor doi autori pentru lexicografie se întinde pe un deceniu. Începe cu **Dicționarul român-englez-terminologie maritimă** (1991) și continuă cu **Expresii marinărești în limbile engleză și română** (1992), **Dicționarul englez-român-terminologie maritimă** (1993), **Culegere de abrevieri maritime în limbile engleză și română** (1994), **Dicționar englez-român – terminologie comercială maritimă** (1994), în 1999, lexiconul menționat. De asemenea, realizăm aria foarte mare de investigație a domeniului, în timp (1971-1999) și spațiu (locuri de apariție – Constanța, București, Glasgow, Londra, Houston, Massachusetts), precum și o cuprindere de probleme surprinzător de largă.

Lucrarea de față cuprinde peste 36.000 de termeni, cu "varietate bilingvă: englez-român și român-englez", îndeosebi din domeniul comercial maritim, umplând, astfel, un gol în mediul economic românesc.

Dincolo de caracterul informativ și lingvistic, instru-

ment referențial prin excelență, se cuvine reliefat scopul didactic, oferind publicului cititor posibilitatea ca, pe lângă asimilarea vocabularului, să-și însușească anumite practici de largire continuă a acestuia. Este facilitată inducerea, în rândul oamenilor de afaceri, a limbii engleze, limbă cu cea mai sporită pondere la globalizarea economică, la schimbul de informații și, în cele din urmă, la relațiile de comerț avantajoase.

Valoarea dicționarului crește mai mult prin răspunsurile ce-și propune să le dea multitudinilor de preocupări încorporate în comerțul maritim, de la relații comerciale, management, contabilitate, evidență materială sau operațiuni bancare, asigurări, investiții de profil, până la documente și acte juridice, litigii, operarea mărfurilor etc. Își dovedește utilitatea, mai ales, prin caracterul sintetic, atins în urma punerii la contribuție a realizărilor de specialitate românești, din ultimii 25 de ani. Scopul propus inițial a putut cunoaște materializarea și datorită atingerii celor trei considerente justificative – menținerea vectorului de internaționalizare a englezei în relațiile interstatale, organizații guvernamentale și nonguvernamentale, societăți comerciale; dezvoltarea și extinderea pe întreaga planetă a unei activități comerciale maritime; infuzia cu terminologie comercială maritimă a unui tot mai mare număr de ramuri ale economiei naționale.

Ion FAITER

Ing. CONSTANTIN I. POPA
VIOLETA DĂNESCU-POPA

DICTIONAR
DE
**TERMINOLOGIE COMERCIALĂ
MARITIMĂ
ENGLEZ - ROMÂN**

- RELATII COMERCIALE
- MANAGEMENT
- CONTABILITATE
- EVIDENȚĂ MATERIALĂ
- OPERAȚIUNI BANCARE
- ASIGURĂRI MARITIME
- INVESTIȚII MARITIME
- TRANSPORTURI NAVALE
- RELATII CU AUTORITĂȚI
- APROVIZIONARE
- JURISDICȚIE
- LITIGII
- OPERAREA MĂRFURILOR

AVEMAR
EPI
Constanța - 1999

SEMINARUL DE BIBLIOTECONOMIE ROMÂNNO-AMERICAN

la a 3-a editie

În planul comunicării profesionale, ultimul deceniu a fost pentru bibliotecă românească dens și efervescent în contacte naționale și internaționale, recuperatorii, am putea spune, pentru lunga perioadă de izolare, necesare și firești însă pentru un timp și un mediu informațional. Fenomenul comunicării interbibliotecare la toate nivelurile se poate caracteriza chiar la o simplă trecere în revistă a variatelor forme de manifestare ca un fenomen necesar și benefic pentru accesul la informație, amplu, dinamic, catalizator și creator pentru evoluția bibliotecilor, ca instituții cu funcții specifice în prelucrarea și transferul informației, în ritmul alert impus de progresele tehnologiei informației.

S-a creat într-o primă fază posibilitatea cunoașterii performanțelor instituțiilor străine prin vizite de documentare în mari biblioteci din Europa, SUA și chiar din alte continente, prin burse de studiu, prin vizite ale specialiștilor străini în România.

A urmat faza implicării profesioniștilor români în dezbaterile marilor teme ale domeniului și a cooptării unor specialiști de elită în organisme internaționale de profil.

Receptivă la noile oportunități de informare în profesie, Biblioteca Județeană Constanța a asigurat condiții pentru realizarea tuturor formelor de comunicare amintite mai sus: vizite, participări la simpozioane internaționale, burse la biblioteci din străinătate. Posibilități mai mari au existat pentru participarea la întrunirile de specialitate din țară. În această ultimă categorie se înscrie și participarea noastră (Adriana Gheorghiu și Georgeta Petre din Serviciul Dezvoltarea și Prelucrarea Colectiilor. Referințe generale) la ediția a 3-a a Seminarului româno-american de la Timișoara, în perioada 7-10 august 2000.

Istoria acestui seminar este scurtă, dar semnificativă pentru modul exemplar cum o idee valoroasă este receptată și prinde substanță în mediile interesate. Pentru că, cel puțin în realizarea unei astfel de manifestări se ivesc dificultăți de organizare imense, responsabilitățile celor trei factori implicați (mediator, gazde și invitați) presupun competență, inițiativă, dinamism, tenacitate, pasiune și inevitabil resurse financiare.

Ideea unui dialog profesional româno-american datează din 1995 și aparține unei specialiste în domeniu, cunoscută de bibliotecarii din țară, prin intermediul articolelor din paginile revistei "Biblioteca", doamna **Hermina G. B. Angheliescu**. Beneficiara a unei burse Fulbright în biblioteconomie și știința informării la Universitatea Texas din Austin, colaboratoare în ultima perioadă la Wayne State University, Detroit Michigan, s-a implicat încă de la începutul stagiului într-o întreprindere tenace de valorificare și ceea ce este deosebit de meritoriu, de comunicare în modalități variate a acumulărilor personale către colegii din țară. Cu perspectiva unui bibliotecar român, relatările periodice din revista "Biblioteca" ne-au fost ghid în universul bibliotecilor din Anglia, SUA, ne-au introdus în realitățile specifice bibliotecii americane, au răspuns multor întrebări posibile.

Inițiativa unei întâlniri directe a specialiștilor americani și români ca formă superioară și eficientă de informare și comunicare profesională a fost receptată pozitiv și entuziast de trei mari biblioteci universitare: BCU Cluj, BCU Iași și BCU Timișoara și se întvedeau șanse de desfășurare periodică. Ceea ce s-a și întâmplat.

Prima ediție s-a desfășurat în 1996 la Cluj și Iași. În 1998, Biblioteca Județeană Cluj "Octavian Goga" a fost gazdă pentru a **doua ediție** a seminarului cu tema: managementul de bibliotecă. Lucrările acestei reuniuni și ale conferinței cu arhivistii pe aceeași temă, a managementului de arhivă au fost publicate în *volumul Management pentru viitor: Biblioteci și arhive*, Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 2000, având ca editori pe Hermina G. B. Angheliescu și István Király.

Tema propusă de gazda celei de-a **treia ediții**, Biblioteca Centrală Universitară "Eugen Todoran" din Timișoara este de maximă actualitate pentru orice bibliotecă din lume: **Necesitățile utilizatorilor și familiarizarea cu resursele informaționale în pragul mileniului.**

Lucrările specialiștilor americani, bibliotecari profesori, profesori asociați la facultățile de biblioteconomie și știința informării din două mari universități: Wayne State University din Detroit, Michigan și University of Texas din Austin au abordat din perspective diferite

problematica bogată a relației: bibliotecă-informație-utilizatori. Iată câteva din titlurile intervențiilor: *Un nou mileniu: o nouă idee despre serviciul de referințe*, *Dezvoltarea colecțiilor de referințe*, *Tranziția serviciilor de referințe către înalta tehnologie*, *Utilizarea în comun a resurselor*, *Servicii de referință pentru cititorii în vârstă*.

Pentru bibliotecarii români participanți la seminar, temele dezbătute nu au constituit noutăți. Ele au fost abordate și comentate și în România și constituie în continuare o preocupare importantă pentru toate instituțiile bibliotecare, indiferent de rețea, de mărime sau alte criterii. Deosebirea importantă este sesizabilă însă pe plan conceptual. În SUA (ca și în Canada, Anglia și țările nordice), echivalentul pentru utilizatorul bibliotecii din școala biblioteconomică europeană este "client", "consumator de servicii informaționale", uneori "patron" sau "partener". Diferența nu este numai de terminologie, este mult mai profundă și se explică prin aplicarea principiului eficienței și competiției din economie tuturor categoriilor de servicii, chiar și celor de bibliotecă: misiunea bibliotecii de azi este de a asigura servicii de informare eficiente pentru toate categoriile de consumatori, în condiții de concurență cu alți furnizori de servicii similare. În mod practic acest deziderat se realizează printr-o strategie managerială nouă, în care toate activitățile importante de bibliotecă (dezvoltare, prelucrare, informare, etc.) sunt abordate și planificate în funcție de această prioritate.

Concluzia audierii acestor expuneri este, simplificând probabil, că validarea tuturor activităților de bibliotecă se realizează numai în asigurarea unor servicii informaționale performante și competitive. Într-o bibliotecă modernă crește rolul bibliotecarului de referințe, ca interfață între potențialul de oferte informaționale al bibliotecii și cererile clientului. Reproducem din materialul doamnei Profesor **Judith J. Field** "Un nou mileniu: o nouă idee despre serviciul de referințe" câteva exigențe pe care trebuie să le îndeplinească un bibliotecar de referințe: «În ziua de azi, bibliotecarii de referințe trebuie să dezvolte colecții de materiale atât tipărite, cât și netipărite, care să satisfacă nevoia de informație a cercetătorilor. Trebuie să înțeleagă cerințele utilizatorilor din punctul de vedere al cantității și tipurilor de materiale, să se poată referi cu exactitate la ce există în alte colecții [aplicarea principiului partajării și utilizării în comun a resurselor], să servească drept instructori, care să învețe pe cititori să folosească diferitele tipuri de echipamente... să își asume titlul de "maestru în tehnologie". Dar ultima și cea mai mare provocare lansată bibliotecarilor este cerința de a oferi tuturor utilizatorilor servicii de calitate. Și toate acestea într-o perioadă în care se alocă puțini bani pentru personal și pentru materiale, în care tehnologia se schimbă tot mai repede, în care resursele netipărite sunt din ce în ce mai numeroase și în care utilizatorii sunt sau nu bine informați, dar, în mod sigur, pretențioși.»

În aceeași intervenție, s-au expus: "Carta drepturilor utilizatorului", în fapt tot atâtea îndatoriri pentru bibliotecari, "Modelul comportamentului în serviciul de referințe", sfaturi pentru mărirea satisfacției utilizatorului.

Percepția noastră inițială a fost că se construiește un adevărat cult al utilizatorului, că se dezvoltă o strategie complicată pentru atragerea și fidelizarea acestuia. Dar, la o analiză mai atentă a realităților societății occidentale și americane în special, în condițiile în care există deja o ofertă bogată de servicii de informare, în care un calculator personal nu constituie o excepție și prestările de servicii informatice sunt larg accesibile, este vizibilă tendința de concurență între furnizorii de informații și probabilitatea pierderii de către bibliotecă a unor sollicitanți de servicii informaționale. Pentru noi această amenințare este foarte îndepărtată, dar va trebui luată în calcul în modernizarea serviciului de referințe, a serviciilor de bibliotecă în general.

O temă interesantă a fost abordată în expunerea domnului **W. Bernard Lukenbill**, profesor la Universitatea Texas din Austin: *marketingul social al bibliotecilor*. Într-o accepție mai generală, "marketingul social este aplicarea unor principii din marketing la unele probleme speciale, cu scopul de a schimba comportamentul social în beneficiul public și al societății". Prin metode specifice, bibliotecă se poate implica în acțiuni de marketing social: campanii de susținere a unor idei și acțiuni civice, de influențare în renunțarea la unele deprinderi

dăunătoare. O campanie de marketing social pentru bibliotecă ar putea fi inițiată pentru schimbarea atitudinii, comportamentului general sau al unor grupuri față de bibliotecă. Mărturisim că trebuie să medităm mult la această temă: bibliotecă are capacitatea de implicare și intervenție benefice în asemenea campanii de interes social.

Ne-am oprit poate mai mult la aceste două intervenții, în mod subiectiv, desigur, dar am considerat că ele exprimă cel mai direct mesajul bibliotecarilor americani despre rolul bibliotecii în societatea modernă, rol care se manifestă pe două planuri, direcții complementare: comunitate-bibliotecă și bibliotecă-comunitate. Pentru prima direcție, bibliotecă este un univers informațional concentrat, deschis și dinamic unde membrii comunității, pe baza liberelor opțiuni au dreptul să beneficieze de servicii informaționale multiple și diversificate, corespunzătoare cu cererile moderne de studiu, recreere și informare. Se observă că rolul bibliotecii, de fapt cel clasic este adaptat specificului societății moderne, cu exigențe profesionale specifice și interdisciplinare sporite pentru bibliotecari, care au datoria să asigure servicii mult mai aplicate, mai adaptate pentru utilizatorii ei. Cât despre cea de a doua direcție, implicarea bibliotecii alături de alte instituții și organizații în ample acțiuni sociale cu caracter educativ predominant, fără a fi o inovație, este abordată din perspectiva modernă a marketingului social, cu un impact mai puternic în grupurile țintă.

Celelalte intervenții au completat tematica seminarului cu sugestii metodologice pentru dezvoltarea colecțiilor de referințe prezentate de profesorul **Donald G. Davis**, cu relatarea strategiei de implementare a noii tehnologii la Oakland Community College din Detroit, proiectată de doamna **Mary Ann Sheble**, director de sisteme de bibliotecă, acțiune în care bibliotecarii de la serviciul de referințe au avut un aport decizional și experimental important. Luând ca punct de plecare aserțiunea parafrazată "Nici o bibliotecă nu este o insulă întreagă în sine", profesorul asociat **Gordon B. Neavill** a dezvoltat o pledoarie pentru utilizarea în comun a resurselor, paralel cu o aplicație de accesare a bazei de date OCC Libraries Detroit, în care participanții români au formulat cereri diverse. Noi, bibliotecarele de la Constanța am dorit să aflăm dacă și ce informații despre Dobrogea există în cataloagele electronice ale acestei rețele. S-au obținut 54 referințe în opțiunea de accesare geografic. Interesul pentru evoluția bibliotecii românești, o consecință benefică a edițiilor anterioare ale seminarului a manifestat doamna profesor asociat la University Texas Austin **Irene Owens** prin comunicarea "O misiune posibilă: Importanța culturii și a schimbării organizaționale pentru democratizarea unor biblioteci românești." Expunerea doamnei **Jeanette Woodward**, director adjunct la David Adamany Library, Wayne State University a demonstrat atenția acordată de bibliotecă americană categoriilor speciale de utilizatori: *Servicii de referință pentru cititorii în vârstă*.

Spiritul de lucru american a fost evident pe tot parcursul lucrărilor: urmărirea obiectivului prin desfășurarea tuturor punctelor anunțate în program, punctualitatea, claritatea și precizia expunerilor, accentuarea ideilor esențiale, evidențierea mesajelor. Dar, în același timp spiritul deschis, talentul stabilirii contactelor cu colegii români, modestia, umorul au contribuit la crearea unei atmosfere de lucru profesionale dense, dar destinsă, în care s-a realizat un transfer benefic de informații pentru ambele părți. În ultima zi, invitații americani au dăruit participanților ultima ediție din *The World Almanac and Book of Facts 2000*, lucrare de referință importantă.

În final aducem cuvinte de mulțumire conducerii și bibliotecarilor, informaticienilor și tuturor celor de la Biblioteca Centrală Universitară "Eugen Todoran" care au asigurat condiții excelente pentru desfășurarea acestui seminar.

Bibliografie

Necesitățile utilizatorilor și familiarizarea cu resursele informaționale în pragul mileniului / Biblioteca Centrală Universitară "Eugen Todoran". Timișoara: Brumar, 2000, 140 p.

Georgeta PETRE

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ CONSTANTA

FOND DE PUBLICAȚII : 615.753 exemplare
(cărți, ziare, reviste și nonpublicații)

• SĂLILE DE LECTURĂ	• FILIALA nr. 1 Str. Izvor nr. 23; Tel.: 636508	• BIBLIOTECA BRITANICĂ (în colaborare cu Consiliul Britanic București) Str. Mircea cel Bătrân nr. 104A; Tel.: 618365
• SECȚIA ÎMPRUMUT - ADULȚI	• FILIALA nr. 3 Str. I.C. Brătianu nr. 64; Tel.: 627087	• BIBLIOTECA "OVIDIUS" CHIȘINĂU (în colaborare cu Biblioteca B.P. Hașdeu - Chișinău); Tel.: 022 727894
• SECȚIA PENTRU COPII	• FILIALA nr. 4 "CLUBUL ELEVILOR" Str. Soveja nr. 17; Tel.: 615327	• CENTRUL DE INFORMARE COMUNITARĂ Str. Mircea cel Bătrân nr. 104A; Tel.: 553206
• SECȚIA MUZICALĂ Str. Mircea cel Bătrân nr. 104A Tel.: 616244; 616245	• FILIALA nr. 5 Str. Fragilor nr. 7; Tel.: 518681	

METODE DE OPTIMIZARE A ACTIVITĂȚII DIN COMPARTIMENTUL CATALOGARE - CLASIFICARE

În cartea sa cu titlul incitant **Societatea cucerită de comunicare**, cercetătorul Bernard Miège definește COMUNICAREA ca un **fact social total**. Aceasta afectează, influențează viața publică, politică și culturală a societății moderne.

Spațiu privilegiat al comunicării, biblioteca reprezintă un serviciu public fundamental pentru comunitate, având funcția de a furniza informații și documente și de a fi un element esențial pentru lectură și studiu; ca instituție de cultură, biblioteca stimulează, sprijină activități culturale complexe, cu adresabilitate largă.

Biblioteca modernă stochează, procesează informații utile publicului larg, înlesnind și accesarea lor. În ultimii ani, încearcă să ofere răspunsuri coerente, adecvate cererilor de informații **specializate**, formulate de specialiștii din diverse domenii. (Bibliotecile cu acces public la computer dispun de baze de date pentru subiecte limitate).

În prezent, în condițiile unei dotări tehnice corespunzătoare, biblioteca modernă tinde să se transforme într-un **centru de informare**. Diseminarea de cunoștințe pentru un public larg se leagă de transmiterea rapidă și corectă a informațiilor, fie în format electronic, fie în mediu tradițional, pe suport de hârtie.

Furnizarea informațiilor este precedată în mod necesar de prelucrarea documentelor de bibliotecă.

Activitatea de prelucrare a cărților se desfășoară în mai multe etape: 1. achiziții; 2. evidență; 3. catalogare și clasificare; 4. conservare și comunicare a colecțiilor. Tehnic vorbind fiecare etapă are caracteristicile ei, dar informațiile "curg" într-un flux continuu.

Importanța deosebită a segmentului CATALOGARE-CLASIFICARE rezidă în produsele finite rezultate în urma procesului: **fișele de catalog**. De calitatea acestor fișe depind:

- Completitudinea și rigoarea instrumentelor de informare (cataloge, bibliografii, fișiere tematice, baze de date).
- Multitudinea de posibilități de identificare a informațiilor.
- Rapiditatea de regăsire a documentelor solicitate.

Este deja un loc comun "bibliotecăresc" faptul că o fișă redactată greșit înseamnă un document pierdut, o informație blocată.

Activitatea din compartimentul CATALOGARE-CLASIFICARE are obiective specifice, cărora li se subsumează cerințe și urgențe deosebite; dintre acestea, menționăm:

- Împărțirea personalului în **mini-echipe**, cu responsabilități precise, **individualizate**, în funcție de abilitățile profesionale ale fiecărei persoane, raportate la tipul de activitate (descriere / clasificare / operațiuni auxiliare), la structura tematică și la gradul de dificultate al documentelor de prelucrat.
- Înșurubirea de către fiecare persoană a sistemului integrat de bibliotecă TINLIB în vederea dinamizării activității de catalogare-clasificare. Buna cunoaștere a bazei de date și a softului de căutare reprezintă o condiție absolut necesară pentru ca bibliotecarul să ofere un sprijin competent cititorilor. În perspectiva constituirii unei **baze catalografice colective** la nivel național, abilitățile de operare PC ale bibliotecarilor sunt indispensabile.
- Asigurarea unei catalogări coerente, care să țină seama de

normele standardizate de descriere a publicațiilor (ISBD), de sistemele de transliterare, de modificările indicilor de clasificare. Din statică, monotonă, previzibilă, activitatea de catalogare și indexare a devenit o muncă dinamică, nu lipsită de obstacole. Schimbarea recentă a ortografiei a antrenat schimbarea unor vedete și a impus reorganizarea unor fișiere (cu trimerile de rigoare). Modificările intervenite în sistemul de clasificare, mai ales "revoluția" înregistrată de clasa B (lingvistică-literatură) au fost asimilate și puse în practică din mers. Confrunțați cu situații noi, colegii din compartimentul de catalogare-clasificare dialoghează, se consultă pentru a realiza descrieri și indexări unitare, corecte. Practica a impus instituirea obiceiului de a **discuta cazurile dificile** și deschiderea unui **caiet de probleme** unde sunt menționate situațiile dificile întâlnite și soluția optimă adoptată. Departele de a fi "un document în plus", caietul cu dificultăți de catalogare crește ca volum și este consultat cu interes.

Asaltul noutăților și volumul de muncă a impus și instituirea unei **norme medii de lucru**, care se cere respectată și mai atent pe viitor.

Se impune de asemenea ca lucrările de referință (enciclopedii, dicționare) și publicațiile de specialitate să fie consultate ori de câte ori apar informații despre un subiect supus prelucrării sau subiectul în sine este inedit. Practicând o permanentă gimnastică a minții, asimilând și organizând informații / noțiuni "de ultimă oră" pentru a fi transmise mai departe utilizatorilor bibliotecii, catalogatorii / indexatorii capătă o cultură generală mereu "deschisă". Își dezvoltă astfel capacitatea de a veni în sprijinul cititorilor cu cele mai pertinente informații / sugestii.

d) Elaborarea unor instrumente de informare **complete, bine articulate, interrelaționate** într-o viziune sistemică, adaptate la necesitățile tot mai diversificate ale utilizatorilor. De multe ori, orizontul de așteptare al acestora din urmă se apropie mai curând de revistele de specialitate decât de cărți. Noutățile sunt abordate, de regulă, mai întâi în publicațiile periodice și apoi în cele monografice. Bibliotecarul din compartimentul de CATALOGARE-CLASIFICARE este printre primii, dacă nu primul, care i poate furniza cititorului informațiile trebuitoare despre studiile, tratatele recent apărute care tratează subiectul care-l interesează.

e) Conlucrarea activă cu celelalte compartimente și servicii din bibliotecă, în special cu compartimentul EVIDENȚĂ și cu cel al CATALOGELOR. Munca din compartimentele sus-amintite poate deveni mai eficientă, dacă este susținută de un **dialog constant între colegi**.

- Cercetarea atentă a cărților în vederea descrierii și indexării aduce uneori la lumină informații utile despre cărți utile sau cu o valoare deosebită care nu au fost achiziționate. Titlurile respective pot fi semnate de către catalogatorii colegilor din compartimentul COMPLETARE CARTE. La rândul lor, aceștia pot ajuta prelucrarea cu informații legate de datele de apariție ale cărților (loc, editură, an, suplimente de tiraj, etc.).

- În vederea **dinamizării** circuitului cărții până la intrarea ei în

depozit, sugerăm ca operațiunea de cotare a acestora să se facă în compartimentul EVIDENȚĂ.

- Bibliotecarul care lucrează la CATALOGAGE dialoghează direct cu cititorii. Cunosce pe viu topul cererilor de lectură și informare în funcție de vârsta și pregătirea utilizatorilor, întocmesc chiar mini-bibliografii pe diverse teme, ecou direct al solicitărilor la un moment dat. Există la CATALOGAGE mini-bibliografii legate de formarea universului, plante, animale, poluare, economia de piață, personalități, etc. Prezența lor pe pupitrul custodelui s-a dovedit extrem de utilă în perioada sesiunilor de examene, a evaluărilor. Bibliotecarii din compartimentul CATALOGARE-CLASIFICARE pot completa săptămânal aceste mini-bibliografii cu titlurile pe care tocmai le-au prelucrat și au ajuns în depozit. Colaborarea dintre cele 2 compartimente poate însemna o economie de timp extrem de utilă în perioadele de asalt, dar și o reacție mai promptă la cererile cititorilor, cereri tot mai variate și adesea formulate vag.

În aceeași sferă a semnalărilor utile, propunem ca în fiecare săptămână să se afișeze în sala catalogelor un **semnal editorial** cu 3-4 propuneri de lectură din **ultimele achiziții** ale bibliotecii, de exemplu câte un titlu din beletristică, bibliografia școlară, cursurile universitare (drept, medicină, etc.) și domeniul calculatoarelor. Aceste sugestii cu **impact vizual** ar putea trezi interesul tinerilor cititori, dispuși să primească informația, dar mai puțin s-o caute cu răbdare.

Dialogul între compartimentele bibliotecii, bazat pe **sistemul feed-back** oferă mai multe avantaje:

- Eventualele omisiuni sunt semnalate și completate, iar erorile sunt eliminate.
- Informațiile cerute de utilizatori circulă mai repede dinspre serviciile tehnice spre public.
- Bibliotecarii au sentimentul că fac parte dintr-o **echipă de succes**, în care toți colegii dau și primesc sugestii utile. Sintagma "echipă de succes" nu trebuie privită, credem, ca o vorbă goală. Servirea eficientă a utilizatorilor nu depinde exclusiv de existența unui suport electronic performant. Bibliotecarii **instruiți și competenți** sunt cei care coordonează și controlează funcțiile automatizate.

Deschiderea și competența cu care catalogatorii / clasificatorii vin în întâmpinarea solicitărilor publice sunt unitățile de măsură ale muncii lor. Un catalogator / indexator eficient furnizează utilizatorilor o informație **clară, sistematizată, ușor de accesat pe mai multe chei de căutare**.

În lipsa unui suport informatic suficient, bibliotecarii din compartimentul de prelucrare – și nu numai ei – își probează valoarea profesională cu seriozitate și competență, corelând **documentarea personală** continuă cu exigențele cititorilor.

Până când biblioteca virtuală electronică și catalogul electronic cu acces la textul integral vor deveni fapt împlinit, catalogatorii / indexatorii – furnizorii de informație – trebuie să găndească cu viteză secolului XXI dar cu mijloacele materiale ale secolului XX.

Dana-Camelia BERARIU

L-am cunoscut în anul 1957, când terminând facultatea de biblioteconomie din București, venea la Constanța, numai după câteva luni pe care le petrecuse la B.C.S. (Biblioteca Națională), ca bibliotecar, fiind numit director al Bibliotecii Regionale Dobrogea, unde eu lucram din anul 1954 ca bibliotecar șef.

Venirea lui la conducerea bibliotecii tomitane a fost benefică, de la acea dată s-a purces la o organizare tehnică normală, la selecționarea atentă a personalului, la stabilirea Compartimentelor funcționale adecvate și fixarea atribuțiilor lor în concordanță cu procesele tehnice și organizatorice menite a asigura o activitate coerentă și eficientă în sprijinul satisfacerii nevoilor de studiu, documentare și lectură a cititorilor din acea perioadă.

Îmi amintesc cu venerație de acea perioadă, când trudeam împreună cu el, la organizarea împrumutului de publicații cu acces liber la raft, câte 12-14 ore pe zi, sau când mergeam la sate, pentru înființarea de biblioteci comunale, reușind ca la sfârșitul anului 1958, să avem bibliotecă în fiecare centru de comună cu lucrător salariat (157 la număr) și filiale în satele aferente. Ne deplasam în teritoriu în echipe de 2-3 lucrători de la regiune și lucram efectiv la inventarierea, clasificarea și cotașia publicațiilor, la aranjarea acestora la raft, câte 10-15 zile pe lună.

El se oprea adesea la noi, căutând să ne asigure condiții cât mai normale de cazare și masă, când timpul îi permitea, lucra împreună cu noi zile întregi până noaptea târziu – era ca argintul viu – când îl căutam la sediu prin telefon pentru vreo lămurire aflam că era la Negru-Vodă, Fetești, Măcin sau Tulcea.

Am lucrat împreună cu el – o bună perioadă de timp – la organizarea și consolidarea activității bibliotecilor raionale, în special pentru îmbunătățirea activității lor metodice (fiecare raion având de controlat și îndrumat între 18-25 de biblioteci comunale).

Periodic, organizam cursuri de calificare a bibliotecarilor comunali și raionali, fie la Constanța, fie în alte localități (la Eforie Nord – în perioada de extrasezon – timp de 30 zile – se convocau în perioada octombrie-decembrie cursuri pentru 50-60 bibliotecari, trei serii. La acestea, lecțiile de specialitate erau predate, de regulă, de Ghiță Popescu, Hristu Alexandru, Zina Șchiopu, Călinescu Constanța, Stela Motoc și de subsemnatul. Se predau lecții teoretice, dar însoțite de aplicații practice, conduse cu multă competență de responsabilii de seminarii (Zina Șchiopu, Călinescu Constanța, Omer Sinasi, Stela Motoc). Se făcea o treabă serioasă și eficientă – la sfârșitul cursului se dădea un examen pretențios, președintele Comisiei, fiind de regulă Ghiță Popescu, uneori la aceste cursuri primeam și ajutorul serviciului metodic

G H E O R G H E
P O P E S C U

Patriarh al
biblioteconomiei
românești

din cadrul Bibliotecii Centrale de Stat prin persoanele neuitărilor meseriași în tainele biblioteconomiei, Atanasie Lupu și Gheorghe Bondoc.

În perioada sa de director la Constanța, el a reușit să formeze aici o echipă excelentă de bibliotecari, ce se completau unul cu celălalt, o atmosferă de lucru destinsă și în același timp responsabilă, fapt ce a condus la întronarea unei discipline neimpuse, fiecare din membrii echipei se străduia să-și îndeplinească în mod corect și la timp obligațiile ce îi reveneau. În timpul liber știa să se mobilizeze la agape plăcute ce contribuiau din plin la sudarea echipei noastre. Ne respectam reciproc unul pe celălalt. Aveam adesea cu el discuții contradictorii cu privire la luarea unor decizii, accepta dialogul fără nici o rezervă, dar avea un tact diabolic de a-și susține punctul de vedere, fără să jignească, reușea foarte adesea să mă convingă că are dreptate, dar uneori, când constata că nu avea dreptate, recunoștea cu nonșalanță acest lucru. Timpul cât am lucrat cu el îl consider cel mai benefic din cariera mea, de la el am învățat să fiu un subaltern agreabil și acceptat de colectiv și apoi să-mi asum condiția de șef al instituției.

În anul 1965, am devenit director al bibliotecii până m-am pensionat în anul 1997, și în tot acest timp, atunci când îmi era greu, mă întrebam: "Cum ar fi procedat în o atare situație Ghiță Popescu?"

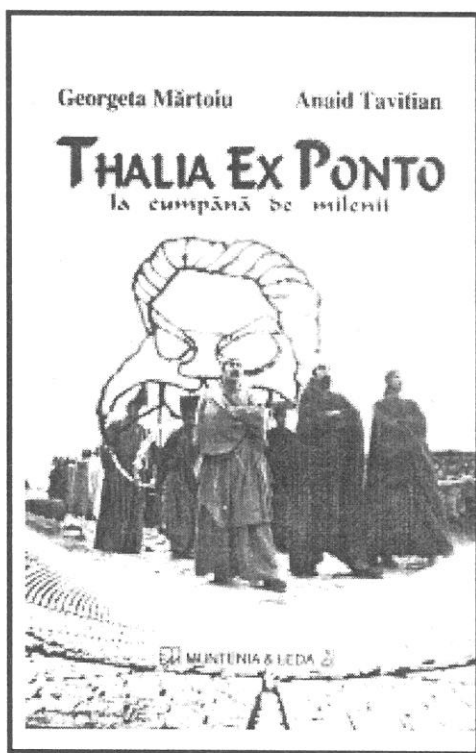
Am regretat faptul că viața ne-a despărțit, el a plecat la București, ma întâi director adjunct la Biblioteca Centrală de Stat apoi la Consiliul Culturii, după care peste 25 de ani să se ocupe de pregătirea profesională a bibliotecarilor, în cadrul Centrului de perfecționare. A făcut-o după părerea mea bine, chiar dacă au existat păreri contradictorii. A încercat și de cele mai multe ori a reușit să conducă module destul de interesante și benefice pentru majoritatea categoriilor de bibliotecari, uneori în perioade destul de dificile pe care bibliotecile au fost obligate să le parcurgă. Se apleca atent asupra tuturor problemelor pe care cursanții le aveau (la locul lor de muncă, în perioada de desfășurare a cursurilor, și chiar din viața lor personală).

Am fost alături de el, ultima oară, în anul 1997, în calitate de președinte al unei Comisii de atestare, când am putut constata atenția pe care o acorda fiecărui cursant și în același timp încrederea pe care o aveau elevii pe care îi păstora în persoana lui, nu m-am putut abține și l-am numit: "patriarh al biblioteconomiei românești", și reflectând acum, când el ne-a părăsit, consider că a făcut mult pentru breasla noastră cu dăruire și har profesional.

Dumitru CONSTANTIN-ZAMFIR

TEATRUL CONSTĂNȚEAN LA SEMICENTENAR

Tradițiile artei teatrale în orașul pontic sunt prestigioase, dacă ne gândim că însuși Ovidiu, al cărui nume este înscris pe frontispiciul teatrului dramatic constănțean, a creat o piesă inspirată de extraordinarul personaj mitologic care a fost Medeea (operă ce nu s-a păstrat), iar în cetatea Tomis și în altele de la țărmul euxin există vestigii arheologice ce dovedesc prezența încă acum două milenii a reprezentărilor teatrale. În epoca modernă, curând după revenirea Dobrogei la patrie, în orașul ce abia se înfiripa, veneau trupe din țară, cu mari actori, Matei Millo fiind primul dintre aceștia, ce au ținut mereu vie, aici, flacăra artei scenice. Sălile Cazinoului, Elpis sau Tranulis (azi Fantasio) sunt martore ale dragostei constănțenilor pentru teatru, iar anul 1951, prin înființarea primului teatru stabil la Constanța, a însemnat un moment fast în viața spirituală de la Pontul Euxin. Ideea de a aduna între două coperti rânduri emoționante ce configurează istoria, devenirea Teatrului "Ovidiu" aparține doamnei Georgeta Mărtioiu și domnișoarei Anaid Tavitian; prima a activat ca secretar literar încă din anul 1956, cealaltă a îndeplinit această funcție de două decenii încoace. Cartea nu se dorește o monografie, cum precizează autoarele într-o

"Motivație", ci o suită de evocări semnificative, scrise cu talent publicistic și cu dragoste față de toți cei ce au trudit cu pasiune, adesea în condiții grele, de uscăciune ideologică și privațiuni financiare, la dezvoltarea artei scenice în orașul Constanța, (cotat mereu și mereu ca o cetate mercantilă, aculturală). Volumul este deschis de scriitori, publiciști și oameni de teatru, legați de instituția constănțeană: dr. Aurelia Lăpușan, dr. Romeo Profit (unul dintre fondatorii teatrului), prof-univ. dr. Ileana Berlogea, prof. univ. dr. Ion Coja (dramaturg), Carmen Chihaia, dr. Dan Tărchiță (dramaturg), Dominic Dembinski (regizor), Vasile Cojocaru (actor și poet).

Bazată pe propria lor experiență, cele două autoare reușesc să creioneze, etapă cu etapă, viața teatrului constănțean, să schițeze profilurile artistice ale creatorilor care l-au slujit de la înființare, ca actori, regizori, scenografi, ale dramaturgilor constănțeni, fără a uita pe cei ce au contribuit la această construcție având profesii diverse, dar devotați artei scenice – recuziteri, mașiniști, impresari, economiști etc. Materialul publicistic este fericit completat de un solid material documentar (lista angajaților teatrului din 1951 până în 2001), repertoriul

acestui, fotografii din spectacole, portrete ale actorilor). Totodată, este prezentat și Teatrul de păpuși, ca secție a teatrului din anul 1956, care, de-a lungul vremii, s-a impus ca unul dintre cele mai bune teatre de profil din țară, participând la numeroase manifestări naționale și internaționale, unde a obținut premii și distincții.

În încheiere, reproduce, aceste rânduri scrise de neobositul istoric al teatrului din ținutul pontic, fostul actor și secretar literar, Romeo Profit: "Luminile pâlpâie, scad în intensitate până se sting, rămânând aprinde numai cele care inundă scena. Cortina se ridică. Începe un nou spectacol, probabil mai frumos, care va dura alți cincizeci de ani.

Când se va stinge ecoul ultimei replici, poate unii își vor șterge o lacrimă de nostalgie, duiosie sau extaz. E sigur însă că toți vor izbucni în aplauze furtunoase. Vor fi aplauzele binemeritate ale centenarului".

Volumul, intitulat "Thalia Ex Ponto". La cumpănă de milenii, a apărut la editurile Muntenia & Leda, în anul 2001, sub redacția lui Valentin Sgarcea, prozator și cronicar dramatic, în condiții grafice de excepție.

C. Const

PRESĂ ȘI TEATRU ÎN DOBROGEA

Cunoscuta ziaristă Aurelia Lăpușan a debutat editorial cu o carte de confesiuni sentimentale (**Sposedania unei femei**, Editura Europolis, 1995), urmată de un volum de poezii lirice (**Chemarea dragostei**, Editura Muntenia, 1996), după care a schimbat "registru" beletristic – prima sa vocație – în favoarea cercetării arhivelor din Cernavodă, Medgidia, Techirghiol și Constanța pentru cele patru abordări publicistice privind aceste două orașe (**Cernavodă**, Editura Mondogrof, 1995; **Medgidia-Carasu**, Editura Muntenia, 1966; **Techirghiol pentru Europa**, Editura Alma-Galați, 1996; **Constanța, memoria orașului**, vol. I, Editura Muntenia, 1998).

Se vede că pasiunea pentru cercetare a continuat să-i domine preocupările în anii din urmă, întrucât ultima sa carte – **Presă și teatru în Dobrogea**, Editura Mondogrof, 2000 – este rezultatul unui studiu serios, de lungă durată, profesionist. "O tematică mai puțin cercetată", declară cu justificat orgoliu autoarea în Motivația din primele pagini ale volumului, care este în fond teza sa de doctorat susținută la Universitatea de Teatru și Film din București, sub îndrumarea prof. univ. dr. Ion Toboșaru.

Cunosătoarea a receptării actului teatral în presa locală, Aurelia Lăpușan și-a propus să pună "în valoare, dintr-o perspectivă cuprinzătoare, rolul și locul presei dobrogeene în dezvoltarea și consolidarea vieții social-culturale românești, implicat a fenomenului teatral."

De altfel, se observă fără greutate alternanța analizei teoretice, bazate pe o bibliografie fundamentală (vezi cap. Cultură. Teatru. Sociologia presei. Cultura și civilizația teatrului sau Cronica – gen

jurnalistic. Definiție. Rol formator. Nașterea criticii dramatice românești. Funcțiile criticii literar-artistice. Fiabilitatea mesajului jurnalistic. Atitudinea estetică – realitate și frumos artistic. etc.), cu analiza "aplicată" a culturii teatrale din spațiul dobrogean în prima jumătate a secolului al XX-lea (cap. al III-lea, care ni se pare redactat cu o nedismulată bucurie a relevării faptului inedit de presă...).

Cititorul interesat de acumulările și manifestările de gând și faptă ale unor personalități devotate Cetății va descoperi în cartea Aureliei Lăpușan lumea fascinantă de la Pontul Euxin desenată cu mână fermă în portrete, evocări (obiective dar și sentimentale), extrase din presa vremii. Autoarea ne aduce sub privire testamentul unui primar constănțean de ispravă (**Mihail Coiciu**), schița Palatului cultural al Constanței, rămasă doar în proiectul arhitectului Petre Antonescu, din anul 1926, eforturile intelectualilor de la Liga culturală, filiala Constanța, pentru constituirea unui edificiu teatral, susținute de un om de afaceri cu generoase atribute de mecenat (**Demostene Tranulis**), prezența activă a marelui actor **Constantin Tănase** la Techirghiol ș.a.

După o "istorie la zi" reconstituită mai grăbit și un bogat capital de anexe (cuprinzând interviuri cu artiștii ai teatrelor din Constanța și București, cronici teatrale, reportaje), lucrarea – ca orice opus publicistic ce se respectă – se încheie cu o substanțială bibliografie și un exhaustiv indice de nume.

Cartea Aureliei Lăpușan își merită locul în bibliotecile publice cât și în cele particulare, răspunzând cerințelor de informare ale celor interesați de fenomenul cultural dobrogean.

Rodica BADEA

O REVISTĂ UITATĂ

O mare publicație de cultură, **Revista Fundațiilor Regale**, care a marcat cea mai controversată perioadă a vieții spirituale românești – ultimele două decenii ale primei jumătăți a veacului al XX-lea – a fost multă vreme, din pricini diverse (cum se va vedea) ignorată exegetic și, deci, puțin valorificată informațional. Deoarece biblioteca tomitană deține întreaga colecție a publicației, autorii acestui articol au în lucru un index al acesteia, care, dacă va fi publicat, va constitui, sperăm, un util instrument pentru cei ce vor să cerceteze R.F.R.

A apărut din ianuarie 1934 până în decembrie 1947. Câteva numere speciale au fost dedicate unor personalități, evenimente, zone geografice etc., imprimate cu o grafică aparte. Menționăm numerele dedicate lui Eminescu – iulie 1939, Carol II – iunie 1940, Basarabiei și Bucovinei, lui Ion Antonescu – august/septembrie 1941, Carol I – mai 1939, Titu Maiorescu – martie 1940, Mihail Kogălniceanu – iulie 1941 și Carmen Sylva – decembrie 1943.

Apreciată în antimitate, ca atare, de spiritele lucide, înalt responsabile, ale culturii naționale, statutul publicației a devenit unul controversat, revista fiind tratată, adesea, cu o nedreaptă și suspectă cecitate ideologică, valoarea-i de ansamblu fiindu-i pusă sub semnul întrebării de mulți specialiști. Nu greșim afirmând că și după 1990, R.F.R. a fost neglijată de presa culturală, de universități și cercetători, din rațiuni extraliterare.

Presupunem că foștii comuniști o repudiază pentru cătimea de regalism și legionarism prezente în articolele publicate, dar "uită" câte servicii le-a adus în anii 1945-1947; pentru motive similare o dezavuează și ex-legionarii precum și mai vechii și actualii regaliști. O parte dintre literații de azi – neangajați politic – îi reproșează, la rândul-le, cele trei isme citate, comițând eroarea de a nu avea în vedere ceea ce a fost și a rămas predominant, fundamental în statutul R.F.R.:

independența, eclecticismul, aspirația către sintetizarea valorilor naționale.

Se pot distinge în evoluția revistei, marcată de spiritele conducătorilor acesteia (directori, redactori șefi, secretari de redacție), câteva etape. Astfel, epoca de maximă amplitudine valorică s-a înregistrat în anii 1934-1940 (purtând amprenta unor personalități ca **Paul Zarifopol**, **Camil Petrescu**, **Radu Cioculescu**, **Petru Comarnescu**, **Mihail Sebastian**, **Șerban Cioculescu**, **Vladimir Streinu**, **Perpessiciu**, **George Călinescu**, **Tudor Vianu**, **Mihail Sadoveanu**, **Tudor Arghezi**, **Lucian Blaga**, **Vasile Voiculescu**, **Ion Pillat** etc. sau ca **N.M. Condiescu**, **Al. Rosetti** și însuși patronul acesteia, regele **Carol II**). Etapa următoare este una dilematică, dificil de evaluat obiectiv și pentru că istoriografia românească dogmatică a pus în circulație idei false, neadevăruri flagrante, conform cărora R.F.R. decăzuse complet, fiind etichetată ca o publicație "fără nivel valoric", "oficină" sau "unealtă a politicii fasciste". Din mai 1944, până în septembrie 1945 a existat o etapă intermediară, aceea a încercării de revitalizare a Revistei și a Fundațiilor, aflate acum sub patronajul regelui Mihai I, scăpat de surzăvegherea lui Ion Antonescu, preocupat de mersul războiului. Dar probabil că această ofensivă spirituală n-a plăcut noilor oficialități, fiindcă în septembrie 1945 preia conducerea R.F.R. Al. Rosetti. Noul director suprime colectivul de direcție, acționând flexibil ca un "diplomat în halat de cârturar", care a încercat să concilieze ideologiile vremii (oricum, mai târziu s-a văzut că oportunismul și compromisurile de atunci i-au permis, câtva timp, să penduleze între regalitate și ideologia de stânga). Însă revista, orice s-ar spune, n-a ajuns, până la dispariție (1947) a fi nici "oficină" de dreptăta, nici de stânga.

Singura monografie aparține Mioarei Apolozan: **Aspecte de istorie literară**. București, 1983.

Victor CORCHEȘ, Gelu CULICEA, Cătălina GRIDEANU

(continuare din pag. 17)

Continuă să publice poezii și în alte reviste ale vremii: **România literară**, condusă de Liviu Rebreanu; în **Discobol** a fost prezent, număr de număr, cu diferite recenzii la volumele ce apăreau atunci. A mai fost prezent cu intervenții originale în reviste ca: **Ulise**, **Litere**, **Viața literară** și în special la **Vremea**, unde a cunoscut și s-a împrietenit cu mulți din scriitorii de prestigiu ai vremii: Mircea Eliade, Al. Sahia, Pompiliu Constantinescu, F. Aderca, I. Anestin, Octav Șuluțiu, Petre Comarnescu, Mihail Sebastian, Mircea Ștefănescu, N. Davidescu etc.

Cu un an înainte de terminarea facultății (1936), obține o angajare la Mișcarea Culturală a Capitalei, avându-l ca șef pe profesorul de la Conservator, Mihail Vulcănescu, iar în momentul înființării Bibliotecii Municipale București (1937) este încadrat în cadrul noii instituții, unde director a fost numit Pompiliu Constantinescu. Cum acesta era însă extrem de ocupat (fiind și profesor de limba română la Liceul Aurel Vlaicu) lăsa ca toate treburile aferente organizării noii biblioteci să fie îndeplinite de ceilalți salariați. De altfel, curând și-a prezentat demisia, fiind numită în locul său Geta Rally – cea care va intra în istoria

biblioteconomiei românești ca specialist remarcabil în domeniul clasificării publicațiilor, ea fiind aceea care a avut, alături de Angela Popescu-Brediciu un rol de seamă la înființarea și organizarea Bibliotecii Naționale a României, în anul 1952, conducând cu rezultate remarcabile, mulți ani, serviciul de clasificare.

În anii de început ai bibliotecii, Pericle Martinescu s-a ocupat de achiziția noilor publicații, de evidența acestora, de întocmirea fișelor cărților și organizarea primelor cataloage.

În anul 1941 este transferat la Direcția Presei, din cadrul fostului Minister al Propagandei. Acesta avea, în acea perioadă, o activitate asemănătoare cu a **Agerpres**-ului (elaborarea de buletine informative, reportaje oficiale, difuzarea materialelor guvernamentale de presă etc.). Aici a lucrat împreună cu G. Macovescu, George Sbârcea, Aurel Tita, Septimiu Bucur. După evenimentele din august 1944, primul director al instituției a fost numit Grigore Preoteasa – pe care Pericle Martinescu îl cunoscuse din anii studenției. Sub direcția acestuia, în anul 1946, a luat ființă **Agerpres**-ul (la a cărei organizare tânărul Martinescu a contribuit din plin), la început ca organism al Direcției Presei, apoi a devenit independent. La conducerea acestuia a fost numit G.

Ivașcu, apoi Vasile Dumitrescu, după ce Agerpresul trecuse în subordinea noului Minister al Artelor și Informațiilor, condus de Constantinescu-Iași.

Începând cu anul 1948, împreună cu G. Baiculescu, de la Biblioteca Academiei, universitarul Victor Chereșteșu din Cluj, un reprezentant al sectorului editorial, Eugen Schiperu și un delegat al sindicatelor, primesc sarcina editării primei reviste de îndrumare a celor peste 12.000 de biblioteci (sătești, orășenești, sindicale, școlare etc.) cu tot atâția bibliotecari noi – numită la început **Călăuza cititorului**, apoi **Călăuza bibliotecarului**, - azi **Biblioteca**.

De remarcat faptul că Pericle Martinescu a fost, conform relatărilor sale, primul redactor al revistei: "... E cazul să spun că am întocmit eu singur, în 1948 (nu în 1949, eroare de datare) macheta și primul număr al revistei, de a cărei apariție m-am îngrijit până în 1952, când s-au găsit alții să mă înlocuiască..."

La începutul anului 1952 este izgonit pur și simplu din redacție, pe neașteptate și fără să i se dea nici o explicație în afară de aceea că: "dumneata ai servit regimul burghez și nu corespunzi din punct de vedere politic. Nu ni s-a găsit nici o vină, nici o lipsă în activitatea depusă..." Detalii despre perioada desfășurată la revistă sunt prezentate de Ioana Lupu

în Biblioteca nr. 7-8, pag. 255-257, 2000.

După ce fusese exclus din partid (1950) din aceleași motive, autorul romanului **Adolescenții de la Brașov** parcurge până în 1989 o perioadă extrem de grea, se simte exclus din viața socială activă. Această stare de lucruri îi este confirmată și de faptul că părinții săi sunt alungați din propria casă din Viișoara și obligați să pibegească prin Constanța, ducând o viață de mizerie. Soția sa este și ea îndepărtată de la Direcția Editorilor.

Rămâne încă membru al Uniunii Scriitorilor, calitate pentru care putea să obțină comenzi pentru diverse traduceri și stilizări de la edituri. Acest travaliu literar a făcut să apară numeroase lucrări, unele extrem de importante pentru cultura noastră, întrucât au fost premiere (Caldwell, Al. Dumas-tatăl, Th. Dreiser, N. Kazanzakis, Br. Nusič, O. Wilde, P. Feval). Perioadele acestea zbuciumate din viață sa sunt amănunțit prezentate în lucrările: **7 ani cât 70, Jurnal** (1997) și **Visul Cavalerului** (1998).

În acestea sunt prezentate și multe episoade despre diversele perioade dificile pe care le-a parcurs și ținutul dintre Dunăre și Mare, al cărui fiu credincios a rămas întotdeauna.

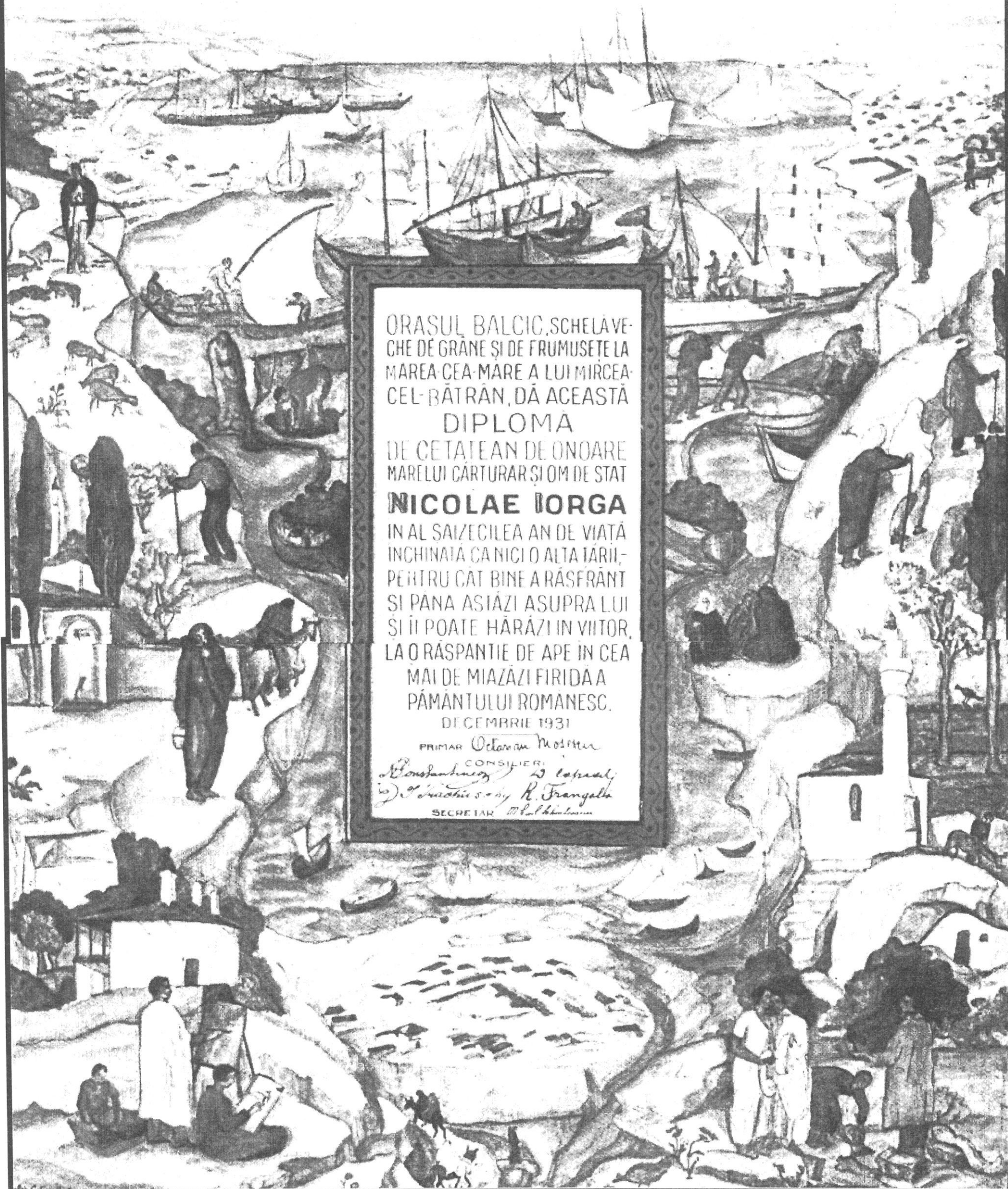

Depozit legal judetean sectiunea carte - 1999

- ABĂLUTĂ, Constantin**
Cărți lui Pessoa. [Versuri]. Constanța: Ex Ponto, 1999. – 90 p.
- ABDULEA, Petcu**
Jocuri cu litere pentru clasele I-IV. Constanța: Editura Dobrogea, 1999. – 74 p.
- AGI-AMET, Gemal**
Dicționarul personalităților turco-tătare din România. Constanța: Editura Metafora, 1999. – 341 p. cu fig.
- ALBU, Georgeta; Manolache, Paula**
Vocabular frazeologic englez-român pentru comunicarea la bordul navei: Constanța: /S.M./, 1999/. – 120 p. cu fig.
- AMET, Aledin**
Dincolo de semn. [Versuri]. Constanța: Ex Ponto, 1999. – 68 p.
- ANDREIAȘI, N.; Mihalache, M.**
Solurile României. Constanța: Ex Ponto, 1999. – 230 p.
- ANGHELESCU, Șerban**
Agon. Tensiunea fundamentală a riturilor de trecere. Constanța: Ex Ponto, 1999. – 320 p.
- ARDELEANU, Ana**
Poezii pentru copii. Constanța: Editura Leda & Muntenia, 1999. – 44 p.
- ARDELEANU, Carol**
Casa cu fete. [Roman]. Constanța: Ex Ponto, 1999. 161 p.
- BĂDILĂ, LUCIAN**
Semnalizarea rutieră pe înțelesul tuturor. Constanța: Europolis, 1999. – 104 p.
- BĂLUȚ, Lucian**
Circuite electronice. Constanța: Editura Sigma Trading – Metafora, 1999. – 286 p.
- BĂRBULESCU, Radu**
Statu quo. [Versuri]. – Constanța: Ex Ponto, 1999. 128 p.
- BAJA, Ileana**
Gâtul păsării – mâna mea dreaptă. [Versuri]. Constanța: Ex Ponto, 1999. – 67 p.
- BITOLEANU, Ion**
Istoria dreptului românesc. Note de curs. Constanța: Europolis, 1999. – 106 p.
- BITOLEANU, Ion**
Istoria Românilor. Dimensiunile sale europene. Note de curs. Constanța: Europolis, 1999. – 44 p. (Universitatea "Spiru Haret". Facultatea de drept. – Constanța.)
- BLACKIE, MARGERY G.**
Pacientul nu tratamentul. Homeopatia. O provocare. Constanța: Ex Ponto, 1999. – 194 p.
- BOERESCU, Dan Silviu**
Păcatele tinerților. [Ficțiuni critice]. Constanța: Ex Ponto, 1999. – 277 p.
- BOSKOFF, WLADIMIR GEORGES**
Geometrie diferențială. Constanța: Ex Ponto, 1999. 169 p.
- BOTEZ, Doru; CANTEMIR, Lorin; CRISTEA, Ilie**
Probleme de propulsie neconvențională a navelor. Constanța: Editura Muntenia, 1999. – 243 p.
- BRAGA, Victoria; BADEA, Victoria**
Virologie și parazitologie medicală. Constanța: "Ovidius" University Press, 1999. – 149 p.
- BRAGA, Victoria; BOTNARCIUC, Mihaela; STOICESCU, Ramona**
Lectures Notes of Medical Parasitology and Virology. Constanța: Editura Europolis, 1999. – 136 p.
- BRAGA, Victoria; STOICESCU, Ramona; BOTNARCIUC, Mihaela**
Lectures Notes of Medical Microbiology. Constanța: Europolis, 1999. – 182 p.
- British and American Studies. The Third Biennial Conference of R.S.E.A.S.**
Constanța, May 28 – June 2. – 1996. – Constanța: Ovidius "University Press", 1999. – 320 p.
- BUȘTIUC, Costică Z.**
Demonologia – premisă a mântuirii. Constanța: Metafora, 1999. – 88 p.
- CARAZEANU, Ionela**
Chimie anorganică. Baze teoretice. Constanța: Ovidius University Press, 1999. – 206 p.
- CHIRILĂ, Elisabeta; DOBRINAȘ, Simona**
Chimie analitică cantitativă. Aplicații. Constanța: Ovidius University Press, 1999. – 126 p.
- CHIRIȚĂ, Roxana**
Elemente de psihiatrie și etică psihiatrică. Constanța: Editura Fundației "Andrei Șaguna", 1999. – 292 p.
- CHITAC, Virgil**
Teoria valurilor și complementele de hidromecanică navală. Constanța: Editura Academiei Navale "Mircea cel Bătrân", 1999. – 136 p.
- CIOCAN, Tudor Cosmin**
Ambiguitatea certitudinii. Constanța: Metafora, 1999. – 212 p.
- CIRCO, Eduard**
Patologia endocrină în practica stomatologică. Constanța: Facultatea de Medicină. Universitatea "Ovidius", 1999. – 226 p.
- CIUCUR, Elena; MANAICU, Adrian**
Accounting. Constanța: Publishing House of Andrei Șaguna Foundation, 1999. – 218 p.
- CIUREA, Cornel; CHIRICĂ, Anton**
Geotehnică. manual pentru lucrările de laborator. /Constanța/Ovidius University Press, 1999. – 132 p.
- CLOCOTICI, Dorin**
Curs de teoria generală a dreptului. Constanța: Europolis, 1999. – 184 p.
- Clubul sportiv "FARUL" Constanța, 40 ani, 1959-1999.** Constanța: Ex Ponto, 1999. – 176 p.
- CODRESCU, Ion**
Oaspete străin. A Foreign Guest. Haiku, renga, haibun și irenku. Constanța: Ex Ponto, 1999. – 237 p.
- COJOCARU, Ștefan**
Elemente de dinamică sateliților G.P.S. Constanța: Editura Academiei Navale "Mircea cel Bătrân", 1999. – 119 p.
- COMES, Elena**
Les verbes fréquentatifs en français et en roumain. Constanța: Ex Ponto, 1999. – 237 p.
- Congresul național anual de endocrinologie.** – Programul congresului – Rezumatul lucrărilor științifice prezentate în cadrul congresului. Constanța-Mamaia. 23-25 septembrie 1999. /Constanța/: Societatea Română de Endocrinologie, 1999. – 200 p.
- CORCHEȘ, Victor**
Mânzul fantomă. [Proză]. Constanța: Europolis, 1999. – 160 p.
- CRĂCIUN, Eduard Marius**
Astrodinamică. Constanța: "Ovidius" University Press, 1999. 256 p.
- CREANGĂ, Adrian; NICOLAE, Ion**
Anesthesia in Dentistry and Omz. Surgery. Lectures notes. – Constanța: Ex Ponto, 1999. – 279 p. cu fig.
- CUROȘU, Valentin**
Jurnal la timpul trecut. [Roman]. Constanța: Europolis, 1999. – 222 p.
- DINCĂ, Daniel**
Teatrul. Drumul spre Mecca. Ultimul far. /Mangalia/: Editura Tudor, 1999. – 124 p.
- DOLTU, Ioan; DRĂGHICI, Vasile**
Protecția juridică a drepturilor omului. Constanța: Editura Fundației "Andrei Șaguna", 1999. – 373 p.
- DOLTU, Ioan; DRĂGHICI, Vasile; BRĂNZEI, Dumitru Cornel**
Elemente de criminologie cu referire specială la terorismul internațional. Constanța: Editura Fundației Andrei Șaguna, 1999. – 405 p.
- DONICI, Valentin**
Prizonieri pe trei continente. [Proză]. Constanța: Europolis, 1999. – 264 p.
- DOXAN, Adrian**
Bucurii pe portativ. Cântece pentru copii pe versuri de Ana Ruse. Constanța: Metafora, 1999. – 48 p.
- DRAGOMAN, Ion**
Drept internațional umanitar. Constanța: Editura Fundației "Andrei Șaguna", 1999. – 234 p.
- DUMBRAVĂ, Anca; CARAZEANU, Ionela**
Lucrări practice. Chimie anorganică. Partea I – Chimie generală. Constanța: Ovidius University Press, 1999. – 110 p.
- DUMITRAȘCU, Gheorghe**
Istoria modernă a României. Sfârșitul sec. al XVIII-lea. – 1866. Partea I. Constanța: "Ovidius" University Press, 1999. – 149 p.
- DUMITRAȘCU, Gheorghe**
Nu, eu nu regret nimic! București: Editura Sfera, 1999. – 159 p.
- DUMITRAȘCU, Lavinia Dacia; DUMITRAȘCU, Gheorghe**
Pagini din istoria secolului al XX-lea. Lumea – O lume de relații. Constanța: Editura Fundației "Andrei Șaguna", 1999. – 111 p.
- DUMITRU, Toma**
Crucea Roșie și Dreptul Internațional Umanitar. Constanța: Editura Fundației "Andrei Șaguna", 1999. – 164 p.
- DUȚU, Olga**
Limba română contemporană. Constanța: Europolis, 1999. – 104 p.
- EGLI, Irina**
Sânge amestecat. [Roman]. Constanța: Ex Ponto, 1999. – 280 p.
- Fizica 1999. Teste pentru concursul de admitere la facultatea de medicină. /Ediția a III-a/. Constanța: Ovidius University Press, 1999. – 365 p.**
- FLOREA, Ștefan**
Monografi contabile. Aplicații practice privind contabilitatea financiară. Constanța: Europolis, 1999. – 404 p.
- FORIS, Tiberiu; Luca, Marcela**
Managementul resurselor umane. Curs pentru învățământ la distanță. Universitatea "Transilvania" Brașov. Constanța: Editura Leda & Muntenia, 1999. 144 p.
- GĂRLEANU, Emil**
Șițe. Povestiri. Din lumea celor care nu cuvântă. Constanța: Ex Ponto, 1999. – 165 p.
- GAVRILESCU, Vasile**
Librea mea, floare nomadă. [Roman]. Constanța: Ex Ponto, 1999. 251 p.
- GEORGESCU, Octavian**
Muzele neliniștitoare. [Poeme]. Constanța: Editura Menora, 1999. – 126 p.
- GEVAT, Cecilia**
Atletismul școlar. Constanța: Ovidius University Press, 1999. – 72 p.
- GHEORGHE, Nicolae**
Breviar matematic. Constanța: Editura Dobrogea, 1999. – 148 p.
- GHEORGHIU, Șerban**
Libri maris. Constanța: Editura Fundației "Andrei Șaguna", 1999. – 62 p.
- GHERGHINA, Cornel**
Exploatarea sistemelor de irigații. Îndrumător de proiect. Constanța: Ovidius University Press, 1999. – 85 p.
- GHINEA, Sanda; NĂSTASE, Leonte**
Flash în ochi. [Epigrame și caricaturi]. Constanța: Europolis, 1999. 156 p.
- GOLU, Ioana**
Suprasolicitația neupsohică și metode de refacere a capacității de muncă (cu aplicații la mecanicii de locomotivă). Constanța: Ex Ponto, 1999. – 210 p. + 21 f. grafice
- MARIN, Gheorghe; BARAITAREANU, Alexandru**
Generarea de rapoarte pe baze de date. Metodologie și aplicații. /Constanța/Ovidius University Press/, 1999. – 171 p.
- GONCERENCU, Georgeta; GONCERENCU, Vasile**
Întâmplări cu copii [Versuri și proză]. Constanța: /s.n./, 1999. – 116 p.
- GRÜNBERG, Francisc**
Ghid de conversație pentru radioamatori. Ediția a doua. Engleză, franceză, spaniolă, italiană, germană. Constanța: /s.n./, 1999/. – 159 p.
- GUNER, AKMOLLA**
Vatan. Guner Akmollla. Ald. soz Dr. Nedret Mamut. [Versuri]. Kostence: Europolis, 1999. – 96 p.
- GURZĂU, Stela; IANCU, Liliana**
Tudományok. Termesztudomány. Ismeretek. Tankönyv a IV. Oszlaly Szamara. /Constanța/: Editura Europolis, 1999. – 96 p. (Ministerul Educației Naționale).
- GYR, Radu**
Balade. Constanța: Ex Ponto, 1999. – 426 p.
- HÂNCU, Corneliu Dan**
Betoane de mare rezistență aditivă. – Constanța: Ex Ponto, 1999. 156 p.
- HÂNCU, Corneliu Dan**
Căi navigabile. Constanța: Ovidius University press, 1999. – 155 p.
- IBRAM, Nuredin**
Dobruca "Doki musulman topluğu manevi Hayatından sayflor. Din Hayati ve ana dilindeki egitem. Constanța: Ex Ponto, 1999. – 154 p.
- JURCĂ, Constantin; CAZANEL, Maria**
Elemente de drept civil și comercial. Note de curs pentru studenții facultăților de științe economice. Constanța: Editura Fundației "Andrei Șaguna", 1999. – 430 p. (Universitatea Andrei Șaguna).
- KUMBETLIAN G.; MĂNDRĂSCU, G.**
Calculul plăcilor (Teorie și aplicații). Constanța: Editura Fundației "Andrei Șaguna", 1999. – 205 p.
- La țărnuț cu dragoste.** Poeme. Selecție din creațiile participanților la Concursul "Lirica feminină a tinerei generații din Dobrogea". Ediția I. Constanța: Metafora, 1999. – 104 p. (Fundatia Culturală "Sorin Tudor" Constanța).
- LĂPUȘAN, Aurelia, LĂPUȘAN, Ștefan**
Techirghiol pentru Europa. 1899-1999. Centenarul balneologiei maritime românești. Galați: Editura Alma, 1999. – 484 p.
- Literatură și filosofie.** Selecție, coordonate și control științific al textelor, conf. dr. Nuredin Ibram, lct. drd. Celia M. Ionescu. Constanța: Ovidius University Press, 1999. – 123 p.
- LOGHIN, Victor**
Adam fără Eva. (Fals jurnal de călătorie). Constanța: Leda & Muntenia, 1999. – 253 p.
- LUNGU, Liviu**
Nikephoros Istride. [Proză]. Constanța: Editura Companiei Naționale Administrația Porturilor Maritime Constanța S.A., 1999. – 105 p.
- LUNGU, Mircea**
Singurătatea nu-mi aparține. [Versuri]. Constanța: Editura DADA, [1999]. – 80 p.
- MAMUT, Eden**
Sisteme pasive de izolare a vibrațiilor mecanice. Constanța: Ex Ponto, 1999. – 219 p.
- MĂNDRUȚĂ, Cristina**
Organizarea sistemelor de calcul. Note de curs. Modul I. Constanța: Ovidius University Press, 1999. – 114 p.
- MARIN, Gheorghe; BARAITAREANU, Alexandru**
Baze de date pentru aplicații. Desktop. Constanța: Ovidius University Press, 1999. – 165 p.
- MARIN, Gheorghe; HURDUC, Elisabeta; BARAITAREANU, Alexandru**
Visual FoxPro 5.0. Programare prin exemple. /Constanța/Ovidius University Press/, 1999/. – 201 p.
- MARIȘ, Dan Arteni; HUȚU, Emilian**
Proteza imediată. Clinică și tratament. Coautor: Maria Mariș. (Cap. II, IV). București: Editura didactică și pedagogică, 1999. – 120 p.
- Mașini și acționări electrice navale.** Constanța: Leda & Muntenia, 1999. – 491 p.
- MATHE-KIS, Lorand**
Neditte. [Album]. Constanța: Ex Ponto, 1999. – 20 p. + XVIII p. cu ilustr.
- MĂGUREANU, Viorel**
Monografia Penitenciarului Tulcea 1879-1998. Constanța: Ex Ponto, 1999. – 168 p.
- MEHEDIȚI, Rodica**
Evoluția funcției excretorie și importanța ei filogenetică în seria animală – la nevertebrate. Constanța: Ovidius University Press, 1999. – 113 p.
- MERCA, George M.**
Armănamea. Ditu dată până tu – Amurgish. [Versuri]. Constanța: Cartea Aromână, 1999. – 148 p.
- MIHAI, Maria Doina; CHIRIȚĂ, Robert**
Caiet de lucrări practice. Bazele Contabilității. Constanța: Europolis, 1999. – 100 p.
- MIHAI, Maria Doina; CHIRIȚĂ, Robert; BEBESELEA, Mihaela**
Contabilitate de gestiune. Caiet de lucrări practice. Constanța: Europolis, 1999. – 108 p. (Fundatia România de Măine. Universitatea Spiru Haret. Facultatea de Management- Contabil Constanța).
- MIHALACHE, Constantin**
Primul ajutor medical. Vol. I-IV. Constanța: C.P.P.M.C. 1999, vol. I, 34 p.; vol. II, 60 p.; vol. III, 103 p.; vol. IV, 179 p.
- MIRONESCU, Alexandru**
Decendo descitur. Înceți, învățând pe alții [Eseuri]. Constanța: Ex Ponto, 1999. – 123 p.
- MOISE, Dan George; MOISE, Gheorghe**
Tenis. Modele de lecții de antrenament pentru pregătirea tehnico-tactică de performanță. Constanța: Leda & Muntenia, 1999. – 544 p.
- MUNTEANU, Ana-Maria**
Sfârșitul utopiei. [Versuri]. Constanța: Editura Muntenia, /1999/. – 52 p.
- Muzeul Marinei Române 1969-1999.** Monografie. București: Editura Modelism, 1999. – 115 p. cu fig
- NAE, Valeriu**
Manipularea și transportul mărfurilor periculoase. Curs O.M.I. Cod catalog 1.13 și 1.17. Suport de curs. Constanța: Centrul de perfecționare al personalului din Marina Civilă, 1999. – 65 p. + 20 tabl.
- NANU, Dumitru**
Acțiunea electrică a mecanismelor navale. Constanța: /s.n./, 1999. – 351 p. (Academia navală "Mircea cel Bătrân").
- NĂSTASE, Florin**
Noaptea nopții. [Versuri]. Constanța: Leda, 1999. – 96 p.
- NEAGU, Petre**
Marșul F.D.C. – 1937. – 8 zile de educație legionară. – Constanța: Ex Ponto, 1999. – 32 p.
- NICA, Dan**
Sisteme de măriri fizice și unități S.I. Prefață. Acad. C. Bălăceanu-Stolnic. Constanța: Europolis, 1999. – 118 p.
- NICOLAE, Ion; CREANGĂ, Arian**
Chisturile branhiiale. Probleme actuale de diagnostic și tratament. Constanța: Ex Ponto, 1999. – 135 p.
- NICORESCU, Elisabeta**
Ergonomia și informatizarea biroului. Constanța: Europolis, 1999. – 115 p.
- NICORESCU, Elisabeta**
Etica profesională. Constanța: Europolis, 1999. – 95 p.
- NICORESCU, Elisabeta**
Sociologie și psihologie economică. Constanța: Ex Ponto, 1999. 272 p.
- NICORESCU, Elisabeta**
Toți suntem negociatori. Constanța: Europolis, 1999. 79 p.
- NICULESCU, Nicolae**
Istoria economică a României. Note de curs. Constanța: Europolis, 1999. – 108 p.
- 100 de ani de la formarea Cercului Literar "OVIDIU" din Constanța.** Sesiune științifică (1999; Constanța). Referate și comunicări de bibliologie: /lucrările sesiunii științifice/. 100 de ani de la înființarea Cercului Literar "OVIDIU" din Constanța: 1897-1997; Constanța: /s.n./, 1999. – 196 p.
- PANAIT, Cornel**
Acționări electrice cu convertoare. Constanța: Editura Fundației "Andrei Șaguna", 1999. – 155 p.
- PANAIT, Cornel; BORDEA, Nicolae**
Bazele electrotehnicii. Culegere de probleme, Vol. 1-2. Constanța: Editura Fundației "Andrei Șaguna", 1999. Vol. I. Circuite electrice de curent continuu, 131 p., vol. II. Circuite electrice în regim periodic. – 147 p.
- PANAITESCU, Vasile C.**
Noi exerciții de acupunctură. [Epigrame]. Constanța: Europolis, 1999. 64 p.
- PANGHEA, Puiu**
Tuberculoză. Ghid de lucrări practice. Constanța: Leda & Muntenia, 1999. – 151 p.
- PAPARI, Aurel; SÎNTION, Filaret**
Psihologie aplicată. Constanța: Editura Fundației "Andrei Șaguna", 1999. – 224 p.
- PETAC, Eugen; SUSANU, Tănase**
Proiectarea asistată de calculator a circuitelor electronice. Constanța: Editura Muntenia, 1999. – 253 p.
- PETROVICI, Virgil**
Managementul resurselor umane. Ediția a II-a. Constanța: Leda & Muntenia, 1999. – 383 p.
- PLOAE, Victor**
Economie politică. Macroeconomie. – Constanța: Ex Ponto, 1999. – 145 p.
- PLOAE, Victor**
Economie politică: Microeconomie; Note de curs. Constanța: Ex Ponto, 1999. – 226 p.
- POP, Maria**
Monolog în doi. [Proză]. Constanța: Editura Metafora, 1999. – 194 p.
- POPA, Ionel din Dobrești**
Consătean cu Ion Mihalache. Istoriștește un urmaș. /Constanța/ /s.n./, 1999/. – 75 p.
- POPA, Mirela**
Utilizarea calculatoarelor. Caiet de lucrări practice. Constanța: Ovidius University Press, 1999. – 131 p.
- POPA, Ștefan N.**
Lumea poveștilor animaliere. [Studiu critic]. Constanța: Ex Ponto, 1999. – 139 p.
- POPESCU, Dan Dumitru**
Analiza economică a firmelor. Microeconomic analysis. Constanța: Editura Mondograf, 1999. – 370 p.
- POPESCU, Violeta**
Îndrumar de lucrări practice pentru disciplina "Exploatarea porturilor și navelor". Constanța: Ovidius University Press, 1999. – 83 p.
- PORUMBOIU, Arthur**
Domnule copil. Cocuc efendi. [Versuri]. Traducere în limba turcă de Agi-Amet Gemal și Bayar Abduramin Amet. Constanța: Ex Ponto, 1999. – 95 p.
- POSSLET, L.; LAMBRU, Gh.; CUCUI, I.N.**
Sistemul contabil al agenților economici. – Îndrumar practic – actualizat și completat, ediția a IV-a. Constanța: Editura Fundației "Andrei Șaguna", 1999. – 284 p.
- Povestiri irlandeze / Michael O' CONGHAILLE; Padraic BREATHNACH; Dara O' CANAOLA; Alan TITLEY:** Traducere de Mihaela Codrescu, Ion Codrescu. – Constanța: Ex Ponto, 1999. – 164 p.
- PREDESCU, Elena**
Dicționar de artă culinară. Constanța: Europolis, 1999. – 243 p.
- PREDESCU, Elena**
Lexicon de gastronomie francez-român. Constanța: Europolis, 1999. 96 p.
- PREDESCU, Elena**
Politețe în termeni pragmatice. Constanța: Europolis, 1999. – 104 p.
- RUSANU, Nicolae**
Chimie organică. Constanța: Ex Ponto, 1999. – 445 p.
- RĂU, Aurel**
În inima lui Yamato. – 9 priviri lirice asupra Japoniei. – Ediție revizuită. Constanța: Ex Ponto, 1999. – 118 p.
- REGNEALĂ, Mircea**
Dicționar de bibliotecă și știința informării. Englez-român. Constanța: Ex Ponto, 1999. – 333 p.
- Simpozionul Național de Farmacologie Terapeutică și Toxicologie Clinică.** 27-29 mai 1999. Constanța: /s.n./, 1999. 100 p.
- ROMAN, Ioan**
Frații Zimbrului. Roman. /Constanța/: Editura Mondograf, /1999/. – 210 p.
- ROȘU, Lucica**
Dimensionarea și verificarea canalelor de irigații cu funcționare automatizată. Constanța: Ovidius University Press, 1999. – 254 p.
- ROTARU, Jipa; MOISE, Leonida; HUCHIU, Spiridon**
Sacrificii pentru țară. Regimentul 36 infanterie "Vasile Lupu". – 90 de ani de la înființare. 1909-1999. /Constanța/: Europolis, 1999. – 153 p.
- RUNCAN, Nechita**
Istoria literaturii patristice din perioada persecuțiilor anticeștine (Sfârșitul secolului I – începutul secolului IV). Constanța: Europolis, 1999. – 496 p.
- RUSE, Ana**
Jocuri printre poezii. Constanța: Europolis, 1999. – 74 p.
- RUSE, Ana**
Poveștile florilor. Carte de colorat și de citit. Constanța: Editura Dobrogea, 1999. – 56 p.
- SAJIN, Maria**
Atlas de citohistologie în patologia colului uterin. Constanța: Ex Ponto, 1999. – 134 p.
- SAMOILESCU, Gheorghe**
Centrale electrice navale. Constanța: Leda & Muntenia, 1999. – 336 p.
- SBURLAN, Silviu; BARBU, Luminița; MORTICI, Cristinel**
Ecuații diferențiale, integrale și sisteme dinamice. Constanța: Ex Ponto, 1999. – 246 p.
- SIMION, Constantin**
Modele pentru examenul național de capacități. – Limba română. Constanța: Ex Ponto, 1999. – 43 p.
- SÎNTION, Filaret; PAPARI, Aurel**
Psihologie organizațională. Constanța: Fundația "Andrei Șaguna", 1999. –
- SPÂNACHE, Florin**
Teste de teologie dogmatică pentru admiterea în facultate. – Constanța: /s.n./, 1999. – 76 p.
- STĂNESCU, Amelia**
Doar mie mi-e frică: [Versuri]. Constanța: Editura Leda & Muntenia, 1999. – 80 p.
- STĂNESCU, Marin C.**
Armata română și unirea Basarabiei și Bucovinei cu România. 1917-1919. Constanța: Ex Ponto, 1999. – 243 p.
- SUCEVEANU, Paul; BAZ, Radu**
Radiology Lectures. Constanța: Publishing House of Andrei Șaguna Foundation, 1999. – 157 p. cu fig.
- SULEYMAN, Celebi**
Mevlidi Serif. [Versuri]. /Constanța/: Uniunea Democrată a Tătarilor Turco-musulmani din România, /1999/. – 26 p.
- ȘATRĂPELI, Tașcu**
Bazele tehnologiei industriale. Note de curs. Constanța: Editura Fundației "Andrei Șaguna", 1999. – 124 p.
- ȘERB, Iosif**
Parola. [Proză]. Constanța: Editura Metafora, 1999. 258 p.
- ȘLAPAC, Florin**
Matei și Eva. [Roman]. Ediție revizuită. Constanța: Ex Ponto, 1999. – 259 p.
- ȘURCĂ, Ion; NEAGU, Gheorghe**
Cheștionare pentru obținerea permisului de conducere auto reactualizate. Ediția a 2-a, 1998. Constanța: Europolis, 1999. – 32 p.
- TAMAȘ, Cristina**
Baudelaire și poezia română modernă. Studiu de literatură comparată. Constanța: Ex Ponto, 1999. – 356 p.
- TAMAȘ, Cristina**
Miss Eva: [Roman]. Constanța: Editura Muntenia, 1999. – 189 p.
- TAMAȘ, Cristina**
Teatrul. Constanța: Ex Ponto, 1999. – 150 p.
- TAMBOZI, Iustin**
Discursuri parlamentare. Vol. II. În perioada 4 ian – 30 dec 1998. Constanța: Editura Fundației "Cartea Aromână", 1999. – 354 p.
- TAYFUN, Yucer**
Poeme care trăiesc. [Versuri]. În românește de Altay Kerim. Constanța: Metafora, 1999. – 50 p.
- Tehnici noi de educare în vederea reducerii cererii de droguri.** Analiza de situație în trei județe pilot din România: Doj, Galați și Timiș. București: /s.n./, 1999. – 83 p.
- Teste grilă de bacalaureat și admitere în învățământul superior.** Constanța: Europolis, 1999. – 174 p.
- Teste grilă de economie pentru admitere în învățământul superior.** Constanța: Ex Ponto, 1999. – 364 p.
- TOACA, I.A.**
Mașini marine cu abur și gaze. Constanța: /s.n./, 1999. – 137 p.
- TOBOȘARU, Ion**
Cu somnul cerbilor nomazi [Versuri]. Constanța: Europolis, 1999. – 104 p.
- Topul societăților comerciale.** 1998. Catalog. Disyector. Major companies in Constanța County 1988. Constanța: C.C.I.N.C., /1999/. – 199 p. + 20 p. il.
- TRACHE, Alina**
Câmp semantic al termenilor ce denumesc sentimentul iubirii în limba română. Constanța: Europolis, 1999. – 32 p.
- TUDORACHE, Dumitru; PĂRJOL, Toader; PAPARI, George**
Monedă. Bănci. Credit. Constanța: Editura Fundației "Andrei Șaguna", 1999. – 363 p.
- UNGUREANU, Luiza**
Cardiologie. Curs pentru anul III. Constanța: Ovidius University Press, 1999. – 154 p.
- VALCEFF, Eugen**
Five Fighting. Program de pregătire inițială în P.S.I. a personalului navigant în conformitate cu cerințele rezoluției I.M.O. A-437 (XI). Constanța: /s.n./, 1999. 152 p.
- VOICU, Marin**
Dreptul de retenție. Aplicații în materie civilă, comercială și maritimă. Constanța: Ex Ponto, 1999. – 176 p.
- VOICU, Marin; VERIOTTI, Maria**
Convenții maritime internaționale. Vol. 1-2. Constanța: Ex Ponto, 1999. Vol. I. 432 p.; vol. II. 349 p.
- VOICU, Marin; VERIOTTI, MARIA**
Jurisprudență maritimă (1885-1947). Constanța: Ex Ponto, 1999. 383 p.
- VOICU, Neculai**
Biserica. Lăcaș de închinare și spiritualitate ortodoxă. Constanța: Europolis, 1999. – 200 p. cu fig.
- VOINEA, Florea; SUTA, Cristina**
Urgențe medicale. Constanța: Ex Ponto, 1999. – 414 p.
- YASAR, Memedemin**
Yildizarga Asilgan emel. [Versuri]. Constanța: Europolis, 1999. – 96 p.
- ZAHARESCU, Eugen**
Sistemul de gestiune a bazelor de date. Paradox 4.5. Constanța: "Ovidius" University Press, 1999. – 72 p. + 36 p. tabl.
- ZĂINEA, Dima**
Fruct de narc. [Versuri]. Constanța: Ex Ponto, 1999. 98 p.
- ZĂINEA, Dima**
Tăceri de vitralii [Versuri]. Constanța: Ex Ponto, 1999. – 66 p.
- ZAMFIRESCU, Stela**
Biologie celulară și moleculară. Constanța: Ovidius University Press, 1999. – 202 p.
- ZICA, A. ZICA**
Marusha. Epopee de Vreari au Versuri. Constanța: Editura Cartea Aromână, /1999/. – 72 p.
- ZISSU, Constantin H.**
Mihai Eminescu și Ion Creangă. Momente de viață. Constanța: Europolis, 1999. – 40 p.
- ZUCA, Theodor**
Proză aleasă. Constanța: Cartea Aromână, 1999. – 51 p.
- ZUCA, Theodor**
Samaroscutul. (Astărea – asămarul) [Proză]. Transpuneri din limba greacă: A. Caciuperi și S. Galani. – Constanța: Cartea Aromână, 1999. – 112 p.

ORASUL BALCIC

ORASUL BALCIC, SCHELAVE-
CHE DE GRANE SI DE FRUMUSETE LA
MAREA-CEA-MARE A LUI MIRCEA-
CEL-BĂTRÂN, DĂ ACEASTĂ
DIPLOMA

DE CETATEAN DE ONOARE
MARELUI CĂRTURAR ȘI OM DE STAT

NICOLAE IORGA

IN AL SAIZECILEA AN DE VIATĂ
INCHINATĂ CA NICI O ALTA TĂRII,
PEŢRU CĂT BINE A RĂSFŢRANT
ȘI PANA ASIAZI ASUPRA LUI
ȘI ÎI POATE HĂRĂZI IN VIITOR,
LA O RĂSPANTIE DE APE IN CEA
MAI DE MIAZĂZI FIRIDĂA
PĂMĂNTULUI ROMANESC.

DI CEMBRIE 1931

PRIMAR *Octavian Moscatu*

CONSILIERI:

Constantin *D. Lupu*

D. Vasiliu *R. Frangula*

SECRETAR *M. C. C. C.*

Diplomă realizată de Cecilia CUȚESCU-STORCK

BIBLION
HABENT
SUA
PATA
LIBRARI

ISSN 1221 - 8855

PUBLICAȚIE EDITATĂ DE FEDERAȚIA ASOCIAȚIILOR BIBLIOTECARILOR DIN ROMÂNIA - FILIALA
CONSTANȚA ȘI DE BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ CONSTANȚA

Redactor responsabil: prof. Liliana LAZIA

Redactori: Ioan POPIȘTEANU, Adriana GHEORGHIU, Constantin CIOROIU, Gelu CULICEA

Biblioteca Județeană Constanța

Tehnoredactare computerizată:

Marieta Dragomir și Aida Popovici

Se difuzează gratuit

biblioteci pe mapamond

Biblioteca din Stevenage

Programul organizat începând cu data de 19 iulie 1997 de Asociația Bibliotecarilor din Marea Britanie și Asociația Bibliotecarilor din Bibliotecile Publice din România a început cu o vizită la sediul Asociației din Londra și respectiv cu o întâlnire cu D-na Jill Martin, coordonatoarea internațională a schimburilor de experiență.

Zilele care au urmat: 22, 23, 24, 25 iulie au fost consacrate vizitei la biblioteca din Stevenage, oraș situat în apropierea Londrei. Directoarea instituției, d-na Muriel Mitchell a considerat ca fiind utilă atât o trecere în revistă a întregii activități a bibliotecii cât și o prezentare în amănunt a fiecărei secții. Astfel, am avut posibilitatea de a vedea secțiile de împrumut adulți și copii (inclusiv vârstă preșcolară), biroul de înscriere a cititorilor, biroul de informații ce oferă detalii și despre organizațiile, asociațiile, cluburile locale, precum și date despre întregul ținut Hertfordshire în care se află și orașul Stevenage. Întregul sistem de lucru al bibliotecii este computerizat, folosindu-se programul ALS, specific bibliotecilor regionale și nu numai lor. Fondul bibliotecii din Stevenage folosește atât cititorilor din oraș, cât și întregii regiuni.

La cerere, prin împrumut inter bibliotecar, pot fi servii beneficiarii din alte localități.

De asemenea, biblioteca oferă servicii la domiciliu persoanelor în vârstă sau cu handicap sever, deplasează un fond de carte în sate sau în diferite puncte de întâlnire cu cititorii din oraș.

Instituția dispune de un însemnat fond de casete video pentru surzi, "cărți vorbitoare" pentru orbi, care se trimit de asemenea, la cerere, la domiciliul beneficiarilor.

Fondul de referință cuprinde pe lângă enciclopedii, dicționare etc. materiale extrase din presă necesare realizării unor proiecte școlare de mare actualitate (efectul negativ al drogurilor și alcoolismului, pericolul fumatului, răspândirea infecției cu HIV etc).

Studiile locale cuprind informații referitoare la localități și istoricul acestora, date despre dezvoltarea economică, activitatea companiilor, posibilități de realizare a unor afaceri, hărți, iconografie.

Cu ajutorul computerului se oferă și informațiile comunitare. Organizațiile, asociațiile, cluburile vin către bibliotecă cu broșuri și pliante în care își prezintă activitatea, fiind astfel creată o continuă legătură între beneficiarii și sursele de informare.

În zilele de 28 și 29 iulie a.c. am vizitat "cartierul general" al bibliotecilor regionale situat în centrul administrativ Hatfield. Termenul de "cartier general" este fără îndoială cel mai potrivit pentru biblioteca ce deține coordonarea administrativă și financiară a bibliotecilor din regiune.

Biblioteca propriu-zisă are un bogat fond de carte specializat pe domenii care servesc deosebit cercetarea (un puternic centru universitar se află în apropiere), carte muzicală, partituri, un impresionant număr de enciclopedii și dicționare. De asemenea se află aici publicațiile oficiale ale Parlamentului și Guvernului Marii Britanii, unele dintre acestea de o vechime considerabilă.

Seviciile tehnice de clasificare-catalogare se desfășoară computerizat, programul ALS amintit mai sus. Fondul de carte circulă în regiune asemeni celui de la Stevenage, cu excepția materialelor de referință. Caravane de transport al cărții iau zilnic drumul rutelor dinainte stabilite.

Biblioteca din Hertford specializată pe istorie locală și arhive este adăpostită de Consiliul local. Documente vechi sunt păstrate în condiții de securitate maximă. Colecțiile de ziare din anii 1700 (foarte bine păstrate!), caietele parohiale mergând mai departe de 1600, cartea veche sunt mândria acestei instituții.

Impresionant este faptul că beneficiarii acestei prețioase colecții sunt oameni de toate vârstele, fie că e vorba de cercetători, pasionați de istoria locală ori tineri care-și fac temele.

Această ultimă afirmație necesită unele explicații: în Marea Britanie elevii și studenții primesc teme având ca subiect istoria localității în care trăiesc, istoria străzii, a casei, a unei clădiri a orașului etc. Aceste tematici încurajează în mod evident cercetarea și, în plus, nu lasă pe nimeni indiferent față de istoria țării sale, cu atât mai mult cu cât uneori familia își ajută copilul să cerceteze.

În mod evident, în situațiile în care documentele sunt de o valoare deosebită se pun la dispoziția beneficiarilor copii microfilmate sau copii pe suport de hârtie.

Activitatea de bibliotecă în Marea Britanie este foarte bine organizată și are un plus de flexibilitate dat de un sistem de împrumut interbibliotecar activ.

Instituția bibliotecii "a învățat", în timp, cât de importantă este să mergi către beneficiar, oferindu-i cât mai multe servicii posibile. Și aceasta cu atât mai mult în condițiile în care biblioteca are un loc bine stabilit între instituțiile de cultură ale țării.

Corina APOSTOLEANU

Chișinău - Constanța

Biblioteca "Ovidius" din Chișinău, inaugurată la 24 aprilie 1994 este rod al colaborării dintre Biblioteca Județeană Constanța și Biblioteca Municipală "B.P. Hașdeu" din Chișinău. Biblioteca dispune de o bogată colecție de publicații, care cuprind carte atât cu caracter enciclopedic, cât și din diverse genuri literare. Ea oferă tuturor categoriilor de cititori accesul liber și gratuit la informație, ceea ce sporește, an de an, numărul beneficiarilor și al împrumuturilor. Fiind abia în al patrulea an de activitate, biblioteca a realizat un amplu program de popularizare a patrimoniului național, de susținere a procesului de instruire, de stimulare a interesului pentru lectură, studiu și informare. Fondul inițial de 9 mii de publicații a sporit la peste 28 mii volume, în majoritate primite de la Biblioteca Județeană Constanța, la care se adaugă donații, mai puțin însemnate, de la fundația SOROS și de la persoane particulare. Grație fondului variat și bogat de carte, numărul cititorilor a crescut considerabil - 7.530. Zilnic, biblioteca este frecventată de cca 300 utilizatori, împrumutând aproximativ 600 publicații. Interesul de lectură este foarte diferit, cititorii având preferințe pentru cartea actuală și de valoare culturală. Ponderea principală a solicitărilor aparține beletristicii: proză, poezie, roman istoric, eseu. Un interes deosebit îl prezintă istoria și critica literară, lucrările de analiză și sinteză asupra limbii și literaturii române. Un rol important în lectură îl joacă presa, constituind 35% din numărul împrumuturilor, utilizatorul fiind mereu în căutarea unei informații actuale.

Biblioteca este organizată în trei sectoare: o sală de lectură și două săli de împrumut la domiciliu - pentru copii și adulți.

Pentru a facilita accesul la informație, cititorul are la dispoziție un larg sistem informațional: catalogul alfabetic, catalogul sistematic, catalogul alfabetic pe titluri de beletristică, fișierul publicațiilor periodice, fișierul noutăților editoriale, fișierul "Prezența dobrogene", fișierul "Ovidius", fișierul analitic al culegerilor de critică literară, fișiere temetice.

Un aspect deosebit al activității noastre este organizarea manifestărilor culturale, care ridică prestigiul bibliotecii în vlața spirituală a urbei și influențează creșterea numărului de cititori. Pe lângă bibliotecă activează

cenaciul literar pentru adulți "Ovidius", care s-a remarcat prin diversitate tematică: lansări de carte, întâlniri cu autorii, omagii și comemorări ale personalităților culturale, serate literar-muzicale. Un ecou deosebit a produs comemorarea sculptorului C. Brâncuși și a filosofului și scriitorului M. Eliade, la care au participat critici din domeniul artei și al literaturii, dar și un număr public, alcătuit, cea mai mare parte, din liceeni și studenți interesați în largirea orizontului lor cultural.

În evantaiul bogat și variat al manifestărilor culturale un loc aparte îl au Zilele Bibliotecii "Ovidius", care au devenit deja tradiționale: cu acest prilej se organizează un ciclu impunător de activități la care participă personalități și oameni de cultură din Constanța și Chișinău. De un deosebit interes s-au bucurat simpoziioanele: *Sub semnul exilului - de la Ovidius la scriitorii români contemporani*; *Sub semnul exilului: creația lui Horia Vintilă ș.a.* Lansările de carte ale scriitorilor din Constanța și Chișinău (C. Novac: *Punctul mort*; N. Motoc: *Fragilități*; albumul pictorului Mihai Grecu; *Scrisori din Basarabia* - alcătuitor P. Balmuş; A. Roșca *Aerul de taină ș.a.*)

Expoziții de carte ale editurilor ExPonto - Constanța, Știința - Chișinău, Pont - Budapesta și expoziții tematice.

De un deosebit succes se bucură activitățile culturale pentru copii. În cadrul bibliotecii activează cenaciul Mugurel, clubul săptămânal *Ora poveștilor*, unde copiii ascultă povești și basme românești, vizionează diafilme. De asemenea o bucurie a copiilor este participarea la concursurile de desene, unde învingătorii sunt premiați.

Activitatea bibliotecii este oglindită în presă, radio, televiziune, fapt care contribuie în bună măsură la popularizarea colecțiilor și manifestărilor culturale.

Așadar, biblioteca publică are mereu datoria de a deschide noi orizonturi spre universul cunoașterii, spre descoperirea patrimoniului național și valorificarea lui.

Elena BUTUCEL
CHIȘINĂU

Cărți pentru Basarabia

Dintre ținuturile românești, Basarabia a fost (și este) cel mai droștit, cel mai lovit de capriciile politice și de vicisitudinile istoriei. Din 1812, până astăzi, moldovenii noștri de peste Prut au respirat aerul național doar circa un sfert de veac. Acum ținutul poartă denumirea oficială de "Republica Moldova" și trece drept o țară independentă, dar nu este, căci rușii, foștii stăpâni, au lăsat acolo o armată și au inventat și o "republică", zisă "Nistrenă", cizmă harașovistă peste gramași blajinilor moldoveni.

Basarabia cronicarilor, a lui Eminescu, a lui Iorga ori Gib Mihăescu a fost pentru mine doar un tărâm al lecturilor, îndepărtat, misterios. Iată însă, că, în luna decembrie a lui 1996, cu prilejul unui transport de carte românească la Biblioteca "Ovidius" din Chișinău (filială a Bibliotecii municipale "B.P. Hașdeu" din capitala Moldovei de peste Prut, înființată cu sprijinul Bibliotecii județene Constanța am cunoscut "de visu" câte ceva din realitățile basarabene. Cu un "Aro" străvechi, ce trage mica remorcă încărcată cu 1.700 volume, pornim (subsemnatul, directorul B.J.C., o colegă și șoferul) spre Chișinău, dimineață, în noapte. La ora 15:00 ajungem la vamă. Plătim fel de fel de taxe, deși le explicăm vameșilor, înși încruntați, că suntem într-o misiune cultural-umanitară. Colegii lor din partea cealaltă a Prutului, la fel de încruntați, de acriți, doar sunt și ei români. Alte taxe, de această dată în lei "moldovenești", după ce, la casa de schimb valutar, casieriița m-a păcălit copios, văzându-mă grăbit, tracasat, obosit. Un grănicer cotrobăie cu un câine frumos, lăptos, printre lucruri și cărți, mă rog, control de rutină.

În sfârșit, suntem lăsați să plecăm, dar la numai 200 m ne apare în față un post de poliție. Iar oprire. Polițaiul moldovean găsește o neregulă la mașină și

trebuie să plătim 21 de lei drept amendă, o avere, însă "negociem" și scăpăm doar cu 2 lei. Începe deja să se întunece, s-a lăsat o ceață groasă, greșim drumul, făcând un ocol, cum vom afla mai târziu. Nici un sat în cale, numai pădure, drum greu, cu multe pante și curbe. La circa 80 km de Chișinău ne lasă motorul, iar până dimineață mai sunt 12 ore, pe care urmează a le petrece în Aro. Directorul și colegă se reped cu o mașină de ocazie la Chișinău, să vadă, ce se poate face. Rămân cu șoferul. Ne este teamă să nu dea peste noi vreun autoturism sau camion din pricina ceții: remorca are semnalizarea defectă. Deschidem radioul. Un crainic din Chișinău face trecerea în revistă a anului politic 1996, în "dulcele grai moldovenesc". Din când în când, muzică populară românească. Timpul trece greu, iată este miezul nopții, e din ce în ce mai frig. Caut a-l ține de vorbă pe șofer, dar omul e taciturn sau poate doarme. Încerc să ațipesc, însă tresar de câte ori, ca o cometă, trece vreo mașină. Deodată, două perechi de faruri orbitoare se opresc în dreptul nostru. Oamenii grăbiți, gălăgioși și veseli, vin spre noi. Deslușesc silueta directorului. Cineva îmi întinde un pahar cu coniac. Îl sorb cu înghițituri dese. Frigul îmi dispare din membre. Doi băieți, împreună cu șoferul remorchează Aro-ul defect, la un camion. Iată-ne la Chișinău, unde suntem găzduți și ospătați ca la rude.

A doua zi, având dureri de cap, caut o farmacie. La recepția hotelului, într-o limbă ruso-română, mi s-a explicat că farmacia este cam departe, dar să încerc. Pe drum, întreb încoace și încolo. Toți îmi răspund rusește. Îmi concentrez, deci, puținele cunoștințe de rusă. La o răspântie, întâlnesc un bărbat și o femeie vorbind rusește. "Dobrá! utro!", "Gde apenia?", întreb. Îndată cei doi îmi explică în cea mai limpede limbă românească: "Mergeți drept înainte până la linia de

troleibuz, apoi mai întrebați!" Urmez drumul indicat și încerc a desluși paradoxul: din care pricină, cei doi, deși moldoveni, vorbeau rusește? Până ce vedeam moldovenii ne repară mașina, mai durează, trebuie să mai zăbovim o zi, față de cât ne planificasem. Vizităm orașul. Tomisnorduri, ca și la noi, numai că spațiul este mult mai larg. Multe blocuri fără balcoane, tip confort IV, cărora le spune "câmine". De ferestre sunt agățate rufe multicolore, dar și obiecte care nu mai au loc prin casă: o bicicletă, un butoi de plastic, vreun cărucior de copil. Sunt și edificii decente cu balcoane largi, construite mai încoace. Ni se explică: doar 15% din moldovenii trăiesc în apartamente confortabile, restul în câmine. Spațiul locativ civilizat este ocupat de alogingvi, cel mai adesea ruși, care primeau și posturile de conducere, de specialitate etc. Sunt uluit că firmele magazinelor sunt scrise în românește; și străzile au plăcuțe în limba română, uneori calligrafiate stâlcit, este adevărat: un mare bulevard se numește "V. Alecsandri". O colegă ne dă alte lămuriri: alogingvii neruși preferă să vorbească rusește, iar rusofonii nici nu concep să vorbească românește (fata care ne servea la masă, la cantina-restaurant, ni s-a adresat numai în rusește). Constituția e blândă: alogingvii sunt obligați să învețe limba țării în cel mult... 9 ani. Dar și moldovenii înșiși (mai puțin intelectuali și tineretul) vorbesc pe stradă rusește, fie pentru a se exprima mai fluent (școala au făcut-o în limba rusă), fie de teamă, rusofonii fiind în ultima vreme destul de nervoși. În chioșcuri nu am văzut publicații în limba română, însă o colegă îmi dăruiește revista "Literatura și arta", editată de obstea scriitorilor din R. Moldova, o oază de gândire și simțire românească. Dintr-un articol aflu că 85% din producția editorială națională apare, încă în... rusește. La Biblioteca pentru copii, altfel spațioasă, majoritatea cărților sunt fie rusești,

fie românești, dar cu caractere chirilice. Cererea de carte în limba română, îndeosebi a tineretului, este extraordinar de mare. Biblioteca "Ovidiu", românească, are 7.000 de cititori și împrumută anual circa 300.000 de publicații.

Cu toate că vremea este urâtă, cu ceață și mazăgă, pot observa că Chișinăul este un oraș frumos, cu parcuri întinse și bulevarde largi, poate prea largi, pe care mai stăruie edificiile greoi-pretențioase din vremea stalinismului, ornate cu capitelluri corintice din ipsos, în mijlocul cărora tronează secera și ciocanul. Mașina a fost reparată și plecăm. Dar moldovenii vor să ne dăruiască și ei ceva: știind că la Constanța, ducem mare lipsă de aparate de citit microfilme, ne donează unul, cu acte în regulă, semnate și parafate. Trecem de vama "moldovenească", dar ne poticnim la cea românească, din pricina aceluși aparat, care este doar o cutie de tablă cu un bec și o lentilă. Vameșii cei încruntați cred că ne mai trebuie o stampilă... de la Constanța. Dar este duminică și Biblioteca Județeană, de unde am putea primi faxul salvator, este închisă. Nu există leșire: nu putem păși granița, nici cu aparatul, nici fără. După trei ore de discuții și tratative, soluția totuși s-a găsit. Alături de noi așteaptă în ploale amărălii neguțători de frontieră, care vând nimicuri prin gorbaciourile românești. Mercedesuri și alte mașini de lux din ambele părți ale Prutului trec prin vamă cu voioșie, fără a staționa nici cinci minute...

Deocamdată, în R. Moldova, prioritară rămâne totuși lupta pentru păstrarea limbii, luptă crâncenă începută încă în prima jumătate a secolului trecut. Deci, Basarabia are mare trebuință de cărți, de lumina spiritului național.

Constantin CIOROIU

CALENDAR CULTURAL*

Ianuarie

SANDOR PETŐFI
(1 I 1823-1849)
175 de ani de la nașterea poetului ungar

CHARLES PÉGU
(7 I 1873-1914)
125 de ani de la nașterea scriitorului și publicistului francez

ALFRED RUSSEL WALLACE
(8 I 1823-1913)
175 de ani de la nașterea exploratorului și naturalistului britanic

EDOUARD LALO
(17 I 1823-1892)
175 de ani de la nașterea compozitorului francez

IOAN SLAVICI
(18 I 1848-1925)
150 de ani de la nașterea scriitorului român

AUGUSTE COMTE
(19 I 1798-1857)
200 de ani de la nașterea filosofului și sociologului francez

SERGHEI MIHAILOVICI EISENSTEIN
(23 I 1898-1948)
100 de ani de la nașterea regizorului rus

ALEXANDRU FLECHTENMACHER
(1823-28 I 1898)
100 de ani de la moartea compozitorului, violonistului dirijorului și pedagogului român

GHEORGHE BRĂTIANU
(30 I 1898-1953)
100 de ani de la nașterea istoricului și omului politic român

FRANÇOIS MANSART
(I 1598-1666)
400 de ani de la nașterea arhitectului francez

Februarie

SAVA HENȚIA
(1 II 1848-1904)
150 de ani de la nașterea pictorului român

ALVAR AALTO
(3 II 1898-1976)
100 de ani de la nașterea arhitectului finlandez

POLLAIUOLO
(c. 1432-4 II 1498)
500 de ani de la moartea sculptorului, pictorului și gravurului italian

BERTLOT BRECHT
(10 II 1898-1956)
100 de ani de la nașterea poetului, dramaturgului și regizorului german

FIODOR IVANOVICI ȘALIAPIN
(13 II 1873-1938)
125 de ani de la nașterea bas-baritonului rus

PIERRE PAUL PRUD' HON
(1758-14/16 II 1823)
175 de ani de la moartea pictorului francez

HUGO DE VRIES
(16 II 1848-1935)
150 de ani de la nașterea botanistului olandez

MOLIÈRE
(1622-17 II 1673)
325 de ani de la moartea dramaturgului francez

COPERNIC
(19 II 1473-1543)
525 de ani de la nașterea astronomului polonez

SIR CHRISTOPHER WREN
(1632-25 II 1723)
275 de ani de la moartea matematicianului, astronomului și arhitectului englez

ERNEST RENAN
(27 II 1823-1892)
175 de ani de la nașterea scriitorului, filosofului, filologului și istoricului francez

PETRE BOGDAN
(II 1873-1944)
125 de ani de la nașterea chimistului român

Martie

PERUGINO
(c. 1448 II/III 1523)
475 de ani de la moartea pictorului italian

FRANCESCO REDI
(1626 - III 1698)
300 de ani de la moartea medicului și literatului italian

CONSTANTIN DAICOVICIU
(1 III 1898-1973)
100 de ani de la nașterea istoricului și arheologului român

JAKOB WASSERMANN
(10 III 1873-1934)
125 de ani de la nașterea scriitorului german

TIRSO DE MOLINA (Gabriel Téllez)
(1583 - 12 III 1648)
350 de ani de la moartea dramaturgului spaniol

THÉODORE DE BANVILLE
(14 III 1823-1891)
175 de ani de la nașterea scriitorului francez

CONSTANTIN D. ARICESCU
(18 III 1823-1886)
175 de ani de la nașterea istoricului, scriitorului și publicistului român

MAX RAGER
(19 III 1873-1916)
125 de ani de la nașterea compozitorului, organistului, pianistului și dirijorului german

DIMITRIE ONCIUL
(1856-20 III 1923)
75 de ani de la moartea istoricului român

SARAH BERNHARDT
(1844-26 III 1923)
75 de ani de la moartea tragedienei franceze

Aprilie

EMMANUEL MARTONNE
(1 IV 1873-1955)
125 de ani de la nașterea geografului francez

SERGHEI VASILIEVICI RAHMANINOV
(1 IV 1873-1943)
125 de ani de la nașterea compozitorului, pianistului și dirijorului rus

GAETANO DONIZETTI
(1797-8 IV 1848)
150 de la moartea compozitorului italian

ALEKSANDR NIKOLAEVICI OSTROVSKI
(12 IV 1823-1886)
175 de ani de la nașterea dramaturgului rus

GUSTAVE MOREAU
(1826-18 IV 1898)
100 de ani de la moartea pictorului și desenatorului francez

CALISTRAT HOGAȘ
(19 IV 1848?-1917)
c. 150 de ani de la nașterea prozatorului român

EUGÈNE DELACROIX
(26 IV 1798-1863)
200 de ani de la nașterea pictorului francez

Mai

SEXTIL PUȘCARIU
(1877-5 V 1948)
50 de ani de la moartea lingvistului și filologului român

WILHELM WINDELBAND
(11 V 1848-1915)
150 de ani de la nașterea filosofului german

ALEXANDRU IOAN CUZA
(1820-15 V 1873)
125 de ani de la moartea primului domnitor al Principatelor Române Unite

HENRI BARBUSSE
(17 V 1873-1935)
125 de ani de la nașterea scriitorului francez

OMAR KHAYYAM
(18 V 1048-1131)
950 de ani de la nașterea poetului, matematicianului și astronomului persan

FRITZ VON UHDE
(22 V 1848-1911)
150 de ani de la nașterea pictorului german

ALESSANDRO MANZONI
(1785-22 V 1873)
125 de ani de la moartea scriitorului italian

LOUIS LE NAIN
(1593-23 V 1648)
350 de ani de la moartea pictorului francez

OTTO LILIENTHAL
(23 V 1848-1896)
150 de ani de la nașterea inginerului german

JAN URBAN JARNIK
(25 V 1848-1923)
150 de ani de la nașterea filologului ceh

JOHANN LUDWIG TIECK
(31 V 1773-1853)
225 de ani de la nașterea scriitorului german

Iunie

FEDERICO GARCIA LORCA
(4 VI 1898-1936)
100 de ani de la nașterea poetului și dramaturgului spaniol

ADAM SMITH
(5 VI 1723-1790)
275 de ani de la nașterea economistului și filosofului englez

PAUL GAUGUIN
(7 VI 1848-1903)
150 de ani de la nașterea pictorului francez

CURZIO MALAPARTE
(9 VI 1898-1957)
100 de ani de la nașterea scriitorului și publicistului italian

BLAISE PASCAL
(19 VI 1623-1662)
375 de ani de la nașterea matematicianului, fizicianului, scriitorului și filosofului francez

ERICH MARIA REMARQUE
(22 VI 1898-1970)

100 de ani de la nașterea scriitorului german

ANDREI ȘAGUNA
(1809-28 VI 1873)
125 de ani de la moartea prelatului și omului politic român

GIACOMO LEOPARDI
(29 VI 1798-1837)
200 de ani de la nașterea poetului italian

LEO FROBENIUS
(29 VI 1873-1938)
125 de ani de la nașterea etnografului și filosofului german

Iulie

FRANÇOIS RENÉ, viconte de CHATEAUBRIAND
(1768 - 4 VII 1848)
150 de ani de la moartea scriitorului francez

ION SIMIONESCU
(10 VII 1873-1944)
125 de ani de la nașterea geologului și paleontologului român

SIR JOSHUA REYNOLDS
(16 VII 1723-1792)
275 de ani de la nașterea pictorului englez

HERBERT MARCUSE
(19 VII 1898-1979)
100 de ani de la nașterea filosofului american de origine germană

August

EUGÈNE LOUIS BOUDIN
(1824-8 VIII 1898)
100 de ani de la moartea pictorului francez

GEORGE STEPHENSON
(1781-12 VIII 1848)
150 de ani de la moartea inginerului englez

ELIEL SAARINEN
(20 VIII 1873-1950)
125 de ani de la nașterea arhitectului finlandez

LUCIA STURDZA-BULANDRA
(23 VIII 1873-1961)
125 de ani de la nașterea actriței române

Septembrie

ALFRED JARRY
(8 IX 1873-1907)
125 de ani de la nașterea scriitorului francez

MAX REINHARDT
(9 IX 1873-1943)
125 de ani de la nașterea regizorului german

STÉPHANE MALLARMÉ
(1842-10 IX 1898)
100 de ani de la moartea poetului francez

DAVID RICARDO
(1772-11 IX 1823)
175 de ani de la moartea economistului și omului politic englez

THEODOR FONTANE
(1819-20 IX 1898)
100 de ani de la moartea scriitorului german

ALFRED MARGUL SPERBER
(23 IX 1898-1967)
100 de ani de la nașterea poetului german din România

GEORGE GERSHWIN
(25 IX 1898-1937)
100 de ani de la nașterea compozitorului, pianistului și dirijorului american

GABRIEL DE MORTILLET
(1821-25 IX 1898)
100 de ani de la moartea arheologului francez

GHEORGHE LAZĂR
(1779-IX 1823)
175 de ani de la moartea întemeietorului învățământului românesc modern

Octombrie

GHEORGHE ȚIȚEA
(4 X 1873-1939)
125 de ani de la nașterea matematicianului român

GEORGE MIHAIL ZAMFIRESCU
(13 X 1898-1939)
100 de ani de la nașterea scriitorului român

PIERRE PUVIS de CHAVANNES
(1824 - 24 X 1898)
100 de ani de la moartea pictorului francez

DIMITRIE CANTEMIR
(26 X 1673-1723)
325 de ani de la nașterea cărturarului umanist, domn al Țării Moldovei

Noiembrie

DIMITRIE PACIUREA
(1 XI 1873-1932)
125 de ani de la nașterea sculptorului român

FRANCISCO ZURBARAN
(7 XI 1598-1664)
400 de ani de la nașterea pictorului spaniol

RÉNÉ CLAIR
(11 XI 1898-1981)
100 de ani de la nașterea cineastului francez

BENJAMIN FUNDOIANU
(14 XI 1898-1944)
100 de ani de la nașterea poetului și eseistului român

RÉNÉ MAGRITTE
(21 XI 1898-1967)
100 de ani de la nașterea pictorului belgian

URMUZ
(1883-23 XI 1923)
75 de ani de la moartea scriitorului român

IOŢ GEORGESCU
(1856 -XI 1898)
100 de ani de la moartea sculptorului român

Decembrie

LUIGI GALVANI
(1737-4 XII 1798)
200 de ani de la moartea fizicianului și medicului italian

GIOVANNI LÖRENZO BERNINI
(7 XII 1598-1680)
400 de ani de la nașterea arhitectului și sculptorului italian

ABDUL-VALID MOHAMED IBN-ROȘD (Averroes)
(1126-11 XII 1198)
800 de ani de la moartea medicului și filosofului arab

VALERI IAKOVLEVICI BRIUSOV
(13 XII 1873-1924)
125 de ani de la nașterea poetului rus

JEAN HENRI FABRE
(22 XII 1823-1915)
175 de ani de la nașterea etnologului francez

ADAM MICKIEWICZ
(24 XII 1798-1855)
200 de ani de la nașterea poetului polonez

GEORGES RODENBACH
(1855-25 XII 1898)
100 de ani de la moartea poetului belgian

...

OID DENSUȘIANU
(29 XII 1873-1938)
125 de ani de la nașterea filologului, lingvistului, folcloristului, istoricului literar și poetului român

IOAN HONTERUS
(1498-1549)
500 de ani de la nașterea umanistului sas din Transilvania

GIORDANO BRUNO
(1548-1600)
450 de ani de la nașterea filosofului italian

KONSTANTINOS RIGAS
(c. 1757- 1798)
200 de ani de la moartea poetului grec

* Din revista "Aniversări culturale", anul 36, nr. 2, 1997, p. 159-172, editată de Biblioteca Națională a României

Sponsori ai Bibliotecii Județene
Constanța

- ❖ S.C.H. Constanța
- ❖ COMAT S.A. Constanța
- ❖ S.C. CEREALCOM Constanța
- ❖ ARGOS S.A. Cernavodă